

Ješua `haMašiah

Sadržaj

Uvod	5
Ješua `haMašiah - Isus Mesija - Isus Krist	6
Pjesma nad pjesmama 5:10	6
Isus je bio povijesna ličnost	7
Ješua (Isus) je bio lik opisan u Bibliji	8
Proročanstva o Isusu	9
Pismo Poncija Pilata caru Tiberiju	11
Svezak Archko „The Archko Volume“	16
Analiza	17
Gasi li tama svjetlost ili svjetlost pobjeđuje tamu?	18
Torinsko platno	21
Tradicijska nije dokaz	24
Značenje Kristova znaka	24
Dilema kritičara	24
Dan i noć po Bibliji	24
Gdje se krije greška?	25
Kada je uskrsnuo?	26
Kojeg dana?	26
Da li je ispunio svoj znak?	27
Kog dana je razapet?	27
KOJA od subota poslije raspeća?	27
Opravdane primjedbe	29
Konačni dokaz	29
Sažetak	30
Uznesenje Kristove crkve	31
Obiteljska tajna	31
Kristova nevjesta	33
Argumenti za uzašašće kršćana prije nadolazeće nevolje	33
Gle, dolazi s oblacima	35
Razarač	35
Sotona je Božji protivnik	36
Zvijezda što je s neba pala na zemlju	38
Kur'an: autentična knjiga?	44
Hadisi	47
Abadon, kao anđeo Džibril	48
"Džibril" Kur'ana je "Duh Sveti"	49
Pećina Hira	50
Kuran je u suprotnosti sa Biblijom	53
Arapi	55
Dakle, od koga zapravo potječu Arapi?	55
Bog Mjeseca Allah u arheologiji Bliskog istoka	57
Zaključno	60

Različiti židovski koncepti o Mesiji i njihovi ciljevi	61
1. Najpoznatiji politički mesija	61
2. Svećenik-Mesija	61
3. Proročki Mesija	61
4. Apokaliptični Mesija	61
5. Mesija kao Adam redivivus	62
6. Teurgijski Mesija	62
7. Trpeći Mesija	62
8. Mesija kao simbol Tikkuna	63
9. Međunarodni ideološki mesijanizam	63
Lažni posrednici vode prema dolje	63
Otkrivenje Isusa Krista	64
Otvaranje sedam pečata - redoslijed nebeskih događaja	64
Prva četiri pečata (Otkrivenje 6)	64
Otvaranje 1. pečata, prvi jahač ili djelovanje prvog zla	64
Otvaranje 2. pečata, drugi jahač ili djelovanje drugog zla	66
Otvaranje 3. pečata, treći jahač ili treće zlo	67
Otvaranje 4. pečata, četvrti jahač ili četvrto zlo	67
Otvaranje 5. pečata	67
Otvaranje 6. pečata	67
Otvaranje 7. pečata	71
Pečaćenje Duhom Svetim	72
Božji sud (prema L.R. Conradiju)	73
Sedam anđela sa sedam truba (Otk 8)	73
Ispunjenje svih stvari	73
Knjiga proroka Daniela	74
Znak	79
Njegova najveća bahatost	79
Opća prisila	80
Ime zvijeri, broj njezina imena	81
Kefa - Petros	83
Dominus Flevit – Gospodin je plakao	84
Papa je vidljiva glava	92
Voljom ili samo izvana	94
Ime životinje	95
Broj njegovog imena	95
Trajanje njegove (Antikristove) vladavine	97
Originalni Babel	98
Pala žena	98
Duhovni Babel	99
Babilon Veliki	99
Čudan jahač i čudan konjanik	99
Koje su prave boje tijela papinstva?	100
Opravdano iznenađenje	100

Tajna zvijeri.....	101
Sedam glava	101
Deset rogova.....	102
Božje mišljenje	102
Majka i kćeri.....	102
Babelov najdublji pad	103
Stan demona (đavola).....	104
Nebeski poziv na razvod	104
Posljednje pošasti	105
Novi Jeruzalem, nebeska majka svih nas	106
Nebeski Jeruzalem predstavlja Duha i njegovu djecu	107
Zavičaj u nebesima	111
Sveti Jeruzalem sa svojim potpunim opisom (Otkrivenje).....	112
Svjetla i prozirna konstrukcija kao od jaspisa	113
Posvećeni pravednosti	116
Voda života	116
Prvi i Posljednji	117

Uvod

Ješua `haMašiah znači Isus Mesija. Izvorno hebrejsko ime za Isusa bilo bi Ješua. Znači li to da smo cijelo vrijeme pogrešno izgovarali Isusovo ime? Zove li se samo Ješua `haMašiah? I je li poganstvo iskvarilo Isusovo ime u ime koje sada izgovaramo? Malo je reći da su se Biblija i starogrčka kultura međusobno suprotstavile na pogrešan način. Od pobune Makabejaca protiv Antioha Epifana IV. pa do ondašnjih saduceja koji su apsorbirali previše helenističkih tradicija, oni su u Isusovo vrijeme i kasnije imali bolnu točku kada je u pitanju helenizacija.

Isusovo ime Ješua `haMašiah (ili Yeshua Hamashiach) je helenizirano od grčke riječi "Izeus" ili Zeusov sin. Ovo bi, naravno, bilo daleko od ispravne teologije ako bismo uzeli da Isusovo ime znači "Zevsov sin". Uostalom, Antioh Epifan IV. je oskrnavio židovski hram stavivši Zeusov kip u njega. Ideja da Isusovo ime potječe iz bilo čega što je povezano s grčkim panteonom bila bi odvratna i Židovima i kršćanima.

Naravno, Isusovo je ime također moglo biti transliteracija. Uostalom, Grci su napisali Novi zavjet na grčkom, pa se neće sva imena prevoditi istim slovima preko abecede različitih jezika. Latinska transliteracija preuzela je grčki Iesos i promijenila ga u Iesus, gdje dobivamo i englesku (ali i njemačku) verziju "Jesus".

Moramo imati na umu da će mnogi mesijanski Židovi i druge skupine unutar kršćanstva koristiti samo ime "Ješua" kako bi istaknuli činjenicu da je Isus bio Židov, i zato što je grčko ime "Krist" ili "Isus" imalo neke loše konotacije povezane s njim zbog crkvene zlouporabe i zlorabe toga imena. Dakle, drugim riječima, možemo izgovoriti Isusovo ime kao "Isus", ali ako sretnemo kršćanina koji odluči izgovoriti ime kao "Ješua" ili "Ješua `haMašiah", trebali bismo poštovati njihov izbor da to i učini.

Drugi razlog zašto možemo koristiti ime "Isus" je taj što nam je Bog zapovjedio da propovijedamo njegovo evanđelje svakom narodu. Transliteracijom Isusova imena imamo mogućnost doprijeti do drugih kroz izgovor koji oni sami mogu prepoznati i izgovoriti.

Bez obzira na slučaj, ako su Isusa zvali "Ješua" u njegovo vrijeme, ne bismo li ga i mi trebali zvati isto? Ne bi li bilo čudno da se naša imena različito izgovaraju na različitim jezicima? Imamo niz razloga zašto Isusovo ime možemo izgovarati kao "Isus", a Bog će i dalje čuti naše molitve bez obzira na to zovemo li ga "Ješua", "Isus" ili bilo koji drugi način transliteracije njegovog imena. Možemo dakle koristiti različita Božja imena u molitvi i trebali bismo smatrati Ješua `haMašiaha jednim od njih. Svako Božje ime prenosi drugačije značenje, a Ješua nas podsjeća na Isusovo svjedočanstvo židovskom narodu na zemlji, njegovu židovsku baštinu, a podsjećamo se i na to kako Novi zavjet dovršava postavu Starog zavjeta.

Ješua `haMašiah - Isus Mesija - Isus Krist

Poznato je da je naš Gospodin Isus Krist bio Judahit (pripadnik plemena Juda) i da Njegovo pravo ime nije bilo grčko Isus, već izvorno hebrejsko ime Ješua (Jahve Spašava – Spasitelj) `haMašiah (Pomazanik).

Pjesma nad pjesmama 5:10

Šulamit opisuje onima koji pitaju što je njezin voljeni. On je najljepši među ljudima. Sve što je veličanstveno u carstvu prirode, a dokle seže njezin pogled, sve u sferi umjetnosti, ona prisvaja, da bi dala sliku njegova vanjskog izgleda. Što god je dragocjeno, lijepo i veličanstveno, sve je spojeno u živoj ljepoti njegove osobe.

⁹ Kćeri jeruzalemske (Zbor): Što je tvoj dragi bolji od nečijeg dragog, o najljepša među ženama? Što je tvoj dragi bolji od nečijeg dragog te nas tako zaklinješ?

¹⁰ Šulamka (ona): Dragi je moj bijel i rumen, ističe se među tisućama.

„Bijelo, i doista blistavo bijelo, boja je njegova tijela, a crvenilo, duboko crvenilo, boja njegove krvi koja je obojala njegovo tijelo. Bjelina među svim rasnim bojama je ona koja najbolje pristaje uz dostojanstvo čovjeka; čista nježna bjelina među bijelcima je oznaka visokog ranga, vrhunske izobrazbe, nasljednog plemstva; stoga, Tužaljke 4:7, izgled jeruzalemskih plemića je u bjelini uspoređen sa snijegom i mlijekom, u crvenilu s koraljima; i Homer, Il. iv. 141, kaže za Menelaja da se pojavio umrljan krvlju, "kao kad neka žena oboji slonovaču purpurnom bojom." U ovom miješanju bijelog i crvenog, u ovoj punini života i ljepote, on je דְּגִיל (H1713 uočljiv) istaknut iznad mnoštva.“ (Keil & Delitzsch komentar SZ)

JPS Tanakh 1917

For a child is born unto us, A son is given unto us; And the government is upon his shoulder; And his name is called **Pele-joez-el-gibbor-Abi-ad-sar-shalom**; {fn: a} That is, **Wonderful in counsel is God, the Mighty, the Everlasting Father, the Ruler of peace.** (THE HOLY SCRIPTURES ACCORDING TO THE MASORETIC TEXT A NEW TRANSLATION Jewish Publication Society 1917)

[5] For a child is born unto us, /	לְשָׂרְפָה מֵאֲכֻלַּת אֵשׁ: ⁵
A son is given unto us; / And the government	בֶּן נָתַן-לָנוּ וְתֵהִי הַמְּשָׁרָה עַל-שִׁכְמוֹ
is upon his shoulder; / And his name is called /	וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֶל גִּבּוֹר אָבִיעַד
^a Pele-joez-el-gibbor- / Abi-ad-sar-shalom; /	לְסֻרְבָּה לְמִרְבָּה הַמְּשָׁרָה

Prijevod teksta Tanaha iz 1917: 6 (9-5) „Jer dijete nam se rodilo, sin nam je dan; a vlast je na njegovom ramenu; a ime mu je Pele-joez-el-gibbor-Abi-ad-sar-shalom; {fn: a} To jest, Divan je u savjetu Bog, Moćni, Vječni Otac, Vladar mira.” (SVETO PISMO PREMA MAZORETSKOM TEKSU NOVI PRIJEVOD Židovsko izdavačko društvo 1917.)

⁶ Jer dijete nam se rodilo, sin nam je podaren; i na njegovu će ramenu biti vlast. I nadjenut će mu ime: Čudesnik, Savjetnik, Bog silni, Otac vječni, Knez mira. Izaija 9:6 (Varaždinska Biblija)

⁵ Jer, dijete nam se rodilo, sina dobismo; na plećima mu je vlast. Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni. Izaija 9:5 (Biblija, Kršćanska sadašnjost)

⁸ Isus Krist jučer i danas isti je - i uvijek.

Hebrejima 13:8

Isus je bio povijesna ličnost

Kršćanski izvori

Potvrđujuće informacije dolaze od kršćanskih pisaca koji su živjeli blizu vremena pisaca Novog zavjeta. Papije (biskup Hierapolisa) i Irenej (biskup Lyona) zajedno potvrđuju autorstvo četiriju Evanđelja. Papije je bio prijatelj apostola Ivana, a Irenej je bio učenik Polikarpa, koji je bio Ivanov učenik. Izvještavaju da Ivan ne samo da je napisao svoje evanđelje nego im je rekao da je Markovo evanđelje napisao Marko, Petrov pratilac i tumač, da je Matejevo evanđelje objavljeno "među Hebrejima [Židovima] na njihovom jeziku," i da je Luka napisao svoje evanđelje onako kako ga je "propovijedao njegov učitelj", Pavao. Ovi dokazi pobijaju tvrdnje da su autori evanđelja bili drugi od onih koje Biblija imenuje.

Nekršćanski izvori

Nekoliko nekršćanskih pisaca koji su živjeli blizu Kristova vremena dalje podržavaju novozavjetni zapis. Iako ti pojedinci nisu tako eksplicitni kao Papije, Irenej i drugi ranokršćanski pisci, ipak daju dodatnu vjerodostojnost povijesnosti Novog zavjeta.

Židovski povjesničar Josip Flavije iz prvog stoljeća pisao je o Ivanu Krstitelju i spomenuo Isusa govoreći o Jakovu "[polu] bratu Isusovu, takozvanom Kristu". U drugom, iako kontroverznom odlomku, čini se da je Josip Flavije možda Isusa čak nazvao "mudrim čovjekom" kojeg je Pilat osudio da umre na križu. Život i smrt Ješue mogu se dokazati iz vanjskih izvora. Josip Flavije napisao je izvještaj koji je caru Vespazijanu pružio povijesni prikaz židovskog naroda. Sam Josip bio je hebrejskog podrijetla, ali nije vjerovao u Ješuu.

Josip Flavije očito nije imao razloga dati išta osim točnog prikaza Isusova života. On je u svom djelu *Testimonium Flavianum* napisao: "Otprilike u to vrijeme bio je Isus, mudar čovjek, ako ga se smije nazvati čovjekom, jer je bio izvršitelj čudesnih djela, učitelj ljudi koji s radošću primaju istinu. Privukao je k sebi mnoge Židove kao i mnoge pogane. On je bio Krist, i kad ga je Pilat, na prijedlog najvažnijih ljudi među nama, osudio na križ, oni koji su ga prvi ljubili nisu ga napustili; jer im se treći dan ponovno pojavio živ; kako su božanski proroci prerekli ovo i deset tisuća drugih divnih stvari o njemu. A ono što je on nazvao kršćanskim plemenom nije izumrlo do danas."

Rimski povjesničar Cornelius Tacitus aludirao je na Isusovu smrt i postojanje kršćana u Rimu. Pisao je o "Kristu", kojeg je "ubio Poncije Pilat, prokurator Judeje za vrijeme vladavine Tiberija".

Rimski namjesnik Plinije Mlađi napisao je pismo caru Trajanu oko 112. godine po Kr. tražeći od njega savjet kako se nositi s "problematičnom sektom kršćana". Čini se da je Plinije, kao guverner Bitinije u Maloj Aziji, ubijao bezbrojne kršćane, ali njihov je broj još uvijek bio "sramotno velik". Nije znao da li da nastavi ubijati onoliko koliko ih nađe ili da bude selektivniji!

Seutonije, u svojem *De vita Caesarum: de vita Claudius*, spominje da su Židovi protjerani iz Rima zbog nemira oko "Chrestusa" (Krista). Osim ovih referenci, drugi rimski i židovski izvori, kao što su Talmud i Mišna (autoritativni židovski spisi), daju brojne književne reference na Isusa iz Nazareta, a mnogi od njih su napisani u prvom stoljeću. Povjesničar Novog zavjeta Gary Habermas dobro sažima ove podatke:

"Sve u svemu, najmanje sedamnaest nekršćanskih spisa bilježi više od pedeset pojedinosti o Isusovom životu, učenjima, smrti i uskrsnuću, plus pojedinosti o najranijoj crkvi ..."

Sve u svemu, ovi nekršćanski izvori spominju da je Isus ispunio starozavjetna proročanstva, činio čuda, vodio učenike i da su mnogi mislili da je on božanstvo. Ti ga izvori nazivaju dobrim učiteljem ili filozofom i navode da je njegova poruka uključivala obraćenje, poricanje bogova, zajedništvo i besmrtnost. Nadalje, oni tvrde da je bio razapet zbog bogohuljenja, ali je ustao iz mrtvih i ukazao se svojim učenicima, koji su se i sami preobrazili u odvažne propovjednike.

Svi ovi povijesni dokazi služe drugoj svrsi. Iako nije tako uobičajeno kao nekada, neki kritičari još uvijek ustraju u tvrdnji da Isus nije postojao - On je bio samo legenda. Čak i ako se odbaci povijesna pouzdanost biblijske priče, podaci izvedeni iz nekršćanskih izvora pokazuju da je Isus stvarno živio i da je novozavjetni zapis o glavnim događajima u Njegovom životu točan.

Kao što izučavatelj Novog zavjeta F. F. Bruce jasno kaže: “Što god se drugo moglo misliti o dokazima ranih židovskih i poganskih pisaca... oni barem utvrđuju, za one koji odbijaju svjedočenje kršćanskih spisa, povijesni karakter samog Isusa. Neki se pisci možda poigravaju maštom o 'mitu o Kristu', ali to ne čine na temelju povijesnih dokaza. Povijesnost Krista jednako je aksiomska za nepristranog povjesničara kao i povijesnost Julija Cezara. (1997. *Story Dan, Defending Your Faith*, str. 79-80)

Ješua (Isus) je bio lik opisan u Bibliji

Tanach, Biblija židovskog naroda, također poznata kao Stari zavjet, puna je dokaza i obećanja o Spasitelju koji će doći iz loze kralja Davida i otkupiti ljude od njihovih grijeha i slomljenosti. Ješua je savršeno ispunio više od 324 proročanstva o dolasku Mesije u Tanachu (npr. Izaija 9:5).

Židovi koji su u Isusu vidjeli ispunjenje mesijanskih proročanstava bili su u manjini. Međutim, autori evanđelja opetovano su citirali Stari zavjet kako bi pokazali kako je Isus do detalja ispunio mnoga od tih proročanstava. Apostol Matej čini se da je svoje evanđelje napisao posebno za Židove. Nizom starozavjetnih citata naglašava Isusovu tvrdnju o utjelovljenju Mesije. Isusovo obiteljsko stablo, krštenje, poruka i čuda vode prema samo jednom neizbježnom zaključku: On je obećani Mesija! Matej navodi dvadeset i jedno proročanstvo u Starom zavjetu, u jedanaest odlomaka on se poziva na ispunjenje, riječima: “²² Sve se to dogodi da bi se ispunilo ono što Gospodin bijaše rekao putem proroka.” Novozavjetni pisci citiraju mesijanska proročanstva iz Starog zavjeta više od 130 puta. Prema nekim procjenama, Stari zavjet sadrži oko 300 izjava koje opisuju identitet i djelo Mesije, od toga su 60 odlomaka osnovna proročanstva. Koja je vjerojatnost da se sva ova proročanstva slučajno obistine u životu jedne osobe?

Pretpostavljajući da je Biblija nadahnuta Božjom Riječi, važno je razmotriti može li, s tako važnom temom kao što je Mesija, Bog dopustiti neispunjenje proročanstava ili je njihovo ispunjenje slučajno u životu pogrešne osobe. Zbog toga dr. Norman Geisler u svojoj knjizi *Kršćanska apologetika* zaključuje: “Gotovo je nezamislivo da bi Bog dopustio potpunu prijevaru u svoje ime ili slučajno "ispunjenje" u životu pogrešne osobe. Dakle, na već utvrđenim osnovama da Bog postoji, hipoteza slučajnog ispunjenja je isključena. Svemoćni, sveznajući i svesavršeni Bog neće dopustiti da bilo što osujeti njegove planove. Predviđanja napravljena stotinama godina unaprijed u ime pravog i živog teističkog Boga ne mogu pogriješiti.” (Norman L. Geisler; *Christian Apologetics* 2nd Ed., Baker Academic, 2, 2013, str. 363).

Neki bi ipak mogli tvrditi da je to moguće, međutim, matematička vjerojatnost da se sva ova predviđanja objedine u Isusovom životu beskrajno je mala. U svojoj knjizi *Science Speaks* (Nauka govori), astronom i matematičar Peter Stoner daje matematičku analizu koja pokazuje da se ispunjenje tolikih točnih predviđanja u životu osobe ne može dogoditi slučajno. Na primjer, vjerojatnost da će se samo 8 od ovih proročanstava ispuniti u životu osobe je $1:10^{17}$, jedinica iza koje slijedi 17 nula. Detalje njegove primjenjene matematičke metode možete pročitati u knjizi P. Stonera.

Stoner kaže: „Pokušajmo vizualizirati ovu priliku. Ako označite jednu od deset karti i stavite sve karte u šešir, temeljito ih promiješate, a zatim zamolite čovjeka s povezom na očima da izvuče jedinu pravu, njegova šansa da dobije tu pravu kartu je jedan prema deset. Pretpostavimo da uzmemo 10^{17} srebrnih dolara i položimo ih na površinu Teksasa [sa svojih 691.000 km²] pokrit će cijelu državu dva metra duboko. Sada označite jedan, od ovih srebrnih dolara, i temeljito promiješajte cijelu masu po cijeloj državi. Zavežite oči čovjeku i recite mu da može putovati koliko god želi, ali mora uzeti jedan srebrni dolar i reći da je taj pravi. Kakve bi šanse imao da dobije onu pravu kovanicu? Upravo istu priliku koju bi proroci imali da napišu ovih osam proročanstava i da se sva ostvare u bilo kojem čovjeku, od njihovih dana do danas, pod uvjetom da su pisali ta proročanstva koristeći vlastitu mudrost.

Ovo je samo 8 od desetaka proročanstava o Mesiji. Vjerojatnost da će se 48 od ovih proročanstava ostvariti tijekom nečijeg života je $1:10^{157}$ (jedinica iza koje slijedi 157 nula) (*SCIENCE SPEAKS* by Peter W. Stoner 2002, stranice 100-109). To je jednako vjerojatno kao i šansa da se pronađe određeni elektron među svim elektronima poznate mase u cijelom svemiru u prvom pokušaju! Matematička nevjerojatnost od 300 ili 44 ili čak samo 8 ispunjenih Isusovih proročanstava dokaz je Njegovog mesijanstva.

Proročanstva o Isusu

U ovom popisu pronaći ćete 44 mesijanska proroštva koja su se jasno ispunila u Isusu Kristu, zajedno s podupirućim referencama iz Starog i Novog zavjeta.

44 Isusova mesijanska proročanstva			
	Proročanstva o Isusu	Sveto pismo Staroga zavjeta	Novi zavjet - Ispunjenje
1	Mesija će biti rođen od žene.	Postanak 3:15	Matej 1:20; Galaćanima 4:4
2	Mesija će se roditi u Betlehemu	Mihej 5:2	Matej 2:1; Luka 2:4-6
3	Mesija bi rođen od djevice	Izaija 7:14	Matej 1:22-23; Luka 1:26-31
4	Mesija bi došao iz loze Abrahama	Postanak 12:3; Postanak 22:18	Matej 1:1; Rimljanima 9:5
5	Mesija bi bio potomak Isaaca	Postanak 17:19	Postanak 21:12; Luka 3:34
6	Mesija bi bio Jakovljevi potomak	Brojevi 24:17	Matej 1:2
7	Mesija će doći iz plemena Judina	Postanak 49:10	Luka 3:33; Hebrejima 7:14
8	Mesija bi bio njegova baština, Prijestolje kralja Davida	2. Samuelova 7:12-13; Izaija 9:7	Luka 1,32-33; Rimljanima 1:3
9	Prijestolje Mesije bit će pomazano i vječno	Psalm 45:6-7; Daniel 2:44	Luka 1:33; Hebrejima 1,8-12
10	Mesija bi prozvan Immanuel	Izaija 7:14	Matej 1:23
11	Mesija će provesti jedno vrijeme u Egiptu	Hošea 11:1	Matej 2:14-15
12	Doći će do masakra djece u mjestu rođenja Mesije	Jeremija 31:15	Matej 2:16-18
13	Glasnik bi pripremio put za Mesiju	Izaija 40:3-5	Luka 3:3-6
14	Mesiju će njegov vlastiti narod odbaciti	Psalm 69:8; Izaija 53:3	Ivan 1:11; Ivan 7:5
15	Mesija bi bio prorok	Ponovljeni zakon 18:15	Djela 3:20-22
16	Mesiji će prethoditi Ilija	Malahija 4:5-6	Matej 11:13-14
17	Mesija bi proglašen Božji sinom	Psalm 2:7	Matej 3:16-17
18	Mesija bi se nazvao Nazarećanin	Izaija 11:1	Matej 2:23
19	Mesija bi donio svjetlo Galileji	Izaija 9:1-2	Matej 4:13-16
20	Mesija bi govorio Parabole	Psalm 78:2-4; Izaija 6:9-10	Matej 13:10-15, 34-35
21	Mesija će biti poslan da izliječi slomljena srca	Izaija 61:1-2	Luka 4:18-19
22	Mesija će biti svećenik prema Melkisedekovoj zapovijedi	Psalm 110:4	Hebrejima 5:5-6
23	Mesija će biti nazvan Kraljem	Psalm 2:6; Zaharija 9:9	Matej 27:37; Marko 11,7-11
24	Mesiju bi hvalila mala djeca	Psalam 8:2	Matej 21:16
25	Mesija bi bio izdan	Psalm 41,9; Zaharija 11:12-13	Luka 22:47-48; Matej 26:14-16
26	Mesijina nagrada bila bi iskorištena za kupnju lončareve njive	Zaharija 11:12-13	Matej 27:9-10
27	Mesija bi bio lažno optužen	Psalm 35:11	Marko 14:57-58
28	Mesija će šutjeti pred svojim tužiteljima	Izaija 53:7	Marko 15:4-5
29	Mesija bi bio pljunut i pretučen	Izaija 50:6	Matej 26:67
30	Mesiju bi mrzili bez razloga	Psalm 35:19; Psalm 69:4	Ivan 15,24-25
31	Mesija bi razapet sa zločincima	Izaija 53:12	Matej 27:38; Marko 15:27-28
32	Mesiji će dati da pije ocat	Psalm 69:21	Matej 27:34; Ivan 19:28-30
33	Mesijine ruke i noge bit će probodene	Psalm 22:16; Zaharija 12:10	Ivan 20:25-27
34	Mesija bi bio ismijan	Psalm 22:7-8	Luka 23:35
35	vojnici bi kockali za Mesijino ruho	Psalm 22:18	Matej 27:35-36; Luka 23:34
36	Mesijine kosti ne bi bile slomljene	Izlazak 12:46; Psalm 34:20	Ivan 19,33-36
37	Bog bi napustio Mesiju	Psalm 22:1	Matej 27:46
38	Mesija bi molio za svoje neprijatelje	Psalm 109: 4	Luka 23:34
39	vojnici bi probu Mesijinu stranu	Zaharija 12:10	Ivan 19:34
40	Mesija će biti pokopan među bogatašima	Izaija 53:9	Matej 27:57-60
41	Mesija bi ustao iz mrtvih	Psalm 16,10; Psalm 49:15	Matej 28:2-7; Djela apostolska 2:22-32
42	Mesija bi Uskrsnuo na nebo	Psalm 24:7-10	Marko 16:19; Luka 24:51
43	Mesija bi sjedio Bogu zdesna	Psalm 68:18; Psalm 110:1	Marko 16:19
44	Mesija bi bio žrtva za grijeh	Izaija 53:5-12	Rimljanima 5:6-8
Izvor: 100 proročanstava koje je ispunio Isus: 100 Prophecies Fulfilled by Jesus printed by Rose Publishing; Willmington's Book of BIBLE LISTS H.L. WILLMINGTON			

ACTA PILATI

Baš kao što je čudna okolnost u povijesti književnosti da Tacitusu dugujemo jedan jedini primjerak iz vestfalskog samostana, tako je čudno da svijet sada koristi Djela Pilatova iz jednog starog i oštećenog primjerka u Vatikanu. Njegovo postojanje od najranijih razdoblja kršćanske ere poznato je književnicima. Brojne reference na to mogu se pronaći u svim dubokim djelima koja se tiču povijesnih aspekata argumenta za božansko podrijetlo kršćanstva; npr. Lardner, Home, Kitto, Farrar, Andrews i Tischendorf.

Kršćani će često na Internetu pronaći izjave u smislu da se "Djela Pilatova" (Acta Pilati) trebaju odbaciti kao lažni apokrifni spis (obično povezan s apokrifnim Nikodemovim evanđeljem) koji nema apsolutno nikakvu vrijednost. Međutim, to se temelji na istoimenim krivotvorinama i lažnim spisima koji su se širili unutar Rimskog Carstva kako bi se napadalo Krista i kršćanstvo. Međutim, jedan jedini stari i nečitki primjerak pravog Acta Pilati čuvao se u papinoj knjižnici u Vatikanu vrlo dugo dok knjižničar Henry C. Whydaman nije napravio kopiju i poslao velečasnom Georgeu Sluteru u SAD krajem 19. stoljeća. Gospodin Sluter objavio je "The Acta Pilati" 1879. godine. Sluter nam u svom uvodu govori kako je došao u posjed ovog izvanrednog dokumenta, napisanog na latinskom jeziku. Pergament je bio skriven među 24.000 rukopisa u "Penetraliji" (najunutarnijim dijelovima ili udubljenjima) Vatikana. On također spominje da su pisci iz najranijih kršćanskih vremena bili upoznati s tim izvještajem rimskog upravitelja Judeje Tiberiju Cezaru. "Postoje brojne reference na to u svim detaljnim radovima o povijesnim aspektima argumenta za božansko podrijetlo kršćanstva." Zapravo, Acta Pilati prethodi svim drugim spisima (uključujući Evanđelja) budući da ju je Pilat napisao odmah nakon Kristova raspeća i uskrsnuća (30. god. po. Kr.). To je snažan argument za istinu evanđelja i to s potpuno jedinstvenog i neovisnog stajališta. Nije iz pera kršćanskog apologeta, već iz pera pogana... Stoga možemo s pravom tvrditi da ovdje imamo snažne svjetovne dokaze za istinitost evanđeoske priče".

Mnogi su sumnjali da je dokument izgubljen tijekom stoljeća. Ali budući da je Sinajski rukopis Novog zavjeta (Codex Sinaiticus) ostao sve do 1844. skriven od svijeta, kada je neumornom revnošću Dr. Konstantina Tischendorfa otkriven, iznijet na vidjelo je ovo važno svjedočanstvo o Kristu bilo neobično nedostupno. Njemački učenjak Whydaman, koji nije bio teolog, proveo je oko pet godina u Rimu savjetujući Vatikansku knjižnicu. Dobro se upoznao s glavnim upraviteljem, redovnikom, ocem Freelinhusenom, velikog obrazovanja. Whydaman je uživao neobičnu slobodu i na kraju je čak dobio pristup drevnim rukopisima, najvrednijoj zbirci na svijetu, koja uključuje jedan od najstarijih kodeksa Biblije.

Na svoje iznenađenje i oduševljenje, Whydaman je naišao na zbirku pod nazivom „Cezarov dvor cara Tiberija“; a među neobičnim državničkim listovima koji su ovdje objavljeni naišao je na glasoviti službeni izvještaj prefekta Poncija Pilata o suđenju i razapinjanju Isusa Krista. Otac Freelinhusen objasnio je da je podnio zahtjev u svoje ime, jer je vjerovao da papinske vlasti nisu voljne dati takav dokument u ruke javnosti, i pristao je dostaviti njegovu rukopisnu kopiju iz Vatikana. Budući da je pergament bio star i oštećen, morao je upotrijebiti povećalo da ga prepiše. Bio je na izvornom latinskom jeziku i dostavljen sa sljedećim pismom u kojem uvodno piše:

"Rim Italija 26. travnja 1859. Ovime vam šaljem prijepis koji je pohranjen kod Pilata u Vatikanu na dvoru Tiberija Cezara. Ovjerao ovu riječ po riječ kao istinitu kopiju kako izgleda, otac Freelinhusen."

Sluter je pritom istaknuo kako je iznimno teško doći do ovih drevnih i vrijednih rukopisa. Čuvaju se s najvećom pažnjom i gotovo je nemoguće na bilo koji način doći do njihove kopije. "To znači da je knjižničar u ovom slučaju napravio veliku iznimku, a nedvojbeno je bila na djelu i božanska providnost."

Nadalje, Sluter je istaknuo da su oci rane crkve (uključujući Justina Mučenika, Tertulijana i Euzebija) smatrali "ovaj dokument od najvišeg autoriteta i vrijednosti". Euzebije je napisao da je Tiberije Cezar želio da rimski Senat prizna Isusa kao Boga, ali je Senat odbio jer je sam Tiberije odbio prihvatiti ovo imenovanje. Ipak, taj je dokument Tiberija spriječio u progonu kršćana i možda je čak postao vjernik.

Za vrijeme vladavine cara Maksimina I. „Pilatovi akti“ (Acta Pilati) su krivotvoreni 311. godine kako bi se diskreditirali Krist i kršćanstvo. U tim je krivotvorinama ispisano mnogo zla. Euzebije je to zabilježio u svojoj

Crkvenoj povijesti, knjiga IX, poglavlje 5, stranica 414. Ali Sluter kaže da činjenica da je ovaj dokument napadnut dokazuje njegovu vrijednost. Zapravo, postao je „državni list” rimske vlasti i time stekao vrlo visok status. Rimski su carevi držali velebne knjižnice u kojima su pohranjivali vrijedne dokumente. „Pilatovo izvješće za nas ima tim veću vrijednost jer ni na koji način nije u interesu Isusa, već je njegov izvorni dizajn bila njegova vlastita obrana od mogućih optužbi za loše upravljanje.”

Nastavio je: “Kao najstarije nebiblijsko svjedočanstvo o Kristu, pozivajući se čak i na prvo od Evanđelja i poslanica, čita se s osjećajima posebnog interesa, pa čak i strahopoštovanja. Također je istaknuo da sada postoji potpuni lanac nebiblijskih dokaza za život našeg Spasitelja, počevši od oporezivanja Cezara Augusta pa sve do izvješća Poncija Pilata.

Zapravo, sada je dostupan cijeli lanac nebiblijskih svjedočanstava, a svaka poveznica uključuje: „važnu točku u životu našega Spasitelja, da je Cezar August naredio porez na cijeli svijet, saznajemo od Tacita, Svetonija i Diona; da se velika svjetlost ili zvijezda pojavila na istoku, Rimljanin Kalcidije; Herodovu okrutnost, do te mjere da je ubijao nedužnu djecu i ubijao vlastite sinove, spominje Josip Flavije; da je naš Spasitelj bio u Egiptu s Celzom; da je Poncije Pilat bio upravitelj Judeje, prema Tacitu; da je Krist činio čudesna ozdravljenja i djela izvan uobičajenog toka prirode, jasno dalje govore Julijan Apostata, Porfirije i Hieroklo; da je Isus dao predviđanja koja su se obistinila i potres i pomrčina kada je umro, u Flegonu iz Tralleisa († nakon 137.); i neposredni uzroci koji su doveli do raspeća i pojedinosti njegova suđenja u službenom izvješću samog Pilata.

Prvi crkveni oci smatrali su ovaj dokument najvišim autoritetom i vrijednošću. Justin Mučenik, u svojoj prvoj ispriči kršćanima, predstavljenoj caru Antoninu Piju 138. godine, nakon što je spomenuo Isusovo raspeće i neke od okolnosti koje su ga pratile, kaže:

"A da su se te stvari dogodile, možete znati iz djela počinjenih u vrijeme Poncija Pilata."

Nakon toga kaže u istoj ispriči nakon što je primijetio neka od čuda našeg Gospodina kao što su: liječenje bolesti i uskrsnuće mrtvih:

"A da je on to učinio, možete znati po djelima učinjenim u vrijeme Poncija Pilata." (Apol. Prima, 65, 72). Justin Mučenik rođen je 89. godine.

Pismo Poncija Pilata caru Tiberiju

Plemenitom Tiberiju Cezaru, caru Rima.

Plemeniti Cezare, pozdrav: događaji od posljednjih nekoliko dana u mojoj pokrajini bili su takvog karaktera da vam želim dati sve pojedinosti kako su se dogodili. I ne bih se iznenadio da su oni s vremenom promijenili sudbinu naše nacije; jer izgleda da su u posljednje vrijeme svi bogovi prestali biti milosrdni.

Gotovo sam spreman reći: Neka je prokleta to što sam naslijedio Valerija Grata u upravljanju Judejom. Po dolasku u Jeruzalem zauzeo sam Pretorij (službene prostorije) i naredio da se pripremi veličanstvena gozba na koju sam pozvao tetrarha Galileje, s velikim svećenicima i njegovim službenicima. Niti jedan gost se nije pojavio u dogovoreno vrijeme. To sam doživio kao uvredu vlastitog dostojanstva i dostojanstva cijele vlade koju predstavljam.

Nekoliko dana kasnije veliki me se svećenik udostojio posjetiti. Njegovo je držanje bilo staloženo i varljivo. Dao je do znanja da njegova vjera njemu i njegovoj obitelji zabranjuje sjediti za istim stolom, jesti i družiti se s Rimljanima. Ali to je bila samo licemjerna izlika, jer je njegovo lice odavalo licemjerje. Ipak, smatrao sam prikladnim prihvatiti njegovu ispriku. Od tog trenutka bio sam uvjeren da su se pobijeđeni proglasili neprijateljima pobjednika, te sam htio upozoriti Rimljane da se čuvaju velikog svećenika ove zemlje. Vjerojatno bi izdali čak i vlastitu majku kad bi to značilo da mogu dobiti posao s luksuznim životom.

Činilo mi se da je od svih osvojenih gradova Jeruzalemom najteže upravljati. Ljudi su toliko nagli da trenutno živim u strahu od pobune. Nemam dovoljno vojnika da ju suzbijem. Imao sam samo jednog centuriona i stotinu ljudi pod svojim zapovjedništvom: tražio sam pojačanje od prefekta Sirije, ali on me je obavijestio da on sam

jedva da ima dovoljno vojske da obrani svoju pokrajinu. Neutaživa žeđ za širenjem carstva, bez sredstava za to, me tjera da se bojim da bi to moglo dovesti do rušenja cijele naše vladavine.

Živio sam odvojeno od gomile jer nisam znao kako će veliki svećenik utjecati na ljude da nešto poduzmu. Ipak, nastojao sam, koliko sam mogao, utvrditi mišljenja i stavove ljudi.

Među raznim glasinama koje sam čuo, jedna je posebno privukla moju pozornost. Govorilo se da se neki mladić pojavio u Galileji i s plemenitim pomazanjem propovijedao novi zakon u ime Boga koji ga je poslao. Isprva sam se zabrinuo da bi njegov plan mogao biti da okrene narod protiv Rimljana, ali su moji strahovi ubrzo nestali. Isus iz Nazareta govorio je kao prijatelj Rimljana, a ne Židova.

Jednog dana, dok sam prolazio pored mjesta Siloam, gdje je bilo veliko mnoštvo, primijetio sam čovjeka usred mnoštva, kako se naslonjen na drvo mirno obraća gomili. Rečeno mi je da je to Isus. To sam lako mogao pogoditi, takva je bila razlika između njega i onih koji su ga slušali. Njegova zlatna kosa i brada davale su njegovu izgledu nebeski kolorit. Činilo se da ima tridesetak godina. Nikada nisam vidio graciozniji ili mirniji izgled. Kakav kontrast između njega i njegovih slušatelja, s njihovim crnim bradama i preplanulim licima!

Ne želeći ga ometati svojom prisutnošću, nastavio sam hodati, ali sam uputio svoga tajnika da se stopi s gomilom i sluša. Moj tajnik se zove Manlije. On je unuk poglavara zavjerenika koji su ostali u Eturiji čekajući Cataline. Manlije je bio dugogodišnji stanovnik Judeje i dobro je poznao hebrejski jezik. Bio mi je odan i vrijedan mog povjerenja. Kad sam ušao u službene prostorije, zatekao sam Manlija koji me je upoznao s riječima koje je Isus izgovorio u Siloi.

Nikada nisam pročitao u djelima filozofa ništa što bi se moglo usporediti s Isusovim maksimama. Jedan od tako brojnih pobunjenih Židova u Jeruzalemu, upitavši ga je li dopušteno davati porez caru, Isus odgovori: "Vratite caru ono što pripada caru, a Bogu ono što je Božje."

Zbog mudrosti ove riječi, dao sam toliko slobode Nazarencu, jer je bilo u mojoj moći da ga uhite i protjeram na Pont; ali to bi bilo u suprotnosti s pravdom koja je uvijek karakterizirala Rimljane. Ovaj čovjek nije bio niti buntovnik niti buntovan. Pružio sam mu svoju zaštitu, možda njemu samom nepoznatu. Imao je slobodu djelovati, govoriti, okupljati se i obraćati se narodu, birati učenike nesputane nikakvim pretorijanskim mandatom.

Ako se ikada dogodi - neka bogovi uvijek odvrte znak - kažem, ako se ikada dogodi, da religija naših predaka bude zamijenjena Isusovom religijom, kome će zahvaliti svoju preuranjenu počast ovoj plemenitoj toleranciji; dok ću ja, bijedni jadnik, biti instrument onoga što Hebreji nazivaju providnošću, a mi sudbinom.

Ali ta neograničena sloboda dana Isusu izazvala je Židove; ne siromašne, nego bogate i moćne. Istina je da je Isus bio strog prema potonjima; i to je bio politički razlog, po mom mišljenju, da se ne kontrolira sloboda Nazarećanina. "Pismoznanci i farizeji," rekao bi im, "vi ste rasa zmija; nalikujete oslikanim grobovima." Ponekad bi se rugao ponosnoj milostinji carinika, govoreći mu da je obol siromašne udovice dragocjeniji u Božjim očima.

Prigovori o Isusovoj drskosti svakodnevno su stizali u službenu rezidenciju. Također sam bio obaviješten da bi ga mogla zadesiti neka nesreća; da neće biti prvi put da Jeruzalem kamenuje one koji su sebe nazivali prorocima. Pritužba bi bila upućena Cezaru. Međutim, moje je postupke odobrio Senat i obećano mi je pojačanje čim završi rat s Perzijancima. Sam preslab da suzbijem ustanak, odlučio sam riješiti stvar na način koji bi mogao promicati mir u gradu, bez podvrgavanja Pretorijuma ponižavajućim ustupcima. Pisao sam Isusu i zamolio ga da dođe u službenu rezidenciju na razgovor. On je došao!

Ti znaš da u mojim venama teče španjolska, pomiješana s rimskom krvlju, jednako nesposobna za strah kao i za djetinjaste emocije. Kad se Nazarećanin pojavio, hodao sam u svojoj bazilici, a moja stopala kao da su bila pričvršćena željeznom rukom za mramorni pločnik, i drhtao sam svakim udom poput krivca, iako je on bio miran - Nazarećanin, miran poput same nevinosti.

Kad mi se približio, zastao je i kao da mi je znakom rekao: "Ovdje sam", iako nije progovorio ni riječi. Dugo sam s divljenjem i strahopoštovanjem promatrao taj neobičan tip čovjeka, vrstu čovjeka nepoznatu brojnim slikarima, koji je dao oblik i lik svim bogovima i herojima. U njemu nije bilo ničega što bi nosilo karakter obrane, a ipak sam osjećao veliki strah i užas prići mu.

"Isuse," konačno sam mu rekao – a jezik mi se zaplita – "Isuse Nazarećanine, u zadnje tri godine dao sam vam široku slobodu govora, zbog čega ne žalim. Vaše riječi su riječi mudraca. Ne znam jeste li čitali Sokrata ili Platona, ali znam da u vašim raspravama postoji veličanstvena jednostavnost koja vas uzdiže daleko iznad ovih filozofa. Car je obaviješten o tome, a ja, njegov skromni predstavnik u ovoj zemlji, sretan sam što sam vam omogućio tu slobodu koje ste tako vrijedni.

Ipak, ne želim vam tajiti da vam je vaš govor probudio jake i tvrdoglave neprijatelje. Nije da je ovo iznenađenje. Sokrat je imao svoje neprijatelje i osjećao se kao žrtva njihove mržnje. Vaši su dvostruko ljuti: na vas, zbog reakcije na vaše sadržajno bogate rasprave, i na mene, zbog slobode koju vam dajem. Čak me neizravno optužuju da sam se dogovarao s vama kako bih Hebrejima oduzeo ono malo moći što im je Rim ostavio.

Moja molba - ne kažem 'moja zapovijed' - je da ubuduće postupate opreznije i umjerenije u pobuđivanju ponosa svojih neprijatelja, kako ne biste probudili ponos svojih neprijatelja i kako oni ne bi nahuškali glupi narod protiv vas i prisilili me da upotrijebim „instrumente zakona".

Nazarećanin je mirno odgovorio: "Kneže zemlje, tvoje riječi ne proizlaze iz prave mudrosti. Reci planinskom potoku da stane usred klanca; jer će iščupati drveće u dolini. Bujica će vam odgovoriti da se mora pokoravati zakonima Stvoritelja. Bog jedini zna kuda teče bujica. Zaista, kažem vam, prije nego procvjeta šaronska ruža, krv pravednika će biti prolivena."

"Tvoja krv neće biti prolivena", odgovorio sam ganut. "Dragocjeniji ste, po mojoj procjeni, zbog svoje mudrosti, od svih turbulentnih i ponosnih farizeja, koji zlorabe slobodu koju su im dali Rimljani, kuju zavjeru protiv Cezara i tumače našu dobrotu u strahu. Drski jadnici, nisu svjesni da se vuk s Tibera ponekad oblači ovčjom kožom. Ja ću te zaštititi od njih. Moj Pretorij vam je otvoren kao azil; to je sveti azil."

Isus je bezbrižno odmahnuo glavom i rekao, s milošću i božanskim osmijehom: "Kad dođe taj dan, Sinu Čovječjem neće biti utočišta ni na zemlji ni pod zemljom. Utočište pravednika je tamo", pokazujući na nebesa. "Ono što je zapisano u knjigama proroka mora se ispuniti."

"Mladiću", blago sam mu odgovorio, "ti me prisiljavaš da svoju molbu pretvorim u naredbu. To zahtijeva sigurnost pokrajine koja je meni povjerena. Morate prakticirati više umjerenosti u svom govoru. Nemojte se oglašiti na moju zapovijed, znate posljedice. Neka je moja sreća s tobom, zbogom!"

„Kneže ove zemlje," odgovori Isus, „ne dolazim donijeti rat u svijet, nego mir, ljubav i radost. Rođen sam na dan kada je Cezar August dao mir rimskom svijetu. Progon ne dolazi od mene. Očekujem to od drugih i ispunit ću to u poslušnosti volji svoga Oca, koji mi je pokazao put. Obuzdajte dakle svoju svjetovnu razboritost. Nije u vašoj moći uhititi žrtvu u podnožju Svetohraništa pomirenja." Rekavši to, nestao je poput svijetle sjene iza zastora bazilike.

Isusovi neprijatelji tada su se obratili Herodu, koji je vladao Galilejom, da se osveti Nazarencu. Da je Herod postupio prema vlastitom nahođenju, naredio bi da se Isus smjesta ubije; ali, ma koliko ponosan na svoje kraljevsko dostojanstvo, oklijevao je učiniti bilo što što bi moglo umanjiti njegov utjecaj u Senatu, ili se, poput mene, bojao Isusa.

Jednog dana me je Herodus posjetio u svojoj službenoj rezidenciji. Dok je ustao da ode nakon pomalo nebitnog razgovora, upitao me moje mišljenje o Nazarencu. Odgovorio sam mu da mi se Isus čini kao jedan od velikih filozofa koje su ponekad stvarali veliki narodi; da njegova učenja nisu ni na koji način uvredljiva i da je namjera Rima bila da mu dopusti slobodu govora opravdanu njegovim djelima. Herod se zlobno nasmiješio i nastavio svojim putem, pozdravljajući me s ironičnim poštovanjem.

Bližio se veliki židovski blagdan, a namjera je bila iskoristiti narodno veselje koje se uvijek očituje na svečanostima Pashe. Grad je bio preplavljen uzburkanim stanovništvom koje je tražilo smrt Nazarećanina. Moji izaslanici su me obavijestili da je blago Hrama korišteno za podmićivanje ljudi. Opasnost je bila prijeteća. Rimski stotnik je bio uvrijeđen. Pisao sam prefektu Sirije za stotinu pješaka i isto toliko konjanika. On je odbio. Vidio sam se sam, sa šačicom veterana, usred buntovnog grada, preslab da suzbijem nered i nemam drugog izbora nego tolerirati ga. Oni su zgrabili Isusa; a pobunjenička rulja, iako se nisu imali čega bojati od Pretorija, vjerujući zajedno sa svojim vođama da sam namignuo njihovoj pobuni, nastavila je vikati, "Raspni ga! Raspni ga!"

Tri moćne stranke udružile su se u to vrijeme protiv Isusa. Prvo, herodijanci i saduceji, čije je buntovničko ponašanje izgleda proizašlo iz dvostrukih motiva. Mrzili su Nazarećanina i bili su nestrpljivi prema rimskom jarmu. Nikada mi nisu mogli oprostiti što sam ušao u sveti grad sa zastavama na kojima je bio lik rimskog cara i, iako sam u ovom slučaju počinio kobnu pogrešku, svetogrđe nije izgledalo manje gnjusno u njihovim očima.

Još jedna pritužba tinjala je također u njihovim njedrima. Predložio sam da se dio blaga Hrama iskoristi za podizanje javnih objekata. Na moj prijedlog su gledali mrko. Farizeji su bili Isusovi otvoreni neprijatelji. Nije ih bilo briga za vladu. S gorčinom su podnosili teške ukore koje je Nazarećanin tri godine bez prestanka upućivao protiv njih kamo god bi stigao. Previše oprezni i malodušni da bi djelovali sami, prihvatili su svađe herodijanaca i saduceja. Osim s ove tri stranke, također sam se morao boriti s nemilosrdnom, neposlušnom svjetinom, spremnom u svakom trenutku podržati pobunu i profitirati od nereda i razdora koji bi iz toga proizašli. Isus je doveden pred velikog svećenika i osuđen na smrt. Tada je veliki svećenik Kajfa izveo podrugljiv čin podločnosti. Poslao mi je svog zatvorenika da mu izrekнем osudu i osiguram njegovo pogubljenje.

Odgovorio sam mu da ako je Isus bio Galilejac, slučaj je u Herodovoj nadležnosti, te sam naredio da ga tamo pošalju. Lukavi tetarh pokazao je poniznost, dao je svoje poštovanje cezarovom namjesniku i povjerio sudbinu tog čovjeka u moje ruke. Ubrzo je moja palača poprimila izgled opsjednute tvrđave. Njihovo nezadovoljstvo raslo je iz trenutka u trenutak. Jeruzalem je bio preplavljen mnoštvom s planina Nazareta. Činilo se kao da se cijela Judeja slila u grad.

Svoju sam ženu uzeo od Kelta iz Galije. Tvrdila je da može vidjeti u budućnost. Vrišteći i bacajući se pred moje noge, rekla je: „Čuvaj se! Čuvaj se! Ne diraj ovog čovjeka, jer on je svet. Sinoć sam ga vidjela u viziji. Hodao je po vodi; letio je na krilima vjetara, govorio je oluji i ribama morskim - svi su mu bili poslušni. Gle! planinska rijeka koja teče kod Kidrona umrljana je krvlju, kipovi Cezara obrasli su gemonijama (školkama) [ili: Gemonijeve stubе {mjesto srama i pogubljenja u Rimu} su obrasle u blizini Cezarovih poprsja], stupovi Interiuma su nestali, a sunce je prekriveno žalošću, poput vestalke u grobnici. O Pilate! Zlo te čeka ako ne poslušаш zakletve svoje žene. Strahuj od prokletstva rimskog senata, strahuj od Cezarevih ovlasti.“

U to su vrijeme mramorne stepenice stenjale pod težinom mnoštva. Nazarećanin mi je vraćen. Produžio sam do dvorane pravde, praćen mojim čuvarom, i oštrim tonom upitao ljude što traže. "Smrt Nazarećanina", bio je njihov odgovor. „Za koje zlodjelo?“ „On je bogohulio, on je prerekao opustošenje hrama; on sebe naziva Sinom Božjim, Mesijom, kraljem Židova.“

„Rimski zakon“, rekao sam, „ne kažnjava takve slučajeve smrću.“ „Raspni ga, raspni ga!“ vikala je nemilosrdna horda. Bjesnilo pomahnitale gomile potreslo je temelje palače. Samo je jedan ostao miran usred kolosalne gomile. Bio je to Nazarećanin.

Nakon mnogih bezuspješnih pokušaja da ga zaštitim od njegovih bijesnih i nemilosrdnih progonitelja, pribjegao sam onome što mi se u tom trenutku činilo jedinim načinom da mu spasim život. Poduzeo sam mjeru koja mi se u ovom trenutku činila jedinom koja mu može spasiti život. Naredio sam da ga izbičuju, zatim sam dozvao bokal, oprao sam ruke u prisustvu mnoštva, čime sam im pokazao svoje neslaganje s tim djelom. Ali uzalud.

Ti bijednici su žudjeli za njegovim životom. Često sam u našim građanskim metežima svjedočio bijesnom neprijateljstvu mnoštva, ali ništa se nije moglo usporediti s onim čemu sam svjedočio u ovom trenutku. Moglo bi se doista reći, da su se ovom prilikom svi fantomi paklenih krajeva okupili u Jeruzalemu.

Činilo se da gomila ne hoda; bili su odneseni, i kovitali su se poput vrtloga, valjajući se poput živih valova, od portala Pretorija čak do brda Ciona, uz urlike, vriskove, i vokacije, kakvi se nikada nisu čuli u pobunama Panonije ili u pobuni na forumu u Rimu. Dan se postupno počeo tamniti, poput zimskog sumraka, kakav je bio u vrijeme smrti velikog Julija Cezara. Bilo je to slično Martovskim idama.

Ja, i dalje guverner buntovne pokrajine, bio sam naslonjen na stup svoje bazilike, promatrajući subočice turobni mrak ovih đavola Tartara koji vuku na pogubljenje nedužnog Nazarećanina. Svuda oko mene bilo je pusto. Jeruzalem je izbljuvao svoje stanovnike kroz Pogrebna vrata (današnja Herodova vrata) koja vode do Gemonice (Stubište uzdaha). Obavio me zrak pustoši i tuge. Moja se garda pridružila konjici, a kapetan je pokušavao održati red s prividom demonstrativne moći.

Ostao sam sam; a moje slomljeno srce jasno mi je dalo do znanja da ono što se događa više pripada povijesti bogova nego povijesti ljudi. Čuo se glasan povik, nošen vjetrom, koji je dolazio s Kalvarije. Činilo se da najavljuje agoniju kakvu nikada prije nisu čule prirodne uši. Tamni oblaci spustili su se na vrh hrama i prekrili grad poput vela. Znakovi viđeni na nebu, kao i oni koji su se dogodili na zemlji, bili su toliko zastrašujući da je objavljen izvještaj, kako je rekao Dioniz Aeropagit: "ili Stvoritelj prirode pati, ili se svemir raspada."

Oko prvog sata noći obukao sam ogrtač i otišao u grad do vrata Golgote. Žrtva je bila izvršena. Publika je otišla kućama, iako još uznemirena, ali čežnjiva, tiha i očajna. Ono čemu su svjedočili pogodilo ih je strahom i grižnjom savjesti.

Također sam vidio kako moja mala rimska divizija prolazi u žalosti; zastavnik je imao svog orla omotanog oko sebe u znak žalosti; i slučajno sam čuo neke židovske vojnike kako mrmljaju čudne riječi koje nisam razumio. Drugi su pričali o čudima koja su tako nalikovala onima koja su se tako često događala Rimljanima po volji njihovih bogova. Ponekad su skupine muškaraca i žena zastale, osvrćući se na Golgotu, nepomično stajale, čekajući da vide hoće li možda svjedočiti novim čudima.

Vratio sam se u svoju službenu rezidenciju, tužan i sumoran. Dok sam se penjao stepenicama, čije su stepenice još bile umrljane krvlju Nazarećanina, primijetio sam starca u molećem položaju, a iza njega nekoliko žena u suzama. „Oče“, rekao sam mu blago, „tko ste vi i koji je vaš zahtjev?“ „Ja sam Josip iz Arimateje,“ odgovorio je, „i došao sam moliti od tebe, na koljenima, dopuštenje da pokopam Isusa iz Nazareta.“

"Molitva ti je uslišana", rekoh mu i istodobno naredih Manliju da povede nekoliko vojnika sa sobom da nadgledaju pogreb, kako se ne bi oskrnavio.

Nekoliko dana nakon toga, grobnica je pronađena prazna. Njegovi su učenici objavili po cijeloj zemlji da je Isus uskrsnuo od mrtvih, kao što je i prerekao. Preostala mi je posljednja dužnost, a to je da vam priopćim ove žalosne događaje. Učinio sam to iste noći koja je uslijedila nakon kobne katastrofe i taman sam završio komunikaciju kad je svanulo. U tom trenutku zvuk trube koja je svirala Dianin zrak, pogodio je moje uho. Bacivši pogled prema Cezarovim vratima, ugledao sam trupu vojnika i čuo iz daljine druge trube kako sviraju Cezarov marš. To je bilo pojačanje koje mi je obećao. Dvije tisuće odabranih vojnika koji su, kako bi ubrzali svoj dolazak, marširali cijelu noć. "Tako je sudbina odredila", povikah kršeći ruke, "da se izvrši velika nepravda; da, u svrhu spriječavanja jučerašnjih djela tek danas stignu trupe! Okrutna sudbino, kako se samo šališ sa poslovima smrtnika!" Bilo je previše istinito ono što je Nazarećanin uzviknuo dok se grčio na križu: "Sve je svršeno."

(THE ACTA PILATI; important testimony of pontius pilate, recently discovered, Being his Official Report to the Emperor Tiberius, concerning the CEUCIFIXION OF CHRIST. EDITED BY REV. GEO. SLUTER, A.M. Late Secretary Missyons, Presbyterian Synod of Missouri. SHELBYVILLE, IND.: M. B. ROBINS, PUBLISHER AND PRINTER. 1879.)

Svezak Archko „The Archko Volume“

(Iz sveska Archko, ili arheoloških spisa Sinedrija i Talmuda Židova, unesenih u Kongresni zapisnik 1887. Ponovno objavljeno 1975. od strane Keats Publishing Inc., 27 Pine Street, New Canaan Conn. 06840, SAD.)

Ovaj nastavak je objavljen u Archko svesku, arheoloških spisa Sinedrija i nadopunjuje Sluterovo izdanje:

Nekoliko dana kasnije, grobnica je pronađena prazna. Njegovi učenici razglasiše po cijeloj zemlji da je Isus uskrsnuo od mrtvih, kao što je i prerekao. To je izazvalo više uzbuđenja čak i od raspeća. Što se tiče istine, ne mogu sa sigurnošću reći, ali malo sam istražio stvar; tako da možete sami ispitati i vidjeti jesam li ja kriv, kao što Herod predstavlja.

Josip iz Arimateje položio je Isusa u vlastitu grobnicu. Ne mogu reći je li imao na umu svoje uskrsnuće ili je očekivao da će za sebe isklesati neki drugi. Dan nakon što je pokopan jedan od svećenika došao je u pretorij i rekao da se plaše da njegovi učenici namjeravaju ukrasti Isusovo tijelo i sakriti ga, a zatim prikazati da je uskrsnuo od mrtvih, kako je on predskazao, a u što su oni bili savršeno uvjereni. Poslao sam ga kapetanu (centurionu Malusu) kraljevske garde da mu kaže da uzme onoliko židovskih vojnika koliko je potrebno i postavi ih oko grobnice; kako bi ako se nešto dogodi, mogli okriviti samo sebe, a ne Rimljane.

Kad je došlo do velikog uzbuđenja zbog toga što je grobnica pronađena prazna, osjetio sam brigu veću nego ikad. Poslao sam po Malusa, koji je rekao da je postavio svog poručnika, Ben Ishama, sa stotinom vojnika, oko grobnice. Rekao mi je da su Isham i vojnici bili vrlo zapanjeni onim što se tamo dogodilo tog jutra.

Poslao sam po ovog čovjeka, Ishama, koji mi je ispričao, koliko se mogu sjetiti sljedeće okolnosti: Rekao je da su otprilike na početku četvrte straže vidjeli meku i lijepu svjetlost nad grobom. Isprva je mislio da su žene došle balzimirati Isusa, po svom običaju, ali nije mogao vidjeti kako su prošle kroz stražu. Dok su mu te misli prolazile kroz um, gle, cijelo je mjesto bilo osvijetljeno i činilo se da su gomile mrtvih u njihovim grobnim odjećama. Činilo se da sve više i ispunjeno ekstazom, dok je svuda okolo i iznad bila najljepša glazba koju je ikada čuo; i činilo se da je cijeli zrak pun glasova koji su slavili Boga. Činilo se da je u to vrijeme došlo do ljuljajna i plivanja zemlje, tako da mu je pozlilo i onesvijestio se da nije mogao stajati na nogama. Rekao je da se činilo da zemlja pliva ispod njega i da su ga njegova osjetila napustila, tako da nije znao što se dogodilo. Pitao sam ga u kakvom je stanju bio kad je došao sebi. Rekao je da je ležao na zemlji licem prema dolje. Pitao sam ga nije li mogao pogriješiti u pogledu svjetla. Nije li dan dolazio na Istoku? Rekao je da je isprva pomislio na to, ali kad je bacio kamen, bilo je izuzetno mračno; a onda se sjetio da je prerano za dan.

Pitao sam ga nije li njegova ošamućenost možda uzrokovana naglim buđenjem i brzim stajanjem, kao što se ponekad zna dogoditi. Rekao je da nije i otkrio da nije spavao cijelu noć, jer bi spavanje na dužnosti zapravo značilo smrtnu kaznu. Rekao je da je vjerojatno pustio neke vojnike da odriemaju. Neki su za to vrijeme spavali. Pitao sam ga koliko je ta scena trajala. Rekao je da ne zna, ali je razmišljao skoro sat vremena. Rekao je da je bila skrivena svjetlom dana. Pitao sam ga je li išao do groba nakon što je došao sebi. Rekao je ne, jer se bojao; da čim je došla smjena svi su otišli u svoje odaje. Pitao sam ga jesu li ga ispitivali svećenici. On je to potvrdio. Htjeli su da kaže da je bio potres i da su spavali. Također su mu dali novac da kaže da su učenici došli i ukrali Isusa. Ali on nije vidio nijednog učenika; nije znao da je tijelo nestalo dok mu nije rečeno.

Pitao sam kakvo je svećenikovo osobno mišljenje o tome s kim ima posla. Rekao je da neki od njih misle da Isus nije čovjek; da nije bio ljudsko biće; da on nije sin Marijin, niti onaj isti za koga se govorilo da ga je rodila djevica u Betlehemu; da su iste osobe prethodno bile na zemlji s Abrahamom i Lotom, te u mnogim drugim vremenima i mjestima. Čini mi se da ako je židovska teorija vjerodostojna, da su ovi zaključci točni, jer su u skladu sa životom ovog čovjeka, što znaju i svjedoče i prijatelji i neprijatelji. Jer elementi nisu bili ništa više u njegovim rukama nego glina u rukama lončara. Mogao je pretvoriti vodu u vino; pretvarajući smrt u život, bolest u zdravlje. Mogao je stišati more, stišati oluju, dozvati ribu sa srebrnjakom u ustima. Sada kažem da ako je mogao činiti sve te stvari koje je činio i još mnogo više, kao što svjedoče Židovi - a upravo je kroz te stvari nastalo neprijateljstvo - (jer on nije bio optužen ni za kakav zločin, niti za bilo kakvo kršenje zakon, niti da je

krivo postupao s bilo kojim osobnim pojedincem) - a te su činjenice poznate tisućama, i njegovih neprijatelja i njegovih prijatelja - gotovo sam sklon to reći kao Malus pod križem: "Zaista je ovo bio Sin Božji."

Sada, plemeniti suverenu, koliko ja mogu procijeniti stvar, ovo je najbliže činjenicama koliko je to moguće, i nastojao sam učiniti ovo objašnjenje što potpunijim, tako da možete prosuditi moje ponašanje u cjelini, posebno, budući da čujem da je Antipater rekao mnogo grubih stvari o meni u ovoj materiji.

Uz obećanje vjernosti i dobre želje mom plemenitom Vladaru, ja sam vaš najpokorniji sluga,

Poncije Pilat

Analiza

U Pilatovom pismu Tiberiju, zapazio sam dvije interesantne rečenice koja su mi, tek pri drugom čitanju zapele za oko. Prva glasi: „Oko prvog sata noći (oko 19 sati) obukao sam ogrtač i otišao u grad do vrata Golgote.“ I u nastavku: „Vratio sam se u svoju službeni rezidenciju, ... Dok sam se penjao stepenicama, ... , primijetio sam starca u molećivom držanju, ... "tko ste vi i koji je vaš zahtjev?" On odgovori: "Ja sam Josip iz Arimateje i došao sam vas na koljenima moliti za dopuštenje da sahranim tijelo Isusa iz Nazareta."

To nas navodi na Evanđelja koja opisuju isti događaj npr. u Mateju 27:57-60: „⁵⁷ A kad prispje večer, dode neki bogat čovjek iz Arimateje, po imenu Josip, koji i sam bijaše učenik Isusov. ⁵⁸ Taj pristupi Pilatu te zaista tijelo Isusovo. Tada Pilat zapovjedi da se tijelo preda. ⁵⁹ Josip uzme tijelo i uvije ga u čisto platno ⁶⁰ pa ga položi u svoj novi grob koji je isklesao u stijeni. Dokotrlja velik kamen na vrata groba i ode.“

Naravno taj starac je bio Josip iz Arimateje, a puno ime mu doznajemo već u Markovom evanđelju (Marko 15:43). U Lukinom evanđelju, u 23 glavi, između 47 i 56 stiha ponavljaju se gotovo identično sa opisima iz Pilatovog pisma, ali ovaj puta otkrivamo jednu, od većine čitatelja, gotovo uvijek previdenu i zapostavljenu činjenicu: „**Bijaše dan Priprave; subota je svitala.**“ (Lk 23:54). Na ovom mjestu obično svi misle da se taj dan Priprave odnosi na petak, a u kršćanskom svijetu je nazvan Veliki petak. Međutim ako se ovdje misli na petak, prije Sabbata, odnosno subotu, onda je to veliki problem i to ćemo pokušati objasniti u sljedeća dva poglavlja.

Da prije toga rezimiramo dosadašnje događaje: Isus je došao proslaviti blagdan Pashe u Jerusalemu, proslavio je pashu sa svojim učenicima i iste večeri je otišao s njima na maslinsku goru na molitvu, još u noći pristiže Juda izdajnik sa svećeničkim stražarima te su ga uhitili i odveli velikom svećeniku Kajifi, tek kada se novi dan razdanio doveli su Isusa pred Sanhedrin, oni ga optužili za bogohulu i prvi puta priveli Pilatu, u prvom danu poslije Pashe. Pilat na Isusu ne nalazi nikakove krivnje, šalje ga Herodu, a Herod ga vraća Pilatu natrag.

Pilat ovaj put, pred svjetinom, ponavlja da ne nalazi na njemu nikakovu krivnju i želi ga kazniti bičevanjem i pustiti na slobodu, no svjetina želi Isusovu smrt, Pilat tada presudi da im bude što ištu, Isus biva na Golgoti obješen na stup razapet, 'Bijaše već oko šeste ure (podne) kad nasta tama po svoj zemlji - sve do ure devete (3 sata popodne), jer pomrča', Isus izdahne.

Negdje oko 20 sati (ne znamo točno) odobrio je Pilat Josipu, iz Arimateje, da položi tijelo u njegov grob, Josip ga je zavio u platno, položio u grob, dokotrljao veliki kamen na vrata groba i otišao, '**bijaše još dan Priprave i subota je tek svitala**', a novi dan još nije svanuo. Isus je već bio u grobu prije praskozorja, svjetlosti neba koje prethodi izlasku Sunca subote.

Gasi li tama svjetlost ili svjetlost pobjeđuje tamu?

Slijedi li noć nakon dana ili dan nakon noći? Židovska perspektiva je jasna. "I bi večer i bi jutro." Prvo noć, pa dan. Ovo se temelji na priči o stvaranju u Postanku, gdje na kraju svakog dana stoji: "I bijaše večer, i bi jutro; dan prvi", "I bijaše večer, i bi jutro; drugi dan", itd. Spominjući večer prije jutra, Tora definira dan kao početak večeri nakon koje slijedi jutro. No dali je to stvarno tako? "[Nauči nas dane naše brojiti, da steknemo mudro srce](#)" (Psalam 90:12).

Rabbi Dr. Meir M. Ydit: „Dan kao jedinica kalendara različito se računao u različitim starim kulturama. Babilonci su vrijeme od izlaska do izlaska sunca računali kao jedan dan. Grci su koristili suprotnu metodu; računali su kao jedan dan, vrijeme od zalaska do zalaska sunca. Rimljani su uspostavili moderni kalendar poznatom reformom Julija Cezara, 46. godine p.n.e. U Julijanskom kalendaru jedan dan se sastoji od 24 jednaka sata, bilo zimi ili ljeti. To je kasnije izmijenjeno univerzalnim usvajanjem standardnog vremena po meridijanu (MST), podijeljenog u 24 vremenske zone, s Greenwichom u Engleskoj kao nultom točkom. Sukladno tome, svaki "dan" počinje u ponoć i traje točno 24 sata.

U židovskoj tradiciji uobičajeno je računati dan od početka noći (tj. vidljivosti triju zvijezda na nebu) do zalaska sunca sljedećeg dana. Stoga halahsko pravilo: „*Halailah nimshakh aharei hayom*“, noć slijedi (tj. dio je) dana koji dolazi nakon nje. Ova metoda brojanja temeljila se na jeziku Biblije u priči o stvaranju (Postanak 1) gdje se nekoliko puta kaže "i bila je večer, i bilo je jutro, prvi (drugi, treći, itd.) dan." Zbog jezika Biblije, u kojem večer prethodi jutru, smatralo se da se u brojanju jedinice "dan" računa da večer pripada danu koji dolazi nakon nje.

Međutim, precizniji uvid u ovaj tekst pokazuje da je točno suprotno. Bez sumnje, prije stvaranja nije bilo ni dana ni noći, nego samo "tama nad bezdanom" (Postanak 1:2). Procesom stvaranja, koji je započeo božanskom zapovijedi "Neka bude svjetlost", počela je prva dnevna svjetlost i trajala je do večeri. Kako je i tama prolazila svojim tokom, cijeli dan je završio i novi dan. Ovo je ono što Biblija stvarno izražava: "i bila je večer [= nakon završetka dana], i bilo je jutro [= stigao je novi dan, dakle bio je definitivan kraj] prvog [drugog, trećeg, itd.] dana."

Ovo je također tumačenje prof. M.D. Umberto Cassuta, u njegovom veličanstvenom komentaru Postanka (u hebrejskom izdanju Soncino: Perush al Sefer Bereishit, 1962., str. 15-17). Svoju tezu dokazuje nizom uvjerljivih biblijskih referenci, koje ću ovdje pokušati elaborirati. (Vidi i mišljenje na Post 1,2).

1) Što se tiče slavljenja Pashe, Biblija komentira u nedvosmislen jezik: "... [četnaestoga dana u mjesecu](#) (nisanu) [uvečer jedite matcot](#) (beskvasni kruh)" (Izl 12,18). Sada, prema široko prihvaćenom mišljenju da dan počinje pojavom zvijezda navečer, jedenje matce uoči Pashe (na "Seder") sigurno pada na 15. dan nisana. Zašto onda Tora ovo predvečerje Pashe naziva "[četnaestog dana u mjesecu](#)" ako večer i noć pripadaju danu koji dolazi nakon njih?

2) Daljnji dokaz [da večer i noć pripadaju prethodnom danu](#) može se izvesti iz naredbe da se jede pashalna žrtva uoči Pashe. I „[Ništa od njega ne smijete ostaviti za sutradan: što bi god do jutra ostalo, morate na vatri spaliti.](#)" (Izlazak 12:10). Dakle, ova dužnost uništavanja "ostatka" (bez katrana), počinje tek s početkom sljedećeg dana, u jutro (tijekom noći, koja se računa kao da pripada prethodnom danu).

3) Još jači dokaz da se u drevnim vremenima noć smatrala prethodnim danom, može se izvesti iz dužnosti po kojoj je ocu naloženo da pouči svog sina priči o izlasku iz Egipta: "[Svome sinu toga dana objasni: to je za ono što mi je Jahve učinio kad sam se iz Egipta izbavio.](#)" (Izl 13,8). Nema sumnje da je pravo vrijeme za pričanje sinu priče o Izlasku tijekom Seder noći, a ipak Tora to vrijeme izričito naziva "toga dana". To je tako jer [četnaesti dan nisana traje do zore sljedećeg dana](#), kao i svaki "dan" koji se spominje u Bibliji. (The Counting of 'Day' and 'Night' Meir M. Ydit)

4) Isto se može naučiti iz dužnosti posta na Jom Kipur, kao navedeno u Levitskom zakonu 23:32: „[Neka vam je to subotnji počinak. Postite!](#) (prakticirat ćeš samoodricanje) [Navečer devetoga dana u mjesecu \(tišriju\) - od večeri do večeri - prestanite raditi.](#)" Ovdje, također, Tora slijedi pravilo: svaki dan počinje ujutro i uključuje večer/noć, do početka jutra koje slijedi. Ali s obzirom na **Yom Kippur**, Tora čini iznimku navodeći da će

obred posta, itd. započeti već prethodnog dana, i s pravom ovaj dan naziva "deveti dan u mjesecu." Drugim riječima, Yom Kipur počinje devetog tišrija navečer i nastavlja se cijeli sljedeći dan desetog, ali samo do pojave zvijezda desetog dana, isključujući noć desetog dana.

I ovdje se ne može izbjeći pitanje: prema općeprihvaćenom mišljenju da dan počinje pojavom zvijezda navečer, zašto Tora početak 24-satnog posta Jom Kipura naziva devetim danom? Rabini su pokušali riješiti ovaj problem objašnjavajući da se mora početi postiti tijekom dana, tj. otprilike pedeset minuta prije nego što padne noć. Ali ovo "rješenje" ne može objasniti jasnu formulaciju Tore koja izričito kaže da Yom Kippur počinje "devetog dana u mjesecu, navečer", a ne, kako bi inače trebalo reći "od devetog dana u mjesecu nadalje".

5) Ovu tezu podupiru i mišnjski zakoni koji reguliraju dužnost trenutne isplate nadnice nadničarima. "Oni koji su angažirani za dnevni rad mogu zahtijevati svoju plaću cijelu sljedeću noć" (poziv na Baba Mezia 9:11). Ova odluka nije u sukobu sa Zakonom Tore, "Istog dana trebate platiti [radnika]" (Ponovljeni zakon 24:15) jer se noć računa kao da pripada danu koji joj je prethodio. Poslodavac, doista, plaća radnika unutar jedinice radnog dana, pod uvjetom da se isplata izvrši prije zore. Također, u takvom slučaju nije počinjena nikakva uvreda protiv naredbe Tore lo' talin ("Plaća radnika neka ne ostane kod tebe do jutra" (Levitski zakonik 19:13).

6) Prof. Cassuto (u svom gore citiranom djelu) ističe mnoge druge primjere u biblijskom jeziku iz kojih možemo odlučno zaključiti da su večer i noć pripadale prethodnom danu i da se novi dan računao tek od izlaska sunca. Na primjer: U priči o Lotovim kćerima stoji (Postanak 19:33-34) "Te su noći napojili oca vinom ... a sutradan je starija [kći] rekla mlađoj ... " Ovaj dijalog se dogodio u jutro koje Tora naziva "sljedeći dan". Ili u priči koja nam govori da je Mihala, kći kralja Šaula, upozorila Davida da bježi jer je Šaul bio u bijesu i želio da ga ubije, stoji: "Ako ove noći ne spasiš svoju dušu, sutra ćeš sigurno biti ubijen " (1. Sam 19:11). Drugim riječima, gdje god se hebrejski pojmovi *mahar* ili *mohrat* koriste u Bibliji, oni uvijek označavaju jutro koje slijedi nakon noći. To dokazuje, bez sumnje, da se jutro koje je počelo izlaskom sunca nije računalo kao dio prethodne noći.

Neosporna je povijesna činjenica da je kulturna služba u svetom hramu u Jeruzalemu započela "otvaranjem vrata, u izlasku sunca", kako nam govori detaljan izvještaj u Mišni (Tamid 3:2 i dalje). Biblija računa "dan" u svim stvarima koje se odnose na hramsku službu od izlaska do izlaska sunca. (Usp. Lev 7: 15, Izl 23:18, 34:25, Pnz 16:4). Čovjek je morao pojesti žrtvu istoga dana kada je prinesena. A granica tog dana uvijek se u Tori naziva "do jutra", jer je tek jutrom počinjao sljedeći dan. O tome se također izvještava u mnogim izjavama Mišne (usp. Berakhot, 1:1), npr., "dužnost spaljivanja masnih komada i udova (životinjskih žrtava) traje do svitanja; i za sve (prinose) koji se moraju potrošiti 'isti dan' (u koji su prineseni) dužnost traje do svitanja." Samo kako bi osobu držali podalje od mogućeg prijestupa, mudraci su pomaknuli ovo vremensko ograničenje i postavili ga u ponoć.

Nikakve kulturne službe nisu se vršile u svetom hramu, uključujući sve vrste žrtvenih prinosa, osim danju. Da se štovanje Gospodina nije odvijalo u tajanstvenoj tami noćne nejasnoće bez sumnje je imalo vrlo duboko simboličko značenje. Uklonio je svaku moguću povezanost hramske službe sa štovanjem duša i duhova (refa'im, se'irim itd.) koji su, prema tada prevladavajućem narodnom vjerovanju, vladali noću i u tami. Služba Gospodnja, međutim, trebala bi se obavljati, naprotiv, samo na jarkom dnevnom svjetlu, kao dokaz da su Izraelova vjera i Izraelovo božansko štovanje čisto i neukaljano od svih vrsta praznovjerja. Ova je služba tako započela tek od izlaska sunca (usp. Tamid 3:2). Razumljivo je da su se u biblijska vremena, u postojećim ekonomskim i društvenim uvjetima, gotovo sve ljudske aktivnosti odvijale danju. Noć je bila vrijeme za odmor i spavanje.

Tako su se dani prirodno računali "od jednog jutra do sutradan", dok se pasivno noćno vrijeme računalo kao da pripada danu koji je prestajao. Stoga nije postojala nikakva razlika između računanja dana kako se prakticiralo u svakodnevnom životu i proračuna po kojem se vodila sveta služba u Hramu. Tragovi ove istovjetnosti obračuna u Hramu i u drugim sferama života doista su preživjeli u praksi Sinedrija, posebno u pogledu njegovih postupaka u rješavanju slučajeva koji se bave teškim zločinima. Saslušanje svjedoka, sudska vijećanja, kao i izvršenje kazne, bili su ograničeni samo na dan (Sanhedrin 4:1). Razlog za isključenje noćnih sjednica suda je dakako logičan. U mnogim slučajevima umjetno osvjetljenje koje su tada posjedovali nije jamčilo provjeru dokaza. Ali, Veliko vijeće je postupilo na isti način u pogledu određivanja novog mjeseca (kiddush hahodesh). Dakle, čak i u slučaju kada je sam sud i svi ljudi oko njega vidjeli mladi mjesec (recimo, u kasno poslijepodne), pa čak i svjedoci propisno svjedočili o ovoj činjenici pred sudom, ako Veliko vijeće nije imalo dovoljno vremena da proglasi "posvećenje" novog mjeseca do početka mraka, odgodio je cijeli postupak.

Dakle, odlazeći mjesec se i dalje nastavljao u svoj trideseti dan i samo je trideset prvi dan automatski postao prvi dan sljedećeg mjeseca (rosh hodesh). To je bio rezultat odluke da Veliko vijeće (Sanhedrin) ne može održavati svoje sjednice navečer ili noću. Ovaj je zakon uspostavljen s namjerom da se naglasi jednoobraznost računanja dana kako u Svetom hramu tako i u Velikom vijeću, budući da se i jedni i drugi smatrali uključenima u svetu službu Božju (Rosh Hashanah 25b).

U tom kontekstu još jedan izvrstan dokaz za glavnu tezu ovoga rada može se izvući iz biblijske zapovijedi: „neka njegovo truplo ne ostane na stablu preko noći, nego ga svakako sahrani istoga dana“ (tj. pogubljenje, Ponovljeni zakon 21:23).

Međutim, od kasnog razdoblja Drugog hrama nadalje, ciklus dnevnih aktivnosti postupno se promijenio i pojavio se novi životni obrazac. U dijelu večeri odvijale su se aktivnosti u domu, posebice u gradovima. To je bio rezultat boljeg umjetnog osvjetljenja koje je ljudima omogućilo da iskoriste nekoliko večernjih sati za koristan rad. Već tada se žestoko raspravljalo o tome može li se zahtijevati da se vjerska dužnost ispuni noću, u vrijeme odmora. To možemo vidjeti iz rasprave o tome da li je micva "pričanje priče o Izlasku u noćno vrijeme" obavezna ili ne. (Vidi Berakhot 1:5, također u tradicionalnoj Pashalnoj Hagadi). U svakom slučaju, halakha je jasno odredila da ma'ari molitva nije obavezna već samo dobrovoljna (reshut: vidi Berakhot 27b).

Međutim, nakon uništenja Drugog hrama, važnost nastavka izračunavanja dana u skladu s Hramom više se nije osjećala nužnom. Tako je prestala usklađenost koja je postojala između brojanja dana od strane ljudi i brojanja svećenika u Hramu. Postupno su rabini postavili mnogo novih halakhota u vezi s početkom subotnjeg (Sabbath) odmora i svetkovanja blagdana. Njihov je ulazak bio fiksiran sa zalaskom sunca i njihovo trajanje je trajalo do zalaska sunca sljedećeg dana. Istraživanje ove teme jasno pokazuje da je tradicionalna halaha prošla kroz mnoge faze prilagođavanja zbog stalno promjenjivih okolnosti i da halaha nije oklijevala uvesti promjene, čak i protiv jasnih izjava u Bibliji, ako su "Majstori Halaha" smatraju potrebnim, ili "u interesu potreba svog vremena".

Ovim sam radom želio potkrijepiti mišljenje prof. Cassuta (za koje pretpostavljam da nije dovoljno poznato). Stav ovog eminentnog učenjaka temelji se na jednostavnoj i jasnoj istini. Umjetna i često nametnuta tumačenja drugih učenjaka ne mogu izbrisati ovu čistu istinu, čak i ako pokušavaju pričvrstiti svoje poglede na biblijske stihove (npr. uz izjavu u Postanku 1:5 "I bi večer, i bi jutro"), što oni tumače u većini slučajeva suprotno zdravom razumu i s naglaskom i naprezanjem samo kako bi demonstrirali "istinitost" svog aksioma da je cjelokupno zdanje halakhe božanskog porijekla i da datira "od Mojsija na planini Sinaj", što je u suprotnosti s povijesnom istinom i logičnim razmišljanjem. Istinsko židovsko stajalište koje podupiremo temelji se na načelu neprekidnog otkrivenja, kao što je navedeno u midrašu: "Nisu samo proroci primili svoj proročki dar sa Sinaja, nego i svi mudraci koji se pojavljuju u svakoj generaciji, svatko od njih je dobio svoj dio sa Sinaja!" (Vidi Exodus Rahhah do Yitra, odjeljak 28:6, također Tanhuma do Yitroa, odjeljak II; također E. E. Urbach: E. E. Urbach: Hazal, Emunot veDe'ot, str. 270.)

Ovaj rad stoga nema namjeru, ni na koji način, omalovažiti naš sadašnji običaj da naše subote i svetkovine započinju zalaskom sunca! No trebamo znati da se ovaj stari običaj koji smatramo i prihvaćamo obveznim razvijao postupno i rezultat je povijesnih promjena.“ (Conservative Judaism Journal, Vol. 35, No. 1, Fall, 1981; Rabbi Dr. Meir M. Ydit: The Counting of 'Day' and 'Night'; str. 25-29)

Umberto Cassuto: „Tako će se vidjeti da u cijeloj Bibliji postoji samo jedan sustav računanja vremena: smatra se da dan počinje ujutro; ali s obzirom na svetkovine i određena vremena, Tora naređuje da se oni također moraju svetkovati u noći prethodnog dana. Ova je točka izričito naglašena kad god se određeni propis treba pridržavati posebno noću, poput jedenja beskrasnog kruha u noći Pashe i posta uvečer na Dan pomirenja. U slučaju subote i ostalih blagdanskih dana, međutim, nije bilo potrebe naglašavati da je rad bio zabranjen prethodne noći, budući da se poljoprivredni zadaci (a upravo njih Tora ima na umu) obavljaju samo danju. Prema tome, u našem stihu uopće nema neslaganja.“ (A commentary on the book of Genesis. 1 From Adam to Noah: Genesis 1-6,8; Jerusalem Magnes Press, Volume 1, 1961)

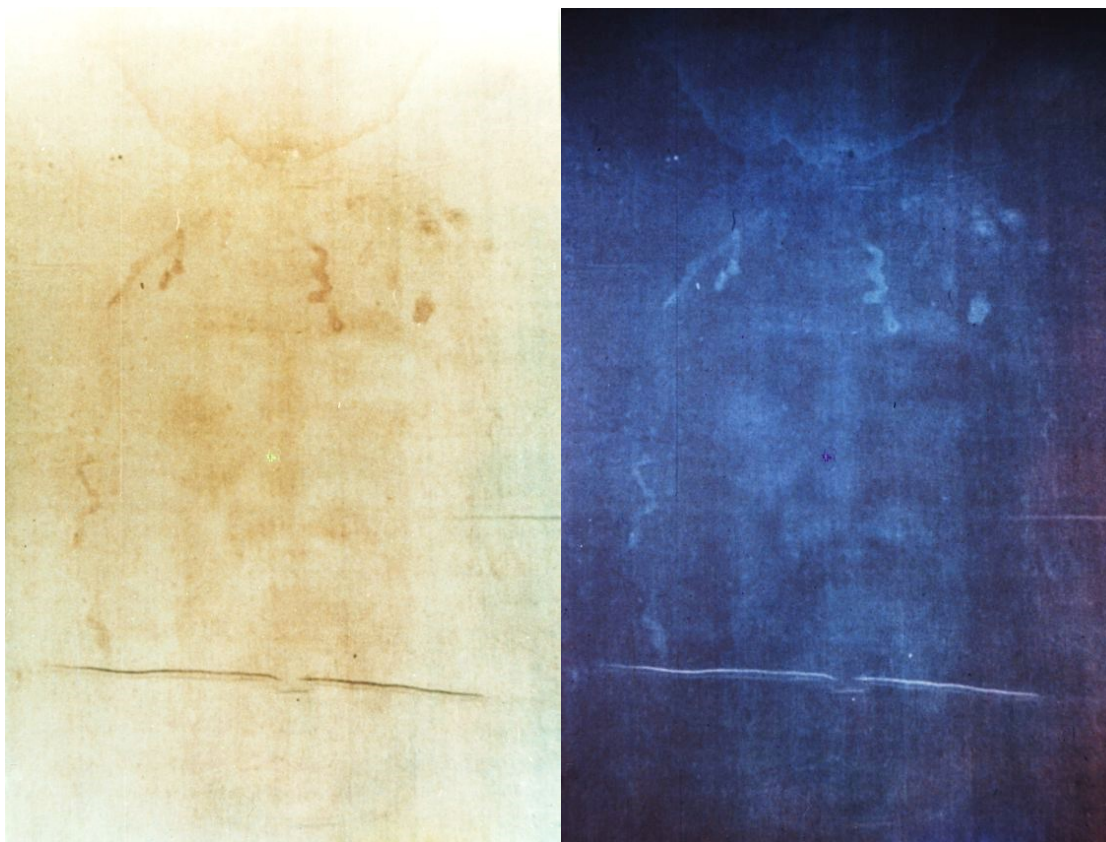

Torinsko platno

Torinsko platno dugo gotovo 5 metara s obrisima visokog čovjeka duge kose i brade, te krvavim mrljama na dijelovima gdje bi bila zamotana stopala, zapešća i bok, mjesta koja odgovaraju Isusovim ranama zadobivenim prilikom raspeća, čuva se u trezoru Torinske katedrale. Smatra se da se radi o grobnom pokrovu jer ima blijedu sliku, jedva vidljivu osim na fotografijama, muškog tijela. Slika na pokrovu prikazuje čovjeka koji nosi rane u skladu sa smrću od raspeća. Dvije su slike, glava uz glavu, kao da je tijelo položeno na tkaninu, stopala na jednom rubu, a platno je presavijeno preko tijela.

Antonio Marina, univ. mag. theol., u izlaganju „Torinsko platno – Ima li znanost odgovor?“, u dvorani Franjevačkog samostana sv. Frane u Zadru u utorak 20. veljače 2024. predstavio je povijesni razvoj i spoznaje znanstvenih istraživanja Torinskog platna. Dio znanstvenika i predavač Marina, vjeroučitelj iz Zagreba koji je diplomirao o temi Torinskog platna, smatraju da je u tom platnu bilo umotano Isusovo tijelo. Platno je očuvano u jako dobrom stanju, a obris muškarca s bradom nije nastao na temelju krvi i ta činjenica osobito zanima znanstvenike u istraživanju.

„Evangelja i tekstovi Novog zavjeta spominju većinu podataka koje zaključuju i znanstvenici. Zanimljivo da je na Torinsko platno najprije došla krv, a nakon krvi obris muškarca. Osoba je patila, bila mučena, skinuta je s križa, položena u grob. Može se reći da je u grobu došlo do preslika toga obrisa. Znanstvenici su 1978. otkrili da je obris muškarca nastao velikom energijom elektromagnetskog zračenja. Znanstvenici Nacionalnog centra za proučavanje nuklearne energije u Italiji koji su istraživali platno od 2006. do 2011. kažu da današnje čovječanstvo ne posjeduje takvu vrstu energije koja bi mogla napraviti takav obris čovjeka na tkanini. Neki fizičari i znanstvenici smatraju da će Torinsko platno biti presudno u nadolazećim stoljećima u području kvantne fizike. Jedna fizičarka koja se bavi kvantnom fizikom kaže da je u trenutku uskrsnuća u grobu bila proizvedena tolika količina elektromagnetskog zračenja koja prkosi svim zakonima fizike i da u tom trenutku u grobu više nije postojalo ni vrijeme ni prostor“, istaknuo je Marina.

Obrisi lica na platnu (lijevo) su u stvari „negativ“ kao na fotografskoj ploči koja je invertirana u „pozitiv“ desno

Nijedan predmet nije dobio toliko pažnje u znanosti kao Torinsko platno, o kojem je napisano više od 3.500 knjiga i više od 10.500 znanstvenih članaka. Više od sedam desetljeća znanstvenici pokušavaju odgovoriti je li u to platno bio umotan Isus Krist prilikom polaganja u grob. Među znanstvenicima iz različitih dijelova svijeta svatko ima različita vjerska uvjerenja. Većina znanstvenika koji su analizirali Torinsko platno predstavljaju se

kao agnostici i ateisti. Službeno stajalište Vatikana ne opovrgava autentičnost Torinskog platna, ali ni ne potvrđuje njegovu autentičnost. Vjerska tradicija ističe da je u to platno bio umotan Isus Krist. Neki to platno nazivaju sveti pokrov, sveto platno. Torinsko platno je dugo 434 cm, široko 109 cm, a debljina tkanine je 0,34 mm. Pod mikroskopom je otkriveno da tkanina posjeduje snopove vlakana. Svaki snop ima približno 200 vlakana i iznosi 0,25 mm. Platno se sastoji od prednjeg i stražnjeg dijela. Prednji dio prikazuje obris muškarca s bradom i kosom, na licu je vidljiv obris nosa i dva krupna oka, a podlaktice su savijene i preklapaju se iznad zdjelice; desna podlaktica se preklapa iznad lijeve ruke. Donji dio prikazuje stopala u ispruženom položaju. Osoba je u ležećem položaju i vidljivo je izmučena. Cijeli prednji obris ima tzv. smeđe mrlje, najviše su prisutne na predjelu ruku i glave. Stoljećima Crkva opisuje kako je Isus Krist razapet na križu s rukama raširenima vodoravno na križu. Novo otkriće znanstvenika pobija tu teoriju ističući da je prava istina puno okrutnija. Navodno su Isusu ruke bile pribijene iznad glave. Međunarodna skupina znanstvenika proučavala je Torinsko platno te došla do zaključka da ono sugerira da je žrtva zamotana u platno visila na križu u obliku ipsilona Y. Prema najnovijem znanstvenom istraživanju, laneno platno pokazuje da se krv slijevala uzduž ruke, kao i druge ozljede na tijelu.

„Sva tri evanđelja govore da je postojala vrsta tkanine u Isusovom grobu. Na Torinskom platnu je pronađeno od 100 do 120 udaraca bičem. Osoba je bila pričvršćena čavlima na najčvršćem dijelu, kako ne bi pala s križa i pritom nije probijena kost, što potvrđuje i Sveto pismo, da ‘mu se nijedna kost neće slomiti’. Znanstvenici su zaključili da je žrtva nakon raspeća mogla živjeti približno samo tri sata, a Isus je visio u vremenskom razdoblju između 15 i 18 sati“, rekao je Marina.

Prvo službeno znanstveno istraživanje direktno na tkanini Torinskog platna bilo je 1969. kada su uzeti prvi uzorci s tkanine. Potvrđeno je da su niti tkanine pomiješane s pamukom, a pamuk ne raste u Europi. Drugo službeno istraživanje je bilo 1973. kad je otkriveno da na platnu postoji pelud različitih biljaka. Treće i najveće službeno istraživanje na platnu je bilo 1978. u kojem je sudjelovala NASA koja je napravila poseban uređaj za istraživanje na tkanini. Tada su 52 znanstvenika htjeli saznati od čega se sastoji slika na platnu, kako je nastala i pronaći krv na tkanini. U 120 sati istraživanja uslikali su više od 30 tisuća fotografija Torinskog platna. Ta Sturp studija je zadnja službena studija rađena direktno na tkanini. S uređajem su dobili trodimenzionalnu sliku muškarca. Rekli su da tkanina pokazuje udarce bičem, moguće je reći iz kojeg smjera je bič došao, a sliku nije moguće uništiti kemijskim sredstvima, što su pokušali s kiselinom u malom dijelu tkanine. Znanstvenici su rekli i da nema pigmenata boja, dakle, prizor na platnu nije naslikan. Potvrđena je krv na tkanini. Krvavih mrlja je manje na prednjem dijelu platna, izraženije su odostraga, osobito na leđima.

Alan Adler, glavni istraživač krvavih mrlja rekao je da krv sadrži krvna zrnca i stanice kože. Osoba je umrla mučeničkom smrću, a krvave mrlje nastale su prije nego je obris postojao na tkanini. Talijanski liječnik Pierluigi Baima identificirao je AB krvnu grupu na platnu. Tu grupu ima samo 4 % populacije svijeta, a među Židovima je prisutna 18 %. Na euharistijskim čudima istraživanja su također potvrdila AB krvnu grupu. Komisija je rekla da je formiranje slike uzrokovano određenim procesom oksidacije“, rekao je Marina. Govorio je i o natpisima na platnu, među kojima su i riječi dovršiti i Isus.

U svibnju 2009. godine Barbara Frale, vatikanska arhivistica, demonstrirala je pred televizijskim gledateljima još jedan dotad nepoznat element, pošto ga je objavila u svojoj knjizi: pri restauraciji i temeljitom ispitivanju uočeni su i tragovi napisa na papirusima koji su bili stavljeni uz platno. Na njima se - na aramejskome, grčkome i latinskome - navodi da je tu Isus iz Nazareta. Frale tvrdi da je to trag običnoga birokratskog dokumenta radi ukopa, odnosno sahrane u grobnici. Smatra ga utoliko autentičnijim ako nije trag Isusovih sljedbenika, kasnije nazvanih kršćanima, nego mjesnih vlasti, koje su samo konstatirale identitet mrtvaca. Barbara Frale smatra da je pokojnicima na ploči pisalo mjesto kad je osoba ubijena i tko je ubijen, jer se mučenike kad su bili razapeti na križu stavljalno u masovne grobnice. Pronalaskom ploče obitelj je mogla pronaći svog pokojnika i uzeti kosti. Frale smatra da natpis na punom dijelu ploče s Torinskog platna glasi:

„U 16. godini vladavine cara Tiberija, Isus Nazarećanin, skinut rano navečer, nakon što ga je rimski sudac osudio na smrt, a židovske vlasti proglasile krivim, šalje se na ukop s napomenom da mu se tijelo može predati obitelji nakon pune godine dana“.

Neki znanstvenici otkrili su i preslike kovanica na tkanini koje su promjera 15 mm, a tog promjera bile su kovanice kovane za vrijeme Poncija Pilata. Otkriven je obris zakrivljenog štapa na tkanini. Štap na kovanicama je bio amblem Poncija Pilata, uz oznaku Tiberije Cezar. Na desnom oku je otkriven preslik monete od bronce koje je iskovan u vrijeme Poncija Pilata, rimskog namjesnika Judeje, između 26. i 36. godine. Na lijevom oku na platnu otkriven je promjer novčića 15 mm koji je kovan početkom 30. godine poslije Krista.

Postojanje peludi na Torinskom platnu potvrđeno je 1973. i 1978. godine. „Švicarski biolog Max Frei identificirao je 58 različitih biljaka na platnu. Od tih 58, 17 ih raste samo u Europi, 41 vrsta raste na području Azije i Afrike; od tih 41, 38 vrsta raste isključivo na današnjem području Judeje. Tri biljke su endemske i rastu

isključivo u Svetoj Zemlji. Najveći dio peludi, posebna vrsta bodljikavog grma nađena je na obrisu muškarca oko glave, pa se može zaključiti od koje vrste biljke je napravljena kruna na glavi“, rekao je Marina.

Jedna od najvećih spornih točaka u pogledu njegove autentičnosti je njegova starost. Da je originalan, očekivalo bi se da datira 2000 godina unatrag iz Isusovog vremena, međutim istaknuta studija provedena 1988. pomoću radiokarbonskog datiranja čini se da sugerira da je zapravo star samo 700 godina, što dovodi do sugestija da je najvjerojatnije srednjovjekovna krivotvorina. Na platnu su i tragovi oštećenja od požara iz 1532. u jednom francuskom selu, gdje se platno nalazilo u srebrnoj škrinji koja je gorjela. Vodene mrlje na platnu posljedica su gašenja toga požara. Mnogi ljudi koji su uložili u autentičnost Torinskog platna tvrdili su da karbonsko datiranje platna ništa ne dokazuje. Kapela u kojoj se nalazio pokrov oštećena je u požaru te bi test mogao jednostavno datirati čestice dima ili pepela iz te vatre. Konci su također mogli biti izvučeni iz zakrpa koje su stavljene na pokrov nakon ovog događaja. U svakom slučaju, nikakvi daljnji uzorci nisu dostupni za znanstveno datiranje. Kao rezultat toga, ljudi koji su željeli vjerovati u autentičnost Torinskog platna i ljudi koji žele vjerovati da je riječ o prijevari ili artefaktu srednjeg vijeka, jednako su bili slobodni to učiniti.

Sada, međutim, novi test koji koristi tehniku poznatu kao širokokutno raspršenje rendgenskih zraka (WAXS) proturječio je nalazima iz 1988. ukazujući da je pokrov doista star 2000 godina. Prema talijanskom znanstveniku Liberatu De Caru, radiokarbonsko datiranje nije pouzdana tehnika za datiranje tkanine, a novija metoda raspršenja rendgenskih zraka daje pouzdanije rezultate: "Uzorci tkanina obično su podložni svim vrstama kontaminacije, koja se ne može uvijek kontrolirati i potpuno ukloniti iz datiranog uzorka. Ako se postupak čišćenja uzorka ne izvede temeljito, datiranje ugljikom-14 nije pouzdano." rekao je za NCR. Nova vrsta znanstvene tehnike testiranja navodno je datirala legendarnu relikviju u 1. stoljeće.

Osim što su pokrov datirali u Isusovo vrijeme, znanstvenici su otkrili i tragove peludi na tkanini koji se mogu pronaći samo na Bliskom istoku. Sada u ponovnom nastojanju da bolje razumiju povijest pokrova, znanstvenici provode DNK analizu čestica prašine i peludi prikupljenih s njegove površine u pokušaju da utvrde gdje je relikvija mogla biti u posljednje dvije tisuće godina.

Od 1578. godine Torinsko platno se čuva u katedrali u Torinu, u kapeli Svetog Platna, sakriveno je od javnosti. Platno je od 1983. vlasništvo Vatikana i isključivo Papa ima pravo odlučivati kad će Platno biti izloženo javnosti. Platno se rijetko izlagalo javnosti. Od 1898. do 2015. izloženo je svega pet puta u javnosti. Zadnji put Platno je izloženo 2015. godine, kad je više od 2,5 milijuna ljudi kroz dva tjedna vidjelo „Torinsko platno“ u Torinu. Platno će opet biti izloženo 2025. godine, što je odlučio sv. Ivan Pavao II. prije svoje smrti. Torinski nadbiskup molio je pred platnom 2020. godine, što je bilo i u televizijskom prijenosu.

Pokušaj umjetnika da rekonstruira „živi“ izgled lica sa Torinskog platna

Tradicijsa nije dokaz

Nije bilo »očevidaca« koji bi mogli potvrditi da je Isus zaista uskrsnuo iz mrtvih. Čak ni, takozvani, »apostolski oči« nisu imali niti jedan drugi informacija, osim izvještaja (Evandjelja po Mateju, Marku, Luki i Ivanu) koji i nama stoje na raspolaganju. Samim tim tradicijsa, kao mogući dokaz bilo čega, otpada. To nas navodi na pitanje o kakvim to činjenicama postoje zapisi?

Sumnjičavi farizeji tražili su od Isusa da im pokaže neki ZNAK (Matej 12:38-40) koji bi predstavljao natprirodni dokaz o njegovom Mesijanstvu, na što je on odgovorio:

„³⁹ A on im, odgovorivši, reče: »Naraštaj zao i preljubnički znak traži, ali mu se znak neće dati, osim znaka proroka Jone.

⁴⁰ Jer kao što Jona bijaše u utrobi morske nemani tri dana i tri noći, tako će i Sin Čovječji biti u srcu zemlje tri dana i tri noći.«

Molim Vas, uzmite u obzir sveopći značaj i ogromnu važnost koju ima Isusova izjava. On jasno kaže da je JEDINI ZNAK od Njega taj što će (Mesija) počivati u grobu od kamena –»u srcu zemlje« - ni manje, ni više, nego TRI DANA i TRI NOĆI.

Značenje Kristova znaka

Farizeji su odbacivali Isusa, a opet su od njega tražili DOKAZ. On im je dao samo jedno svjedočanstvo i to ne činjenicu da će sigurno uskrsnuti, već vrijeme koje će provesti mrtav u grobnici prije uskrsnuća. Dobro razmislite što to znači! Tvrdnjom da će počivati u grobnici točno tri dana i tri noći, Isus je stavio na probu samu činjenicu da je on (Vaš) Spasitelj. AKO je zaista ostao u srcu zemlje tri dana i tri noći, onda je DOKAZAO da je naš Spasitelj! Ako pak, nije ispunio taj znak, onda na djelu nije bio Spasitelj svijeta, već obični prevarant koga moramo odbaciti! Nije nikakvo čudo što sotona daje razlog za ismijavanje starozavjetne priče o Joni nevjernicima. Jona je proveo tri dana i tri noći u trbuhu »velike ribe«. Sotona je upravo začetnik tradicije kojom se, u stvari, Isus odbacuje kao Mesija!

Dilema kritičara

Taj jedini natprirodni DOKAZ koji Isus navodi kao znak svog mesijanstva umnogome muči komentatore i kritičare iz viših društvenih slojeva. Njihovi pokušaji objašnjavanja i potiskivanja tog jedinog dokaza o Kristovom božanstvu idu do krajnjih granica, pa zbog toga moraju naći neko objašnjenje za taj fenomen. U protivnom, njihova tradicijsa vezana za događaje na Veliki petak i Uskrs pada u vodu! Jedan komentator tvrdi: »Naravno, znamo da je Isus zapravo ostao u grobnici duplo manje vremena nego što je mislio!« Neki analitičari do te mjere nameću vjerodostojnost svojih tumačenja da čak zahtijevaju vjerovanje »kako izraz 'tri dana i tri noći', u originalnom grčkom tekstu Novog Zavjeta, znači tri vremenska RAZDOBLJA koja su mogla trajati danju ili noću!« Isus je, kažu oni, smješten u grobnicu pred zalazak sunca u petak, a u nedjelju ujutro ustao je tijekom izlaska sunca. Gledano tako, ukupno vrijeme koje je Isus bio u grobu trajalo je dvije noći i 1 dan?

Dan i noć po Bibliji

Biblijska definicija o vremenskom trajanju dana i noći jako je jednostavna. Čak isti kritičari priznaju da izraz »tri dana i tri noći« na materinjem (hebrejskom) jeziku proroka Jone podrazumijeva razdoblje od 72 sata. Drugim riječima, u tom jeziku podrazumijeva se da svaki dan i svaka noć traju po 12 sati. Obratite pažnju na Knjigu proroka Jone 1:17: "… I bijaše Jona u utrobi ribe TRI DANA i TRI NOĆI."

Kritičari priznaju kako su ova tri dana i tri noći ukupno trajali 72 sata. Isus je naglasio da će i On biti u grobu isto onoliko koliko je Jona bio u ribljem trbuhu - tri dana i tri noći. Jona je ostao u svom »grobu« 72 sata (vidi 3. stih, glava 2. u Knjizi proroka Jone), nakon čega ga je Bog natprirodno uskrsnuo. Riba ga je izbacila na suho i on je otišao u Ninivu prenijeti njenim stanovnicima Božje upozorenje. Nakon tog događaja Jona je postao spasitelj toga grada. Po istom principu, Isus je trebao počivati u grobu 72 sata - potom ga je Bog trebao uskrsnuti, a Isus je trebao postati Spasitelj cijeloga svijeta. Da li je Isus znao koliko sati ima jedan dan i jedna noć? Evo njegovog odgovora: „Zar dan nema dvanaest sati – odgovori ISUS... tko ide po noći, spotiče se...“ (Ivan 11:9-10).

Obratite pažnju na to kako Biblija definira treći dan, pošto se u Evanđeljima uzastopno ističe da je Isus ustao TREĆEG DANA. Pogledajte kako Biblija određuje vremensko razdoblje koje treba proći do dolaska «TREĆEG DANA»: u Knjizi Postanka 1:4, «...I rastavi Bog svjetlost od tame. Svjetlost prozva Bog dan, a tamu prozva noć. Tako bude večer (tama), pa jutro (svjetlost), DAN PRVI... Tako bude večer (tama), pa jutro (svjetlost), DAN DRUGI... Tako bude večer (ukupno tri tamna razdoblja koja se zovu «noć» - tri noći), pa jutro (tri razdoblja svjetlosti koja se nazivaju «dan» - tri dana), DAN TREĆI» (Postanak 1:4-13).

To je čista biblijska definicija o danu i noći koja objašnjava i računa vrijeme navedeno kao «treći dan» - gdje vidimo tri razdoblja tame po imenu «noć» i tri razdoblja svjetlosti koja se zovu «dan». To su, dakle, tri dana i tri noći, a Isus je kazao da svaki dan i svaka noć traju po 12 sati. Stoga tri dana i tri noći ukupno traju 72 sata!

To je valjda dovoljno jasno, jer svako dijete može izračunati takav jednostavan zbroj! Neka je sva slava Bogu koji je otkrio svoje jednostavne istine jednostavnima, a sakrio ih od premudrih i razumnih!

Gdje se krije greška?

Gdje se krije greška u tim jasnim, jednostavnim riječima Isusa Krista? Odakle, premudri i razumni teolozi, ZNAJU da je Isus razapet na Veliki petak i kako znaju da je ustao na Uskršnju nedjelju? Odgovor je jako jednostavan: ne znaju, jer to nije istina, već puka tradicija koja se uči od malena i preuzima od drugih, a da se na nju ne obraća nikakva pažnja! Isus upozorava kada kaže: »dokidajući riječ Božju svojom predajom (tradicijom) koju sami (sebi) predadoste. I mnogo tome sličnoga činite.« (Marko 7:13).

Ispitali smo dva svjedočanstva u Svetome pismu - u Evanđelju po Mateju i Knjizi proroka Jone. Oba kažu kako je Isusovo tijelo počivalo u grobu tri dana i tri noći koje se u Svetom Pismu jasno definiraju kao vremensko razdoblje u trajanju puna 72 sata.

Sada ćemo istražiti još četiri svjedočanstva u Svetome Pismu koja dokazuju potpuno istu činjenicu. Obratite pažnju na Evanđelje po Marku 8:31: „I poče ih poučavati da Sinu Čovječjemu valja mnogo pretrpjeti, i biti odbačen od starješina i velesvećenikā i knjižnikā, i biti ubijen, i nakon TRI DANA uskrsnuti.“

Ovo i dijete može razumijeti: Ako je Isus ubijen u petak, pa je ustao nakon jednog dana, Njegovo uskrsnuće moralo je biti u subotu navečer; da je uskrsnuo nakon dva dana, njegovo uskrsnuće moralo je biti u nedjelju navečer; a da je ustao NAKON TRI DANA, to uskrsnuće moralo je biti u ponedjeljak navečer! Pažljivo promislite što kaže ovaj tekst!

Niti jednom matematičkom operacijom nije moguće izvesti ništa manje od punih 72 sata, odnosno tri dana i tri noći koji su vezani za Isusovo uskrsnuće iz mrtvih. To uskrsnuće se dogodilo tri dana nakon što je razapet na križ! Da je On ostao u grobu od zalaza sunca „u petak do izlaska sunca u nedjelju“ morali bi ste istrgnuti navedeni tekst iz svoje Biblije, ili bi morali odbaciti Isusa Krista kao svog Spasitelja! Ako je Isus ustao nakon tri dana, onda to nije moglo biti niti sekundu više, ili manje, od 72 sata!

Sada pogledajte Evanđelje po Marku 9:31 gdje piše: «... i oni će ga ubiti, a on će uskrsnuti tri dana poslije smrti». Vrijeme o kojem govori taj stih moralo je trajati 72 sata i niti sekundu VIŠE, a Isus je morao ustati nakon TRI DANA! Dakle, on nije mogao uskrsnuti u razdoblju od zalaska sunca u petak do nedjelje ujutro, zato što to vrijeme traje samo 36 sati! Odnosno, po toj teoriji Isus je uskrsnuo sredinom drugog dana od trenutka kada su ga ubili.

Isusove riječ citira i Matej 27:63: »NAKON TRI DANA uskrsnut ću«. Niti jednim matematičkim računom nije moguće dokazati kako je vremensko razdoblje od tri dana, nakon Isusove sahrane, trajalo manje od 72 sata! U Evanđelju po Ivanu 2:18-22: “¹⁹ Odgovori im Isus i reče: »Razvalite ovaj hram i u tri ću ga dana podići.«²¹ No on je govorio o hramu svojega tijela.” Podići nešto ZA TRI DANA nakon uništenja, raspeća i sahrane nije moglo trajati ni više ni manje od 72 sata. Ako prihvaćamo sva navedena biblijska svjedočanstva moramo zaključiti kako je Isus ležao u grobu točno tri dana i tri noći, to jest 72 sata. U suprotnom jedini natprirodni dokaz koji On ističe kao znak svog Mesijanstva pada u vodu!

Kada je uskrsnuo?

Usredotočite svu pažnju na sljedeću činjenicu:

Kako bi ostao u grobu tri dana i tri noći - 72 sata, naš Spasitelj morao je uskrsnuti točno u isto DOBA DANA kada su ga sahranili! Pokušajmo razumijeti koliko je istinski važna, upravo, ta činjenica! Ako otkrijemo doba dana kada je sahranjen, saznati ćemo i doba dana kada je uskrsnuo iz mrtvih! Ako su, recimo, Isusa sahranili pred izlazak sunca, On bi ostao mrtav sva tri dana i noći, pa bi tri dana kasnije morao uskrsnuti u isto doba dana - prilikom izlaska sunca! U Evanđeljima piše da je Isus povikao sa križa nešto poslije »devetog sata«, što je tri sata popodne po starom hebrejskom računanju vremena (Matej 27:46-50, Marko 15:34-37 i Luka 23:44-46).

Istog dana kada su razapeli Isusa na križ bila je »Priprava« uoči "Subote", kao što piše u Evanđeljima po Mateju 27:62, Marku 15:42, Luci 23:54 i Ivanu 19:14. Prevodioci ovih stihova u Novom Zavjetu proizvoljno su na nekim jezicima odabrali termin "petak".

U originalnom grčkom tekstu nema nikakvih indikacija da je toga dana bio petak, već se jasno ističe da je tada trajala "priprema" za subotu. Razlog za ubacivanje "petka" taj je što su se prevodioci trudili da potkrijepe već spomenutu tradiciju praznika, na Veliki petak i Uskrs. Taj dan Priprave, u skladu sa računanjem vremena koje nalazimo u Bibliji, završio se krajem noći (vidi riječi *Rabbi Dr. Meir M. Ydit* na tut emu; str. 18). Vidimo da je Isus sahranjen još prije nego što se taj dan "Priprave" završio (Luka 23:54 "A bijaše dan Priprave i subota je svitala."). Apostol Ivan dodaje u svom Evanđelju (19:42): "Ondje dakle zbog židovske Priprave, budući da grob bijaše blizu, polože Isusa." U originalnom grčkom tekstu ne piše »židovski petak«, nego »dan Pripreme ili Priprave.«

Prema zakonima kojih se Hebreji pridržavaju, svi mrtvaci moraju biti sahranjeni prije početka Šabata (subote) ili blagdana. Zato je Isus sahranjen istoga dana kada je preminuo, prije izlaska sunca novog dana. Prema tome, dobro obratite pažnju na sljedeću činjenicu: KRISTOVO tijelo SAHRANJENO JE KASNO NOĆU, prije izlaska sunca novoga dana, što smo već dokazali navedenim biblijskim citatima.

Stoga je nakon tri dana Isus morao USKRSNUTI u zadnjem satu trećega dana, što znači da se uskrsnuće odigralo tijekom izlaska sunca! Premda ova činjenica može iznenaditi čitaoce, ovo je čista biblijska istina! Da je Isus ustao u bilo koje drugo doba dana, to bi značilo da nije počivao u grobu tri dana i tri noći! Samim tim On ne bi uspio dokazati, **jedinim znakom istinitog Mesije**, da je On taj Sin živoga Stvoritelja! Ili je Isus tada ustao ili nije Krist (Mesija)! Tim, jednim, znakom on je stavio sve na kocku i poljuljao vjekovnu tradiciju! Možemo samo biti zahvalni Bogu što je Njegova istina ostala sačuvana tijekom mračnih vjekova ljudske povijesti, kako bi zasijalo svjetlo istine! Ako su naša srca i razumi još uvijek spremni prihvatiti je! Zato možemo veličati Božje ime! Da li volite ili prezirete istinu kada vam se otkrije? Ili vam je možda draža tradicija za koju ste čuli? »**Ko prezire riječ (Božju), sam sebi škodi!**«. Uskliknimo u glas sa carem Davidom: »**Kako su mi nedokučive misli tvoje, Bože!**«

Kojeg dana?

Dakle, kojeg dana je uskrsnuo Isus? Prve osobe koje su ga potražile bile su Marija Magdalena i njene prijateljice. Sa tim ciljem došle su na grob "iza izlaska sunca", rano u nedjelju, prvog dana u tjednu. (Marko 16:2, Luka 24:1 i Ivan 20:1).

Većina ljudi pretpostavlja da se u tim tekstovima tvrdi kako je Isus uskrsnuo u nedjelju ujutro kada je osvanulo sunce. Ali takva tvrdnja ne postoji u ovim tekstovima! Marko 16:1-2: ¹ I kad prođe subota, Marija Magdalena i Marija, majka Jakovljeva, i Saloma kupiše miomirisu da ga odu pomazati. ² I prvoga dana u tjednu, vrlo rano, za izlaska sunca, dođu na grob. U nedjelju ujutro žene su zatekle otvorenu grobnicu u kojoj Isusa više nije bilo!

Vidite da anđeo kaže: »**USKRSNU, NIJE OVDJE**«. Pročitajte isto u Evanđelju po Marku 16:6, Luki 24:3, Ivanu 20:2 i Mateju 28:5-6. Isus je USTAO još prije nego što je sunce izašlo u nedjelju ujutro. Sasvim sigurno, jer On je napustio grobnicu **pred izlazak sunca**. Ta subota završila se izlaskom sunca kada započinje prvi dan u tjednu - nedjelja. Stoga, nedjeljno uskrsnuće ne postoji, pošto je Isus Krist ustao iz mrtvih na subotu!

Da li je ispunio svoj znak?

Sve počiva na pretpostavci da je Isus ispunio svoj (jedini) ZNAK tako što je ležao u grobnici tri dana i tri noći. Svi dokazi polaze od onoga što je Isus tvrdio prije nego što su ga razapeli na križ. Ali neki kritičari i doktori teologije kažu nam da je Isus pogriješio. On je po njima ostao u grobu DUPLO MANJE vremena nego što je predvidio.

Da li možemo naći DOKAZ koji potvrđuje da je Isus ostao u grobu točno onoliko koliko je pretekao? Primijetiti ćete u Mateju 28:6 da anđeo Gospodnji svjedoči o nečemu što sada dajemo kao DOKAZ: „**Nije ovdje, jer uskrsnu kao što reče.**“ Iz toga se jasno vidi da je Isus uskrsnuo, kao što je i rekao, to jest da je uskrsnuo točno u vrijeme koje je naveo! Dakle, od anđela Gospodnjeg imamo dokaz zapisan u svetoj Božjoj riječi da je Isus zaista ispunio svoj znak. Ostao je u zemlji tri dana i tri noći, a potom je uskrsnuo u subotnjoj noći, a ne u nedjelju ujutro!

Još jedan dokaz da je Isus ležao u grobu čitavo vremensko razdoblje, kako je i očekivao, nalazi se u Prvoj Korinćanima 15:3-4: „**³ Doista, predadoh vam ponajprije što i primih: Krist umrije za grijehe naše po Pismima; ⁴ bi pokopan i uskrišen treći dan po Pismima;**“ . Isusova smrt i pogreb nisu u suprotnosti sa pismima (onim što piše u Svetom Pismu), nego u skladu sa pismima. Nakon Njegove sahrane U SRIJEDU došao je i TREĆI DAN - SUBOTA.

Cijela tri dana, tijekom kojih je ležao u grobu, završila su se U SUBOTU NA KRAJU NOĆI uoči zalaska sunca, a nikako u nedjelju ujutro.

Kog dana je razapet?

Sada više nije teško odrediti dan kada je Isus razapet na križ. Tri dana prije Njegovoga uskrsnuća u subotu bila je srijeda. Kao što samo ime kaže, srijeda je središnji dan u tjednu, četvrta u sedmodnevnom ciklusu. Isus je razapet na križ u SRIJEDU, usred tjedna, gdje je umro nedugo poslije 3 sata popodne. Ukopan je noću u srijedu pred izlazak sunca četvrtka. Sada možete sami odbrojiti tri dana i tri noći! Njegovo tijelo počivalo je tri noći - u četvrtak, petak i subotu i tri dana - četvrtak, petak i subotu, a uskrsnuo je na kraju noći u subotu (Šabat) nešto prije izlaska sunca. Isus je ustao u isto doba dana kada su Ga i sahranili! Zato Njegovo tijelo nije bilo u grobnici u nedjelju ujutro, jer je On VEĆ BIO USKRSNUO!

Značajno je zapaziti i to da je prema Danielovom proročanstvu o »sedamdeset sedmica« (Knjiga proroka Daniela 9:24-27) Isus je trebao biti pogubljen »...;**a usred tjedna obustavit će žrtvu i prinos.**«.

Iako se ovo proročanstvo odnosi na princip "dan za godinu", prema kojem sedamdeseta sedmica predstavlja sedam doslovnih godina, ostaje činjenica da je Isus "pogubljen" tri i po godine nakon početka Njegove zemaljske službe. Ali značajno je i to da je "pogubljen" usred doslovne sedmice!

KOJA od subota poslije raspeća?

Sada ćemo se osvrnuti na prigovor koji neki imaju na izvedene dokaze, a to je ujedno i ono glavno što dokazuje istinu o kojoj ovdje govorimo. Možda ste uočili kako Sveto Pismo kaže da je dan nakon što je razapet Isus bila subota. Zbog toga ljudi slijepo prihvaćaju vjekovnu tradiciju kako je Isus razapet na križ u petak! Koristeći se izvještajima iz sva četiri Evanđelja pokazali smo, međutim, da je Isus razapet na križ u srijedu koja se navodno zvala 'petak', pošto u originalnom grčkom Novom Zavjetu piše »dan Pripreme«. Drugim riječima, srijeda u koju je umro Isus bila je dan pripreme za subotu (ŠABAT). Ali na koju subotu se mislilo kada su pisani ti tekstovi? Ivanovo Evanđelje ima definitivni odgovor: "**A bijaše priprava za Pashu, i oko šeste ure.**" i "**- jer bijaše veliki dan one subote -**" (Ivan 19:14, 31). Što znači »VELIKI DAN«? Svaki Židov može Vam reći da se to odnosi na sveti dan, ili godišnji blagdan i da su stari Izraelci slavili sedam takvih blagdana. Praznici se također zovu SUBOTE (šabati) i imaju utvrđene kalendarske datume, ali ne padaju uvijek na isti dan. To je slučaj i sa uobičajenim rimskim praznicima koji se slave u današnjem svijetu.

Tako **godišnja Subota** može pasti u ponedjeljak, četvrtak, ili nedjelju. Provjera sljedećih tekstova pokazati će kako je svaki godišnji blagdan subota: Levitski zakonik 23:24, 16:31, 23:39, 23:15 i 23:26-32. Obratite pažnju

na Evanđelje po Mateju 26:2: „Znate da je za dva dana Pasha i Sin Čovječji predaje se da se razapne.“ Ako nastavite u tom poglavlju, vidjeti ćete da je Isus razapet NA PASHU, čime se nameće pitanje – što je to Pasha?

Pasha je blagdan još iz vremena staroga Izraela koji se slavi kao sjećanje na izbjavljenje Izraelaca iz Egipta. Ona predstavlja paralelu na raspeće Isusa Krista i simbolizira oslobođenje Izraela od grijeha. Kako je izgledala izvorna Pasha možete vidjeti u 12. glavi u Knjizi Izlaska. Izraelci su svake godine za tu priliku morali zaklati janje i namazati njegovu krv iznad ulaznih vrata i na dovratka. Gospod je prošao pored svake kuće na kojoj je bilo krvi i poštudio je smrti. **Dan poslije Pashe** sveti je sabor ili godišnja subota koja počinje navečer. U Bibliji možete pratiti datume ovih svetkovina: **¹⁶A prvoga mjeseca, četrnaestoga dana u mjesecu, bit će Pasha u čast GOSPODU. ¹⁷A petnaestoga dana toga mjeseca bit će BLAGDAN: ..“** (Brojevi 28:16-17).

Godišnje klanje pashalnog janjeta obavljalo se 14. dana u 1. mjesecu (Abibu=Nisanu)*. Taj čin predstavljao je Isusa Krista, Janje Božje koje je na sebe uzelo grijehove ovog svijeta. Krist je PASHA žrtvovana za nas (Prva Korinćanima 5:7). Isus je ubijen istoga dana kada se u starozavjetnim vremenima klala PASHA! On je razapet na križ 14. Abiba/Nisana, prvog hebrejskog mjeseca u godini. Nakon Pashe dolazi “Blagdan beskvasnih kruhova” (kojeg Hebreji također nazivaju Pasha (Pesah), premda je riječ o zasebnom blagdanu, koji pada na noć iza Pashe i traje sedam dana). **Prvi dan Blagdana** beskvasnih kruhova smatra se **godišnjom subotom**. PASHA pada dan uoči Blagdana beskvasnih kruhova, pa je samim time i priprema za taj blagdan.

Dakle, Pesah je bio dan Pripreme za VELIKI DAN, a to je bila ta **godišnja subota** koja uvijek pada na isti datum - 15. Abiba/Nisana. Ali, pošto je to **godišnja**, a ne **sedmična** subota, taj praznik može pasti na bilo koji dan u sedmici. Često se dogodi da Hebreji drže taj blagdan - »veliki dan«, subotu u ČETVRTAK. Tako je recimo Blagdan beskvasnih kruhova pao u četvrtak 1952, 1955, 1959. i 1962 (kao i 1996, 1999. i 2000.). U **hebrejskom kalendaru** jasno se vidi kako je Isus razapet na križ u dan Pashe - 14. Abiba/Nisana, a da je Pasha te godine pala u srijedu 14. Nisana, 3790. odnosno u srijedu 3. travnja 0030 Anno Domini. Dan kasnije, **na godišnju subotu**, bio je ČETVRTAK.

U srijedu, na dan Pripreme na koji su ubili Isusa, Josip iz Arimateje žurio je sahraniti Isusa te noći (koja je još pripadala tom danu Pripreme 14. Nisana) prije izlaska sunca novoga dana, velikog blagdana, jer je tada počinjala godišnja subota - blagdan kada se ništa ne radi. **Dvije različite subote - prva godišnja, druga tjedna - pale su u intervalu između Isusove smrti i Njegovog uskrsnuća.**

* Abib je 1. mjesec židovske crkvene godine, što gotovo odgovara našem travnju. Prvi židovski lunarni mjesec Nisan pada dijelom u mjesecu ožujku, a dijelom u travnju po zapadnom kalendaru (kalendar zapadne hemisfere, koji vrijedi npr. u Hrvatskoj).

Nakon babilonskog sužanštva ovaj mjesec je nazvan Nisan. U Bibliji je Nisan naziv prvog židovskog lunarnog mjeseca u vjerskom kalendaru nakon progonstva židovskog naroda iz Egipta. Svemogućí Bog Jehova (Jehova je ime Boga prema Bibliji) odredio je u vrijeme egzodusa židovskog naroda iz Egipta da mjesec Nisan bude "prvi od mjeseci u godini". Vidi biblijske knjige Izlazak 12:2; 13:4 i Brojevi 33:3. Prvobitno se mjesec Nisan zvao "Abib". Mjesec Abib prvobitno se smatrao sedmim mjesecom. Nakon što je Bog Biblije, Jahve, uspostavio vjerski kalendar, židovski narod je napravio razliku između vjerskog kalendara koji je uspostavio Jahve Bog i ranijeg građanskog kalendara.

Prvi dan mjeseca Nisana, prvi nisan, počinje kada polumjesec postane vidljiv u Izraelu u Jeruzalemu nakon mladog mjeseca koji slijedi nakon početka proljeća na sjevernoj hemisferi ili proljetnog ekvinocija. Ako nastavite brojati 14 dana, doći ćete do datuma 14. nisana. Četrnaestog nisana po biblijskom kalendaru, u ili približno u vrijeme kada je ustanovljena Večera Gospodnja, ako to dopuštaju oblaci ili lokalni vremenski uvjeti, može se vidjeti pun mjesec.

Prvi praznik u biblijskom mjesecu Nisanu bila je Pasha, koja se prvobitno slavila u Egiptu. Pasha se slavila 14. u mjesecu nisanu. Na Pashu se žrtvovalo takozvano pashalno janje (Biblija, Izl 12,2-14; Lev 23,5; Ponovljeni zakon 16,1). Od 15. do 21. nisana se tjedan dana slavio Blagdan beskvasnih kruhova. Šesnaestog dana biblijskog mjeseca nisana, prvi plodovi žetve ječma prineseni su kao žrtva Jehovi Bogu (Izlazak 12:15-20; 23:15; 34:18; Levitski zakonik 23:6-11).

Opravdane primjedbe

Netko će sigurno primijetiti Evanđelje po Marku 16:9 i odmah izvesti zaključak kako je Isus uskrsnuo u nedjelju. Ako pročitate cijelu rečenicu, vidjeti ćete kako u tom stihu uopće nema takvoga podatka. Izraz »uskrsnuo« ili »ustavši« je u prošlom je vremenu. U nekim prijevodima Biblije stoji pogrešna interpunkcija, jer stih treba glasniti: „A kad uskrsnu“ („budući da“ „posljedično“ „nakon“ *ei* G1487), rano, prvoga dana u tjednu, ukaza se najprije Mariji Magdaleni ...“. U pravilnim prijevodima stoji riječ »ustavši« - što je svršena radnja, pa tekst točno prenosi ono što je autor htio reći. Već uskrsnuo, Isus se javio Mariji Magdaleni u nedjelju, dok je još bilo rano, prije nego što se razdanilo. U kakvom se stanju nalazio Isus tog prvoga dana u tjednu prije izlaska sunca? Da li piše da je ustajao ili uskrsavao? Ili možda kako bi ustao ili uskrsnuo? Niti jedno od toga! Kada se ukazao Mariji Magdaleni, tog ranog jutra u prvi dan u tjednu, Isus je već bio uskrsnut. Pa, naravno! Sasvim je prirodno da je **u nedjelju ujutro On već bio u uskrsnulom stanju**, kada je dan prije toga ustao iz mrtvih, prije zalaska sunca, pa ovaj biblijski tekst ni u kome slučaju ne pobija mnoštvo onoga što je već citirano.

Evanđelje po Luci 24:21 drugi je stih koji može djelovati zbunjujuće: **«Ali osim svega toga ovo je već treći dan što se to dogodilo»**. Izraz »OSIM SVEGA« podrazumijeva kako je riječ o svim događajima vezanim za Isusovo uskrsnuće: uhićenje, predavanje sudu, razapinjanje na križ, te pečaćenje grobnice i postavljanje straže. Proučite tekst od 18. do 20. stiha, gdje se spominje »OSIM SVEGA«, a potom Evanđelje po Mateju 27:62-66. »ti događaji« koje Luka sažeto opisuje riječima »ali osim svega toga«, nisu se završili sve do četvrtka, kada je postavljena straža pred Isusovu grobnicu i dalje: **“²²A zbuniše nas i žene, neke od naših, koje su bile rano na grobu.”** Sveukupan tijek događaja, od uhićenja Isusa Krista, do postavljanja straže na njegov grob, okončao se tek u četvrtak, a treći dan nakon četvrtka je nedjelja. Ali nedjelja ni u jednoj varijanti ne može biti treći dan poslije PETKA. To znači da gornji tekst ne može biti dokaz kako je Isus razapet na križ u petak.

Konačni dokaz

Postoji jedan biblijski tekst koji je jezgrovito bitan za temu uskrsnuća Isusa Krista. To je, ujedno, ključan i konačan DOKAZ o zapanjujućoj istini koju smo ovdje iznijeli. Naime, taj tekst otkriva kako **Novi Zavjet, u originalu (na grčkom jeziku), spominje DVIJE SUBOTE**. Ova ključna činjenica zatajena je u svim prevodima Novog Zavjeta. Pronađite Evanđelje po Mateju 28:1, u njemu piše: **“A po suboti, u osvit prvoga dana u tjednu, ...”** Primijetili ste u tom stihu da je »subota« u jednini. **ALI U ORIGINALNOM GRČKOM TEKSTU NALAZI SE MNOŽINA** : **“Nakon subota, kad je svanulo prema prvom danu tjedna, ...”**

3796 [e]	1161 [e]	4521 [e]	3588 [e]	2020 [e]	1519 [e]	1520 [e]	4521 [e]	2064 [e]	3137 [e]	
Opse	de	sabbatōn	tē	epiphōskousē	eis	mian	sabbatōn	ēlthen	Mariam	
1	Ὁψὲ	δὲ	σαββάτων	, τῇ	ἐπιφωσκούσῃ	εἰς	μίαν	σαββάτων	, ἦλθεν	Μαριάμ
	After	then	[the] Sabbaths	it	being dawn	toward	[the] first [day]	of [the] week	came	Mary

Bible Hub - Interlinear Bible © 2011 - 2018 by Biblos.com in cooperation with Helps Ministries

Prema Evanđelju po Marku 16:1 **“I kad prođe subota, Marija Magdalena i Marija, majka Jakovljeva, i Saloma kupiše miomirisa da ga odu pomazati.”** Marija Magdalena i njene prijateljice nisu mogle kupiti i pripremiti mirise za pomazanje Isusova tijela DO ZAVRŠETKA (godišnje) SUBOTE. Pročitajte sada Evanđelje po Luci 23:56: No, nakon pripremanja mirisa, žene: **“A kad se vratiše, pripraviše miomirise i pomasti. I u subotu mirovahu po propisu.”** - Pažljivo proučavajte ova dva teksta. Postoji samo jedno moguće objašnjenje za taj fenomen.

Poslije Isusove sahrane nastupio je **»Veliki dan subota«**, početak biblijskog **Blagdana beskvasnih kruhova**. Hebreji smatraju taj neradni dan GODIŠNJOM SUBOTOM. Te godine Blagdan beskvasnih kruhova počeo je u četvrtak, pa su žene tek u PETAK mogle kupiti i pripremiti mirise. Nakon toga su se odmorile u TJEDNU SUBOTU (Šabat), u skladu sa Božjom zapovijedi danoj u Knjizi Izlaska 20:8-11!

Uspoređivanjem tekstova iz Evanđelja po Marku i Luci dobijemo DOKAZ da su nakon Isusove smrti slijedile **DVIJE subote** (godišnja subota i tjedna subota) koje razdvaja jedan (radni) dan! U protivnom, ta dva teksta proturječe jedan drugom.

Sažetak

Na 14. dan mjeseca Nisana, proslavio je Isus Krist, te 30. godine naše ere, **posljednju valjanu Pashu na Zemlji**. Ovu posljednju valjanu Pashu obavio je u Jeruzalemu (u Judeji) Isus Krist sa svojih 12 apostola. Tada je Isus Krist otpustio izdajicu Judu, **i ustanovio Večeru Gospodnju u spomen na njegovu smrt**. Također se naziva Memorijal ili spomendan u spomen na smrt Isusa Krista, ili također poznata kao Večera Gospodnja, slavlje ili komemoracija u spomen na smrt Isusa Krista, koja se blaguje do Njegovog ponovnog dolaska u slavi. Apostol Pavle kaže u 1. Korinćanima 11.26: **“Jer kad god jedete ovaj kruh i čašu ovu pijete, smrt Gospodinovu navješćujete dok on ne dođe.”**

Isus Krist je umro 14. Nisana, kao žrtveno Janje Božje, a 17. Nisana Isus Krist je ponovno uskrsnuo u život kao prvina uskrsnuća. Na isti dan kad je svećenik mahao prvinama žetve ječma u hramu koji je tada još bio u Jeruzalemu (Mt 26,17-30; Lk 23,54-24,7; 1 Kor 11,23-25; 15,20). Dana 14. Nisana Isus Krist je dao upute svojim sljedbenicima: **“Ovo činite meni na spomen.”** (Luka 22:19-20). Zbog ove upute Isusa Krista, još uvijek dolazimo svake godine na datum nekadašnje Pashe, današnjeg Spomendana ili Gospodnje večere.

Izraz "tri dana i tri noći" na materinjem jeziku proroka Jone (hebrejski) podrazumijeva čisto biblijsku definiciju dana i noći , koja objašnjava i broji vrijeme koje se naziva "treći dan" i u 12-satnom sustavu razdoblja rezultira u razdoblju od 72 sata.				
U SRIJEDU , 14. nisana, 3790. hebr. god. = srijeda, 3. travnja 0030 god. umro je Isus u 15 h (9. ura) i bio je postavljen u grob Josipa iz Arimateje, koji biva zapečaćen do kraja te noći 14. nisana (dana Priprave) i prije četvrtka 15. nisana, koji je bio veliki hebrejski praznik „ Godišnje subote “ te 3790. godine!				
ČETVRTAK - po hebrejskom kalendaru te godine bio je veliki praznik, tzv. Godišnja subota.	DAN	06 h - 18 h	12 h	1. Biblijski dan
	NOĆ	18 h – 06 h	12 h	
PETAK - 6. dan u tjednu, radni dan	DAN	06 h - 18 h	12 h	2. Biblijski dan
	NOĆ	18 h - 06 h	12 h	
U SUBOTU 17. nisana, 3. dana je Isus uskrsnuo od mrtvih, nakon 72 sata provedenih u grobu, na dan tjednog Šabata/subote, na „Dan Gospodnji“, prije osvita nedjelje , prvg dana u novom tjednu.	DAN	06 h – 18 h	12 h	3. Biblijski dan
	NOĆ	18 h - 06 h	12 h	
	72 sata			

.. bio sahranjen, sišao nad predjele smrti, u 3. dan uskrsnuo od mrtvih, uzneo se na nebesa, sjedi sa desna Bogu Ocu Svemogućemu, ..

PRAVA ISTINA o tome u koji dan je Isus Krist razapet na križ i kada je uskrsnuo iz mrtvih ubrzano se širi po cijelom svijetu. Tisuće ljudi najzad počinju razumijevati kako su se stvarno odvijali ti događaji. Za sve to možemo zahvaliti samo Bogu! Jer, iako su istine koje su zapisane u Njegovoj riječ potisnute i zagubljene tijekom mračnog doba ljudske povijesti u kojemu je vladalo praznovjerje, otpad od istinite vjere sa krivotvorenim doktrinama, sama Biblija je brižno sačuvala svoju izvornu istinu. Tako mi danas možemo proučavati Bibliju kako bismo se pokazali vrsnima pred Bogom. Isto tako možemo istraživati i pronalaziti istine koje su tako dugo ostale sakrivene u toj knjizi. Kakvo izvanredno učenje! Kako je samo dragocjena Božja Riječ!

Uznesenje Kristove crkve

¹ U onaj dan pjevat će se ova pjesma u zemlji Judinoj: »Čvrsti grad mi imamo; Bog za spasenje postavi zidove i nasipe. ² O tvorite dveri, da uđe narod pravedan koji čuva vjernost. ³ Onoga koji je čvrstih nakana čuvat ćeš u miru, u miru jer se pouzdao u te. ⁴ Uzđajte se u GOSPODA do vijeka, jer u GOSPODU BOGU imamo stijenu vječnu. ⁵ Ta on obara one koji prebivaju na visini, unizuje grad uzvišeni; unizuje ga do zemlje, baca ga u prah. ⁶ Noga će ga izgaziti - noge ubogih i stope siromašnih.« ⁷ Put je pravednikov pravičan; Pravični, ti si odmjerio stazu pravedniku. ⁸ Jest, na putu tvojih sudova čekali smo na te, GOSPODE; ime je tvoje i spomen tvoj želja naše duše. ⁹ Dušom svojom žudim noću za tobom, jest, duhom svojim zarana u sebi te tražim; jer kad se tvoji sudovi pojave na zemlji, stanovnici svijeta uče se pravednosti. ¹⁰ Ako se opakomu i iskaže milost, on se ne uči pravednosti; u zemlji pravičnoj on čini bezakonje i ne gleda na veličanstvo GOSPODNJE. ¹¹ GOSPODE, tvoja je ruka podignuta, a oni je ne vide; ali će vidjeti i postidjeti se tvoje revnosti za puk. Jest, oganj tvojih neprijatelja proždrijet će njih. ¹² GOSPODE, ti ćeš za nas uspostaviti mir, jer ti si i učinio za nas sva djela naša. ¹³ GOSPODE, Bože naš, gospodarili su nama osim tebe i drugi gospodari, ali tebe jedinoga, tvoje ime spominjemo. ¹⁴ Pomriješe, neće oživjeti; mrtvi su, neće ustati. Stoga si ih kaznio i uništio, i zatro svaki spomen na njih. ¹⁵ Umnožio si narod, GOSPODE, umnožio si narod, proslavio se, proširio si sve granice zemlje. ¹⁶ GOSPODE, u nevolji te pohodiše, izljevahu molitvu kad ih dohvati kazna tvoja. ¹⁷ Kao što se trudnica kojoj se bliži čas poroda previja i viče u svojim bolovima, takvi smo mi, GOSPODE, pred tobom. ¹⁸ Zatrudnjeli smo, previjamo se kao da ćemo poroditi vjetar; zemlji nismo donijeli spasenje niti su pali stanovnici svijeta. ¹⁹ **Tvoji će mrtvi oživjeti, zajedno s mojim će truplom ustati. Probudite se i kličite, vi koji boravite u prašini! Jer tvoja je rosa - rosa svjetlosti; i zemlja će izbaciti preminule.** ²⁰ **Hajde, puče moj, udi u svoje ložnice, i vrata svoja za sobom zatvori; sakrij se makar načas dok srdžba ne prođe.** ²¹ Jer GOSPOD, evo, izlazi iz svojega mjesta, kako bi stanovnike zemlje kaznio za njihovo bezakonje; i zemlja će otkriti svoju krv i neće više pokrivati one koji su na njoj pobijeni.

(Izaija 26:1-21)

Obiteljska tajna

Matej 24:40-44: „⁴⁰ Tada će dvojica biti u polju: jedan će se uzeti, a drugi ostaviti. ⁴¹ Dvije će mljeti u mlinu: jedna će se uzeti, a druga ostaviti. ⁴² Bdište dakle jer ne znate u koji čas Gospodin vaš dolazi. ⁴³ A ovo znajte: kad bi kućegospodar znao o kojoj straži dolazi tat, bdio bi i ne bi dopustio da mu kuću potkopa. ⁴⁴ Zbog toga i vi budite pripralni, jer u čas u koji i ne mislite Sin Čovječji dolazi.”

Nitko ne zna kada će se dogoditi predstojeći tajni dolazak Gospodnji i uznesenje Isusove Zajednice i njegove vjerne Nevjeste, iz jednostavnog razloga, jer se to ne može unaprijed proračunati. Ali ono što nam Biblija otkriva jest, kako će se taj dolazak odvijati. U posljednja vremena će se Isus iznenada tajanstveno pojaviti u „zraku“ (kao zvijezda Danica) i „ukrasti“ svoju vjernu Mladenku, uznijeti u nebo i tamo se s njom sjediniti. Gospodina se, pri tom **tajanstvenom** dolasku, neće moći gledati kao pri njegovom drugom slavnom Dolasku, gdje će taj njegov dolazak vidjeti cijeli svijet u ist tren Mt 24, 27: „²⁷ Jer kao što munja izlazi od istoka i bljesne do zapada, tako će biti i s dolaskom Sina Čovječjega.”

Svi vjernici, koji su do tada „usnuli“ (umrli na materijalnoj, a usnuli „bez snova“ na duševnoj razini), a nakon toga i svi vjerni živući ljudi će biti „odjednom i u tren oka“, izmijenjeni podignuti u nebo da izbjegnu veliko iskušenje i Božji strašni Sud, koji će nakon toga uslijediti cijelom svijetu (vidi Otk 3,10).

Kada dođe to Uznesenje će, kao prvenci, vjerni „usnuli“ bit obdareni novim i besmrtnim tijelom, a potom će ih i živi vjerni „mudri“ izmijenjeni „u hipu“ slijediti (Mt 25,1); kao što kaže apostol Pavao u 1. Korinćanima 15:50-57: „⁵⁰ A ovo vam kažem, braćo: tijelo i krv ne mogu baštiniti kraljevstva Božjega, niti raspadljivost baštini neraspadljivost. ⁵¹ Evo vam tajnu govorim: **svi nećemo usnuti, ali svi ćemo se izmijeniti.** ⁵² U hipu, u tren oka, na posljednju trubu - jer zatrebit će, **i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi, a mi ćemo se izmijeniti.** ⁵³ Jer se ovo raspadljivo treba zaodjenuti neraspadljivošću, i ovo smrtno zaodjenuti besmrtnošću. ⁵⁴ A kad se ovo raspadljivo zaodjene neraspadljivošću i ovo smrtno zaodjene besmrtnošću, tada će se ispuniti riječ koja je zapisana: Pobjeda proždrije smrt. ⁵⁵ Gdje je, smrti, žalac tvoj? Gdje je, Podzemlje, pobjeda tvoja? ⁵⁶ Žalac smrti je grijeh, a snaga grijeha je Zakon. ⁵⁷ A hvala Bogu koji nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu!”

Odabrane i još živuće Svetim Duhom zapečaćene vjernike, **koji Ga željno iščekuju i stalno zazivaju** (jer Duh i nevjesta govore: »Dodi!«), **biti će molitvom Gospodnjom**, također trenutačno uzneseni na nebo. Trenutačno uznesenje onih koji su već umrli u Kristu pratit će preostali izabrani živući kršćani koji još žive na zemlji, a da nisu vidjeli vlastitu fizičku smrt, biti će također preobraženi i odneseni sa zemlje u susret Gospodinu Isusu: Pavao Apostol kaže u 1. Solunjanima 4:15-18:

„¹⁵ Ovo vam naime govorimo po riječi Gospodinovoj: mi živi, preostali za dolazak Gospodinov, nećemo preteći one koji su usnuli. ¹⁶ Jer sâm Gospodin - na zapovijed, na glas arkandela i na zvuk trube Božje - sići će s neba. I najprije će uskrsnuti mrtvi u Kristu, ¹⁷ zatim ćemo mi živi, preostali, zajedno s njima biti poneseni na oblacima u susret Gospodinu, u zrak. I tako ćemo svagda biti s Gospodinom. ¹⁸ **Zato tješite jedni druge tim riječima.**”

Nakon Uznesenja doći će do sjedinjenja Kristove Nevjeste s Isusom na nebu, sa svim onim vjernicima i rodbinom koji su umrli u Kristu u zadnjih dva tisućljeća krašćanstva! (1 Kor 15,22-24):

„²² Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni. ²³ Ali svatko u svom redu: prvina Krist, a zatim koji su Kristovi, o njegovu Dolasku; ²⁴ potom - svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrijepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu.“

Tada će doći ono za čim svaki pravi kršćanin teži, osobno sjedinjenje s Kristom u slavi - i mi ćemo biti napokon poput njega, 1. Ivanova 3,2:

„² Ljubljeni, sad smo djeca Božja i još se ne očitova što ćemo biti. Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer vidjet ćemo ga kao što jest.“

Doznajemo malo predokus onoga što slijedi, između ostalog kao i u Pavlovom pismu, u kojem izvještava o osobi koja je jednom bila ponesena u treće nebo i tako bila na kratko u raj u 2. Korinćanima 12:2-4:

„² Znam čovjeka u Kristu: prije četrnaest godina - da li u tijelu, ne znam; da li izvan tijela, ne znam, Bog zna - taj je bio ponesen do trećeg neba. ³ I znam da je taj čovjek - da li u tijelu, da li izvan tijela, ne znam, Bog zna - ⁴ bio ponesen u raj i čuo neizrecive riječi, kojih čovjek ne smije govoriti.“

Tada će biti Isusovo obećanje u Ivanu 14:1-3 ispunjeno:

„¹ »**Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte!** ² U domu Oca mogega ima mnogo stanova; da nije tako, rekao bih vam. Idem vam pripremiti mjesto. ³ I ako odem i pripremam vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja.“ ili u Otkrivenju 16-19; Isus reče:

„¹⁶ »Ja, Isus, poslah anđela svojega da vam ovo posvjedoči po crkvama. Ja sam korijen i izdanak Davidov i sjajna zvijezda Danica.« ¹⁷ A Duh i nevjesta govore: »Dodi!« I tko čuje, neka rekne: »Dodi!« I tko žeda, neka dođe! I tko hoće, neka uzima vode života bez naplate! ¹⁸ Jer svjedočim svakomu tko čuje riječi proroštva ove knjige: Ako tko ovome što nadodaje, Bog će njemu nadodati pošasti zapisane u ovoj knjizi. ¹⁹ I ako tko oduzima od riječi knjige ovoga proroštva, Bog će mu oduzeti udio iz Knjige života i iz svetoga grada i onoga što je napisano u ovoj knjizi.“

ili kod apostola Ivana u Otkrivenju 21:6: „I reče mi: »Dovršeno je! Ja sam Alfa i Omega, početak i svršetak. Ja ću žednomu dati s izvora vode života bez naplate.“

1. Korinćanima 15:22-24:

„²² Jer kao što u Adamu (doslovno: "u Adamu" kroz vezu s Adamom) svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni. ²³ Ali svatko svojim redom: prvina Krist, potom oni koji su Kristovi (oni koji su usnuli vjerujući u Krista i u njegovo zajedništvo - εν Χριστώ) o njegovu dolasku. ²⁴ Potom – svršetak (Uskrsnuće); kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, kad zbaci svako poglavarstvo i svaku vlast i silu. ²⁵ Jer on treba kraljevati dok ne položi sve neprijatelje (Božije protivnike) pod noge svoje. ²⁶ Posljednji neprijatelj koji se zbacuje bit će smrt.“

Kristova nevjesta

Izaija 54:1: „»Kliči, nerotkinjo, ti koja nisi rađala; podvikuj od radosti i vrisni, ti koja nemaš trudove! Jer više je djece u napuštene negoli djece u udane«, veli GOSPOD.“

Tri odgovora na pitanja na Izaiju 54

- 1) U Knjizi po Ivanu 14:2 Isus je rekao "Idem vam pripremiti mjesto." Koje je to mjesto? To je Novi Jeruzalem.
- 2) U Poslanici Hebrejima 11:10 Pavao je rekao za Abrahama da je tražio grad "kojemu je graditelj i tvorac Bog". Koji je to grad bio? To je Novi Jeruzalem.
- 3) U Knjizi proroka Izaije 54:5 Izaija je o Jeruzalemu rekao da je tvoj "Jer muž ti je tvorac tvoj" Na što se onda ovo odnosi? To je Novi Jeruzalem.

Galaćanima 4:27-31: „²⁷ Pisano je naime: Proveseli se, nerotkinjo, ti koja ne rađaš, razdri se i zavapi, ti koja nemaš trudove! Jer napuštena mnogo više djece ima negoli ona koja ima muža. ²⁸ A mi smo, braćo, po Izaku, djeca obećanja. ²⁹ Ali kao što je onda onaj po tijelu rođeni progonio onoga po Duhu rođenoga, tako je i sada. ³⁰ A što kaže Pismo? Izbaci ropkinju i sina njezina, jer sin ropkinje nije baštinik sa sinom slobodne. ³¹ Tako, braćo, nismo djeca ropkinje, nego slobodne.“

Ona „slobodna“, koja „nas“ nije rodila, nebeski Novi Jeruzalem koji će biti majka svih nas, bilo „usnulih“ bilo „istinitih“ svjedoka Kristovih, bilo onih već usnulih, bilo onih koji još žive u posljednjoj fazi posljednjih vremena. Nakon uzašašća dogodit će se sjedinjenje Kristove nevjestice s Isusom (jedno tijelo i jedan duh) na nebu, Izaija 54:5: „Jer muž ti je tvorac tvoj, ime mu je GOSPOD nad Vojskama; i tvoj je otkupitelj Svetac Izraelov, zove se Bog zemlje svekolike.“

Tada će doći, čemu svaki pravi kršćanin teži, osobno jedinstvo s Kristom u slavi - i konačno ćemo biti poput njega, 1. Ivanova 3:2: „Ljubljeni, sada smo djeca Božja i još se ne očitova što ćemo biti. A znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer ćemo ga vidjeti kao što jest.“

Argumenti za uzašašće kršćana prije nadolazeće nevolje

Najjači argumenti za uzašašće Isusove Crkve (Zaručnice) vide se prije početka nadolazećeg suda u posljednjem vremenu (3 ½ godine Muke i Nevolje + 3 ½ godine Velike Nevolje = 70. tjedan proroka Daniela). Neki se kršćanski teolozi oslanjaju na Preduznesenje (dakle prije ulaska u 7-god. nevolju), a neki ga vide tek neposredno prije Velike nevolje u drugoj polovici 70. tjedna. Razlog za to je, što se znakovi posljednjih vremena različito procjenjuju; npr. jedan od argumenata protiv ranog uznesenja i sjedinjenja crkve s Isusom, smatraju neki, ne dešava se prije nego se dogodi opće otpadništvo od vjere i „otkrije“ čovjek bezakonja tzv. antikrist (2. Solunjanima 2:1-4).

Ali ovaj argument može postati relativan jer upravo u ovom trenutku postoji već masovno otpadništvo u kršćanstvu i tzv. „čovjek bezakonja“ može se vidjeti posvuda. Drugi veliki argument, koji navodno govori protiv preduznesenja, je biblijski tekst o „posljednjoj trubi“ (1 Kor 15,51-52), no ovdje se očito zaboravlja na 30-godišnji vremenski odmak između Pavlovih djela i Isusovog Otkrivenja (Ivan ga je zapisao malo prije svoje smrti 90.-92. po. Kr.) i zato Pavao još nije mogao poznavati Ivanov tekst Otkrivenja. S druge strane, treba priznati da „čas kušnje“ znači vrijeme očitovanja antikrista i s njim povezanog iskušenja za sve vjerne kršćane koji još žive na zemlji u vrijeme njegovog „očitovanja“.

Vrlo jak argument za uznesenje je Enoh koji je živio u Noino doba. U to su vrijeme ljudi bili toliko ovisni o grijehu da je Bog kasnije prouzročio da se Potop sruči na čovječanstvo. Samo su Noa, njegova žena, njegova 3 sina i njihove 3 žene preživjeli potop zahvaljujući arci. Nova adamska civilizacija nastala je od ovih 8 ljudi nakon potopa? Enoh je bio vjernik i živio je vrlo pobožno. U Starom zavjetu čitamo o njemu: „A Enoh je hodio s Bogom; i nestade ga, jer ga uze Bog.“ (Postanak 5:24)

Ovaj biblijski stih govori nam da je Enoh (ili Henok) bio uzet od Boga, a da nije vidio fizičku smrt. U Novom zavjetu, ova veza je obnovljena u poslanici Hebrejima i objašnjava: „Vjerom Henok bi prenesen da ne vidi smrti,

i ne nađe se jer ga je prenio Bog. Jer prije nego što bijaše prenesen, primi svjedočanstvo da je ugodio Bogu.“ (Hebrejima 11:5). Njegova ga je vjera spasila od tjelesne smrti i ondašnjeg konačnog suda, Potopa. Henok nije morao proći kroz Potop kao Noa. Metaforički, to bi značilo da bi kršćanski vjernici koji žive pobožnim životom (kao Henok) bili uzneseni ka Gospodinu prije nevolje (suda).

Kao što ćemo vidjeti kasnije, židovski narod će zapravo imati poteškoća jer još nije prepoznao Isusa kao Mesiju i prihvatio Isusa kao Spasitelja. Vrijeme nevolje bit će posljednje vrijeme nevolje, kušnje i pročišćenja za Božji zemaljski izabrani narod (Izraelci). Ali pouzdanjem u Boga i njegovog Mesiju Isusa on je spašen.

Na početku Otkrivenja nalazi se 7 pisama 7-morim zajednicama (7 crkava). Ovih 7 crkava su u različitim državama, neke crkve su pobožne, a druge manje. Ovi različiti uvjeti u zajednicama mogu se prenijeti na današnje crkve. Danas vidimo crkve koje žive u grijehu, više ne shvaćaju Božju riječ ozbiljno, ili je iskrivljuju i krivo tumače prema vlastitim pogledima, koje ozbiljno prihvaćaju teoriju evolucije i koje to propovijedaju i postaju otpadnici, ali i one crkve koje Božju Riječ shvaćaju vrlo ozbiljno i slijede Isusa.

Jedna takva crkva bila je Filadelfijska crkva. Simbolika je to i za vjerske zajednice (crkve) koje i danas dosljedno slijede Isusa. Prije otprilike 2000 godina, Isus “Pravednik” došao je na zemlju začat po Duhu svetom, rođenjem od Marija djevice, trpio, razapet za naše grijehe na Kalvariji, umro i bio pokopan, zatim sašao nad predjele smrti, a u treći se dan preobrazio i uskrisio u nepropadljivom tijelu i uzneo se na nebesa. Nekoliko tjedana kasnije Duh Sveti je sišao s neba i živio usred skupštine Isusove, Kristove nevjeste, koja će se sjediniti sa Gospodinom Isusom na nebu i postati živi hram Božji. Zemaljska crkva je sveta "zlatna menora" sa sedam krakova (Otk 1,12), živi svjedok Isusov u svijetu.

Sljedeći biblijski stih koji govori o filadelfijskoj crkvi vrlo je razotkrivajući (Otkrivenje 3:10): „Budući da si očuvao riječ o mojoj postojanosti, i ja ću očuvati tebe od časa iskušenja koji ima doći na sav svijet da se iskušaju oni što prebivaju na zemlji.“

“Čas iskušenja” znači vrijeme očitovanja antikrista i povezanog iskušenja (3 ½ godine nevolje + 3 ½ godine velike nevolje = čas iskušenja). Vjerni kršćani, koji vjerno slijede Isusa, bit će sačuvani od ovog vremena. Za svaku crkvu poput filadelfijske, otvorena su vrata neba koja nitko ne može zatvoriti (Otkrivenje 3:8): „Znam tvoja djela. Evo, dadoh da su pred tobom vrata otvorena, i nitko ih ne može zatvoriti. Jer malene si snage, a očuvao si moju riječ i nisi zanijekao imena mogega.“

Drugi argument za preduzašće su sljedeći biblijski stihovi; 2. Solunjanima 2:6-8: „⁶ I sada znate što ga zadržava da se otkrije u svoje vrijeme. ⁷ Jer tajna bezakonja već je na djelu, samo ima tko ga sada zadržava dok ne bude uklonjen. ⁸ I tada će se otkriti Bezakonik. ...“

Onaj koji zaustavlja tajnu bezakonja (antikrista) je Duh Sveti. Kada kršćanski vjernici budu uzeti sa zemlje prije Velike nevolje će, Duh Sveti koji prebiva u vjernicima, biti uhvaćen s njima i više neće biti na zemlji. Nakon toga zlo će se potpuno razotkriti, a preostalim ljudima na zemlji će „obraćenje“ postati gotovo nemoguće. Kao što čitamo kasnije u Otkrivenju, antikrist (čovjek bezakonja) će ustati da vlada u teškim vremenima i bit će čovjek velike moći. On će biti čovjek đavla koji će prije drugog slavnog Isusova dolaska biti veliki zavodnik svih pseudokršćana i nominalnih kršćana, New age sljedbenika i nevjernika, i zavodit će sve one koji nisu vjerovali u Isusa ili su ga odbacili.

Apostol Petar nam piše u svojoj posljednjoj poslanici (2. Petrova 1:19): „I tako imamo još čvršću proročku riječ. Dobro činite što pazite na nju kao na svjetiljku što svijetli na mračnu mjestu sve dok dan ne osvane i Danica se ne pomoli u srcima vašim.“

Pridružimo se tako iskrenoj molitvi:

„Gospodine Isuse, naša jutarnja zvijezdo, moli u našim srcima da se naše svjetiljke ne ugase u mračnim vremenima koja dolaze; a Duh i Zaručnica neprestano će govoriti: Dođi! i tko čuje, neka kaže: Gospodine Isuse, dođi! Amen. Maran ata (Gospodin dolazi)!“

Gle, dolazi s oblacima

L. R. Conradi, Die Weissagung Daniels oder die Weltgeschichte im Lichte der Biebel; 1905;

Glavna tema Conradijeve knjige je 7. stih **“Gle, dolazi s oblacima.”** (Otkrivenje 1:7).

Nakon prikladnog uvoda, posvete i pozdrava, pisac prelazi na stvarnu srž Isusove objave, koja je glavni fokus ove knjige. Središte svih proročanstava, u kojima sva obećanja kulminiraju, je blažena nada i pojava našeg Spasitelja Isusa Krista.

Kao da nam želi skrenuti pozornost na to, Ivan nas poziva: "Pogledajte!" Brdo Preobraženja; Bio je u skupini učenika na Maslinskoj gori kad je Spasitelj pred njihovim očima bio uzet na nebo, a anđeli su ga i tada tješili riječima: **“»Ljudi, Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus, koji je od vas uzet u nebo, isto će tako doći kao što ste ga vidjeli da u nebo odlazi.«”** Djela 1:10-12,

I sada mu se ponovno ukazuje ta slavna nada koja bi trebala nadahnjivati svako istinsko kršćansko srce: "Evo, dolazi!" On dolazi u svojoj osobi i nije otišao u nebo da tamo ostane, nego da se na kraju vrati radi Spasenja svoga naroda. Ali kada dođe, to će biti na sličan način kao i njegov odlazak. Kad je Spasitelj uzašao na nebo, "oblak ga je podigao" ispred očiju njegovih učenika. Isto tako, kad se vrati, dolazi "na oblacima nebeskim", na radost vlastitih, a na užas svijeta. Vidljiv je svima: "I vidjet će ga svako oko, čak i oni koji su ga proboli."

Budućnost Kristova neće se dogoditi u tajnosti, u pustinji ili u skrovištu, pa da se mora vikati: "vidi ovdje je Krist ili ondje", nego otvoreno pred cijelim svijetom: „²⁷ Jer kao što munja izlazi od istoka i bljesne do zapada, tako će biti i s dolaskom Sina Čovječjega.” Matej 24:23-28.

Vidjet će ga svako oko, pa i oni koji su ga proboli. Već smo pokazali da će Kristovoj budućnosti prethoditi djelomično mješovito uskrснуće, koje je očito uključivalo i one koji su bili posebno uključeni u njegovo raspeće. Budući da su ostali u svojoj nevjeri i u svojoj sljepoći razapeli Sina Božjega kao najpodlijeg zločinca, sada ga moraju vidjeti kako dolazi u svojoj slavi na njihovu najveću kaznu (Matej 26:64).

Njihova je bol samo očajno Judino kajanje, a njegov pogled vodi ih u njihovu propast. Upravo suprotno ovoj viziji, čitamo u Zahariji 12:10 o drugom, svetom pokajanju i božanskoj tuzi, čak i u ovom vremenu milosti koje vodi u blaženstvo. Tko sada u živoj vjeri gleda raspetoga čovjeka i srcem oplakuje svoj grijeh, zbog kojeg je On pretrpio smrt, s radošću će ga dočekati u njegovoj bliskoj budućnosti.

Razarač

Razarač (H7843 shachath; G3904, razarač). Nadljudsko biće koje se koristi kao instrument Božjeg gnjeva u provođenju njegove presude. Teško je reći dali se radi o dobrom anđelu kojeg je Bog koristio kao agenta uništenja, ili o Sotoni ili nekom od njegovih slugu. Da je to dobar anđeo, Bog bi ga mogao upotrijebiti da donese i blagoslov i uništenje.

Izraz se koristi samo dvaput (Izlazak 12:23 [usp. Heb 11,28]; 1 Korinćanima 10:10). U odlomku Izlaska koristi se u vezi s desetom egipatskom kugom, uništenjem egipatskih prvorodenaca. U odlomku iz 1. Korinćanima, Pavao je upozorio na mrmljanje, kao što su neki Izraelci činili u pustinji i uništeni od strane uništitelja. Neki vjeruju da su razarači koje spominje Pavao bile vatrene zmije koje je Bog poslao da donesu smrt uplakanim Izraelcima.

U Davidovo vrijeme Gospodin je poslao anđela da udari narod kugom jer je David izvršio popis stanovništva (2 Samuelovoj 24:16). U Ezekijino vrijeme, anđeo je u jednoj noći uništio 185 000 ljudi u asirskom taboru (2. Kraljevima 19:35). Prorok Ezekiel je vidio viziju brojnih anđela koji su izvršavali presudu nad Jeruzalemom i Judom (Ezekiel 9:5-7). Psalmist je tražio da anđeo Gospodnji otjera njegove neprijatelje kao prah u vjetru (Psalam 35:5-6). Autor Psalma 78:49 vjerovao je da anđeli mogu udariti njegove neprijatelje na Božju zapovijed. U SZ Apok. Jeremija je upozorio da će ih anđeo Božji koji je bio s Izraelcima kazniti ako odstupe od vjere (Ep 6,5-7), a u 2. Makabejcima 3:24-26 anđeli su bičevali Heliodorusa kada je pokušao opljačkati hram u Jeruzalem.

Sotona je Božji protivnik

Ime Sotona znači protivnik. Sotona je stvoren kao kerubin i postao je Božji protivnik. A Biblija nam govori da Bog i Sotona imaju svaki svoj narod. Božji ljudi su oni koji drže Božje zapovijedi i vjeruju u Isusa. (Otkrivenje 14,12)

Gdje nam Biblija govori tko je Sotonin narod? Kad je Isus govorio farizejima, rekao je:

„Vi ste od oca đavla i hoćete činiti želje oca svojega. On bijaše čovjekoubojica od početka i ne stajaše u istini jer istina nije u njemu. Kad govori laž, od svojega govori jer je lažac i otac laži. (Ivan 8:44)

Isus je također oštro ukorio farizeje zbog čuvanja vlastite tradicije umjesto obdržavanja Božjih zapovijedi.

„A on im, odgovorivši, reče: »Zašto i vi kršite zapovijed Božju radi svoje predaje?“ (Matej 15:3)

„⁶... I dokinuste zapovijed Božju radi svoje predaje. ⁷ Licemjeri! Dobro je o vama prorokovao Izaija govoreći: ⁸ Puk mi se ovaj približuje ustima svojim i usnama me časti, a srce im je daleko od mene. ⁹ No uzalud me štiju naučavajući kao nauke uredbe ljudske.« (Matej 15:6-9)

Koje su bile te strašne nebiblijske tradicije, te "ljudske doktrine" koje su naučavali farizeji - tradicije koje je Isus oštro prekorio kao krivovjerja? Usmena predaja farizeja je kasnije zapisana - nakon što su ubili Krista - i te su tradicije postale Talmud, najsvetije knjige u današnjem judaizmu.

Judaizam je nastao nakon što su Židovi ubili Krista, nakon uništenja Hrama u Jeruzalemu, nakon ukidanja hramskog svećenstva i nakon što su usmene tradicije (koje je Isus oštro osudio kao odvratne) predane pisanju u obliku knjige koja je postala poznata kao Talmud. Danas isti Talmud određuje kulturni i vjerski život Židova! Isus je identificirao one koji su slijedili tradiciju farizeja (koja je kasnije postala Talmud) kao djecu Sotone jer su bili kulturni i duhovni, a mnogi i tjelesni potomci uništitelja (Kajinovi sinovi). Oni su radili posao svog oca, đavla. Budući da su uništili Isusa, postali su uništitelji "PUTA, ISTINE i ŽIVOTA" (Ivan 14:6), i tako su postali uništitelji svega dobrog na svijetu. Razarači današnjeg svijeta su ista grupa – oni čija kultura i/ili religija ima svoje korijene u Talmudu (vidi i tablicu Sotoninih sinkretizama i epiteta sinova Enlila u nastavku)

Koristite ovu tablicu da pratite mnoga imena, pseudonime, titule i paralelne identitete koje je Sotona imao na drevnom Bliskom istoku i u Bibliji. Sljedeća imena su ili sinkretizam (alternativni naziv) Sotone ili "Sinovi Sotone", koji su bili sinkretizmi Nimroda, ali su se često koristili kao sinonimi za Sotonu kako se njegov babilonski vjerski sustav širio. Enlil je izravan naziv za Sotonu u Izaiji 14:12. Svi (ANE) antički bliskoistočni sinkretizmi navedeni u nastavku su pokriveni u knjizi.

Sotona, Satanas "Protivnik" u hebrejskoj Bibliji i Đavao u Novom zavjetu i kasnijem kršćanstvu. Također se zove Abaddon, Apollyon, Asmodeus, Bal-zebug i Belial. Korijen riječi sotona znači "ometati", "protiviti se". Grčka verzija hebrejske Biblije obično je prevodila diabolos, riječ koja nam je dala "đavao"; znači "klevetnik".

U hebrejskoj Bibliji sotona nije ime nego oznaka funkcije, zajednička imenica koja vjerojatno znači nešto poput "protivnik". Označavajući nebesko biće, javlja se u četiri odlomka: Brojevi 22:22–35; prvo poglavlje Knjige o Jobu (1 i 2); Knjiga proroka Zaharije 3; i 1. Ljetopisa 21, 22:1. Samo u posljednjem spominjanju riječ bi mogla biti „njegovo“ ime, ali većina učenjaka ne misli da je to vjerojatno. U kasnijim židovskim spisima Sotona se počeo razvijati kao neprijatelj Boga i ljudskih bića. Ubrzo je postao kralj ratnik vojske koja se protivila Bogu. Osim toga, Zmija u priči o Adamu i Evi (Postanak 2-4) često je identificirana kao Sotona u kasnijim kršćanskim izvorima (2. Korinćanima 11:3; Otkrivenje 12:9).

U Novom zavjetu ime Satanas pojavljuje se trideset i tri puta, dok se naslov "Ometač ili Klevetnik", Đavo, pojavljuje se trideset i dva puta. Iako su osobni đavli, poput onih koje je Isus istjerao iz ljudi, često nazivani sotonama. Protivnik je bio taj koji je iskušavao Isusa i koji će na posljednjem sudu sići u vječni oganj. U drugim kršćanskim tekstovima Sotona je kontrolirao kraljevstvo Tame i vodio vojsku koja se protivila Bogu. (A Handbook of Gods and Goddesses of the Ancient Near East - Douglas R Frayne; Johanna H Stuckey)

Names & Titles of Satan & sons of Satan in the Bible & ANE		
The following are syncretisms of Enlil (or sons of Enlil)		
Syncretism	Epithets or meaning	Reference
Enlil (Heilel) = ^d BAD (=IDIM) = Batios	Lord Wind, KUR.GAL (Great mountain), Great Dragon, Prince of the power of the air, and BAD.BAD= Ug "dead / death" BE=Bel=Lord	Isa 14:12, Eph 2:2, Jer 51:25, Rev 12:9, ANE, Mt Hermon
Baal Zebub	"Lord of the flies" Canaanite <i>B'l zbl</i> "Baal the Prince" "Prince, lord of the underworld" in Ugaritic texts (<i>zbl b'l arš</i>)	2 Kgs 1:2,
Dagan = Enlil	KUR.GAL, BAD (=IDIM), Syrian god	Judg 16:23, etc.
Gilgamesh = Heracles	Hero, giant, founder of cities	
Heracles = Melqart	Fame of Hera, Hero (Roman Hercules)	
Ishtaran	God of Snake-Dragons	
Kirtu = Ninurta	Qarradu 'warrior'	
Kiyyun = Enlil / Ninurta = Saturn (Remphan)	= Chief death (erroneously called Remphan)	Amos 5:26
Marduk = Bel	Son of Enlil	Jer 50:2 (Merodach)
Melqart	King of the City / Tyre, anointed cherub	Ezek 28:12–19, etc.
Molech = Milcom = Og?	King (Ugaritic <i>mlk</i>) and Rephaite <i>rpu</i> , King / mâtu or mîtu, poss. Og / Sumerian Ug, Death, Amorite, Rephaim, healer	Lev 18:21, 1 Kg 11:5, etc.
Nergal = Ninurta, Sagittarius	Underworld god = Ninurta, mutanu (BAD-a-nu) "(the planet) which spreads plague"	2 Kings 17:30
Nimrod	Let's rebel (distortion of Ninurta)	Gen 10:8
Ninurta (son of Enlil), Nisroch	Lord of the Earth (& underworld), Destroyer, healer, snake-dragon, qarradu 'warrior', hydra	2 Kgs 19:37
Pabilsag = Ninurta	Chief Ancestor	
Sikkuth = Ninurta	Arrow	Amos 5:26

Table 1 Names & Titles of Satan & sons of Satan in the Bible & ANE

Drugim riječima, otkrili smo da je "veliki zmaj" uobičajen izraz za Sotonu/Enlila i slične. To je također bio izraz za zmije, baš kao što nam je Biblija rekla da je zmija iskušala Adama i Evu u Postanku 3. Drevna ikonografija potvrđuje povijesnu autentičnost Heilela/Enlila (ili jedne od njegovih sinkretizacija: Ninurta, Baal, Zeus, Nergal), često nazivanog zmijom ili zmajem. Poanta je u tome da veliki zmaj nije klasični zmaj koji bljuje vatru iz srednjovjekovne legende. Mezopotamski zmaj imao je mnogo preklapajućih osobina lava - što je bilo jedno od kerubinskih lica Sotone. Najvažniju kvalitetu velikog zmaja, stručnjak za drevni Bliski istok Frans Wiggermann ističe: "odlučan je ubojica, koji će vjerojatno ubiti svojim otrovom i prestrašiti čak i bogove." Čovjek, lav, bik i orao - četiri lica kerubina, svakako ih svrstavaju u odlučne ubojice.

Veliki zmaj također je imao sedam glava u književnosti i ikonografiji Mezopotamije. Uvijek moramo uzeti u obzir mnoge sinkretizacije svojstvene drevnim tekstovima. Heilel (Sotona) = Enlil = Marduk = Baal = Bel; a Ninurta (sin Enlila) često je u potpunosti preuzimao ulogu Enlila.

Saznali smo da je sinkretizacija Marduka (ili njegovog sina) nazvana "veliki zmaj s kojim se ne može suočiti" prema Tyleru Yoderu (Sveučilište Ohio State, Alumnus, Povijest religije). Osim toga, Nergal (bog mrtvih i sinkretizacija Ninurte/Enlila) je prikazan s istim opisom: "[ú-Šum] -Gal-lu šīru tābik imti elišunu" Veličanstveni, veliki zmaj izliva svoj otrov na nju." S ovim epitetima možemo cijeniti značenje da je "Nergalov božanski šap bio zastrašujući poput zmije, a Ninurtine snage sastojale su se od sedam zmijolikih glava."

Ninurta ubija jednu od glava sedmoglave zmijs (Courtesy of the Bible Lands Museum, Jerusalem)

Za razliku od Michaela ("tko je kao Bog") i Gabrijela ("Bog je moj heroj"), ne znamo Sotonino izvorno ime. Kršćani već dugo govore o Sotoni, đavlu i Luciferu, ali kada istražujemo ove naslove, ne nalazimo ništa u starom svijetu. U Izaiji 14, prorok je rekao: "Kako si pao s neba, o Heilele [Hêlêl], sine zorin!" (Iz 14,12). "Lucifer" nije Sotonino ime; Temeljni hebrejski u riječi je Heilel [H1966 Hêlêl הֵילֵל]. Dešifriranje ove riječi pomoću alata drevnog Bliskog istoka je ključ koji nam treba.

Drevni prevoditelji, koji nisu imali sve tekstove koje danas imamo, došli su do ove riječi "Heilel," hapax legomenon, (riječ koja se jednom pojavljuje u Svetom pismu), i morali su pogađati; preveli su ga na grčki kao *eosforus*. Sada se možemo vratiti ranim tekstovima iz Mezopotamije, napisanim na sumerskom i akadskom jeziku, i baviti se komparativnom lingvistikom.

Eos znači "zora" i phorus znači "nositelj". Eosfor, dakle, znači nositelj zore (slično kao što Christopher znači nositelj Krista). Na latinskom je Eos (zora) postalo lux, a phorus postao je pheros, otuda "Lucifer" što je bio dobar pokušaj. Dr. Bill Gallagher, napisao je rad: O identitetu Hêlêl Ben Sahara iz Izaije 14. On primjećuje kako bi biblijski hebrejski korijen HLL mogao biti izravno povezan s drevnim bogom Enlilom: "Moglo bi se razumno očekivati da je *hll* zapadnosemitski oblik od *Illila*. Kao što sugeriraju pločice iz Ebla, Illil je došao u zapadnosemitski izravno iz sumerskog." Drugim riječima, Heilel je fonetski ekvivalent sumerskom Enlil ... i akadskom Illil (ili Ellil).

Zvijezda što je s neba pala na zemlju

„¹ I peti anđeo zatrubi; i vidjeh zvijezdu što je s neba pala na zemlju; i bi joj dan ključ ždrijela bezdanova.“ ² I otvori ždrijelo bezdanovo...., ¹¹ I imaju nad sobom kralja, anđela bezdana: hebrejski mu ime Abadon, a na grčkom ima ime Apolion. (Otkrivenje 9: 1; 2; 11)

Ivan prvi ugleda zvijezdu koja je pala s neba, jaku zvijezdu naroda. Kroz njega se otvara zdenac ponora, o kojem Jacques Bénigne Bossuet (1627.–1704.) francuski biskup i pisac, kaže: „Podzemlje se ne otvara samo od sebe; Uvijek ih otvara neki lažni učitelj.“ Isto tako Isaac Newton: "Ovo vrijeme nesreće započelo je otvaranjem izvora bezdana, pod kojim se razumijeva uspon krive religije." No, tko je bio taj nesretni čovjek jasno je iz priče. Dok su Alari, Genserik, Atila i Odoakar odavno zaboravljeni, ime Muhamed ili "Hvaljeni" i danas štuju milijarde ljudi s najvećim poštovanjem kao proroka poslanog od Boga.

August Dächsel (1818–1901) komentira ovaj odlomak u Otkrivenju: "Sjetimo se da je Mohammed, rođen u Meki 570. po. Kr., potjecao iz obitelji Hašim, koja je naslijedila očuvanje Kabe (ili Ćabe), uobičajenog svetišta arapskog naroda, koja je nasljedno pripadala njegovom rodnom gradu. Njegovo ime znači "onaj vrijedan slave" i bio je karakteriziran briljantnim darovima duha i izvornim nagonom za istinom koji je postojao u njemu, i stoga se činilo da je namjeravao postati apostolom Gospodnjim za svoj narod, koji je još uvijek bio odan idoloopoklonstvu iako su sunarodnjaci bili na mnogo načina dirnuti judaizmom i kršćanstvom, tako nećemo biti u nedoumici da je taj čovjek i nitko drugi ono što se podrazumijeva pod tom zvijezdom.

Kao istraživački duh, pozvan da bude glasnik Božji za svoj narod, ubrzo je skrenuo s puta sabranosti i istine. Od samog početka bilo je nešto duhovno patološko u njemu; vjera koju je utemeljio, došla je na svijet usred snova i halucinacija, a kada Kuran za njega kaže da je primio ključ od Boga kako bi otključao pravu vjeru i nebo, onda je to nebo kod kršćana bilo otključano 576 godina prije njegovog rođenja.“

Ivan nam objašnjava kakav je to ključ bio, naime ključ od zdenca bezdana, a svjetska je povijest dovoljno potvrdila to objašnjenje „kao dim iz peći goleme“. Grčka riječ za bezdan je abyssus, što znači bez dna, pakao. Nalazimo ga u osnovnom tekstu u Luki 8:31; Rimljanima 10:7; Otkrivenje 9:1-2, 11; 11:7; 17:8; 20:1, 3, također u grčkom SZ-u u Postanku 1:2; 7:11, itd. Ždrijelo ovog bezdana smatra se ovdje oknom bunara, koje je zatvoreno ključem, kao što su bunari i cisterne obično zatvoreni u područjima Istoka s oskudicom vode. Iz otvorenih usta diže se dim kao iz velike peći, tj. gust i dimi se, tako da sve zamračuje. Iz svega ovoga vidimo božansko ovlaštenje da se paklena tama pojavi kao kazna za otpadništvo kršćanstva tamo gdje je prije sjala jarka svjetlost Evandjelja. Frédéric de Rougemont, na str. 210 kaže: "Ovaj gusti i zagušljivi dim je muhamedanstvo, koje je nastalo u Arabiji i odatle se širi atmosferom u svakom smislu, ispunjavajući umove mračnim zabludama i zrakama Sunca pravde ili Izlaska s visine. Islam poriče Kristovo božanstvo, njegovo djelo pomirenja i ponovnog rođenja kroz Duha Svetoga. Kamo god stigne, uništava osjećaj grijeha, pokajanja, potrebe za oprostom i duhovni život. On čini zaslugu da put spasenja učini što vedrijim." Ovaj dim iz paklenog ponora zaklonio je jarku svjetlost na duge staze i iskovao milijune u takve veze tame, da jedva više mogu biti dosegnut s evanđeljem.

Sprenger, Aloys: Život i učenja Muhameda, svezak II, str. 362:

"U nekim dijelovima Kur'ana, Muhamed ne pravi razliku između knjige, tj. nebeskog praizvornog teksta (Tore), i knjige Mojsijeve (ovdje se misli na Mojsijeve Cohof svitke mentora)." On ne pravi razliku između Kur'ana, ranijih objava i nebeskog prototipa; sve su to, za njega, kopije iste knjige. Ova dječja nevinost teško da bi bila moguća da Muhamed nije vjerovao da svitci (i Asâtır "alawwalyn, tj. bajke starih") savršeno odgovaraju spisima Židova i kršćana kao što Kuran odgovara ovim djelima.

Nakon što je ispričao legende o prorocima, on tvrdi da ih poznaje po nadahnuću Duha Svetoga, zatim kaže da su sadržane u spisima starih, kako svjedoče učeni Izraelci; Ali da ljudi ne pomisle da ju je prepisao iz njih, on spominje da je njegova priča čisto arapska, dok su rukopisi na koje se poziva bili loši arapski ili aramejski. Sada razumijemo značenje riječi u stihu 28.4 koji je ovdje citiran: "*Oni* (Koran i Cohof-Mojsijeve knjige) *su prijevaru, koje podupiru jedna drugu.*" Ovdje se misli na uloge koje je Mojsiju izmislio njegov mentor; jer je u to vrijeme Tora još uvijek bila nepoznata idealna knjiga za Muhameda. U sljedećem poglavlju pronaći ćemo sporove koji su nastavak ovog spora. Pod vodstvom Židova, pogani su ga optužili da ne zna ništa o pravoj Mojsijevoj knjizi, pa čak ni da poznaje hranu koja je u njoj zabranjena; Da bi se opravdao, govori im Deset zapovijedi, iako ne onako kako se pojavljuju u Petoknjižju, kao dokaz svog poznavanja Biblije.

Netko bi morao napredovati u umijeću zasljepljivanja samog sebe, koliko i Muhamed, ako se ne bi htjela pronaći zavjera u ovim izjavama. Njegov učitelj mu je ispričao legendu, on ju je proročanski obradio i recitirao ljudima, zatim je učitelj posvjedočio da je legenda zaista istinita i sadržana u prethodno objavljenim knjigama. To nas podsjeća na otrcanu izreku: koji se ispričava, sam sebe optužuje (qui s'excuse, s'accuse), kada Muhamed, u istom dahu u kojem je kriv za tako grubu prijevaru, kaže: 6.93. "Ko je nepravedniji od onoga koji laži o Allahu iznosi ili koji govori: 'Objavljuje mi se – a ništa mu se ne objavljuje - ili koji kaže: 'I ja ću reći isto onako kao što Allah objavljuje.'"

Sada je na nama da utvrdimo tko je ta osoba (mentor) „koja je s njim bila u zavjeri“. Ovdje nemamo drugog vodiča osim Kur'ana, a njegove su izreke toliko proročke da se ono što ovdje govorim može smatrati samo nagađanjem. Već sam ranije rekao da asketu *Bahira* (što možda znači "sluga" na latinskom, bio je asirski nestorijanski ili možda nazarenski, mendaitski redovnik koji je, prema islamskoj tradiciji, predvidio mladom nadolazećem Muhamedu budućnost kao proroka) smatram saučesnikom. Njegovo ime je izvedeno iz sirijskog bhīrā, što znači "iskušan i potvrđen (od Boga)". U najstarijem odlomku otkrivenom prije ljeta 616. (Kor. 26.197, sv. I, str. 482) on se poziva na izraelske učenjake.

Njegovo je samopouzdanje naivno i vjerojatno je takvo uvjerenje mogao izraziti samo u vrijeme, dok je još imao malo dodira sa zlim svijetom, i koji je Cohof svitke, smatrao pravom "Mojsijevom knjigom", njegov mentor je bio „najobavješteniji“ čovjek na svijetu i pretpostavljao je da svi Židovi misle isto kao on.

Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums Jahrg. 11, Heft 1, 1862. Das Leben und die Lehre des Mohammed. Nach bisher größtenteils unbenutzten Quellen bearbeitet von A. Sprenger. Erster Band. Berlin, Nicolai'sche Verlagsbuchhandlung (G. Parthey). 1861:

„Religija im je dakle bila nešto unutarnje, što je trebalo priopćiti ne putem pisma, nego kroz živu riječ i kroz primjere, a učenje svetih spisa se svakim danom sve više gubilo u njihovim prebivalištima, koja su bila udaljena od svake civilizacije. U međuvremenu, entuzijasti uvijek vole praviti propagandu. Objave Elksaja i Jekseja, knjiga donesena s neba, kao i proroci spomenuti u Kuranu, koji su poslani u Madian, Hiejr i Adite, pokušaji su obraćanja ovih sekti. Takvo učenje, čak i ako ga ljudi prihvate u trenutku intelektualnog pokreta, ne može održati svoju čistoću ništa više od političkih teorija Fraternitéa, i mora, osobito ako postoji nedostatak školske nastave, degenerirati u najočiglednija praznovjerja poput onoga što se dogodilo i među Mendaitima i Nazarenima u blizini Ladakije. Međutim, s malim brojem Židova u tim regijama i suočeni sa prijezirom, s kojim su i oni i amfibijski Nabatejci općenito stajali, široka rasprostranjenost bila je nemoguća, sve dok, nakon što je znanje o Bibliji palo na minimum, nije izabran prorok među poganima. Islam je plod ovih vjerskih pokreta. Srušio je grčko carstvo koje ih je gurnulo natrag u pustinju, a njegov polumjesec sjaji nad jeruzalemskim hramom, crkvom svetog Ivana Orfa i katedralom u Damasku. Oni su spomenici koji nas uvjeravaju da prisilna savjest i progoniteljski duh ne nalaze utočište čak ni pod zaštitom križa. Upravo zato što je vjera najsvetija stvar, vladari i svećenici je ne smiju nekažnjeno pretvarati u oruđe prisile i ugnjetavanja."

U vrijeme Muhameda nalazimo samo dvije od ovih sekti u Arabiji, Rakusiane i Hanife. Učenja od Rakusiana karakterizira Sprenger kao "monofizilizam usađen na ebionsko tlo." Hanife su Eseni koji su izgubili gotovo svo znanje o Bibliji i, budući da su bili izloženi raznim stranim utjecajima, pretrpjeli su mnoge promjene. Njihova doktrina, izrasla u pustinjskim oazama, sadrži najčišći izraz semitskog duha, a iz nje je nastao islam. Hanifeni (koje ne treba brkati s Hanifitima, ortodoksnom sektom muhamedanaca), do sada malo poznati, su, prema Sprengeru, preteče Muhameda. On sebe naziva Hanifom, a u prvom periodu svog podučavanja učinio je malo osim što je potvrdio njihovo učenje. Arapski povjesničari govore nam o desetak Muhamedovih suvremenika koji su živjeli u Mekki, sestrinskom gradu Tâyifa i u Madyni prije nego što je postao prorok, koji su vjerovali u jednog Boga i zvali su se Hanife. Ali nismo znali što da mislimo pod Hanife i mislili smo da to znači monoteist ili skeptik. Znali smo da su Mekanci govorili da je Muhammed postao Câbier (Sacabbâ) i da su istu uvredu nazivali po Omeru i njegovim prvim sljedbenicima, ali to još nismo mogli objasniti. U sljedećim riječima Fihrista, Sprenger nalazi rješenje zagonetke. Ahmad ben Abd Allah b. Selam, klijent vladara vjernika, Haruna (prema Sprengeru znači: Rašid), kaže: "Ovu knjigu imam iz knjige (Biblije) Hanifa, tj. Abrahamovih Câbiera, koji su vjerovali u Abrahama i čuvali od njega Cohof (svitke, sveske) koje mu je Bog poslao, sačuvane, prevedene. Izvornik je, međutim, opširan, ali je moj prijevod skraćten. Zapravo, ograničavam se na ono što je neophodno za razumijevanje uzroka njihove nesloge i raspršenosti (raspada njihove zajednice), budući da je to predmet mojih primjedbi."

Tako su Hanifi formirali sektu, također se zovu Câbier, a Cohof (svitci) Abrahama bili su njihova Biblija. Ibn Monaggim nam govori mnogo o Cohofima. „Židovi, kaže on, imaju svete knjige koje kršćani ne priznaju, a prvo od tih djela koje on spominje je knjiga Aschmaas, ili Cohof Abrahama i Mojsija. Ovo je knjiga koja sadrži povijest od Adama do Mojsija u obliku odredbi (tanzil), naredbi i zabrana. "Što se tiče učenja izvorne sekte Hanife ili Abrahamic Câbier, o tome nemamo drugih podataka osim onih koji se nalaze u Kuranu. Objave vjerojatno nisu imali određeno ime. Ovdje i također u kasnijem djelu (Kor. 53, 37, 38) nazivaju se "svitci Abrahama i Mojsija" jer su objave koje je sadržavao priopćene posebno ovoj dvojici proroka, kao i u odlomku Kor 20.133 nazivaju se i "najstariji svitci". Svakako su imali pravo na to ime ako su njihovi dijelovi već bili otkriveni Adamu. U Kuranu 26.196 govori se o knjigama psalama drevnih vremena, *zobor alawwalyn*, koje se vjerojatno odnose na isti spis. U 54. suri nebeski tokovi u kojima se bilježe djela i sudbine ljudi nazivaju se *zobor*. U Kor. 81.10 isti spisi nazivaju se Cohof svitci, a na drugim mjestima *Kotob* (= knjiga). Muhammadova

namjera bila je Davidova Psalineja, najvažniji od ovih Khapsodieo, koji se zovu Zabor Davud. Prema većini komentatora, psalam sadržan u suri 87 u potpunosti je preuzet iz svitaka, baš kao što aramejska riječ *sabbih*, pohvala, označava strano podrijetlo (Ova sura je objavljena u Mekki prije seobe u Medinu). Sura 53 sadrži sadržaj svitaka; ako pažljivo promatrate, tamo ćete pronaći i program Muhamedovih učenja.

Kamen temeljac Haniferizma je doktrina o jednom Bogu i uskrснуću mrtvih. Sprenger komentira ime Hanif na sljedeći način: „Riječ Hanif pojavljuje se dvanaest puta u Kuranu. Po nespretnosti konstrukcije nekih rečenica u kojima Muhamed želi govoriti o Haniferizmu, ali ne nalazi izraza za abstraktno u jeziku, niti se usuđuje da ga običuje, vidi se da to nije arapski, nego strani jezik.“

Riječ je vjerojatno došla s tom materijom od Aramejaca u užu Arabiju. Javlja se na hebrejskom i znači “poganin” (!), ali se na nekim mjestima prevodi kao licemjer, a ponekad kao bezbožan. Čini se da posvuda to znači čovjeka koji ne vjeruje u pravu vjeru i koji je ili slobodnog duha, ili je privržen nekoj drugoj vjeri. To značenje ima i na sirijskom. **Pogani se nazivaju i Hanif** i također i Julijan Apostata, tj. otpadnik. Hanif bi stoga bio uvredljiv naziv, a nije vjerojatno da je sekta sebi dala isto ime. Vjerojatno su ih Židovi i kršćani nazivali slobodnim duhovima, otpadnicima i poganima jer su njihova uvjerenja bila mnogo slobodnija i živa, ali u isto vrijeme pomiješana s poganskim zabudama.

Ali sami Hanifi znali su pronaći hvalevrijedno značenje u ovom imenu i, upravo zato što su ih Židovi smatrali hereticima, stekli su sljedbenike među poganskim Arapima. Među arapskim autorima, jedni su to tumačili kao pročišćavanje, obožavanje Boga čisto i isključivo u kur'anskom smislu, dok su drugi to tumačili ovako: „Hanif je onaj koji se okreće od svih vjera i okreće se vjeri pokornosti (islamu)“. Abrahamski kabiri (Câbier) nazivaju se Hanife **jer su Abrahama smatrali utemeljiteljem svoje sekte** i pripisivali su mu svoje otkrivenje. U tom smislu Bog govori i Muhamedu u Kuranu 16.120: „Ibrahim je bio primjer čestitosti, pokoran Allahu, pravi vjernik (haneefan), nije druge smatrao Allahu ravnim.“ ili komentirano: Abraham je formirao bogobožan narod tako što je bio Hanif (arapski: haneefan), i nije obožavao nikoga osim Boga. Mi smo vam se otkrili kako biste mogli slijediti učenja Abrahama kao Hanifa; nije bio jedan od onih koji su obožavali druga bića osim Boga. I na drugim mjestima, Abraham je prikazan kao osnivač haniferizma, a Muhamedu je naređeno da mu se pridruži. Bilo je vrlo prirodno za Hanife, koji su bili revni protiv idolopoklonstva i svetosti, da vide Abrahama kao utemeljitelja svoje doktrine, jer su ga od davnina smatrali glavnim nositeljem doktrine jedinstva. Učenje Hanifa odgovaralo je potrebama Arapa u to vrijeme i mnogi čija su nam imena izgubljena možda su ispovijedali tu svoju vjeru. Sprenger sada objedinjuje sve o Hanifima, čija imena znamo, u najstarijim izvorima, kako bi čitatelj mogao stvoriti vlastiti sud o hipotezi, koji je svakako vrijedna razmatranja.

Tko je čovjek koji ga je podučavao?

U kasnijem odlomku on se jednostavno poziva na Izraelca: 46.10: „Reci: 'Kažite vi meni šta će s vama biti ako je Kur'an od Allaha, a vi u nj nećete da vjerujete, i ako je jedan od sinova Israilovih posvjedočio da je i on od Allaha, pa on povjerovao, a vi se uzoholili.' Allah, zaista, neće ukazati na Pravi put narodu koji sebi nepravdu čini.“ (Usporedi Kur'an 13.43 i 25.60) 46.11: „I govore nevjernici o vjernicima: 'Da je kakvo dobro, nas oni u tome ne bi pretekli.' A kako pomoću njega Pravi put nisu našli, sigurno će reći: 'Ovo je još davna izmišljotina.'“ 46.12: „Knjiga Musaova je bila putovođa i milost prije njega. A ovo je Knjiga na arapskom jeziku koja nju potvrđuje da bi opomenula one koji rade zlo i da bi obradovala one koji čine dobro. (Usporedi Kur'an 6.155).

Kada Muhamed kaže da je njegov svjedok bio Izraelac (bukvalno jedan iz Banu Izraela. Ime znači "dijete Izraela", iz judejske zajednice Medina.) to se odnosi na njegovo porijeklo. Kao što se govorilo o Banu Kināna ibn Chuzaima (Kināna b. Huzaima), arapskom plemenu koje je posebno povijesno važno jer je matično pleme Kurajšija, kojima je pripadao i Muhamed, o Banu Asadu, Banu Koraytza, koja su sva bila plemena, tako se govorilo o Banu Israilu, s obzirom na porijeklo, a ne na vjeru. Što se tiče vjere, Židovi se u Kuranu nazivaju Jahudima (ili Judejcima). Mekanci su bili dovoljno tvrdoglavi da proroka nazovu "uvježbanim vizionarom", za što će, prema Kur'anu 44.13, i dalje biti optuženi čak i u paklu.

Sada nalazi potrebnim suprotstaviti se da je obučavan: 16.105: „Mi dobro znamo da oni govore: 'Poučava ga jedan čovjek!' Jezik onoga zbog koga oni krivo govore je jezik tuđina, a ovaj Kur'an je na jasnom arapskom jeziku."

Bahira je bio iz Tayme (ili Taima, Tema), malog grada naseljenog Židovima, gdje je Judejac Samuel, koji je postao slavan zbog svoje lojalnosti, nekoć posjedovao dvorac (vidi Vol. I, str.14 bilješku 2). Nalazi se na granici između Sirije i Arabije, a jezik Judejaca vjerojatno je bio mješavina nabatejskog i arapskog. Budući da su ti ljudi bili bez ikakvog učenja, oni su također pisali na narodnom jeziku, ali svakako miješajući onoliko hebrejskih fragmenata koliko su znali, Muhamed je zadržao mnoge izraze svog učitelja u Kuranu. Muhammad naglašava činjenicu da su njegove objave na arapskom u mnogim odlomcima u Kuranu; u suri 12.2 on izražava očekivanje da će činjenica da je priča o Jusufu (Josipu) na arapskom dovesti ljude do razuma da je poruka iz knjige originalna (arapska). U suri 43.1-2, Bog potvrđuje da ju je poslao kao originalnu arapsku objavu kako bi ljudi razumjeli istinu činjenica.

Da li se je al-Nadr b. al-Harith umiješao u razotkrivanje Muhammeda, to je druga stvar, kao što se vidi u Baladhuri: Al-Nadr je rekao: „Oni koji mu pomažu da recitira ono što je u njegovoj knjizi su Jabr, sluga al-Aswada b. al-Muttalib, i 'Addas, sluga Shayba b. Rabl'a; ..., kao i drugi.“

Kao što je to često slučaj u ovakvim izvještajima, ovi tekstovi se odnose na zamjenu uloga. Baš kao što je bio slučaj s Musaylimom, koji je također bio opasan protivnik Muhameda, njegov protivnik al-Nadr je bio ismijavan. Al Nadr b. al-Harith je najvjerovatnije rekao da je već čuo ili čak pročitao "Priče o kaznama" (vjerojatno samo u vezi s 'Adom i Thamudom) u Hiri, jer se drugdje kaže da je u Hiri "držao društvo s kršćanima i Jevrejima". Al Nadr je vjerovatno bio dobro upućen u legende iz Biblije i drugih izvora. Sprenger je napisao da "da nije bio opasan za Muhameda zbog svog znanja, sigurno ga ne bi dao pogubiti. Nije bilo ničega čega se Muhamed plašio više od talenta, pa je ubio ljude koji nisu pažljivo skrivali svoje mišljenje."

Drugo mjesto porijekla „njegovih izvora“ koje bi imalo veze s aramejskim jezikom bila bi Niniva, kao, na primjer, u reviziji koja seže do 'Urwa b. al-Zubayr: Ibn Laht'a (u. 174/790): „nakon što je Muhammed razgovarao sa Hatidžom o svojoj prvoj objavi, ona je otišla do sluge Utbe b. Rabfa b. Abd Shams, koji je bio kršćanin iz Ninive i koji se zvao 'Addas.'“

Nakon što mu je ona (Hatidža) objasnila situaciju, 'Addas' je trebao reći da je Gabrijel 'dodijeljen između Boga i proroka, a on je drug Mojsija i Isusa'. Ovaj 'Addas' je također imenovan u drugom apologetskom izvještaju. Prema ovom tekstu, kada je rekao Muhamedu da dolazi iz Ninive, Muhamed mu je odgovorio, rekavši: „Iz grada pobožnog čovjeka Jone, sina Amittaijevog (Yunus b. Matta)....“

Na drugom mjestu se kaže da su Muhameda podučavali ljudi iz Babilona, ili da su mu to prenijeli od njih (yarwlhi 'an ahli Babil). Ali došlo je vrijeme kada se morao braniti od prigovora da mu Kur'an nije objavljen u 'lingua sancta' (usp. Kuran 41). Moramo zaključiti o mentorovoj sekti (Hanifi) iz onih odlomaka iz Kurana koji nepogrešivo potječu od njega, a ovo posebno uključuje odlomke uključene u komentare o knjizi na stranici 290 i dalje.*

*npr. 2. komentar ²⁾ Ibn Sa'd, slijedeći 36, od Mohamnada b.'Abd Allaha Asadyja, od Sofyana Thawryja, od Soddjya: 'Riječi iz Kur'ana 93.7: "i za pravu vjeru nisi znao, pa te je na Pravi put uputio," su objavljene jer je Poslanik slijedio vjeru svog naroda do svoje četrdesete godine.'

U njima sve govori o poštovanju prema židovskom narodu, što se moralo protiviti samopouzdanju jednog Arapa, i naglašava teološka stajališta koja se nikako ne uklapaju u Muhamedov sustav. Upravo u tim odlomcima najjasnije čujemo riječi suflera. Proročka teorija povezana je s učenjem o knjizi; ali ovo čini doprinosni dio 19. Sure ar-Rahmān, u kojoj se propovijeda Rahman**, (On je) Rahman (Milostivi).

** Štovanje "Milosrdnog" (rhmnn) proširilo se pod mezopotamskim kulturnim utjecajem u Siriji u prvim stoljećima po. Kr. Akadska verzija koristi oblik rēmēn umjesto rhmn, titule za koju se također koristio epitet Marduk. Najranija poznata upotreba izraza nalazi se u politeističkom dvojezičnom natpisu iz sjeveroistočne Sirije, napisanom na akadskom i aramejskom posvećenom aramejskom bogu Hadadu. Hadad je izjednačen s grčkim bogom Zeusom, rimskim bogom Jupiterom (a u kulturnom središtu kod Dolichea u Maloj Aziji oslovljavan je kao Jupiter Dolichenus), kao i babilonska mitologija Bel-a. Po svemu ovome, izgleda da je sufler bio itekako upoznat sa babilonsko-sumerskim religijskim predajama i mitovima!

Čini se da je Muhamed također reproducirao neke priče, posebno one o čednom Josipu (Jusuflu), onako kako su mu bile ispričane, bez ikakvih većih promjena. Stoga treba pretpostaviti da je mentor bio rahmanist, i iako se nije mogao nazvati kršćaninom u običnom smislu riječi, on je ipak tvrdio da je to. Vjerojatno je pripadao toj židovsko-kršćanskoj sekti, Nazarećani (ili Nazorejci; grčki: Ναζωραῖοι) bili su rana židovska kršćanska sekta u judaizmu prvog stoljeća, koja je sebe nazivala *Nasrani**** (širi oblik, Nazareni u Marku 1:24, 67; Luka 4:34, najvjerojatnije je iz Nazareta [čitanje koje se pojavljuje u nekim važnim rukopisima u Mateju 4:16] poput Marije iz Magdale, koja se naziva i Magdalena).

Međutim, postoje velike poteškoće s ovom pretpostavkom. Na kraju Sure 26 (vidi ¹⁾) komentar, str. 482.) Muhamed se također poziva na jamca koji bi trebao posvjedočiti da se legende kažnjavanja, ispričane u ovoj Suri, slažu sa sadržajem Cohof (svitaka). Prema tome, Cohof je bila hanifijska, a ne rahmanistička knjiga. Jamac bi stoga bio Hanif, dok je sudeći prema drugim odlomcima u Kuranu, bio rahmanist. Ne može se pretpostaviti da je Muhamed stajao u zavjeri s dva čovjeka jedan za drugim, prvo s hanifenom, a zatim s rahmanistom.

*** Na arapskom međutim, **Nasrani** je naziv, **dat kršćanima u Kuranu**, može se tumačiti na ovaj način jer se isti korijen n-š-r odnosi na Ansar(-i), sljedbenike Isusa, one koji su štitili proroka Muhammeda u Medini.

Na pozornici je Mohammad, čovjek snažne individualnosti, s njim zapravo imamo posla. Nema sumnje da je barem jedna osoba djelovala iza scene, jer Josipova priča nije ni otkriće ni izmišljotina autora. Ali na pitanje je li u pitanju više osoba ili samo jedna, kako se zove i koje je vjere te dokle sežu njezine aktivnosti, možemo samo nagađati odgovor, a kad ja ovdje zagovaram neku hipotezu, događa se više da raspravljam o činjenicama koje se odnose na predmet, a ne s namjerom nametanja svojih stavova čitatelju. Razmotrio sam sve moguće kombinacije i nisam našao nijednu koja bi me potpuno zadovoljila; Čak i otkako je prvo poglavlje otišlo u tisak, moji su pogledi doživjeli mnoge važne promjene, pa stoga ne mogu očekivati da sam sada donio ispravan pogled.

Pridajem veliku važnost sljedećem odlomku iz Kur'ana: 11.17: „Zar je onaj koji želi samo ovaj svijet kao onaj kome je jasno ko je Gospodar njegov, na što se nadovezuje Kur'an kao Njegov svjedok, i još prije njega Knjiga Musaova, putovođa i milost? To su oni koji vjeruju u nj, a onima koji su se protiv njega urotili vatra će im boravište biti. Zato ti nikako ne sumnjaj u nj, on je zaista istina od Gospodara tvoga, ali većina ljudi neće da vjeruje.“

Sažeti komentar odlomka: Nije li onaj ko je posjedovao bejjinu (bayyinat) „jasno“ al-Bayyina "Jasan dokaz", prosvjetljenje) koja dolazi od svoga Gospodara i čita je (Kur'an) svjedok njegove istinitosti? A prije Kur'ana, Mojsijeva knjiga je objavljena kao uzor i izljev milosti [slaganje s ovim uzorom također je svjedočanstvo istine Kur'ana]. Oni kojima je objavljena Knjiga Musaova vjeruju u Kur'an. Ali oni iz etničkih skupina koji u to ne vjeruju naći će se u paklu. Stoga nemojte sumnjati u ovo; sadrži istinu koja dolazi od vašeg Gospodara, ali većina ljudi ne vjeruje [u Boga, pa prema tome ni u tvoje objave].

Prema ovom odlomku, Muhamed bi također smatrao svog jamca nadahnutim! Zamišljam proces na sljedeći način: Bahira, Muhamedov mentor i jamac, bio je entuzijast i izvorno rahmanist.

On je napisao Cohof koji je, koliko znamo, svjedočanstvo njegove slijepe revnosti i neznanja, te je nastojao izvršiti obraćenje među poganima u Higazu. Možda se u početku obratio pjesniku Omayyi, koji je u stihovima objavio novo učenje, ukoliko se s njime slagao. Legenda stoga govori o Omayyi da se nadao da će biti izabran za proroka, a Muhamed priznaje (vidi svezak I, str. 80) da mu je Bog priopćio svoje znakove. U Kuranu 7.174-175 Mohammad ovdje priznaje da je Omnyya bio nadahnut Božjim Duhom i da je znao istinu, ali mu je nedostajalo čistoće srca da je slijedi. Kasnije je Bahyra pronašao prikladnije oruđe u Muhamedu. Sprenger spominje još jednu mogućnost prema al-Hasanu al-Basriju (umro 110/726): "Hasan (Basry) imenuje Abesinac 'Obayd al-Chidhr, koji je bio abrahamski kabir (Câbier)." Za njega su tvrdili da on posjeduje „knjigu koja se prenosila s koljena na koljeno“.

Od ostalih mogućih suflera, ovdje bismo spomenuli samo Waraqu (Varaku) b. Nawfal i Chadyga (Hatidžu). Prvo ćemo tretirati Varaku b. Nawfal, o kome smo dali neke primjedbe u drugom djelu, o toposu "Sveti, sveti". Prema Talhi b. 'Amr, 63 "Čuo sam kroz vinovu lozu (doslovno balaghani), da se Hatidža dobro družila sa Hajrom (vjerojatno će se čitati "Džebr"), i da su Kurejšije rekli: 'Vidi, rob banu al Hadramla uči Hatidžu, a Hatidža je učila Muhameda, a Bog je objavio ovaj ajet (tj. sura 16.103 'Poučava ga jedan čovjek!').

Zayd b. Tabit, Muhamedov sekretar, posebno u vezi sa njegovim objavama, je još jedna mogućnost. On je najvjerojatnije bio Jevrej (prema višestrukim izjavama Ibn Masuda, koji kaže, na primjer, da je "Zejd b. Thabit još uvijek bio Jevrej sa svojim parom bočnih kovrdža"), ili je barem pohađao jevrejsku školu u Yathribu, gdje je vjerovatno naučio aramejski ili hebrejski (ili aramejsko pismo) ili oboje. U poznatoj tradicionalnoj izjavi sa mnogo verzija ili varijanti, Muhamed je navodno rekao Zejdu b. Thabit, „Ne želim da zavisim od Jevreja za svoju prepisku; stoga, morate naučiti hebrejski” (ili, prema drugom čitanju, „sirijski”) ili “pisani tekst Jevreja (kitdb Yahud)” Ovdje se još jednom bavimo zamjenom uloga, za Zejda b. Tabit koji je već znao aramejski ili hebrejski. (The Hidden Origins of Islam: New Research into Its Early History, 2010 by Karl-Heinz Ohlig and Gerd-R. Puin). Novo učenje učinilo je u njemu čuda i preobrazilo opsjednutog čovjeka u proroka. Poučavao je sadržaj svitaka i bio je tako potpuno uvjeren u njihovu istinitost i vlastitu misiju, i to je u njemu postalo toliko živo da se usudio reći da je Duh Sveti s njim sišao na njegovo srce (vidi sv. I. Sprengerove knjige, str. 482).

Kur'an: autentična knjiga?

Kao svojevrsni nastavak članka "Otkrivenje Kur'ana", evo jednog priloga blogera Cahita Kaya na temu Kur'ana: „Hvala 'Yunusu bin Osama al-Gaznaviu' za njegov izvrstan rad na ovom kronološkom popisu.

Objave su napisane za vrijeme Muhammedovog života na kamenčićima, kori drveta, kostima, palminom lišću, komadićima kože, pergamentu i komadima svile. Ashabi imaju naviku učiti Kuran napamet, usmeno ili pismeno. Neke objave se ukidaju, brišu, ponovno objavljuju, zamjenjuju i tako mijenjaju. Muhamed umire 632. godine. Ove prve originalne prorokove spise spalio je 653. treći kalif Osman. Ashabi znaju Kur'an napamet, ali ga nitko ne zna u potpunosti. Mnogi od njih koji znaju druge stihove Kurana napamet poginu u ratu.

Mnogi stihovi iz Kurana otišli su zauvijek u grob 633. godine. To je dovelo do ideje o prikupljanju Kur'ana, iako su već postojale druge zbirke. Ili se zanemaruju ili nisu inicijalno poznati sljedećem sakupljaču jer nije usvojen [Mijenjanje]. Prvi kalif Abu Bekr dao je Kuran da sakupi Zejd Ibn Sabit sve dok nije umro 634. godine [Uglavnom prikupljeno]. Drugi kalif Omar dao je revidirati i dalje zapisivati zbirku sve dok nije umro 644. godine [Dalje prikupljeno, neke stvari izostavljene]. Treći kalif Osman dao je ponovo sastaviti Kuran 653. godine i napraviti neke kopije iz njega [Promjena, izostavljanje].

Kako bi spriječio gubitak kuranskog teksta, Osman je od Muhamedove žene Hafse posudio primjerak Kurana te naredio sustavnu redakciju teksta pod vodstvom Zejda bin Sabita. Nakon toga je tekst Kurana dao prepisati u nekoliko primjeraka koje je zatim razaslao u Meku, Damask, Kufu, Basru i Bahrein. On osigurava da se koristi samo njegova verzija i naređuje da se spale svi ostali aktualni Kur'ani i izvorne zbirke. Osman je tada dao spaliti ili na drugi način uništiti sve ostale izvorne spise, stranice Kur'ana, kodekse i mushafe. Na taj se način mogao osloboditi ostalih dijalekata, kako je i htio.

Ali muslimani su se osjećali manje dobro zbog uništenja Kur'ana, jer su vjerovali da Kuran postoji u mnogim knjigama i da je, za razliku od Abu Bakra i Omara, on je "izbrisao Allahovu knjigu", i dalje su rekli: „Kuran je bio u mnogim knjigama, a ti si (Osmane) diskreditirao sve do jedne“.

Abdullah, međutim, nije bio naklonjen Zejdu da kopira kopije i upozorio je Kufane u Iraku da bi trebali zadržati svoje kopije: „O muslimani! Izbjegavajte kopirati ovu kopiju i recitirati ovog čovjeka (Zejda)! Sa Bogom! Kada sam primio islam, to je bilo samo u jedrima čovjeka nevjernika. Zadržite svoje kopije i sakrijte ih.“

Abdullah je bio ljut. Kada se u džamiji naljutio na Osmana i proturječio mu o krivotvorenju i spaljivanju knjiga, Osman ga je na silu izveo, bacio na zemlju i slomio mu rebro. Nakon toga, Abdullah je umro 653. godine. Podsjetimo, Poslanik nije rekao da treba uzeti Kur'an od Osmana, ali zato od Abdullaha Ibn Mesuda, Salima, Muaza i Ubajja. Sada su svi spomenuti bili mrtvi i pobijedila je verzija vladara Osmana.

Godine 666. namjesnik Medine Marwan Ibn Hakam, kasniji kalif, spalio je zbirku iz straha. Marwān I. ibn al-Hakam (rođen 623. - umro 685.) bio je prvi od marwānidskih kalifa iz dinastije Umayyad (vladao 684.-685.). Oko 670. godine Ziyad ibn Abihi, namjesnik Iraka, dao je poboljšati Kur'an od strane Abu al-Aswad Du'alija, utemeljitelja arapske gramatike.

Od 690. nadalje, arapski jezik općenito se uveo kao službeni jezik od strane kalifa Abd al-Malika. Svi svjedoci i pratioci Kur'ana već su mrtvi. Na prijelazu u osmo stoljeće, Kuran su prepisali kalif Abd al-Malik (umro 705.) i namjesnik Haccac bin Yusuf (umro 704.). [Promjena, izostavljanje] Iz ovoga se izrađuju nove kopije. Haccac osigurava da se koristi samo ova verzija i spaljuje sve ostale popularne Kur'ane. Verzija Kur'ana i njegove kopije ne mogu se pronaći. Najstariji sačuvani fragmenti Kur'ana, ili stranice koje se ne mogu pripisati, potječu tada s kraja 7. stoljeća. Formiranje listova Kur'ana nije završeno. Slijede izmjene i poboljšanja punog teksta Kur'ana.

Zejdova zbirka je uzeta kao kostur u kasnijim vladavinama, zatim je revidirana, ignorirajući i spaljujući one autentičnije, uključujući sve Muhammedove izvorne spise. U konačnici, ova se verzija također mijenjala tijekom generacija i pod kasnijim vladavinama, kao što ćemo detaljnije vidjeti. Najstariji sačuvani spisi takozvanog Kur'ana ne potječu od Muhameda, niti od njegovih nasljednika Abu Bakra, Omara, Osmana itd., već samo od desetog "nasljednika", kalifa al-Walida, koji također nisu identični *današnjem kairskom Kuranu*.

Tijekom vladavine kalifa al-Walida (u. 715.), tekst Kur'ana je revidiran [prepisani list; lat. Palimpsest]. Kuran kalifa al-Walida, koji još nije identičan kasnijem Kuranu, datira s početka 8. stoljeća. Sredinom 8. stoljeća Kur'an je poboljšao gramatičar Al Khalil ibn Ahmad. Njegov sustav prevladavao je do 11. stoljeća. Nastanak pisma [promjena, izostavljanje] u 9. stoljeću. nastaviti će se. Konačna stabilizacija teksta Kur'ana uslijedila je oko 933. od strane Ibn Mudžahida. Različita čitanja svodi na sedam. Kuranski spisi kroz ove prijelazne faze dostupni su u dijelovima, kao što su Kurani Topkapi i Taškent, koji datiraju otprilike iz 9. stoljeća. Verzija Kurana, i bilo koje njegove kopije, bila je već oko 8. i 9. stoljeća nestala, vjerovatno spaljena. Najstariji i "potpuni" Kuran datira iz 1002. godine i nalazi se u muzeju Tareq Rajab u Kuvajtu. Kuran koji je trenutno standardiziran u cijelom svijetu dolazi iz Egipta 1924. godine.“

Iz kršćanskih izvora znamo da je oko 639. po. Krista Biblija još nije bila prevedena na arapski. Učio se Stari zavjet. Bilo je ljudi koji su poricali Boga ili Kristovu smrt. Nije bila poznata ni jedna arapska knjiga. Neki arapski vladari bili su obrazovani, a oko 647. spominje se arapska vjera, ali bez ikakve reference na Kuran. Oko 680. ništa se nije znalo o Muhamedovom vjerskom karakteru i vjerovalo se da su Arapi jednostavno ispovijedali Abrahamovu vjeru. Oko 690. godine, pod vladavinom kalifa Abd al-Malika, ljudi nisu imali pojma o postojanju Kur'ana. Tek u osmom stoljeću Kuran je postao spor između muslimana i kršćana.

Profesor emeritus Genevive Gobillot ("Basic Lines of the Theology of the Kuran") ispituje književne utjecaje na Kuran. Ona je već u prethodnim publikacijama pokazala da se određene ideje o stvaranju svijeta i ljudi odražavaju u Kur'anu u obrascima koji se mogu naći u neoplatonsko-gnostičkom Corpus Hermeticumu i kod neoplatonskog filozofa Porfirija. U ovom članku ona otkriva daljnje književne reference: apokrifne oporuke Abrahama i Mojsija i, iznad svega, široko usvajanje argumenata iz spisa latinskog teologa Laktanza, učitelja sina cara Konstantina. Navjestitelji i slušatelji kur'anskih izreka su stoga bili upoznati s idejama kasne antičke književnosti i njima su se služili. Stoga je potrebno iznova postaviti pitanje "područja nastanka" Kur'ana (str. 326), na kojem je ova literatura bila raširena.

Jan M.F. Van Reeth; U dva eseja ("Jedinstvo proroka s njegovim Bogom" i "Euharistija u Kur'anu"), Van Reeth se bavi gnostičkim korijenima kuranskih ideja o prorocima kao i usvajanjima iz maniheizma za euharistiju (maniheizam i zoroastrizam su nosioci radikalnog gnosticizma). Ovdje postaje jasno isprepletenost kuranskih ideja u religijsku povijest Bliskog istoka; Bez uzimanja u obzir ovih tradicionalnih modela, mnogi motivi u Kuranu ostaju nerazumljivi.

Christoph Luxenberg ("Sirijska liturgija i 'tajanstvena' slova") otkriva misterij koji okružuje značenje prethodno neshvaćenih skupina slova koje se pojavljuju na početku 29 koranskih sura. Nakon što je u osnovi objasnio liturgijske konotacije pojmova Kur'an i Sura, po prvi put nudi uvjerljivu hipotezu: u sirijskim kršćanskim liturgijskim knjigama postoje usporedive kratice koje su davale natuknice koje su bile općenito razumljive u to vrijeme, npr. na psalm koji se moli u nastavku, na responzoriju, čitanju evanđelja, umetanju doksologije, itd.

Kuranske kratice stoga imaju usporedivu funkciju, ali to se više ne razumije jer u kuranskim liturgijama spomenute više nisu tradicionalni. On također vidi snažan kršćanski liturgijski utjecaj kao "kršćansko-sirijsko podrijetlo petka kao tjednog dana molitve i odmora u islamu" (str. 435-440); On pokazuje da je "neposredni prethodnik islamskog petka, bio kršćanski sirijski Veliki petak", koji se obilježavao "svakog petka u liturgiji sirijske službe". Iznad svega, temeljita lingvistička studija Christopa Luxenberga pokazala je da je današnji

Kur'an napisan u jezičnom okruženju u kojem su siro-aramejski aramski jezik i arapski jezik bili podjednako uobičajeni. Mnogi takozvani nejasni odlomci u Kur'anu imaju smisla kada se čitaju kao sirijski tekstovi napisani arapskim pismom. To često rezultira potpuno novim izjavama iz Kur'ana, uglavnom pod kršćanskim utjecajem.

Luxenberg je također otkrio da Kur'an ne samo da potječe iz regije koja je jezično siro-aramejska, već da se također, barem u velikim dijelovima, temelji na izvorno sirijskom tekstu. On ukazuje na četiri pisana znaka koja su bila ili gotovo identična ili vrlo slična u sirijskom i arapskom pismu - i stoga su se mogla pogrešno zamijeniti - ali koja su služila kao pokazatelji različitih suglasnika u dvama pisanim jezicima. On tvrdi da su ti znakovi sačuvani u prijenosu izvornog sirijskog teksta na arapski, što znači da tada nisu pretvoreni u ispravno odgovarajuće arapske znakove. Ovaj fenomen ukazuje na korištenje teksta izvorno napisanog na sirijskom jeziku.

Ako je to točno, onda je Kur'an morao imati nešto dužu pretpovijest na siro-aramejskom, mogućnost koju također sugerira, na primjer, materijal u Pričama o kažnjavanju. Jesu li pokršćavana arapska plemena sastavila lekcionar ili lekcionare - na sirijskom, naravno, slijedeći običaje tog razdoblja - za provjeru valjanosti i certificiranja Svetog pisma (Starog i Novog zavjeta), koje je kasnije prevedeno na arapski jezik? I znači li "kasnije" ovdje možda tek u vrijeme umajadskog kalifa 'Abd al-Malika (u. 705.) ili njegovog nasljednika al-Walida (u. 715.), koji su uspostavili arapski kao svoj novi službeni državni jezik? Kada su se skupili ti tekstovi koji se sigurno ne mogu pratiti do kršćanskih korijena ili koji izgleda upućuju na arapskog proroka? Postoji čuveni komentar iz devetog stoljeća koji se tiče Osmanovog uništenja svih kuranskih rukopisa osim cjelovitog teksta koji je dao sastaviti. Je li moguće da se ovo u stvarnosti mnogo više odnosi na uklanjanje temeljnog sirijskog teksta u ranom osmom stoljeću?

Kombiniraju li se ova otkrića s rezultatima teoloških i numizmatičkih istraživanja, postaje jasno da su siro-aramejske zajednice u istočnom Iranu vjerojatno sastavile prvu zbirku kasnijih jezika Kur'ana, čiji je točan opseg nepoznat. Funkcija ovih izreka bila je tumačenje Tore i Evanđelja i pokazivanje njihovog slaganja (pokornost Božjoj volji, predanost Bogu).

Prema Janu M. F. Van Reetu, postojali su čak i posebni učitelji za ovu zadaću u istočnosirijskim teološkim školama. Ove tekstove Kurana donijeli su sa sobom kršćani koji sada govore arapski kada su migrirali na Zapad i bili su zapisani arapskim mješovitim jezikom, ali arapskim pismom, u vrijeme 'Abd al-Malika i njegovog nasljednika al-Walida. Konačno, u završnoj fazi, ovaj neispravno napisani Kur'an, kojem su možda dodane dodatne izreke, bio je opskrbljen samoglasnicima i dijakritičkim znakovima do kraja 9. stoljeća ("plene pismo"), pri čemu je novo islamsko shvaćanje sada bilo odlučujuće za tumačenje okvira znakova (rasm), koje je usvojeno relativno nepromijenjeno.

U završnoj fazi obrade, Kur'an je, osim svoje "arheologije" i nerazumljivih odlomaka, islamska knjiga. Može se reći da spoznaje o povijesti vjere i Kur'ana koje nastaju kada se uzmu u obzir suvremeni povijesni izvori donose sa sobom ispravke mnogih tradicionalnih stajališta o kojima će se raspravljati u islamskim studijama. Sagledavanje povijesne uvjetovanosti početnih procesa moglo bi otvoriti mogućnost labavljenja dogmatizma i omogućiti nužan iskorak u modernost, usporediv s učinkom prosvjetiteljstva na kršćanstvo.

Elisabeth Puin ("Rani Kuranski palimpsest iz Sane") ispituje Kur'anski palimpsest u kojem je raniji Kur'anski tekst izbrisan i ponovno napisan. Izbrisani tekst, koji je ponovno učinjen vidljivim i čitljivim, ima niz manjih varijanti kasnijeg teksta, ali "također ozbiljnije: drugačiji slijed sura i, iznad svega, mnoga značajna odstupanja teksta kao što su razlike u tekstu, dodatni odlomci teksta koji nedostaju itd." (str. 463). Iz tog razloga kasnije u ovom obliku "više nije bila prihvatljiv" te je izbrisan i prepisan - ova nova verzija također ne odgovara današnjem kanonskom tekstu. Budući da se ovi rukopisi mogu pripisati samo (ranom?) 9. stoljeću, oni ukazuju na duži proces pisanja Kur'ana, suprotno još uvijek raširenom mišljenju da je trenutni tekst Kurana odredio treći kalif Osman. Potonju tezu podržava i Gerd-R. Puin ("Utopija kritičkog izdanja Kur'ana") s osvrtom na mnoge varijante teksta i druge nizove sura u brojnim rukopisima, čak i nakon 9. stoljeća (str. 518-524); "Često zastupano stajalište da je Kur'an doslovni prijenos nepromijenjenog i usmenog teksta" je "neodrživa tvrdnja" (str. 522). Zatim navodi slučaj dokaza koji čini povijesne promjene u pisanju i pravopisu Kur'ana vidljivima.

(Cahit Kaya; Der Koran: ein unverfälschtes Buch? 2011.)

Hadisi

Hadis u arapskom jeziku znači vijest i govor uopće. Termin hadis je imenica i tim terminom se označava svaki govor, priopćavanje, novost, obavijest, pričanje, prenošenje, izvještavanje itd. U hadiskoj nauci riječ hadis kao stručni izraz ima posebno značenje. Tamo hadis znači "ono što je Muhammed, rekao, uradio ili vidio da neko nešto čini, pa svojom šutnjom to odobrio i dotičnog nije opomenuo". U hadis spadaju i one vijesti koje govore o Poslanikovim svojstvima tj. o tome kakav je Poslanik bio po svojim vanjskim i duševnim osobinama. Hadis je nakon Kur'ana drugi izvor iz kojeg se crpe propisi Islama. Dokazi iz sunneta Poslanika:

***Sahih al-Bukhari**, svezak 9, knjiga 89, broj 251: Pripovijeda Abu Huraira*

Allahov Poslanik je rekao: "Ko se pokorava meni, pokorava se Allahu, a ko se ne pokorava meni, nepokoran je Allahu, a ko se pokorava vladaru kojeg ja postavim, pokorava se meni, a ko mu se ne pokorava, nepokoran je meni."

***Sahih al-Bukhari**, svezak 4, knjiga 52, broj 220: Pripovijeda Abu Huraira*

Allahov Poslanik je rekao: "Poslan sam sa najkraćim izrazima koji imaju najšira značenja, i učinjen sam pobjednikom **terorom** (bačenim u srca neprijatelja), i dok sam spavao, ključeve od blaga svijeta donijeli su mi i stavili mi u ruku." Ebu Hurejra je dodao: „Allahov Poslanik je napustio svijet i sada vi, ljudi, iznosite ta blaga (tj. Poslanik nije imao koristi od njih).“

***Sahih al-Bukhari**, svezak 4, knjiga 52, broj 256: Pripovijeda As-Sab bin Jaththama*

Poslanik je prošao pored mene na mjestu zvanom Al-Abwa ili Waddan, i upitan je da li je dozvoljeno napadati paganske ratnike noću s vjerovatnoćom da će njihove žene i djecu izložiti opasnosti. Poslanik je odgovorio: "Oni (tj. žene i djeca) su od njih (tj. pogana)." Također sam čuo Poslanika kako kaže: "Institucija Hima je nevažeća osim za Allaha i Njegovog Poslanika."

***Sahih al-Bukhari**, svezak 8, knjiga 75, broj 400: Pripovijedala 'Aisha "Da je Allahov Poslanik bio pogođen magijom, toliko da je mislio da je učinio nešto što u stvari nije učinio, i zazivao je svog Gospodara (za lijek)..."*

Objašnjenje Hadisa: Aiša, r.a., majka vjernika, kazuje **da je neki židov**, kojeg su znali pod imenom Lebid b. el-E'asam, iz plemena Benu Ruzejk, **začarao* Allahovog Poslanika**, s.a.v.s., tako da se Allahovom Poslaniku (Muhamedu) činilo da je nešto uradio iako to nije učinio. Kada je jednog dana bio kod nje, nije se njoj posvetio nego dugom učenju dove, sve dok mu Uzvišeni Allah nije ukazao na izlaz, pa ju je obavijestio kako mu je Uzvišeni Allah odgovorio na ono što je tražio i da su mu došla dva meleka, jedan je sjeo kod njegovog uzglavlja a drugi kod njegovih nogu. Tad su povelili razgovor koji je naveden u predaji, a iz kojeg je Poslanik shvatio sve u vezi sa Sihrom. Otišao je na to mjesto sa grupom ashaba i izvadio Sihir, a zatim se vratio Aiši... Allah je izliječio Poslanika od Sihira, pa nije htio da oglašava ljudima i otvarati vrata zla, kao npr. da se licemjeri podsjetite na Sihir, da ga nauče i slično tome i da time onda naškode vjernicima. Tu je Poslanik postupio po principu ostavljanja koristi zbog bojazni da ne dovede do štete. Neki su učenjaci zaniijekali kazivanje o Sihiru, koji je djelovao na Vjerovjesnika, s.a.v.s., vjerujući da to negira njegovo svojstvo neporočnosti i vrline Poslanika, s.a.v.s., *kao da mu se prividi kako je vidio Džibrila, a on ga nije vidio, da mu se prividi kako mu je objavljeno, a nije mu ništa objavljeno*. Ovo se sve odbija, jer argumenti njegove neporočnosti u onom što mu dolazi od Uzvišenog Allaha potvrđeni su i on je neporočan u dostavljanju. A neugodnosti koje je pretrpio od Sihira nisu vezane za dostavljanje poslanice, nego je to vrsta iskušenja koja mu se mogu desiti, zbog njegove ljudske prirode, poput ostalih bolesti i nesreća. A djelovanje Sihira, koji mu je **spravljen**, pojašnjen je u drugim predajama, a to je da mu se pričinjavalo da je imao intimni odnos sa svojom suprugom, a nije ga imao.

***Kuran u 113.1 El-Felek Mekanskoj suri, u 5 ajeta, poziva:** (1) „Reci: 'Utječem se Gospodaru svitanja...'“*

Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik (Muhamed), s.a.v.s., kod Allaha tražio utočište od džina i ljudskog pogleda (uroka) sve dok mu nisu objavljene sure el-muavvizetan (sure El-Felek i En-Nas), a kada su mu one objavljene, učio je njih, a ostavio je sve ostalo.” (Ibn Madža)

* U svojoj prvoj knjizi Vahid Abdudusselam Bali definira pojam Sihir na sljedeći način: „**Sihir** je ugovor između **sahira** (**sahirbaza**, **mađioničara**, **čarobnjaka**) i **šejtana** (**davola**), u kojem je propisano da se sahir obvezuje izvršiti određene protuzakonite ili mnogobožачke radnje kako bi dobio podršku i pomoć i pokornost šejtana u: vratiti, ispuniti želje ili zahtjeve sahira. Ebu Aminah Bilal Philips u svojoj drugoj knjizi definira pojam Sihir na sljedeći način: „Pojam Sihir na arapskom uključuje čarobnjaštvo, vraćanje, proricanje i nekromantiju. U arapskom jeziku Sihir označava sve što je uzrokovano skrivenim silama.“

Abadon, kao anđeo Džibril

Otkrivenje 9: „... i vidjeh zvijezdu što je s neba pala na zemlju; i bi joj dan ključ ždrijela bezdanova ... I imaju nad sobom kralja, anđela bezdana: hebrejski mu ime Abadon, a na grčkom ima ime Apolion.“

Muslimani ovaj duh poistovjećuju sa anđelom Gabrijelom: "Reci im: Teško onome ko je neprijatelj Gabrijela, koji vam je voljom Božijom dao objavu..." (2.97), tj. sa anđelom Božijim koji je stvoren (17.85). Jer prije je to rečeno u suri 16.102; 26.193 da je on onaj koji je donio otkrivenje, Duh Sveti. Prema muslimanskom zaključku taj anđeo mora biti Gabrijel, koji je Muhamedu otkrivao dio po dio Kurana. Međutim, to nije eksplicitno nigdje navedeno u Kuranu ili u Hadisima.

Sasvim suprotan je slučaj, anđeli i duh se odvojeno spominju u istom stihu Kurana (16.2; 70.4; 78.38; 97.4) i također u Hadisima. No čini se da ovo predstavlja teški problem za muslimanske teologe, jer oni to vide kao neku vrstu paralelizma, koji kršćanski apologeti ne prihvaćaju. Anđeli i duh su se spustili u noći "Al' Kadar" (Noć moći) u mjesecu posta Ramazanu i Gabrijel je Muhamedu otkrio prvu suru iz Kurana (97.4).

Muhamed je vidio anđela Džibrila na svijetlom horizontu tijekom svog prvog otkrivenja (81.23) i pokušao je s ovim stihom odagnati optužbu za opsjednutost: Anđeo Džibril je bio taj koji je spustio stihove objave s neba. – Duh Sveti se gotovo i ne pojavljuje u zbirkama hadisa. S druge strane, veliki je broj hadisa koji spominju meleka (anđela) Džibrila za kojeg se kaže da je pratio Muhammeda prilikom uznesenja na nebo, dok je on prošao kroz sedam nebesa i smanjio broj obaveznih molitvi sa 50 na 5 (*Sahih al-Bukhari*, svezak 9, knjiga 93, broj 608: *Prenosi Anas bin Malik*:) „Tako se Gabrijel popeo s njim do Neodoljivog i rekao dok je on bio na svom mjestu, "O Gospode, molim te olakšaj naš teret jer moji sljedbenici to ne mogu učiniti." Tako mu je Allah oduzeo deset molitvi nakon čega se vratio Musau koji ga je ponovo zaustavio i nastavio ga slati natrag njegovom Gospodaru sve dok se naredene molitve nisu sveli na samo pet molitvi.“

Riječi Uzvišenog: " ... 'Tko je neprijatelj Džibrilu' ... "

Sahih al-Bukhari, svezak 6, knjiga 60, broj 7: Prenosi Anas: 'Abdullah bin Selam je čuo vijest o dolasku Allahovog Poslanika (u Medinu) dok je bio na farmi sakupljajući plodove. Pa je došao do Poslanika i rekao, Pitat ću te o tri stvari koje niko ne zna osim ako on nije poslanik. Prvo, koji je prvi predznak Časa? Koji je prvi obrok stanovnika Dženneta? A po čemu beba izgleda poput oca ili majke?'. Poslanik je rekao, Upravo me je Džibril obavijestio o tome. 'Abdullah je rekao, Gabriel? Poslanik je rekao, Da. 'Abdullah je rekao, On, među melekima je neprijatelj Židova*. Na to je Poslanik recitirao ovaj časni ajet: Ko god je neprijatelj Džibrilu (neka umre u svom gnjevu!) jer on ga je (tj. Kur'an) spustio u tvoje srce uz Allahovu dozvolu. (2.97) Zatim je dodao, Što se tiče prvog predznaka Časa, to će biti vatra koja će okupiti ljude od istoka do zapada. A što se tiče prvog obroka džennetlija, to će biti kauditni (tj. dodatni) režanj riblje jetre."

* Komentar (SAHIHU-AL-BUHARI Buharijeva zbirka hadisa prijevod Hasan Škapur i grupa prevodilaca - Sarajevo: Visoki saudijski komitet. 2008.): - Učenjaci navode više razloga zbog kojih židovi Džibrila smatraju svojim neprijateljem. Neki kažu da je povod tome što mu je navodno bilo naređeno da zadrži poslanstvo među njima, pa ga je on prenio na druge; drugi kažu da to dolazi otuda što on poznaje njihove tajne, a treći opet, vele - što je po Ibn-Hadžeru i najispravnije - da razlog leži u tome što im on donosi Allahovu kaznu. Sa'lebi od Ibn-Abbasa, radijallahu anhumu, prenosi da je razlog neprijateljstva židova prema Džibrilu to što ih je njihov vjerovjesnik izvijestio kako će Buhtenaser (arap. Buht Našsar, Nabukodonozor II.) srušiti Jerusalem, pa su oni poslali čovjeka da ga ubije. On ga je našao mlada i slaba, ali ga je Džibril spriječio da ga pogubi rekavši mu: "Ako je Allah odredio da vaša propast bude na njegovim rukama, neće ti biti dopušteno da mu naudiš; a ako se radi o nečemu drugom, pa s kojim ćeš ga pravom umoriti?" Tako je Buhtenaser odrastao, pokrenuo pohod na Jerusalem, pobio ih i porušio ga. Stoga su oni zamrzili Džibrila. Ibn-Abu-Hatim i Taberi, prenoseći od Abdur-Rahmana b. Ehu-Lejle, navode da je neki židov susreo Omera, radijallahu anhu, i rekao mu: "Džibril, kojeg spominješ, vaš prijatelj, naš je neprijatelj!" Omer mu je na to odgovorio: "Ko je neprijatelj Allahu i melecima Njegovim i poslanicima Njegovim i Džibrilu i Mikalu - pa, Allah je, doista, neprijatelj onima koji neće vjerovati." Omerove riječi podudarile su se s ajetom koji je kasnije objavljen.

"Džibril" Kur'ana je "Duh Sveti"

Sahih al-Bukhari, svezak 8, knjiga 73, broj 173: Prenosi Abu Selama bin 'Abdur-Rahman bin 'Auf

Da je čuo Hassana bin Sabita Al-Ansarija kako pita svjedoka Ebu Hurejra, govoreći: da je čuo Hassana bin Thabita Al-Ansarija kako pita svjedoka Abu Huraire, govoreći: "O Abu-Huraire! Preklinjem te Allahom (da mi kažeš), da li si čuo da Allahov Poslanik kaže: 'O Hasane! Odgovorite u ime Allahovog Poslanika O, Allahu, podrži ga (Hasana) sa Svetim Duhom (Džibrilom).' Abu Huraire je rekao: "Da."

Džibril ili Džebrail (arapski: جبريل nekad zvan i kao Jabil) je jedan od meleka (anđela). Džibril ili njegovo gnostičko ime Isrāfīl ili "Onaj koji gori", jedan je od četiri kanonska arkandela u islamu. Poznat jer kao onaj preko kojeg je spuštena objava Muhammedu, a u 53. kuranskoj Suri se opisuje ali se ne imenuje, već kao "onaj što je Poslanika podučavao". Vjerovanje u anđele bilo je poznato u Arabiji i prije Muhameda. Oni su integrirani u vjeru islam i na drugom su mjestu nakon Allaha. Dakle, u Suri 4.136 stoji: "Tko god ne vjeruje u Boga, njegove anđele, njegove knjige, njegove glasnike i posljednji dan, daleko je zalutao." Israfil je ekvivalent arhandelima Rafaelu i Urijelu, ali i Seraf Sarafīl viđen u židovskoj starozavjetnoj tradiciji. Israfil nije eksplicitno spomenut u Kur'anu. Ali to je povezano sa surom 39, ajet 68, gdje se kaže da će se u rog puhnuti dva puta na Sudnjem danu.

Nakon prvog zvuka više ne bi bilo života na zemlji, a nakon drugog mrtvi bi ustali da daju račun pred Bogom. Arkandeo Israfil se smatra vjesnikom smrti i uskrснуća. Truba uvijek ostaje na njegovim usnama, spremna da se zatrubi kad god Bog naredi. Stoga se često prikazuje kao anđeo glazbe, sa životinjskim rogom koji ima ćelije poput saća u kojima počivaju duše umrlih. Također se kaže da je veličao Allaha mnogim jezicima na hiljadu jezika i da je dan i noć gledao u pakao i toliko plakao da bi njegove suze preplavile zemlju ako Bog ne zaustavi njihov tok. Njegovo ogromno, dlakavo tijelo prekriveno je ustima i jezicima i seže od sedmog neba do Božjeg prijestolja. U svom djelu Aja' ib al-Makhluqat ("Čuda stvaranja"), Zakariya ibn Muhammad al-Qazwini (1203-1283) piše da je Israfil najljepši od svih anđela i da ima četiri krila - dva koja razdvajaju istok i zapad, jedan da pokrije svoje tijelo, a četvrti da zaštiti svoje lice od pogleda Boga. Također se kaže da je poučavao Muhammeda njegovim dužnostima proroka tri godine prije nego što je primio Kur'an.

Pećina Hira

Sahih al-Bukhari, svezak 1., knjiga 1., broj 3: Prenosi Aiša: „Početak božanskog nadahnuća Allahovom Poslaniku bio je u obliku lijepih snova koji su se obistinili kao usred bijela dana, a zatim mu je bila podarena ljubav prema osami. On je odlazio u osamu u pećinu Hira, gdje bi obožavao (Allaha jedinog) neprekidno mnogo dana, prije nego što je imao želju vidjeti svoju obitelj. Uzeo je hranu za put sa sobom za boravak, a zatim se vratio (svojoj ženi Chadyga) Hatidži da ponovo uzme svoju hranu, sve dok mu se iznenada istina nije spustila dok je bio u pećini Hira. Anđeo mu je došao i zamolio ga da čita. Poslanik je odgovorio: "Ne znam čitati." Poslanik je dodao: "Melek (anđeo) me je uhvatio (na silu) i stisnuo tako čvrsto da više nisam mogao izdržati. Onda me pustio i zamolio da ponovno čitam, a ja sam odgovorio: 'Ne znam čitati.' Zatim me ponovno uhvatio i stisnuo me drugi put sve dok više nisam mogao izdržati. Onda me je pustio i zamolio da ponovno čitam, ali ja sam opet odgovorio: "Ne znam čitati (ili što bih trebao čitati)?" Onda me uhvatio treći put i stisnuo me, a zatim me pustio i rekao: "Čitaj u ime Gospodara svoga, koji je stvorio (sve što postoji), stvorio čovjeka od grude. Čitaj! A Gospodar tvoj je najdarežljiviji." (96.1, 96.2, 96.3)

Tada se Allahov Poslanik vratio sa nadahnućem i srcem mu je žestoko kucalo. Zatim je otišao do Hatidže (Chadyga bint Khuwailid) i rekao: "Pokrij me! Pokrij me!" Pokrivali su ga dok ga strah nije prošao, a poslije joj je ispričao sve što se dogodilo, rekavši: "Bojim se da mi se nešto ne dogodi." Hatidža je odgovorila: "Nikada! Tako mi Allaha, Allah te nikada neće postidjeti. držiš se svoje rodbine, govoriš istinu, podržavaš one koji su u nevolji, posluješ, gostoljubiv si prema strancima i podržavaš ljude u nezasluženoj nesreći."

Hatidža ga je potom otpratila do svog rođaka Varake (Waraqah bin Naufala bin Asada bin 'Abdul 'Uzze), koji je postao kršćanin tokom predislamskog perioda i koristio je da piše spise koristeći hebrejska slova. Napisao je onoliko Evandjelja na hebrejskom koliko je Allah htio da on napiše. Bio je starac i izgubio je vid. Hatidža je rekla Varaki: "O ujače [iz poštovanja], slušaj priču svog nećaka, o moj rođače!" Varaka je upitao: "O moj nećake, reci mi što si vidio?" Poslanik je ispričao ono što je vidio, a Varaka je rekao: Ovo je Nâmûs koji je Bog poslao na Mojsija. O da sam još mlad, o da sam živ kad te tvoj narod protjera! Šta će me, prekide ga Poslanik, otjerati? Da, rekao je Varaka, nijedan čovjek nikada nije donio ono što ti donosiš, a da nije dočekan s neprijateljstvom, ako ostanem živ do dana kada budeš protjeran, tada bih te snažno podržao." Ali nakon nekoliko dana, Varaka je umro i Božanska inspiracija je također prestala na neko vrijeme.

Tako čitamo kod Ibn Hišama, str. 153 da je Varaka ovako odgovorio svom rođaku koji ga je pitao o Muhamedovoj prvoj viziji: "Ako si mi izvijestio istinu, onda mu je zaista došao najveći Nâmûs (Arhandel), koji je dolazio Musau, a onda je on (Muhamed) poslanik ovog ummeta itd." U al-Tabarī je "najveći Nâmûs" u sjaju, izričito je rečeno Džibril. (E.J. Brill's First Encyclopaedia of Islam: 1913-1936. Morocco - Ruẓẓīk, Band 6)

Ispričao je Džabir bin 'Abdullah Al-Ansari dok je razgovarao o periodu pauze objave u kojoj je ispričao Poslanikov govor: "Dok sam hodao, odjednom sam čuo glas s neba. Podigao sam pogled i vidio istog anđela koji me je posjetio u pećini Hira kako sjedi na stolici između neba i zemlje. Pošto sam ga se uplašio i došao kući i rekao: "Zamotajte me (u ćebad)" I tada je Allah objavio sljedeće časne ajete (Kur'ana):

„O ti (tj. Muhammede)! odjeven u odjeću! Ustani i upozori (ljude na Allahovu kaznu),... 'i napustite idole' (74.1-5) Nakon toga, objava je počela dolaziti snažno, često i redovno."

Kada je Muhammed prvi put primio poruku od ovog "Džibrila", bio je sam u pećini Hira, i bio je potpuno prestravljen, i shvatio je da je to demonska i moćna [ne slobodna volja], i potrčao je natrag svojoj kući drhteći, i tek kada su mu njegova žena Chadyga [Hatidža, prva supruga Muhameda. Ona je bila prva osoba koja je povjerovala u njega i potvrdila njegovo vjerovjesništvo kada mu je Allah objavio njegovu objavu] i Varaka [njezin bratić Waraqah ibn Nawfal, učenik kršćanin, koji ga je obavijestio da je on prorok nacije] rekli da je to "Sveti Duh", Džibril (Gabriel?). Vrlo je zanimljivo da je nakon Varakine smrti i Muhamedovo "nadahnuće" prestalo na određeno vrijeme, odnosno sve dok Muhamed nije odlučio počiniti samoubojstvo, da se baci s planine, onda se Džibril ponovo pojavio.

Sahih al-Bukhari, svezak 9, knjiga 87, broj 111: Prenosi Aiša:

„... Ali nakon nekoliko dana Varaka je umro i Božansko nadahnuće je takođe zaustavljeno na neko vrijeme i Poslanik je postao tako tužan jer smo čuli da je nekoliko puta namjeravao da se baci sa vrhova visokih planina. i svaki put kada bi se popeo na vrh planine da bi se bacio, Džibril bi se pojavio pred njim i rekao: "O Muhamede!

Ti si zaista Allahov Poslanik." nakon čega bi mu srce utihnulo i on bi se smirio i vratio kući. I kad god bi period dolaska nadahnuća postao dug, on bi radio kao i ranije, ali kada bi stigao na vrh planine, Džibril bi se pojavio pred njim i rekao mu ono što je ranije rekao.“

Predaje se razlikuju u mnogim detaljima, ali se mogu grubo sažeti na sljedeći način: Kada je Poslanik Muhamed bio u pećini Hira, anđeo Džibril mu je došao i zamolio ga da čita. Kada nije znao kako i što da čita, melek ga je tresao i tresao sve dok na kraju nije ponovio ispravne riječi (Kur'an 96.1-5). Zatim je Poslanik Muhamed napustio pećinu i sišao. Tada mu se Džibril pojavio kao neka vrsta diva na horizontu i poslanik Muhamed se navodno uplašio i navodno bio potpuno uznemiren i posumnjao. Zatim je navodno pun straha i trepeta došao svojoj ženi Hatidi i ispričao joj šta se dogodilo. Zamotala je drhtavog Poslanika Muhammeda u platno i odmah otišla do navodno dalekog amidže po imenu Varaka ibn Naufal da od njega dobije potvrdu da Poslanik nije opsjednut, već pravi prorok. Vratila se, ispričala svom mužu, a zatim su došli stihovi: "O ti koji si odjeven, ustani i opominji“... (Kur'an 74.1 i drugdje)

U tim se predajama tvrdi, između ostalog:

- da Prorok Muhammed nije bio u stanju razlikovati meleka od šejtana (Tarih-Tabari 2/298/299, Sahih-Buhari 1/7 'Bab al bida-il-wahy' - ova pretpostavka vodila je, među ostalim, na Lutherovu tvrdnju da je Muhammeda prevario šejtan). Prvi koji su kritizirali islamskog proroka Muhammeda bili su njegovi arapski suvremenici nemuslimani, koji su ga osudili zbog propovijedanja monoteizma, i židovska plemena u Arabiji, zbog, kako su tvrdili, neopravdanog prisvajanja biblijskih narativa i likova i vrijeđanja židovske vjere. Iz tih razloga, srednjovjekovni židovski pisci obično su ga nazivali pogrdnim hebrejskim nadimkom *ha-Mešuggah* (*ludak*).
- da je sumnjao u sebe i svoje vjerovjesništvo (Ibn Hišam 1/236-239),
- da je htio izvršiti samoubistvo (Tarih-Tabari 2/298/299, Sahih-Buhari 1/7 'Bab al bida-il-wahy'),
- da se uplašio da je poludio (Ibn Asir-en-nahaya 3/83),
- i da su ga drugi ljudi morali uvjeriti da je poslanik (Tarih-Tabari 2/298/299, Sahih-Buhari 1/7 'Bab al bida-il-wahy', vidi gore).

Gore navedene tvrdnje su u suprotnosti s načelima ili korijenom vjere [usul-ad-din] islamskih učenja. Kako bi prorok koji je prorečen mogao objaviti svoju poruku ako on sam u nju sumnja i drugi ga moraju uvjeriti? Tko bi mogao vjerovati ovom proroku? Ako isprva nije mogao razlikovati anđela od đavla, nitko nije mogao biti siguran da kasnije nije pobrkao đavla s anđelom. Da je Poslanik Muhammed bio uvjeren u svoje poslanstvo pri prvoj objavi ne od samog Boga, već od drugih ljudi (preko njegove supruge Hatidže ili preko navodnog kršćanskog učenjaka Varaka ibn Naufala), sljedeći aspekti bi bili neizbježni: - Ako je kršćanski učenjak Varaka navodno uspio uvjeriti samog proroka Muhammeda, zašto on nije jasno imenovan i cijenjen u bilo kojoj povijesnoj knjizi kao prvi ili barem kao jedan od vrijednih prvih sljedbenika islama? Dapače, sve što se o njemu spominje u nekim knjigama uglavnom je nejasno i legendarno. - Ako ga je supruga Hatidža navodno bodrila i uvjeravala, postavlja se pitanje ko je od njih dvoje koga pozvao Bogu i islamu. - Nadalje, zar Bog nije mogao sam uvjeriti svoga proroka i je li se najveći Božji prorok prvo morao uvjeriti u istinitost vlastite poruke uz pomoć ljudi koje je trebao pozvati da vjeruju u Boga i sebe? Na mnogo mjesta u Časnom Kur'anu, Bog poziva sve druge ljude da vjeruju u Njega i Njegove Poslanike, ali takve izmišljene tradicije tvrde da su drugi ljudi tražili od Poslanika Muhammeda da vjeruju u Boga i poziv tih ljudi. - Ako sam Poslanik Muhamed nije mogao razlikovati meleka od šejtana, ali su to mogli drugi ljudi, zašto je onda Bog među umne i obrazovane ljude poslao tako nesposobnu osobu da ljudima objašnjava Njegovu vjeru? - Koji je prethodni Božiji poslanik sumnjao u svoju objavu [zašto] da posljednji i savršeni Božiji poslanik sumnja u sebe i svoju objavu?

Drugi su prepoznali "Džibrila" kao "Sotonu", prorok Muhammed nije bio u stanju razlikovati meleka od šejtana

Sahih al-Bukhari, svezak 6, knjiga 61, broj 506: “Prenosi Džundub: Jednom se Poslanik razbolio i nije klanjao noćni namaz (tehadždžud molitvu) noć ili dvije. Žena (žena Abu Leheba) mu je došla i rekla: “O Muhammede! Ne vidim da te je tvoj Sotona napustio.” Zatim je Allah objavio (Ed-Duha): 'Prije podne, i noću kad se smrači (ili utihne); Gospodar tvoj te nije napustio, niti te omrznuo.' (93)“

Sahih al-Bukhari, svezak 2, knjiga 21, broj 225: "Prenosi Jundab bin 'Abdullah: Džibril nije došao kod Poslanika (neko vrijeme) i tako je jedna od Kurejšija rekla: "Njegov Sotona ga je napustio." Tako je došla Božanska objava: "Do podne i u noći! Tvoj Gospodar (o Muhamede) te nije napustio niti te omrznuo." (93.1-3)"

Ovaj Džibril pokazao je Muhamedu 'Pakao' i tamošnju vječnu muku i patnju i učinio sebe i "Mihaela" (biblijskog Isusa, nestvoreno božanstvo, jer stvoreno je samo ljudsko tijelo) u istoj razini sa sobom tj. stvorenim)

Sahih al-Bukhari, svezak 2, knjiga 23, broj 468: "... „Ja sam Džibril, a ovo je Mihael. Podigni glavu.’ Podigao sam glavu i vidio nešto poput oblaka iznad sebe. Rekli su: ‘To je tvoje mjesto.’ Rekao sam: ‘Dopusti mi da uđem u svoje mjesto.’ Rekli su: ‘Imaš još malo života koji još nije završio, a kada završi (onaj preostali dio tvog života) tada ćeš ući na svoje mjesto.’"

"Džibril" je učio da će većina članova Džehennema (pakla) biti vjernice muslimanke

Muhamedov "anđeo" je učio da će svaka muslimanska "žena" koja odbije pustiti svog muža "u krevet" [iz bilo kojeg razloga] biti prokleta od "anđela" do jutra.

Sahih al-Bukhari, svezak 4, knjiga 54, broj 464: "Prenosi 'Imran bin Husain: Poslanik je rekao: "Pogledao sam Džennet (raj) i našao siromašne ljude koji su činili većinu njegovih stanovnika; i pogledao sam Džehennem (pakao) i vidio da su većina njegovih stanovnika žene."

Sahih al-Bukhari, svezak 4, knjiga 54, broj 460: "Prenosi Abu Hurejra: Allahov Poslanik je rekao: "Ako muž pozove svoju ženu u svoju postelju (tj. da imaju seksualni odnos), a ona odbije i natjera ga da spava u ljutnji, meleki će je proklinjati do jutra."

"Džibril" je stalno dolazio sa porukom i naredbama za rat/džihad

Sahih al-Bukhari, svezak 4, knjiga 52, broj 68: "Prenosi Aiša: Kada se Allahov Poslanik vratio na dan (bitke) Al-Khandaq (tj. Rov), spustio je svoje ruke i okupao se. Tada mu je prišao Džibril čija je glava bila prekrivena prašinom govoreći: "Spustio si svoje oružje! Tako mi Allaha, još nisam spustio oružje." Allahov Poslanik je rekao: "Gdje (sada ići)?" Džibril je rekao, "Ovuda," pokazujući prema plemenu Beni Quraiza. Pa je Allahov Poslanik izašao prema njima."

"Džibril" je učio da će svako ko slijedi "Allaha" i Njegovog Poslanika [Muhameda] i umre u tome, bez obzira na svoja djela u svom životu [čak i "nedozvoljeni seks ili krađu"], ući u "Džennet"

Sahih al-Bukhari, svezak 3, knjiga 41, broj 573: „Rekao je Ebu-Zerr: 'Išao sam s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, zemljištem s crnim kamenom (harrom) u Medini- a ispred nas je bilo brdo Uhud - pa mi reče: 'Ebu-Zerre! 'Odazivam ti se, Allahov Poslaniče!' 'Da imam zlata koliko je brdo Uhud, ne bi me radovalo da prođe treća noć, a da od toga imam i jedan dinar - osim da nešto ostavim za (izmirenje) dug(a) - koji nisam podijelio među Allahovim robovima ovako, ovako i ovako', pokazavši desno, lijevo i iza sebe. Nastavio je potom ići i rekao: 'Doista će oni koji imaju mnogo imetka imati malo nagrade na Sudnjem danu, osim onoga koji dijeli ovako, ovako i ovako - desno, lijevo i iza sebe - a malo je takvih.' Onda mi je rekao: 'Ostani na svome mjestu, Ebu-Zerre, i ne miči se dok se ja ne vratim!' Uputio se kroz tamnu noć dok nije iščezao. Čuo sam neki glas i uplašio se da se nije neko ispriječio Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa sam htio otići kod njega, ali se sjetih njegovih riječi: 'Ne miči se dok se ne vratim!', te se nisam micao dok se nije vratio. Kada je došao, rekoh: 'Allahov Poslaniče, čuo sam neki glas, pa sam se uplašio', spomenuvši mu sve. 'A jesi li ga čuo?' , upita me on, a ja odgovorih: 'Da.' 'To je Džibril', reče on, 'koji mi je došao i rekao: 'Ko umre iz tvoga ummeta, a ništa ne pridruži Allahu, ući će u Džennet! ' 'Pa i ako blud učini i ukrade?!', rekoh. 'Pa i ako blud učini i ukrade!', reče on.'"

Sahih al-Bukhari, svezak 4, knjiga 54, broj 445: "Prenosi Abu Dhar: Poslanik je rekao: "Džibril mi je rekao: 'Ko umre među tvojim sljedbenicima, a da nije obožavao drugoga osim Allaha, ući će u Džennet (ili neće ući u vatru pakla).'" "Čak i ako je počinio nedozvoljeni seksualni odnos ili krađu? On je odgovorio: "Čak i onda..."

Sahih al-Bukhari, tom 9, knjiga 93, broj 579: "Prenosi Abu Zerr: Poslanik je rekao: " Džibril je došao kod mene i saopćio mi radosnu vijest da će svako ko umre ne obožavajući ništa osim Allaha ući u Džennet. Pitao sam (Džibrila): "Čak i da je počinio krađu, pa čak i ako je počinio nezakonit seksualni odnos, rekao je: "(Da), čak i ako je počinio krađu i čak i ako je počinio nezakonit seksualni odnos."

Bio je to 'Džibril' koji je pokrenuo Muhamedova usta i prisilio riječi iz njih, natjeravši ga da zna Kur'an i to je u direktnoj suprotnosti sa načinom na koji su govorili sveti ljudi Knjige

Sahih al-Bukhari, tom 6, knjiga 60, broj 451: „Prenosi Ibn Abbas: (što se tiče) Allahove izjave: "Ne pomičite jezikom svojim o (Kur'anu) da požurite s njim." (75.16) Kada je Džibril objavio Božansko nadahnuće Allahovom Poslaniku, on (Allahov Poslanik) je pokrenuo svoj jezik i usne, i to stanje mu je bilo jako teško, a taj pokret je ukazivao da se objava dešava. Tako je Allah objavio u suri Al-Qiyama koja počinje: 'Kunem se Kijametskim danom...' (75) ajetima: - ' Ne mrdajte jezikom (Kur'anom) da požurite s njim. Na nama je da ga sakupimo (Kur'an) u vašem umu i damo vam mogućnost da ga recitirate napamet. ' (75.16-17). Ibn Abbas je dodao: Na nama je da ga sakupimo (Kur'an) (u vašem umu), i da vam damo mogućnost da ga recitirate napamet, što znači: "Kada ga objavimo, slušaj. Onda je na nama da to objasnimo", znači: ' Na nama je da to objasnimo tvojim jezikom.' Pa kad god bi Džibril došao Allahovom Poslaniku, on bi šutio (i slušao), a kada bi melek otišao, Poslanik bi proučio tu objavu kako mu je Allah obećao.“

"Džibril" iz Kur'ana uči o neposrednoj nagradi nakon smrti, u određenim slučajevima

Ibn Ishaq, The Life of Muhammed, A Translation of Ishaq's Sirat Rasul Allah, strana 468, paragraf 698 - „Mu'adh b, Rifa'a al-Zuraqi mi je rekao: Bilo tko koga voliš od ljudi mog naroda rekao mi je da je Gabrijel došao kod apostola kada je Sa'd bio odveden, usred noći noseći izvezeni turban, i reče: 'O Muhammede, ko je ovaj mrtvac za koga su se otvorila vrata neba i pred kojim se treslo prijestolje?' Poslanik je brzo ustao vukući svoju odjeću dok je išao do Sa'da i našao ga već mrtvog.' ”

Kuran je u suprotnosti sa Biblijom

Al Fadi, bivši vehabijski musliman iz Saudijske Arabije, posvetio je svoj život Isusu Kristu 2001. Tada, dok je radio na magisteriju iz biblijske komunikacije, surađivao je s malom grupom drugih bivših muslimana da napišu "Kur'ansku dilemu", analiza o tome kako je Kuran sastavljen, što kaže, kako ga različite škole mišljenja unutar islama tumače i kako se njegove riječi razlikuju od onih u Bibliji. BGEA je 2012. zamolio Fadija da objasni neke od ovih velikih razlika.

Al Fadi: „Počnimo s bogom islama. Kur'an uči da je bog islama isti kao bog Biblije. Drugim riječima, on je bog Mojsija, Abrahama, Izaka, Ismaela i svih biblijskih ličnosti. Ali jednostavno ispitivanje karaktera boga islama u odnosu na Boga Biblije otkriva golemu razliku između njih dvoje. Na primjer, Bog Biblije se progresivno otkriva kao jedan trojedini Bog, a to je u Novom zavjetu shvaćeno kao Bog Otac, Bog Sin i Bog Duh Sveti - ali Bog je jedan! I da, mogu cijeniti složenost ove doktrine za razumijevanje, ali tako se Bog u Bibliji objavio. Jedan Bog s tri različite osobe. Islam, s druge strane, odlučno odbacuje ovu doktrinu, kršćane naziva hereticima i optužuje ih da vjeruju u tri boga ili tri dijela Boga, što nije točno. To nije ono što Biblija uči. Druga je razlika u tome što je Bog iz Biblije otkrio svoju ljubav, baš kao što je otkrio svoju pravdu i sud. Njegova je ljubav vidljiva u Novom zavjetu kada vidimo da je poslao svoga Sina da umre na križu za grijehe ljudi. Islam odbacuje ideju, prije svega, da Bog ima božanskog Sina. Drugo, islam odbacuje ideju da bi On bio inkarniran ili da bi sišao na zemlju. Treće, ideja o spasenju Kristovom krvlju potpuno je odbačena u Kur'anu, kao i učenje da se raspeće uopće dogodilo.

Ako čitate Stari i Novi zavjet, postoji jedna poruka i ona je kontinuirana. Progresivna je u svom otkrivanju. Proroci u Starom zavjetu radovali su se dolasku Krista-Mesije. Zatim su Evanđelja objavila samoga Krista Isusa, Gospodina. Zatim imate Djela apostolska koja pokazuju djelovanje Krista i Duha Svetoga kroz crkvu, i druge spise Novog zavjeta koji objašnjavaju što je Isus naučavao i kako to možemo primijeniti u našim životima. I na kraju imate iščekivanje Drugog dolaska i posljednjih vremena u Knjizi Otkrivenja. ...Kur'an nije knjiga koja je jedinstvena. Ne možete početi od početka Kur'ana i ići do kraja i dobiti potpunu sliku. To su komadići koji su spojeni. Kao rezultat toga, zapravo ne dobivate potpunu sliku onoga što se događa.

Dakle, postoje neki problemi s načinom na koji se Kur'an predstavlja u usporedbi s Biblijom. Kur'an kaže da je došao da potvrdi učenja Biblije. Ipak, kada proučavate Kur'an, on je u suprotnosti sa svim glavnim učenjima u Bibliji. A objašnjenje je uvijek da je Biblija iskvarena. Ali imamo tisuće i tisuće rukopisa na grčkom, hebrejskom, aramejskom, latinskom i drugim jezicima koji dokazuju da je Biblija koju danas imamo u ruci ista ona Biblija koja je postojala prije Muhameda. Ipak, niti jedan musliman nikada nije iznio niti jedan rukopis koji bi podržao tvrdnju da je Biblija iskvarena.“

BGEA: *Islam smatra da je Muhammed posljednji i najveći Božji prorok. Kako je primio svoja navodna otkrivenja i kako se to može usporediti s prorocima u Bibliji?*

„Način na koji je tvrdio da je prorok potpuno je protivan tradiciji u Bibliji. U Bibliji će se pojaviti anđeo ili će se sam Bog obratiti izravno proroku. Ili će se Bog pojaviti u viziji. I anđeli su uvijek govorili: "Mir s tobom" ili "Ne boj se." Kod Muhameda se ništa od toga nije dogodilo. Muhammed je bio prestravljen kada je ugledao anđela, a nije ni tvrdio da je to bio anđeo, tek kasnije. Zapravo je mislio da je opsjednut demonima. Dakle, dovodimo u pitanje kako se Muhamed predstavio kao prorok.“

BGEA: *Muslimani imaju vrlo različita tumačenja Kur'ana - neki će ukazati na stihove koji naglašavaju mir, dok drugi koriste Kur'an da opravdaju ubojstvo nemuslimana. Zašto je tako?*

Al Fadi: „Jedna od glavnih doktrina naučavanih u samom Kur'anu može pružiti objašnjenje zašto imamo dvije različite skupine muslimana - radikale i umjerene. Obojica sebe nazivaju muslimanima, obojica vjeruju u islam, obojica vjeruju u Kur'an. Ipak, oni će to različito tumačiti jedni od drugih. To je zbog doktrine koja se zove doktrina ukidanja ili poništavanja, koja uči da su kasnije objave u Kur'anu poništile prethodne. Dakle, Kur'an ima neke miroljubive stihove koje umjereni muslimani (a ponekad i mediji) koriste kako bi istakli da je Kur'an knjiga mira, a islam vjera mira. Ali oni vam ne objašnjavaju da su ti stihovi poništeni i anulirani - više se ne smatraju valjanima. Drugi stihovi koji zapovijedaju nasilje, ubijanje i džihad su oni koji se sada trebaju implementirati, a to su ono što radikali, koji su vjerni sljedbenici Kur'ana, obično koriste.“ (Billy Graham Evangelistic Association, BGEA 2012)

Obznana Kur'ana nevjernicima

Tisak Kur'ana Kairo 1924.; Stranica 240, Q 9:4 - Q 9:7 5. ajet sure et-Tauba (9:5) sa arapskim tekstom, transkripcijom i njemačkim prijevodom. Prijevod: Rudi Paret, Kuran, njemački prijevod, Stuttgart 1979., 2. izdanje: „Und wenn nun die heiligen Monate abgelaufen sind, dann tötet die Heiden, wo (immer) ihr sie findet, greift sie, umzingelt sie und lauert ihnen überall auf! Wenn sie sich aber bekehren, das Gebet verrichten und die Almosensteuer geben, dann laßt sie ihres Weges ziehen! Gott ist barmherzig und bereit zu vergeben.“

hrvatski prijevod obznane sure et-Tauba (9:5): „A sad kad isteknu sveti mjeseci, ubijajte pogane gdje god ih nađete, hvatajte ih, okružite ih i posvuda ih čekajte! Ali ako se obrate, mole i daju porez-milosti, neka idu svojim putem! Bog je milostiv i spreman je oprostiti.“

Dakle, mogu se preobratiti na islam, mogu se pokoriti islamu i (kao pomilovani) će tada plaćati poseban porez na nevjernike, ili će biti ubijeni!

Budući “Mahdi” mesija islama (arapski المهدى, al-Mahdī 'Pravo vođeni'), odgovara budućem “Antikristu” koji je **prva Zvijer** (ustala je iz mora) i lažni mesija iz Biblije, koji „dolazi u svoje ime“.

Isa Ibn Maryam je u Otkrivenju prepoznatljiv kao lažno janje (**lažni prorok, druga Zvijer** koja je izašla iz zemlje; Otkrivenje 13:11).

Arapi

Mnogi Arapi danas tvrde da su potomci Ismaela Abrahamovog sina, je li to istina? Dobro poznata Encyclopedia of Religion McClintocka i Stronga komentira: "Prevladava mišljenje da Arapi, i južni i sjeverni, potječu od Ismaela; i odlomak Postanak 16:12 često se navodi kao da je to predviđanje te nacionalne neovisnosti koju su, u cjelini, Arapi održali više nego bilo koji drugi narod. Ali ova pretpostavka je utemeljena na krivom shvaćanju izvornog hebrejskog. Ova proročanstva su našla svoje postignuće u činjenici da su Ismaelovi sinovi locirani istočno od drugih Abrahamovih potomaka bilo od Sare ili Ketur. Ali ideja da su južni Arapi potomci Ismaela je potpuno bez utemeljenja, i čini se da je nastala u tradiciji koju je izmislila arapska taština da su oni, kao i Židovi, od Abrahamovog potomstva. Tako se u Postanak 25:6 kaže da je Abraham poslao Hagarine i Keturine sinove u **E'rets-Ke'dem -Kédmah**, tj. "istočna zemlja, prema istoku;" i nijedna od njih, koliko znamo, nije bila smještena u poluotočnoj Arabiji; **jer priča koja predstavlja Ismaela kako se nastanio u Meki je nepotkrijepljena domaća tradicija**. Patrijarh Job je opisan (Job 1,3) kao "najveći od svih ljudi na istoku," i iako se mišljenja razlikuju oko točne lokacije zemlje *Uz*, svi se slažu da je to bilo u nekom dijelu Arabije, ali sigurno ne u Arabiji Felix. Taština koja osim što je unakazila i falsificirala čitavu povijest patrijarha i njegova sina Ismaela (Ismeela), prenijela je njezino prizorište iz Palestine u Meku. Prostrani prostori zemlje poznate nam pod imenom Arabija postupno su postali naseljeni raznim plemenima iz različitih loza" (Cyclopedia of Biblical, Theological, and Ecclesiastical Literature, Bd I; p.339).

Robert Morey piše: "**Većina standardnih referenci o islamu odbacuje arapsku tvrdnju o abrahamskom podrijetlu**. ...[Encyclopedia of Islam] prati Arape do **neabrahamskog** porijekla."

Čak i Rječnik islama (Dictionary of Islam) dovodi u pitanje cijelu ideju da su Arapi potomci Ismaela". Ibn Warraq piše: "Za povjesničare, Arapi nisu više potomci Ishmaela, Abrahamova sina, kao što ni Francuzi nisu potomci Francusa, Hectorova sina."

R. Morey dalje piše: "**Nigdje u Kuranu ne stoji da je Ismael praotac arapske rase**. Budući da se o tome ne uči u Kuranu, to ne može biti pravo islamsko vjerovanje ... Arapska književnost ima vlastitu verziju pretpovijesnih vremena, ali ona je potpuno legendarna" (Britannica, Bd. 2; p.176) ..." **Vjerovanje da Arapi potječu od Ismaela dolazi prvenstveno od Muhameda**, proroka islamske vjere. **On je u osnovi želio da njegova religija bude abrahamskog podrijetla poput Židova i kršćana**, pa je napravio svoju verziju arapske povijesti tvrdeći da potječe od Ismaela, čime je njegova poganska religija abrahamskog podrijetla. Jasno je da "Muhammed nije bio obaviješten o Abrahamovoj obitelji." (Encyclopedia of Islam, Vol. I; p.184).

Dakle, od koga zapravo potječu Arapi?

"Čisti Arapi su oni koji tvrde da potječu od Joktana ili Qahtana, koga sadašnji Arapi smatraju svojim glavnim utemeljiteljem. 'Arabu 'l-Musta'ribah, mješoviti Arapi, tvrde da potječu od Ismaela. **Oni se jednako kao i Židovi hvale da su Abrahamova djeca**. Ova će okolnost objasniti sklonost s kojom jednoobrazno gledaju na ovu granu svog pedigreea i mnoge romantične legende koje su na nju nakalemili. Arapi su, u svojoj verziji Ismaelove povijesti, pomiješali mnogo romantike s pripovijestima svetih spisa." (Rječnik islama, str. 18-19). Predislamska literatura pokazuje da su Arapi došli iz Joktana. Joktan se može naći u tablicama naroda u 10. poglavlju Postanka, a opisani su i njegovi stanovi. Međutim, tvrdnja da Arapi potječu od Ismaela isključivo se temelji na mitu i legendi. Ovaj izvor također navodi da južni Arapi dolaze od Qahtana, a ne od Ismaela (The Concise Encyclopedia of Islam, str. 48).

Ungerov biblijski priručnik kaže da je Seba povezana s Južnom Arabijom i spominje se u asirskim natpisima u 8. stoljeću prije Krista. Havilah je bio predak naroda u središnjoj i južnoj Arabiji dijelom Kušita, a dijelom Semita Joktanita..." (str.53, 56).

Novi biblijski komentar kaže: "U mjeri u kojoj se mogu identificirati, Joktan i njegovi potomci su izgleda živjeli u južnoj Arabiji" (str.68).

Plinije piše, "Catabanes...Beni Kahtan, veliko pleme koje uglavnom nastanjuje, danas, središnju i južnu Arabiju" (Natural History bk. 5, s.4. comment).

Vidi još:

- Encyclopedia of Religion, svezak 7, str. 296, gdje se uočava veza između Midjanaca i Ismaelita.
- Shorter encyclopedia of Islam, Gibb & Krammers 1953. str. 178-179 (prikaz, ostalo).
- Popular Dictionary of Islam, str. 127

Biblija je jasna da je **Ismael s Midjancima** živio u sjevernoj Arabiji u područjima Sirije, Moaba prema Asiriji, kao što smo primijetili ranije u knjižici. Svjetovni izvori također prave tu razliku, Ismael se "... jasno razlikuje od **Joktanovih potomaka koji su naseljavali Arapski poluotok**" (The Interpreters Dictionary of the Bible, pod "Ishmaelites," str.749). **Ismaeliti** su se " ... naselili od Havile do Šura, koji je nasuprot Egiptu, u smjeru **Asirije**..." (Postanak 25:18).

Ostali Abrahamovi sinovi također su migrirali na sjever zajedno s Midjancima i Ismaelom budući da su svi živjeli istočno od Izaka, i formirali Mitansko Carstvo. Josip je spomenuo da se jedan od Abrahamovih praunuka pridružio Asircima. ("Antiquities", book I, ch. xv §1.) Zvao se **Ašur** (negdje Ašurim), sin Dedana, sina Jokšana. Jokšan je bio Abrahamov sin od Ketur. Postanak 25:3 kaže: "Jokšan rodi Šebu i Dedana. A sinovi Dedanovi bili su Ašurim, Letušim i Leummim." Iz Šebe su došli švapski Nijemci. Od Letušima potječu Latvijci duž Baltika. Sve su to zajedno u Jeremijinom proročanstvu odvojeno od Arabije, "**Dedan, i Tema, i Buz**, i sve što je u krajnjim krajevima" (Jeremija 25:23). Dedan je bio Abrahamov sin od Ketur, Postanak 25:3. Tema je bio jedan od Ismaelovih sinova, na sjeveru Arabije, Post 36,15. Buz, Uzov brat, Nahorovi potomci, Abrahamov brat nastanjen i na sjeveru, Postanak 22:21; 24:10. U Jeremiji 25:24 se spominje Arabija indirektno, s miješanim narodom pustinje. Stih 24. - Svi kraljevi Arabije. Ne "Arabija" u našem smislu (koja se nikad ne nalazi u Starom zavjetu), već pustinjska regija na istoku i jugoistoku Palestine, okupirana od strane nomadskih ili "ismaelskih" plemena. Riječ miješano, izvorno znači, mnoštvo različitih rasa koje se vežu za jedan narod i žive među njima kao stranci; usp. Izlazak 12:38 i Nehemija 13:3. Ovdje se radi o rasama koje su dijelom živjele na granicama Egipta i bile podložne tom narodu.

Postanak, 10. poglavlje, pokazuje pravo arapsko podrijetlo kao što je potvrđeno svjetovnom poviješću,

²⁶ "A Joktan rodi Almodada, i Shelepha, i Hazarmavetha, i Jeraha,

²⁷ "I Hadoram, i Uzal, i Dikla,

²⁸ "I Obal, i Abimael, i Šeba,

²⁹ "Ofir, Havila i Jobab: svi su to bili sinovi Joktanovi.

³⁰ "A njihovo **prebivalište bijaše od Meše, sve do Sefara**, brda na istoku" (Postanak 10:26-30).

Što je "Meša"? *Abraão Zacuto*, zapravo *Abraham ben Shmuel Zacuth* (1450.-1510.) *sefardski astronom* kaže: „**Meša se na arapskom jeziku zove Mekka**; i Arapi su se složili da je Meša jedno od najstarijih imena Meke; oni vjeruju da je sav planinski dio regije gdje se proizvodio tamjan u najstarijim vremenima nosio ime **Sephar**; odakle *Jacobus Golius* (također: *Jacob van Gool*, *Jacob Gohl* i *Iacobo Golio*; 1596.-1667.), *nizozemski orijentalist*, zaključuje da je ovaj traktat **Mojsijeva planina Zephar**, snažna pretpostavka istinitosti toga je da je **Dhafar**, isto što i kod modernih Arapa, kao i drevni **Saphar**, ime grada u Shihru, jedinoj pokrajini u Arabiji koja nosi tamjan na obali Indijskog oceana (*In Juchasin, fol. 135. 2. (t) Universal History, vol. 18. p. 353.*).

I "od Meke dok ne dođete u grad na istočnoj planini, ili (kao u rukopisu) u istočni grad", što znači možda Medinu, smještenu na istoku; tako da je smisao, prema ovoj parafrazi, **da su Joktanovi sinovi imali svoje prebivalište od Meke do Medine** (*In Pocock. Specimen Hist. Arab. p. 34.*).

Biblija jasno identificira ljude iz Joktana koji žive u Meki i Medini na istoku; to su danas Arapi **a ne Ismaelov narod**. Riječ Arap znači "pomiješan", a ovo je upravo stanje Arapa danas, mješavina Joktana i Kuša, kao što Bog kaže, "Dedan, i Tema, i Buz, i sve što je u krajnjim kutovima, "I svi kraljevi Arabije i svi kraljevi miješanog naroda koji prebiva u pustinji" (Jeremija 25:23-24). Jedan od Kušovih sinova bio je Raama; i on rodi Šebu i Dedana. (Postanak 10:7). Clarkeov komentar kaže: "Rama se nalazi u Rhegmi na jugoistoku Arabije... Šeba i Dedan, koji leže na jugu Arabije ili u Perzijskom zaljevu. Dedan, otok u zaljevu, sada Bahrein, možda predstavlja potonje." Glavna plemena Arabije identificirana u Bibliji su Šeba Dedan. Šeba i Dedan se spominju s Arabijom, čini se da su ova dva plemena migrirala i dominirala Arapskim poluotokom, miješajući se s Joktanitima i stoga je naziv Arabija od *arap* "pomiješan".

Bog Mjeseca Allah u arheologiji Bliskog istoka

Pretpostavka da je Allah (Bog u islamu) nastao kao bog Mjeseca prvi put se pojavila 1901. godine u učenju arheologa Hugo Wincklera (1863.-1913.). Poistovjetio je Allaha s predislamskim arapskim božanstvom poznatim kao Lah ili Hubal, koje je nazvao lunarnim božanstvom. Moderna je znanost odbacila (?) ovu ideju kao neosnovanu.

Prije islama, Kaaba je sadržavala statu u koja je predstavljala boga Hubala. Na osnovu činjenice da je Kaba bila i Allahova kuća, Julius Wellhausen (1844.-1918.) je smatrao da je Hubal drevno ime za Allaha. Učenjak Winckler, zauzvrat je tvrdio da je Hubal bio bog mjeseca, iako su drugi tvrdili drugačije. David Leeming (1937.) ga opisuje kao ratnika i boga kiše, kao i Mircea Eliade (1907.- 1986.).

Noviji znanstvenici odbacili su ovo gledište, dijelom zato što je to nagađanje, ali i zbog nabatejskog podrijetla Hubala, stranog božanstva uvezenog u južnoarapsko svetište - onog koje je možda već bilo povezano s Allahom. Patricia Crone tvrdi da "Da su Hubal i Allah bili jedno te isto božanstvo, Hubal bi trebao preživjeti kao Allahov epitet, što nije. Štoviše, ne bi bilo tradicija u kojima se od ljudi traži da se odreknu jednog za ostale." Joseph Lumbard, profesor klasičnog islama, izjavio je da je ta ideja "ne samo uvreda za muslimane, već i uvreda za arapske kršćane koji koriste ime 'Allah' za Boga".

Sličnu su ideju propagirali u Sjedinjenim Državama 1990-ih kršćanski apologeti koristeći pamflet iz 1994. The Moon-god Allah: In Archaeology of the Middle East, koji je napisao kršćanski pastor Robert Morey (1946.-2019.). Uslijedila je Moreyjeva knjiga iz 2001. pod nazivom Islamska invazija: Suočavanje s najbrže rastućom religijom svijeta. Morey je tvrdio da je "Allah" božica mjeseca u predislamskoj arapskoj mitologiji, te je ukazao na islamsko korištenje lunarnog kalendara i korištenje slika mjeseca u islamu kao podršku. Moderni znanstvenici odbacili su izvornu teoriju i njen popularizirani oblik kao nedokazane. Cijela se ideja smatra spekulativnom i bez temelja u arheološkim zapisima o razvoju religije na Arapskom poluotoku. Također je označeno kao uvreda i za muslimane i za arapske kršćane, budući da potonji također govore o Bogu kao o "Allahu".

Dr. Robert A. Morey (The Moon-god Allah In the Archeology of the Middle East 1994):

„Religija islam ima kao fokus obožavanja božanstva pod imenom "Allah". Muslimani tvrde da je Allah u predislamsko doba bio biblijski Bog patrijarha, proroka i apostola. Dakle, pitanje je kontinuiteta. Je li "Allah" bio biblijski bog ili poganski bog u Arabiji u predislamsko doba? Muslimanska tvrdnja o kontinuitetu ključna je za njihov pokušaj obraćenja Židova i kršćana jer ako je "Allah" dio tijeka božanske objave u Svetom pismu, onda je to sljedeći korak u biblijskoj religiji. Tako svi trebamo postati muslimani. Ali, s druge strane, ako je Allah bio predislamsko pagansko božanstvo, onda je njegova sržna tvrdnja opovrgnuta. Vjerske tvrdnje često padaju ispred rezultata stvarnih znanosti kao što je arheologija. Možemo beskrajno nagađati o prošlosti ili otići i iskopati je i vidjeti što dokazi otkrivaju. Ovo je jedini način da se sazna istina o Allahovom porijeklu. Kao što ćemo vidjeti, čvrsti dokazi pokazuju da je bog Allah bio pagansko božanstvo. Zapravo, on je bio bog Mjeseca koji je bio oženjen božicom Sunca, a zvijezde su bile njegove kćeri.

Arheolozi su širom Bliskog istoka otkrili hramove boga Mjeseca. Od turskih planina do obala Nila, najraširenija religija starog svijeta bila je štovanje boga Mjeseca. U prvoj pismenoj civilizaciji Sumerani su nam ostavili tisuće glinenih pločica na kojima su opisivali svoja vjerska uvjerenja. Kao što su pokazali Sjöberg i Hall, drevni Sumerani štovali su boga Mjeseca koji se nazivao raznim imenima. Najpopularnija imena bila su Nanna, Suen i Asimbabbar. Njegov simbol bio je polumjesec. S obzirom na količinu artefakata koji se tiču štovanja ovog boga Mjeseca, jasno je da je to bila dominantna religija u Sumeru. Kult boga Mjeseca bio je najpopularnija religija u cijeloj drevnoj Mezopotamiji. Asirci, Babilonci i Akadani preuzeli su riječ *Suen* i transformirali je u riječ *Sin* kao svoje omiljeno ime za boga Mjeseca (u genealogiji on je Enlilov sin). Kao što je istaknuo prof. Potts, "Griješ je ime koje je u suštini sumerskog podrijetla i koje su posudili Semiti."

Babilonska religija bila je astralna religija, blisko povezana s kanaanskim običajima, iako je bila više usredotočena na sunce, mjesec i zvijezde i njihovo kretanje nego na neposredne cikluse prirode kao što je to bilo u Kanaanu. Babilonci su kao bogove štovali manifestacije nebeskih tijela. Iz Babilona dolazimo do znakova zodiaka koji predstavljaju sazviježđa.

Helel, jutarnja zvijezda, i Šahar, zora, bila su babilonska astralna božanstva. Hilal هلال (hilāl na arapskom = srodno s hebrejskim H1966; tvorba riječi koje se odnose na biti jasan i sjajan) i znači polumjesec, mjesečina, sjaj, aura. Hilal se može vidjeti na vrhu svake đamiye. Hilāl (ili takozvani mladi mjesec) je prvi polumjesec koji se vidi u zalasku sunca nakon idžtima (okupljanja).

U drevnoj Siriji i Kanaanu, bog Mjeseca Sin obično je predstavljan mjesecom u fazi polumjeseca. Ponekad se pun mjesec stavljao unutar polumjeseca kako bi se naglasile sve mjesečeve mijene. Boginja Sunca bila je Sinova žena, a zvijezde su bile njihove kćeri. Na primjer, Istar je bila Sin(ova) kći. Žrtve bogu Mjeseca opisane su u tekstovima Pas Šamra. U ugaritskim tekstovima, bog Mjeseca ponekad se nazivao Kusuh. U Perziji, kao i u Egiptu, bog Mjeseca prikazan je na zidnim slikama i na glavama kipova. Bio je Sudac ljudi i bogova. Stari zavjet neprestano je prekoravao štovanje boga Mjeseca (vidi: Pnz 4,19; 17,3; 2 Kr 21,3,5; 23,5; Jer 8,2; 19,13; Zef. 1:5, itd.)

Kada je Izrael pao u idolopoklonstvo, to je obično bio kult boga Mjeseca. Zapravo, posvuda u starom svijetu, simbol polumjeseca može se naći na otiscima pečata, stelama, keramici, amuletima, glinenim pločicama, cilindrima, utezima, naušnicama, ogrlicama, zidnim slikama, itd. U Tell- el-Obeid, pronađeno je bakreno tele sa polumjesecom na čelu. Idol s tijelom bika i glavom čovjeka ima polumjesec na čelu sa školjkama. U Uru, Stela iz Ur-Nammua ima simbol polumjeseca postavljen na vrhu popisa bogova jer je bog Mjeseca bio glava bogova. Čak se i kruh pekao u obliku polumjeseca kao čin odanosti bogu Mjeseca. Kaldejski Ur bio je toliko odan bogu Mjeseca da se ponekad nazivao Nannar (na elamskom) na pločama iz tog razdoblja.

Sir Leonard Woolley (1880.-1960.) u Ur-u je iskopao hram boga Mjeseca. Iskopao je mnoge primjere obožavanja Mjeseca u Uru i oni su do danas izloženi u Britanskom muzeju. Harran (bibl. Haran, odatle patrijarh Abraham kreće u Kanaan) je također bio poznat po svojoj odanosti bogu Mjeseca. Pedesetih godina 20. stoljeća u Hazeru u Palestini iskopan je veliki hram boga Mjeseca. Pronađena su dva idola boga mjeseca. Svaki je bio stas čovjeka koji sjedi na prijestolju s polumjesecom urezanim na prsima. Popratni natpisi jasno pokazuju da su to bili idoli boga mjeseca. Pronađeno je i nekoliko manjih statua koje su prema svojim natpisima identificirane kao "kćeri" boga Mjeseca. Što je s Arabijom? Kao što je istaknuo prof. Carleton S. Coon (1904. - 1981.) "Muslimani su notorno mrski čuvati tradiciju ranijeg poganstva i vole iskrivljavati predislamsku povijest kojoj dopuštaju da preživi u anakronim terminima."

Tijekom devetnaestog stoljeća Amaud, Halevy i Glaser otišli su u južnu Arabiju i iskopali tisuće sabejskih, minejskih i katabanskih natpisa koji su kasnije prevedeni. 1940-ih, arheolozi G. Caton Thompson i Carleton S. Coon došli su do nekih nevjerovatnih otkrića u Arabiji. Tijekom 1950-ih, Wendell Phillips, W.F. Albright, Richard Bower i drugi iskopavali su nalazišta u Qatabanu, Timni i Maribu (drevna prijestolnica Šeba). Također su prikupljene tisuće natpisa sa zidova i stijena u sjevernoj Arabiji. Također su otkriveni reljefi i zavjetne zdjele koje su se koristile u obožavanju "Allahovih kćeri". Tri kćeri, al-Lat, al-Uzza i Manat ponekad su prikazane zajedno s Allahom, bogom Mjeseca predstavljenim polumjesecom iznad njih. Arheološki dokazi pokazuju da je dominantna religija Arabije bio kult boga Mjeseca.

U doba Starog zavjeta, Nabonid (555.-539. pr. Kr.), posljednji kralj Babilona, sagradio je Taymu u Arabiji kao središte obožavanja boga Mjeseca. B. Segall (1902. - 1976.) je izjavila: "Zvezdanom religijom Južne Arabije uvijek je dominirao bog Mjeseca u raznim varijacijama." Mnogi znanstvenici također su primijetili da je ime boga Mjeseca "Sin" dio takvih arapskih riječi kao što su "Sinaj," "pustinja Sina," itd. Kada je popularnost boga Mjeseca drugdje oslabila, Arapi su ostali vjerni na njihovo uvjerenje da je bog Mjeseca najveći od svih bogova. Dok su obožavali 360 bogova u Kabi u Meki, bog Mjeseca bio je glavno božanstvo. Meka je zapravo izgrađena kao svetište boga Mjeseca. To je ono što ga je učinilo najsvetijim mjestom arapskog poganstva.

Godine 1944. Gertrude Caton Thompson otkrila je u svojoj knjizi Grobnice i Mjesečev hram Hureidhe da je otkrila hram boga Mjeseca u južnoj Arabiji. U ovom hramu pronađeni su simboli polumjeseca i ne manje od dvadeset i jedan natpis s imenom Sin. Također je otkriven idol koji bi mogao biti sam bog Mjeseca. Kasnije su to potvrdili i drugi poznati arheolozi. Dokazi otkrivaju da je hram boga Mjeseca bio aktivan čak i u kršćansko doba. Dokazi prikupljeni iz sjeverne i južne Arabije pokazuju da je obožavanje boga Mjeseca bilo očito aktivno čak i u Muhamedovo doba i da je još uvijek bilo dominantan kult. Prema brojnim natpisima, dok je **ime boga Mjeseca bilo Sin**, njegova je **titula bila al-ilah**, tj. "božanstvo", što znači da je bio glavni ili visoki bog među

bogovima. Kao što je Coon istaknuo, "Bog Il ili Ilah izvorno je bio faza Boga Mjeseca." Bog Mjeseca se zvao al-ilah, tj. bog, što je u predislamsko doba skraćeno za Allah. Poganski Arapi su čak koristili Allaha u imenima koja su davali svojoj djeci. Na primjer, i Muhammedov otac i stric imali su Allaha kao dio imena. Činjenica da su im njihovi poganski roditelji dali takva imena dokazuje da je Allah bio titula za boga Mjeseca čak i u Muhamedovo vrijeme. Prof. Coon dalje kaže: "Slično tome, pod Muhamedovim vodstvom, relativno anonimni Ilah, postao je Al-Ilah, Bog, ili Allah, Vrhovno biće."

Ova činjenica odgovara na pitanja: "Zašto Allah nikada nije definiran u Kur'anu? Zašto je Muhamed pretpostavio da su paganski Arapi već znali ko je Allah?" Muhamed je odgojen u vjeri Allaha, boga Mjeseca. Ali on je otišao korak dalje od svojih drugova poganskih Arapa. Dok su oni vjerovali da je Allah, tj. bog Mjeseca, najveći od svih bogova i vrhovno božanstvo u panteonu božanstava, Muhamed je odlučio da je Allah ne samo najveći bog, već i jedini bog. Zapravo je rekao: "Gledaj, ti već vjeruješ da je Mjesečev bog Allah najveći od svih bogova. Sve što želim da učiniš je da prihvatiš ideju da je on jedini bog. Ja ti ne oduzimam Allaha već samo obožavam njegovu ženu i kćeri i sve druge bogove." Ovo se vidi iz činjenice da prva točka muslimanske vjerozakone nije: "Allah je veliki" nego **"Allah je najveći", tj. on je najveći među bogovima.**

Zašto bi Muhamed rekao da je Allah "najveći" osim u politeističkom kontekstu? Arapska riječ se koristi za kontrast većeg od manjeg. Da je to istina vidi se iz činjenice da paganski Arapi nikada nisu optužili Muhameda da propovijeda drugačijeg Allaha od onoga kojeg su već obožavali. Ovaj "Allah" je bio bog Mjeseca prema arheološkim dokazima. Muhammed je tako pokušao imati i jedno i drugo. Paganima je rekao da još uvijek vjeruje u Allaha, boga Mjeseca. Jevrejima i kršćanima rekao je da je Allah i njihov Bog. Ali i Židovi i Kršćani su znali bolje i zato su njegovog boga Allaha odbacili kao lažnog boga! Al-Kindi, jedan od ranih kršćanskih apologeta protiv islama, istaknuo je da islam i njegov bog Allah nisu došli iz Biblije nego iz poganstva Sabejaca. Oni nisu štovali Boga iz Biblije, već boga Mjeseca Hubala i njegove kćeri al-Uzza, al-Lat i Manat.

Dr. Newman zaključuje svoju studiju o ranim kršćansko-muslimanskim raspravama izjavom: "Islam se pokazao kao ... odvojena i antagonistička religija koja je proizašla iz idolopoklonstva" (Three Early Christian-Muslim Debates, ed. by N. A. Newman, Hatfield, PA, IBRI, 1994, p 719).

Islamski učenjak Caesar Farah zaključio je: "Nema razloga, dakle, prihvatiti ideju da je Allah prešao na muslimane od kršćana i Židova." Arapi su štovali boga Mjeseca kao vrhovno božanstvo. Ali to nije bio biblijski monoteizam. Iako je bog Mjeseca bio veći od svih drugih bogova i božica, ovo je još uvijek bio politeistički panteon božanstava. Sada kada imamo stvarne idole boga Mjeseca, više nije moguće izbjeći činjenicu da je Allah bio paganski bog u predislamskim vremenima. Je li onda čudno da je simbol islama polumjesec? Da polumjesec sjedi na vrhu njihovih džamija i minareta? Da se polumjesec nalazi na zastavama islamskih naroda? Da muslimani poste u mjesecu koji počinje i završava pojavom polumjeseca na nebu?"

Gesenius Hebrejski i Kaldejski leksikon za Sveto pismo Starog zavjeta, preveo Samuel Prideaux Tregelles piše: "narod iz Arabije, od rase Joktanita ... Alilai koji žive blizu Crvenog mora u oblasti gdje se nalazi zlato; njihovo ime, Mjesečeva djeca, tako nazvana od obožavanja Mjeseca, ili Alilat. " (Gesenius Hebrew and Chaldee Lexicon to the Old Testament Scriptures, translated by Samuel Prideaux Tregelles, 1979, p. 367)

"Allah, vrhovno biće muslimana: Prije islama. Da su Arapi, prije vremena Muhameda, prihvatili i štovali, na neki način, vrhovnog boga zvanog Allah, - "Ilah, ili bog, ako je oblik izvornog arapskog izvora; ako je od aramejskog, od Alaha, "bog" - čini se apsolutno sigurnim. Ovdje ne treba razmatrati je li on bio apstrakcija ili razvoj nekog pojedinačnog boga, kao što je Hubal... Ali oni su također prepoznavali i težili štovanju drugih striktno podređenih bogova. ... Sigurno je da su smatrali određena božanstva (spomenuta u liii. 19-20 su al-'Uzza, Manat ili Manah, al-Lat'; neki su tumačili vii, 179 kao referencu na izopačenost Allaha u Allat kao Allahove kćeri (vi. 100; xvi, 59; xxxvii, 149; liii, 21); Ovo je za Muhammeda i Mekance značilo da je od svih bogova koje su obožavali Allah jedino pravo božanstvo. Ono nije uzimalo u obzir prirodu Boga u apstraktnosti, samo lični položaj Allaha. ...ilah, zajednička imenica iz koje Allah vjerojatno potječe..." (First Encyclopedia of Islam, E.J. Brill, 1987, Islam, p. 302)

Zaključno

„Mit o Ishmaelu (Išmaelu, kod nekih Ismael) je mit da su Arapi Abrahamovi potomci, preko njegovog sina Išmaela. Ova tvrdnja je iznesena kao odgovor Židovima koji su se hvalili da je Abraham otac njihove rase. McClintockova i Strongova dobro poznata enciklopedija o religiji komentira: „Postoji prevladavajuća ideja da Arapi, i na jugu i na sjeveru, potječu od Ismaela. Odlomak u Postanku 16:12 često se navodi kao da je to proricanje te nacionalne neovisnosti, koju su u cjelini, Arapi održali više nego bilo koji drugi narod. Ali ova pretpostavka (što se tiče pravog značenja citiranog teksta) se temelji na krivom shvaćanju izvornog hebrejskog.

Ova su proročanstva našla svoje ostvarenje u činjenici da su Ismaelovi sinovi smješteni, općenito govoreći, istočno od ostalih Abrahamovih potomaka, po Saraorby Keturah. Ali ideja da su južni Arapi potomci Ismaela potpuno je neutemeljena i čini se da potječe iz tradicije koju je izmislila arapska taština da su oni, kao i Židovi, Abrahamovo potomstvo - taštine koja, osim što unakazuje i krivotvori cijelu povijest patrijarha i njegovog sina Ismaela, prenijela je scenu toga iz Palestine u Meku.

Golemi prostori zemlje poznati nam pod imenom Arabija postupno su postali naseljeni raznim plemenima različitih loza. Uvjerljivi razlog zašto muslimani tvrde da su Abrahamovi potomci je vjerski razlog. Kur'an prenosi povijesno okruženje biblijskih patrijarha iz Palestine u Meku. Kur'an čak govori o Abrahamu kako obnavlja Kabu! Ako se prizna da Abraham nikada nije živio u Mekki i stoga Arapi nisu njegovi potomci, onda bi sam Kur'an bio poništen. Ipak, arheološki dokazi su neodoljivi da Abraham nikada nije živio u Meki! Došao je iz grada Ura koji je pronađen u Iraku, a zatim se odatle preselio na zapad u Palestinu (Kanaan).

Sve do otprilike četvrtog stoljeća po. Kr. gotovo svi stanovnici Arabije bili su mnogobošci. Znamo mnoga imena njihovih božanstava, budući da je najčešći cilj arapskih natpisa bio prizvati bogove na neki način, obično moleći ih ili zahvaljujući im. Tvrdnja muslimana da je Allah Bog Biblije i da je islam nastao iz vjere proroka i apostola opovrgnuta je čvrstim, nadmoćnim arheološkim dokazima. Islam nije ništa drugo nego oživljavanje drevnog kulta boga Mjeseca. Preuzeo je simbole, obrede, ceremonije, pa čak i ime svog boga iz drevne poganske religije boga Mjeseca. Kao takvo, to je čisto idolopoklonstvo i moraju ga odbaciti svi oni koji slijede Evanđelje.

Dakle kako R. Morey piše da "Nigdje u Kuranu ne stoji da je Ismael praotac arapske rase. Budući da se o tome ne uči u Kuranu, to ne može biti pravo islamsko vjerovanje. Arapska književnost ima vlastitu verziju pretpovijesnih vremena, ali ona je potpuno legendarna" (Britannica, Bd. 2; p.176).

"Vjerovanje da Arapi potječu od Ismaela dolazi prvenstveno od Muhameda, proroka islamske vjere. On je u osnovi želio da njegova religija bude abrahamskog podrijetla poput Židova i kršćana, pa je napravio svoju verziju arapske povijesti tvrdeći da potječe od Ismaela, čime je njegova poganska religija abrahamskog podrijetla. Jasno je da "Muhammed nije bio obaviješten o Abrahamovoj obitelji." (Fritz Hommel, Der Gestirndienst der alten Araber 1901.)

I kao što je Isaac Newton tvrdio: "Ovo vrijeme nesreće započelo je otvaranjem izvora bezdana, pod kojim se razumijeva uspon krive religije." Ta nesreća došla je u svijet pojavom nove monoteističke religije nastale u Arabiji u VII. st. Osnovao ju je Muhamed (temelji se na propovijedanju Božjega poslanika Muhameda između 610. i 632. po. Kr.), a njezini se sljedbenici nazivaju muslimani. Islam uz religiju, kojim se očituje pokornost Božjoj volji, znači i civilizaciju (ovozemaljsku uređenost zajednice po islamskim zakonima). Islamska era počinje 622. po. Kr., kada se Muhamed sa svojim pristašama preselio iz Meke u Medinu.

¹⁵ »A čuvajte se lažnih proroka, koji dolaze k vama u ruhu ovčjemu, a iznutra su vuci grabežljivi. ¹⁶ Po njihovim ćete ih plodovima prepoznati. Zar se grozdovi беру s trnja ili smokve s bodljike? ¹⁷ Tako svako dobro stablo rađa plodovima dobrim, a nevaljalo stablo rađa plodovima zlim. ¹⁸ Ne može dobro stablo roditi zlim plodovima niti može nevaljalo stablo roditi plodovima dobrim. ¹⁹ Svako se stablo koje ne rađa dobrim plodom siječe i u oganj baca. ²⁰ Dakle, po njihovim ćete ih plodovima prepoznati.« (Matej 7:15-20)

Ove riječi je naš Gospodin uputio svojim učenicima, neovisno o kojim „lažnim prorocima“ se radi, jer budimo iskreni, oni su uvijek izvana u ruhu ovčijem, a iznutra su grabežljivci, i trnje su i bodljike bez ukusna ploda, uvijek rađaju zli plod, kao i svako nevaljalo stablo.

Različiti židovski koncepti o Mesiji i njihovi ciljevi

Karl E. Grözinger

Gledajući vrijeme Drugog hrama već smo vidjeli tri najvažnije koncepcije Mesije, od kojih je monarhijsko očekivanje Mesije Ben Davida nedvojbeno ostalo dominantno u sljedećim stoljećima, čak i ako je ovo ime potaknulo posve različite poglede na mesijansko poslanje.

Sve u svemu, gledajući dosadašnju židovsku religijsku povijest, postoji najmanje osam ili devet različitih koncepata o Mesiji, od kojih se neki čak dijele na daljnje podskupine. Ovdje želim barem ukratko ocrtati ovih devet pojmova o Mesiji kako bih potom detaljnije predstavio nekoliko, uglavnom nepoznatih primjera.

Prvo postoji:

1. Najpoznatiji politički mesija

Kada razmišljamo o političkom mesiji, naravno, obično mislimo na Davidovog kraljevskog potomka, monarhijskog mesiju. Srednjovjekovni Mojsije Maimonides (1135-1204) o njemu kaže kratko i jezgrovito:

“Kralj Mesija će jednog dana ustati i obnoviti Davidovo kraljevstvo na njegovu izvornu moć. On će sagrađiti hram i okupiti raspršeni narod Izraela, i u njegovim će se danima svi zakoni vratiti kao što su nekad bili.

U 19. stoljeću, u vrijeme ranog cionizma, iz ovog monarhijskog oblika političkog mesije razvila se demokratska verzija političkog mesije, koju bih kasnije ukratko predstavio.

2. Svećenik-Mesija

Drugi model mesije je svećenik-mesija, poznat prvenstveno iz Kumrana i apokrifa, odnosno kultno orijentirani mesija iz kuće velikog svećenika Aarona. Ovaj lik svećeničkog mesije također se ponavlja u razbacanim rabinskim tekstovima.

– Ovaj Svećenički Mesija nema nikakvu političku i društvenu funkciju, on je svećenik!

3. Proročki Mesija

Treća vrsta Mesije je proročki mesija u liku glavnog proroka Mojsija. Donosi, prije svega, znanje i etičku opomenu.

4. Apokaliptični Mesija

Sljedeći tip Mesije je u osnovi opet onaj prvi, Davidov. No, on se od čisto političkog Mesije razlikuje po tome što ga prate apokaliptični prevrati i promjene u prirodi i kozmosu, poput obilja žetve i mira među divljim životinjama. Iščekivanje uskrснуća mrtvih također je ovdje središnje. Ovaj uzvišeni Davidov Mesija stoga se može nazvati apokaliptičnim Mesijom. U srednjovjekovnoj Kabali, ovaj apokaliptični Mesija je prikazan unutar sveobuhvatnog dualizma dobra i zla, tako da mesijanska borba postaje bitka između transcendentnih sila tame (uključujući Antikrista) i sila svjetla. Ovo dualističko poimanje Mesije nekih kabalista već je predloženo u borbi sinova svjetla protiv sinova tame u tekstovima Kumrana.

5. Mesija kao Adam redivivus

Potpuno novi tip mesije u rabinskom judaizmu je kurativno-unitivni Mesija kojeg je predstavio srednjovjekovni kabalist Asriel iz Gerone (oko 1160.-1238.). Ovaj kabalistički Mesija u zapanjujućoj mjeri odgovara kršćanskom Mesiji koji je okajao istočni grijeh prvog čovjeka. Prema Asrielu, Mesija je obnovljeni Adam haRishon, Adam redivivus. Za Asriela, Mesija je savršeni Adam. Ovaj savršeni Adam uspijeva ono što njegov grešni arhetip nije mogao. On je prvi koji će ispuniti zadatak koji je već bio dodijeljen prvobitnom Adamu. Njegova je zadaća bila držati na okupu proturječja ovoga svijeta, suprotnost dobra i zla, muškoga i ženskoga, svjetla i tame itd. te ih spojiti u sveobuhvatno jedinstvo i tako stabilizirati svijet. Prvi Adam nije uspio u ovom zadatku - to je bio pad. I od ovog pada svijet je zarobljen u suprotnostima i proturječjima - sve dok jednoga dana Mesija, kao savršeni Adam, ne dovede do jedinstva suprotnosti.

6. Teurgijski Mesija

Sljedeći tip mesije je teurgijski Mesija kabale. Upravo taj mesijanski lik uz pomoć teurgije, odnosno magijsko-sakramentalnog utjecaja na Boga, stvara unutarnje-božanski sklad, a time i sklad u cijelom stvorenju. Najpoznatiji mesijanski pretendent ove vrste u povijesti je legendarni rabin Josef della Reina (16. stoljeće). Utemeljitelj istočnoeuropskog hasidizma, Israel ben Eliezer the Ba'al Shem Tov (1700.-1760.), također pripada ovoj teurgijskoj kabali. Sam Ba'al Shem Tov govori o usponu na nebo, gdje susreće Mesiju ben Davida u nebeskim dvoranama. Kada Ba'al Shem Tov pita kada će doći Sin Davidov, dobiva odgovor: „Kad tvoje učenje dođe do kraja svijeta.“ Ovaj odgovor, odnosno širenje hasidskog učenja diljem svijeta kao preduvjeta za dolazak Mesije, do danas je temelj Lubavitch Hasidskog mesijanizma. To znači da je širenje hasidskog učenja rad na pripremi za mesijanski dolazak. Uz Mesijin poziv na širenje hasidskih učenja, Ba'al Shem Tov na nebu primio je sveto božansko ime od nebeskog Mesije. Sa snagom ovog teurgijski djelotvornog svetog imena Božjeg, mesijansko bi djelo trebalo lakše uspjeti. Mesija ovdje također postaje učitelj mistično-teurgijskih praksi koje pomažu ubrzati mesijanski dolazak. Uz pomoć ovog čarobnog i svetog imena, Hasidi bi se trebali boriti protiv sila zla u svijetu i time pripremiti kraljevstvo Mesije. Ovako sve to stoji u pisanju Ba'al Shem Tova:

„Tada sam upitao Mesiju: 'Kada dolaziš, Gospodine?' A on mi je odgovorio: 'Ovako ćeš to znati: kada tvoje učenje bude poznato i objavljeno u svijetu i tvoji izvori će doprijeti [s onim] što sam te poučio i ti primio, tako da će i oni imati mistične unije i mogu postići uspone poput vas! Tada će sve zdjele [Klippot, sile zla] biti uništene i doći će vrijeme dobrog zadovoljstva i iskupljenja. [...]'.“

U ovom prikazu, Mesija u konačnici postaje simbol uspješnog širenja hasidskog učenja. Ovo širenje hasidskog učenja i uništavanje ljuštura zla uz pomoć božanskih imena moraju postići sami ljudi. Međutim, oni to čine uz pomoć božanskih imena koja im je dao nebeski Mesija. Nakon što je posao obavljen, Mesija može takoreći ući u namještenu postelju. Mješavina ovog teurgijskog Mesije i lurijanske Kabale, koja će biti spomenuta u nastavku, je dobro poznati Mesija Shabtai Zvi iz 1666. god. Njegovo očekivano mesijansko djelovanje bilo je prikupiti iskre božanske svjetlosti raspršene po svijetu i u kraljevstvu zla kako bi se obnovilo jedinstvo božanskog svijeta svjetlosti, a time i njegova zemaljskog sjaja. Ovdje Mesija barem dovodi do završetka uništenja zlih sila u ovom svijetu istrgnuvši božansko svjetlo iz tame zla.

7. Trpeći Mesija

Još jedan mesijanski tip također je malo poznat, naime lik patničkog Mesije. Mesiju kao patničku figuru spasenja prvi put susrećemo u rabinskoj literaturi u liku Mesije Ben Josepha. Ovaj Mesija ne pripada judejskoj kraljevskoj Davidovoj dinastiji, već dolazi iz drevnog biblijskog sjevernog kraljevstva Izraela, deset izgubljenih plemena drevnog izraelskog sjevernog kraljevstva. Ovo također dočarava cjelinu izraelskog naroda na mesijanski način. Prema drevnim tekstovima, Mesija Ben Joseph započinje političko djelo otkupljenja. Ali tada podleže neprijateljskim silama i umire boreći se za Izrael. Tek tada se pojavljuje Davidov Mesija, koji privodi kraju borbu protiv izraelskih neprijatelja. S likom mesije Ben Josepha, čini se da se ujedno veliča politički neuspjeh ili gubitnik koji je dao sve za svoj narod. Ono što hoću reći je: Čak i izgubljena mesijanska borba služi cilju iskupljenja! Lik Mesije koji pati kasnije je razvijen na mnogo različitih načina. Najvažniji element koji su neki

autori dodali Mesiji patniku je ideja zamjeničke patnje Mesije koji otkupljuje grijeh Izraela. Samo kratki izvadak iz rabinskog midraša. U ovom Midrašu Bog pregovara s Mesijom po imenu Efraim na nebu o uvjetima njegovog silaska na Zemlju kako bi ispunio svoju mesijansku misiju. Tamo piše:

Tada je Sveti, blagoslovljen bio On, počeo dogovarati uvjete s [Mesijom] i rekao mu: Oni koji su skriveni s tobom [pod prijestoljem Božjim], čiji će te grijesi jednog dana dovesti pod željezni jaram, i oni će vas [...] mučiti. [...] Zbog njihovih grijeha, jezik će vam se jednog dana zalijepiti za nepce.”

Mesija prihvaća ove uvjete, žaleći, ali ipak spreman otkupiti sve one koji su još živi kao i one koji su odavno umrli. Ovdje je prikazan židovski Mesija kakvog poznajemo iz kršćanske dogmatike. Židovska skupina koja je stajala iza ovih tekstova stoga nije primarno imala političku čežnju za iskupljenjem, već žudila za iskupljenjem od vlastitih grijeha i od grijeha ostatka svijeta. Mesija će ih svojom patnjom okajati.

8. Mesija kao simbol Tikkuna

Još jedna verzija židovske mesiologije je ona lurijanske kabale iz 16./17. stoljeća. Prema ovom kabalističkom učenju, cijela je kreacija pala u stanje nesavršenosti kroz dvostruki pad. Prva nesreća bio je kozmički proces nužnog ograničenja božanske beskonačnosti u svrhu razlikovanja i oblikovanja raznolikosti u svijetu. Drugi pad bio je Adamov pad. Zadatak Izraela i nekih prozelita iz naroda svijeta sada je da svojim djelovanjem, odnosno ispunjavanjem židovskih zapovijedi, pokajanjem i teurgijskom molitvom iscijele ovaj dvostruki pad. Ovo zajedničko mesijansko djelo okrunjeno je dolaskom Mesije. Mesija tada više nema što raditi. To je, tako reći, samo simbol uspješnog restauratorskog rada. Mesija je simbol Tikkuna.

9. Međunarodni ideološki mesijanizam

Posljednji oblik očekivanja Mesije koji se ovdje spominje u osnovi je samo sekularizacija i denacionalizacija upravo spomenutog lursko-simboličkog očekivanja Mesije. To se odnosi na suvremene mesijanizme koji se lišavaju figure osobnog mesije. To su mesijanstva koja središnju zadaću čovječanstva vide u ostvarenju utopijskog svijeta i ljudskog mira. Postizanje ovog utopijskog mirovnog cilja tada se promatra kao mesijansko kraljevstvo. I spomenuti Abraham Geiger formulirao je takav utopijski-globalni mesijanizam bez mesije; ovdje treba spomenuti i Franza Rosenzweiga, a prije svega, očito još udaljeniji model socijalističko-komunističkog mira u svijetu. Ovdje je Mesija samo simbol za sveobuhvatno međunarodno razumijevanje i opću univerzalnu religiju - ili univerzalnu ideologiju.

Lažni posrednici vode prema dolje

Budite spašeni i pomireni prepoznajući Oca u Isusu. Isus predstavlja Oca pred svijetom i izabrane pred Bogom, u kojima je obnovio Božju moralnu sliku. Tko to svaća je njegov nasljednik, a On im govori: “[Tko je vidio mene, vidio je Oca.](#)” (Ivan 14,9). „[Sve mi je predao Otac moj i nitko ne poznaje Sina - osim Oca, niti tko poznaje Oca - osim Sina i onoga kojemu Sin hoće razotkriti.](#)” (Matej 11,27).

Nijedan svećenik, nijedan religiozni fanatizam ne može otkriti oca Adamovom sinu ili kćeri. Ljudi imaju samo jednog zagovornika, jednog posrednika koji može oprostiti prijestup.

Mesije, svećenici i vođe nemaju pravo stati između Isusa i ljudi za koje je umro, kao da imaju osobine spasitelja i da mogu opraštati grijeh. Oni sami su grešnici i samo ljudska bića. Svi žrtvenici, žrtve, tradicije i izumi kojima čovjek želi zaraditi svoje spasenje su lažni. Jednog će dana shvatiti da su njihova varljiva učenja dovela do zločina svih vrsta. Oni su odgovorni za mnoge strašne zločine koje su ljudi počinili nad svojim bližnjima. Mučeni su mučeni i ubijani jer je ljude potaknuo Sotona da čine zlo. Ove stvari su učinjene pod vlašću čovjeka grijeha, koji je zauzeo svoje mjesto umjesto Boga, sjedeći u Božjem hramu i predstavljajući se kao Bog kako bi izvršio svoje vlastite namjere. Sudac cijele zemlje će pozvati na odgovornost one koji su počinili ta djela. Slučaj svakog zatvorenika, svakog mučenog zabilježio je anđeo.

Otkrivenje Isusa Krista

Nakon toga pogledah, kad gle - na nebu otvorena vrata; a onaj prijašnji glas koji začuh, kao glas trube što govoraše sa mnom, kazivaše: »Uzađi ovamo, i pokazat ću ti što se treba dogoditi nakon ovoga!« (Otkrivenje 4:1)

Otvaranje sedam pečata - redosljed nebeskih događaja

⁷ I dođe, i uzme knjigu iz desnice Onoga koji sjedi na prijestolju. ⁸ I kad uze knjigu, četiri bića i dvadeset i četiri starješine padoše pred Jaganjca. U svakoga bijahu citre i zlatne čaše pune kâda, a to su molitve svetih. ⁹ I pjevahu pjesmu novu, govoreći: »Dostojan si uzeti knjigu i otvoriti pečate njezine, jer si bio zaklan i svojom nas krvlju otkupio za Boga iz svakog plemena i jezika i puka i naroda, ¹⁰ i učinio nas kraljevima i svećenicima Bogu našem; i kraljevat ćemo na zemlji.« (Otkrivenje 5:7-10)

Prva četiri pečata (Otkrivenje 6)

Četiri jahača i četiri konja su **četiri neizbježna zla** koja će se pojaviti na kraju vremena nagovještavajući kraj svijeta.

Otvaranje 1. pečata, prvi jahač ili djelovanje prvog zla

„² I pogledah, kad gle: konj (G2462 predstavnik vršenja božanske moći) bijelac (G3022 bijela odjeća), a onaj (anđeo pobjede) koji sjedi na njemu imaše lûk (G5115, luk za strijelu je naprava za ubijanje). I bî mu dan vijenac (G4735 krana, kraljevski znak, lat. corona), te iziđe pobjeđujući i da pobijedi (G3528 biti jači).“

Značenje stiha iz **Otkrivenja 6:2** (gore) **ne treba se poistovjećivati s bijelim konjem i jahačem iz Otkrivenja 19:11**, jer ondje je početak niza strašnih osuda. Vidi Otkrivenje 6:12 i redosljed događaja u Mateju 24:4-28.

Bijeli konj s jahačem koji izlazi kao pobjednik ne predstavlja Kristov dolazak s neba sve do 19. poglavlja. Neki pretpostavljaju da je ovdje riječ o nečem ili o nekom procesu koji donosi i održava ujedinjenje Rimskog carstva. Bog će to dopustiti, dok čovjek u svom ponosu to smatra svojim uspjehom (1. Solunjanima 5:3). Čovjek ne razmišlja o miru s Bogom i onome što Bog smatra pravednim. (komentar F. B. Meyer, 1847 - 1929)

Dr. Bryan Ardis (www.ardisantidote.com) otkrio je šokantnu vezu između corona pandemije i vječne bitke dobra i zla koja je započela u Edenskom vrtu. U ovoj ekskluzivnoj mreži Stew Peters Networka, redatelj Stew Peters, nagrađivani redatelj Nicholas Stumphauzer i izvršna producentica Lauren Witzke iznose na vidjelo istinu koju je sotona sam pokušavao potisnuti. Ardis u svom filmu "Watch the Water" (<https://rumble.com/v10mnew-live-world-premiere-watch-the-water.html>) kaže:

„Kad kažem, ovo je najzločestija stvar s kojom sam se susreo u cijelom životu. Jeste li si to ikada mogli zamisliti? Ovo je najveći simbol zla u cijelom kršćanstvu. Što je simbol zla u kršćanstvu? Zmija? Zmija! Možete li zamisliti nešto gore od trovanja cijelog svijeta zmijskim otrovom? Ubrizgati zmijski otrov u vene, a pri tom upotrijebiti mRNA tehnologiju koju su godinama izolirali iz zmijskog otrova?

Znaju da je ta mRNA neobično stabilna, stabilnija od bilo koje druge mRNA koju su desetljećima izolirali iz drugih prirodnih organizama. Godine 2015. uzeli su mRNA iz otrova krait kobre otrovnice i zapravo su omotali tu mRNA u nanočestice hidrogela. Koliko ste puta čuli za ovo, o ovim novim mRNA cjepivima koje su učinili stabilnijima? Zapravo su dodali takozvane Dynabeads, hidrogelove nanočestice, koje okružuju izolirani mRNA zmijskog otrova i to ju je učinilo još stabilnijom. Stabilnost mRNA omotača je potrebna da olakša ulazak u vaše stanice, znate da su Dynabeads magnetne, metalne nanočestice ...

... Wall Street Journalu je dozvoljeno da napravi jedan članak i oni se posebno obraćaju riječi virus, koji je endemski koronavirus, i u tom članku zapravo stoji **da latinska izvorna definicija „corona“ znači virus, a povijesno također znači otrov.**

Ja sam počeo da se pitam, pa šta je sa imenom Corona? Ima li to ime latinsku definiciju ili bilo kakvu definiciju? Pa sam zapravo pogledao, koja je definicija, a na dictionary.com postoji 13 definicija za Coronu, a religijsko, crkveno, znači zlatna traka na dnu mitre. ... dakle, ovo bi zapravo mogla biti papina otrovna pandemija. Može se čitati i kruna, Corona takođe znači kruna na latinskom, vizuelno vidimo kraljeve predstavljene simbolom krune. Zato spoji ovo zajedno, kraljevski otrov kobre, to bi zapravo moglo glasiti pandemija otrova *kraljevske kobre*. Govorim to već oko godinu dana i zapravo više vjerujem da je ovo vjerski rat u svijetu. Zapravo sam se držao toga.

Kristova je poruka oduvijek bila: On, Bog, je glavni iscjelitelj, a vjera prethodi svim čudima, a ne cjepivo. On je slijepcu dao vid, dotakao je gubavca. Zašto zapravo vjerujemo više lijekovima? I zašto čovjek od svih stvari, navodno više vjeruje u znanost i lijek, nego u ono što govori ljudima da se mole Bogu? Božja najveća kreacija ste bili vi, a vi ste sačinjeni od genetske niti DNK koja je jedinstvena za vas. Kad bih učinio nešto nevjerovatno zlo, kako bi ironično bilo da Katolička crkva ili bilo tko drugi, koristi jedan simbol životinje koja predstavlja zlo u svim religijama, a to je ili zmija ili zmaj, koji je zapravo zmija s nogama.

Uzmete tu zmiju, ili tu kobru, i smislite kako izolirati gene iz te zmije, zatim natjerati te gene iz te zmije da se umetnu u vašu od Boga danu stvorenu DNK, mislim da je to plan cijelo vrijeme. Radi se o ubacivanju zmija, zlih DNK, u vaš Bogom stvoreni DNK, a oni su smislili kako to učiniti. Vjerujem da se ovom mRNA tehnologijom koriste, mRNA koja je izvađena iz otrova kraljevske kobre. I mislim da žele da taj otrov završi u vama i učine vas hibridom Sotone koji više ne pripada samo Bogu ili Božjoj kreaciji.“ (*kraj Ardisonova teksta*).

Dr. Carrie Madaj propituje što je "biti čovjek". Zašto? Budući da takozvana kovid cjepiva primjenjuju tehnologiju rekombinantne DNA / RNA koja "prepisuje" genetski kod slično kao što Monsanto, na primjer, prepisuje genetski kod brojnih sjemenki (uključujući rajčicu, kukuruz itd.), A da se ne spominje primjena genetska biotehnologija za životinje:

„Biotehnologija se može klasificirati kao kloniranje životinja s identičnim genetskim sastavom ili genetskim inženjeringom (putem tehnologije rekombinantne DNA i uređivanjem gena) za proizvodnju genetski modificiranih životinja ili mikroorganizama. Kloniranje pomaže u očuvanju vrsta i pasmina, posebno onih s izvrsnim biološkim i ekonomskim svojstvima. Tehnologija rekombinantne DNA kombinira genetske materijale iz više izvora u pojedinačne stanice kako bi generirala proteine.“ (Journal of Animal Science and Biotechnology, Published: 19 April 2019).

Genetski modificirani organizmi mogu se patentirati i posjedovati, npr. Monsanto je vlasnik GMO sjemenja. Jednom kada se DNK cjepiva upotrijebe na ljudima - a to nikada prije nije učinjeno - ljudi bi mogli biti u tuđem "vlasništvu". U teoriji bismo mogli biti "patentirani". ("Covid Vaccines" and "Genetically Modified Humans"; Global Research on July 19, 2020)

Otvaranje 2. pečata, drugi jahač ili djelovanje drugog zla

Otkrivenje 6:4: „I iziđe drugi konj, riđan (koji bijaše crven poput vatre G4442 *vatreno crven*). I njegovu je konjaniku (jedan anđeo rata) dano dignuti mir (G1515 *miran suživot*) sa zemlje da se ljudi među sobom (G240 *međusobno*) pokolju (G4969 *klanje radi žrtvovanja, tj. okultni pokolji i ratovi*). I dan mu je mač velik (G3162 *nož za klanje, žrtveni nož*).“

Slika u zračnoj luci Denver.

Vojnikovo oružje, mač i strojica, izlaze iz „gay pride“ zastave sa samo „šest (duginih) boja“. On donosi smrt, razaranje i pustoš, golub mira biva posječen. Najviše će stradati djeca, majke će tugovati, preživjeli će patiti.

U vidnom polju Otkrivenja pojavljuje se drugi konj, više ne bijel, već crven poput krvi. Boja konja, crvena boja krvi, u svakom slučaju odgovara misiji jahača. Konj je simbol rata, ali promijenjena boja ukazuje da su se uvjeti rata potpuno promijenili. Nije to više pobjedonosni rat na teritoriju neprijatelja, dok je unutar vlastitog teritorija mir, sada je vlastita zemlja natopljena krvlju. Na konju je sjedio jedan, komu je dana vlast, s velikim mačem u ruci, i dana mu je moć "da uzme mir sa zemlje" i da natjera ljude "da se međusobno ubijaju". Najjednostavnijim jezikom kojim se može otkriti simbolizam naznačeno je da će zemlju razdirati i građanski rat (B. W. Johnson, *The People's New Testament* 1891).

"Zemlja" koju apostol Ivan razmatra bila je Rimsko carstvo (od 285. po. Kr. podijeljeno na Zapadno i Istočno). U posljednjim vremenima tim događanjima bit će pogođeni svi stvarni nasljednici tzv. Rimskog carstva, bilo da su na istoku ili na zapadu, mir će im biti oduzet. Sve je bilo u miru, ali sada se naznačuje razdoblje unutarnjeg rata. Uvijek sam se pitao kako da si objasnim opetovana upozorenja kršćanskih vidioca na masovne građanske ratove unutar tzv. kolektivnog Zapada na kraju vremena? Sada mislim da otvaranje Drugog pečata daje na to odgovor. Deset kraljevstava, kao stvarni nasljednici Rimskog carstva, ratovali su širom svijeta i osvajali nove teritorije, od dana pada Rimskog imperija (zapadnog i istočnog), pa sve do danas. Otvaranje drugog pečata mijenja očigledno tok svih stvari, a završit će padom velike Bludnice i proročkim ulaskom u vremensko razdoblje Velike nevolje. Iz cijele te priče se ne smije izostaviti, niti zaboraviti, 3. Rim, istočno rimsko carstvo, ili novovjeko prijestolje Pravoslavlja u Rusiji na istoku.

Otvaranje 3. pečata, treći jahač ili treće zlo

Otkrivenje 6:5-6: „⁵ I kad otvori treći pečat, čuh treće biće gdje govori: »Dodi i vidi!« I pogledah, kad gle: konj vranac (*crni konj*, G3189 *simbol gladi*), a onaj (anđeo zakona) koji sjedi na njemu držaše tezu (G2218 *podvrgavanje vlasti*) u ruci svojoj. ⁶ I čuh glas isred četiriju bića gdje govori: »Mjera (G5518 *1 litra = dnevni obrok*) pšenice za denar i tri mjere ječma (G2915 *životinjska hrana*) za denar! A ulju i vinu ne naudi!«

Otvaranje 4. pečata, četvrti jahač ili četvrto zlo

Otkrivenje 6:8: „I pogledah, kad gle: konj zelenko (G5514 *kloros, zelena*), a onomu (anđeo smrti) koji sjedi na njemu ime je Smrt (G2348 *smrtna kazna, pogubljenje*) i prati ga Podzemlje (G86 *haidēs, Hades*). I bi im dana vlast (G1832 *exousia, zakonitost odlukom, pravo na djelovanje*) nad četvrtinom zemlje: ubijati mačem i glađu i smrću i zvijerima zemaljskim.“

Otvaranje 5. pečata

Otkrivenje 6:9-11: „⁹ I kad otvori peti pečat, vidjeh pod žrtvenikom (G2378 *oltar za žrtve paljenice = stol Gospodnji*) duše (G5594 *dah, životna sila koja oživljava živa bića, duša kao sjedište osjećaja, želja, osjeta, želja i prohtjeva, srce = duša*) zaklanih zbog riječi Božje i zbog svjedočanstva (G3141 *marturija, svjedočenje kao dokaz*) koje imahu. ¹⁰ I vikahu snažnim glasom govoreći: »Dokle, Gospodaru sveti i istiniti! Zar nećeš suditi i svetiti krv našu na onima što prebivaju na zemlji?« ¹¹ I svakomu bijahu dane bijele haljine, i bi im rečeno neka otpočinu (G373 *smjestiti se radi (privremenog) odmora; - implicitno osvježiti se, zadržati mir*) još malo vremena dok se ne ispuni broj i suslugu njihovih i braće njihove, koji imaju biti ubijani kao i oni.“

Da se radi o mučenicima vidi se iz cjelokupnog opisa. Ali budući da je klaonica bila ovdje na zemlji, prirodan bi zaključak bio da se žrtveni oltar traži ovdje i da se cijeli proces premjesti ovdje pod ovim pečatom, a ne u nebu. Vrata na nebu su otvorena (Otk 4,1) i za svakoga od njih pripremljena je bijela odjeća, ali trebaju „spavati“ dok ne dođe vrijeme uznesenja.

Otvaranje 6. pečata

Otkrivenje 6:12-17: „¹² I vidjeh kad otvori šesti pečat, i gle: velik potres nasta, i sunce posta crno kao dlakava kostrijet (tj. kao crna vrećasta haljina od životinjske dlake koja se nosila kao ogrtač za žalost), i mjesec posta kao krv; ¹³ i zvijezde nebeske padoše na zemlju kao što smokva stresa svoje nezrele plodove kad je potresa jak vjetar. ¹⁴ I nebo se razdvoji kao svitak kad se smota; i svaka gora i svaki otok pomaknuše se sa svojih mjesta. ¹⁵ I kraljevi zemaljski, i velikaši, i bogataši, i tisućnici, i mogućnici, i svaki rob i svaki slobodnjak - svi se posakrivaše u špiljama i po stijenama gorskim; ¹⁶ i govorili su gorama i stijenama: »Padnite na nas i sakrijte nas od lica Onoga koji sjedi na prijestolju i od gnjeva Jaganjčeva. ¹⁷ Jer dođe veliki dan gnjeva njegova i tko može opstati?«

Poggendorffov “Annals of Physics”, tom 29, stranica 447 svjedoči:

“Noć 12.-13. Studeni 1832. obilježio je vrlo neobičan meteorski fenomen. Prema brojnim izvješćima, stotine zvijezda padalica pojavljivale su se tijekom cijele noći na južnim mjestima od devet sati navečer do zore, pomiješane s mnogo manjih i većih vatrenih kugli, koje su se kretale u svim smjerovima, često gore-dolje, praveći luk ili lete jedan prema drugome, privlačeći jedan uz drugi duge vatrene repove, iz kojih ponekad postrance izbijaju iskre i pramenovi svjetla, svijetleći neobično jako, često nekoliko minuta i mijenjajući oblik, primjetno bojom. Scena ovog fenomena bila je vrlo velika. Opažen je u Engleskoj, Francuskoj, Švicarskoj, južnoj Njemačkoj, Belgiji, u rajnskim krajevima, a također u Berlinu, Varšavi, Rigi, Peterburgu, Odesi, u Suczewi u Bukovini, gdje je Dr. Rohrerovo opažanje da su zvijezde padalice ponekad padale u tolikom broju da bi se to moglo usporediti s doslovnom vatrenom kišom. “Slično, direktor Bečke zvjezdarnice, Littrow, u “Nebeskim čudima”, str. 598: “Kaže se da je broj zvijezda padalica bio doista nebrojen i da je na nekoliko mjesta podsjećao na vatrenu kišu.” (Danielovo proročanstvo ili svjetska povijest u svjetlu Biblije, “Veliki nebeski vatromet”; L. R. Conradi 1905.)

Augsburška knjiga čudesnih znakova; oko 1550. -1552.; Otvaranje 6. Pečata

Ali padanje zvijezda nije bilo viđeno samo u cijeloj Europi, sve do Azije, čak i na južnoj hemisferi, nego 1833. godine u još većem opsegu na zapadnoj hemisferi. Humboldtov Kosmos I, 399 spominje isto: "U noći s 12. na 13. studenog 1833., nezaboravni fenomen koji je tako prikladno napisao Denison Olmstead u Sjevernoj Americi."

Na stranici 129, Humboldt to naziva ogromnim rojem zvijezda padalica, „u kojem je najmanje 240 000 palo na jedno mjesto, poput snježnih pahuljica, tijekom 9 sati.“ Sljedeće je iz opisa astronoma Olmsteada: "Oni koji su imali privilegiju biti očevici spektakla padanja zvijezda ujutro 13. studenog 1833., vjerojatno su vidjeli najveći nebeski vatromet ikad od stvaranja svijeta ili barem na području anala povijesti."

"Raspon zvjezdanog pljuska obuhvatio je značajan dio Zemljine površine. Bio je vidljiv od sredine Atlantskog oceana na istoku, do Tihog oceana na krajnjem zapadu i od sjeverne obale Južne Amerike do negostoljubivih područja britanskih posjeda na sjeveru; i posvuda je predstavljao gotovo isti spektakl." Schiaparelli, direktor milanske zvjezdarnice, naziva to "velikim Leonidovim potopom zvijezda padalica 1833. godine."

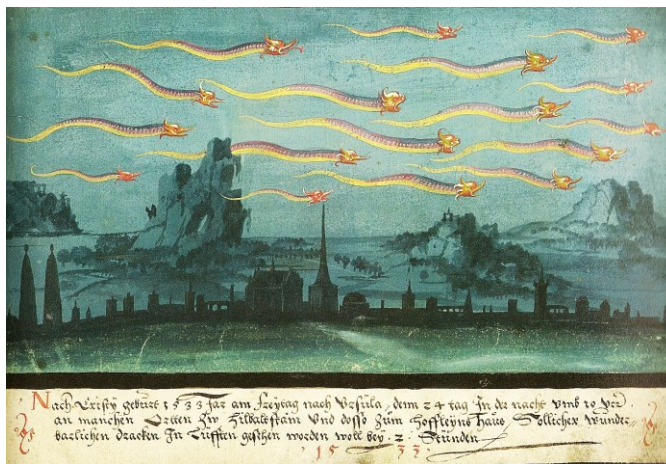
Doslovno ispunjenje ovog dijela potvrdio je očevidac, Dana Ward, iz New Yorka, u "Journal of Commerce" od 14. studenog 1833.: "Na poziv: "Pogledaj kroz prozor!" brzo sam se probudio iz dubokog sna i sa čuđenjem vidio kako je istok obasjan crvenilom i meteorima. . . Probudio sam i svoju ženu da to vidi, a dok se oblačila uzviknula je: "Vidi kako zvijezde padaju!" To je čudo, odgovorio sam, a mi smo u srcu osjetili da je to znak posljednjih vremena. Jer su zvijezde s neba doista pale na zemlju, "... kao što smokva stresa svoje nezrele plodove kad je potresa jak vjetar." (Otk 6,13). Ovaj proročki govor se uvijek smatrao figurativnim. Jučer se to doslovno ispunilo. "Kada bih поближе istražio prirodu nečega sličnog, ne bih mogao naći ništa tako prikladno za ilustraciju izgleda neba kao ono što Ivan koristi u gore citiranom proročanstvu: Zvijezde s neba pale su na zemlju vatra ili pahuljice ili kapi vatre, ali ono što svijet razumije pod padajućim zvijezdama, a usred spektakla vjerojatno su neki ljudi rekli drugima: Pogledajte kako zvijezde padaju!"

Seið svjedoči da se ovaj prekrasni zvjezdani pljusak općenito smatrao ispunjenjem Otkrivenja 6:13 i naznakom nadolazećeg sudnjeg dana: "Tijekom njegovog trosatnog trajanja stotine i tisuće ljudi svih slojeva palo je u

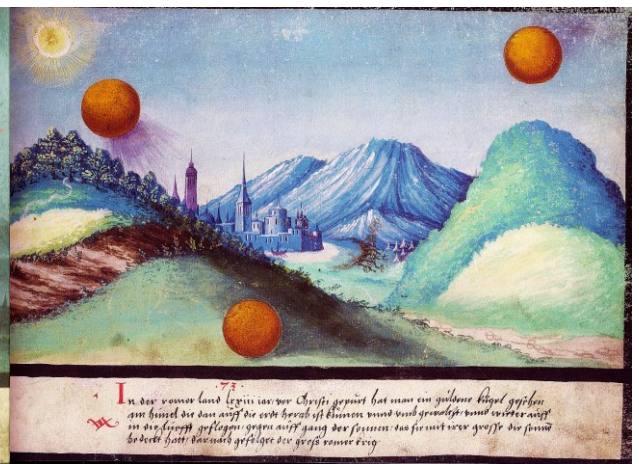

najveće zaprepaštenje jer su smatrali da je ovaj događaj ispunjenje procesa o kojemu govorimo u našem tekstu. Vatrene kugle, sjajne i brojne poput zvijezda, uzletjele su na nebu jedna za drugom poput raketa, ostavljajući sjajne pruge svjetla na nebeskom svodu. Bili su različitih veličina i nekad jačeg, nekad manjeg sjaja, a pri padu su toliko bljeskali da je njihova svjetlost probudila i usnule ljude. Činilo se kao da su sve zvijezde na nebu odjednom napustile svoje orbite i “pale” na zemlju. Oni koji su ga vidjeli složili su se da je spektakl bio užasno uzvišen za vidjeti.“

Isto tako i povijest Sjedinjenih Država: “Činilo se da se cijeli nebeski svod nad svim Sjedinjenim Državama u to vrijeme satima pomicao. U ovoj zemlji, od njenog prvog naseljavanja, ikada se dogodilo njeno nebesko ukazanje, koje je jedan dio stanovništva gledao s tako velikim čuđenjem, a drugi s takvim užasom i strahom. Tijekom trosatnog razdoblja mnogi su vjerovali da Sudnji dan samo čeka izlazak sunca.” “Naše prvo stoljeće”, str. 329.

1533. po. Kr. “vatrene zmaj” uočen noću u blizini Hipolsteina

Rimska država 73 pr. Krista, lebdeća zlatna lopta

1007. po. Kr. komet koji je emitirao vatru i plamen, viđen iznad Njemačke i Italije

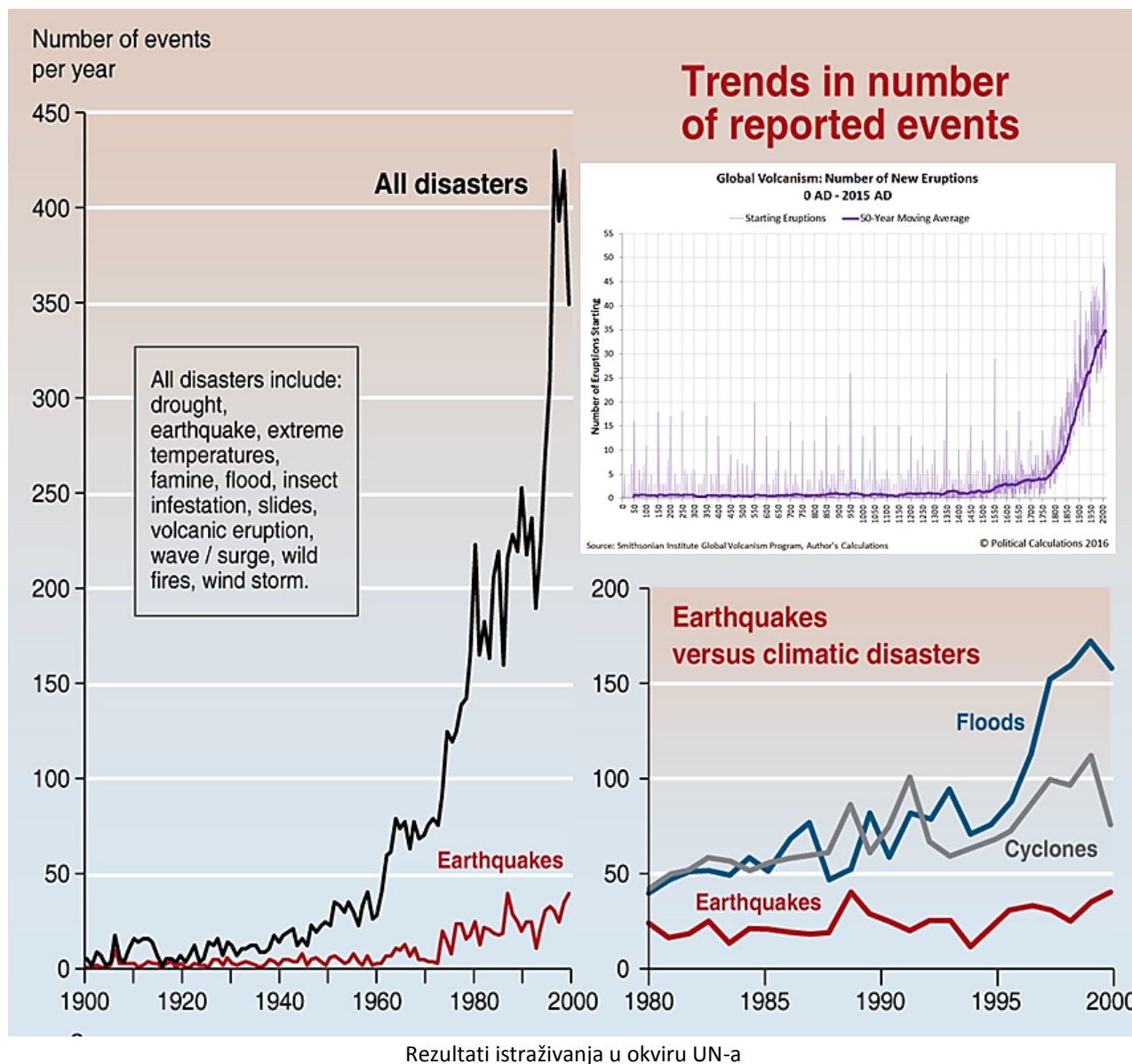

The Comet Book (1587)

Luka 21: ²⁵ »I bit će znaci na suncu i mjesecu i zvijezdama, a na zemlji tjeskoba među narodima u pomutnji zbog huke mora i valovlja. ²⁶ Ljudi će izdisati od straha i iščekivanja onoga što dolazi na svijet jer će se sile nebeske uzdrmati.

Međutim kraj svijeta još nije došao, a to u prošlosti bili su tek nagovjštaji onoga što tek treba doći na kraju vremena. Moderna svjetska istraživanja tih zabilježenih katastrofa poput poplava, uragana, potresa, ili modernih tzv. „klimatskih promjena“, potvrđuju gotovo eksponencijalni rast u zabilježenom vremenskom rasponu od stotinjak godina, a erupcije vulkana od 19. st. pa nadalje u promatranom vremenskom razdoblju. Promatrani povijesni porast katastrofa u cijelom svijetu prikazan je u slijedećem grafikonu i tu vidimo njihovu raznolikost, ukupnu učestalost i trend. U vremenima tzv. Velike nevolje, takove vrste nesreća bit će neprekidne i intenzivne.

Otvaranje 7. pečata

Otkrivenje 8:1-2: „¹ I kad otvori sedmi pečat, nasta muk na nebu oko pola sata. ² I vidjeh sedmoricu anđela koji stoje pred Bogom; i bî im dano sedam truba.”

Otkrivenje 8:7-13: „⁷ I prvi anđeo zatrubi; i nastadoše tuča i oganj pomiješani s krvlju, i budu bačeni na zemlju. I trećina stabala izgorje i sva zelena trava izgorje. ⁸ I drugi anđeo zatrubi; i nešto kao gora velika, ognjem zapaljena, bî bačeno u more. I trećina mora posta krv. ⁹ I izgibe trećina stvorova u moru što imaju život i trećina plovila propade. ¹⁰ I treći anđeo zatrubi; i pade s neba zvijezda velika - gorjela je kao zublja - i pade na trećinu rijeka i na izvore vodne. ¹¹ A ime te zvijezde je Pelin. I trećina voda pretvori se u pelin te mnogo ljudi umrije od voda, jer bijahu zagorčene. ¹² I četvrti anđeo zatrubi; i bî udarena trećina sunca i trećina mjeseca i trećina zvijezda, tako da trećina njih potamni; i dan izgubi trećinu svojega sjaja, a tako i noć. ¹³ I vidjeh i čuh jednoga anđela; letio je posred neba govoreći snažnim glasom: »Jao! Jao! Jao onima koji prebivaju na zemlji od ostalih glasova trubnih ove trojice anđela koji će zatrubiti!«

Božji sud će od sada biti bačen na Zemlju i nastaviti će se postupno 7 godina do kraja suda. Započinje vrijeme Velike nevolje.

Pečaćenje Duhom Svetim

Otkrivenje 7:2-4: „² I vidjeh drugoga anđela gdje uzlazi od istoka sunčeva; imao je pečat Boga živoga. I povika snažnim glasom onoj četvorici anđela kojima bi dano nauditi zemlju i moru ³ govoreći: "Ne naudite ni zemlji ni moru ni drveću dok ne označimo sluge Boga našega na čelima njihovim." ⁴ I čuh broj opečaćenih - sto četrdeset i četiri tisuće opečaćenih **iz svih plemena sinova Izraelovih**.“

Dali je to Izrael tijela ili Izrael duha? Prije nego što gore navedeno promatramo zasebno, važno je, posebno radi boljeg razumijevanja, utvrditi niz općih činjenica utemeljenih na Božjoj Riječi. Prvo, što se ovdje misli pod pojmom Izrael? Novi zavjet ponovno preuzima ovo tipično značenje Izraela, ali samo da bi ga odlučno prenio na duhovni Izrael, **novozavjetni narod vjere** (Mt 8,11; Rim 2,28; 4,11.12; Gal 4: 26). Detaljnije ispitivanje pomoću Biblije će svakome nepristranom pokazati da je to Izrael Duha, kao jedini pravi. “ ²⁸ Nema više: ni Židov ni Grk, nema: ni rob ni slobodnjak, nema: ni muško ni žensko - jer svi ste vi jedno u Kristu Isusu ²⁹ Ako li ste vi Kristovi, onda ste Abrahamovo potomstvo i baštinici po obećanju.” (Galaćanima 3:28-29)

Abraham je praotac Izraela, Izak je duhovno sjeme, ali ime Izrael dolazi od Jakova. Ime Izrael dobio je Jakov tek kao starac, nakon što je to postao u prekrasnoj noćnoj borbi s Bogom, što Izrael znači: “Bog prevladava” (H3478 yiśrā'ēl, drugo ime za Jakova koje mu je Bog dao nakon hrvanja s anđelom u Penielu). Theodor Kliefoth (1810.-1895.) komentira ovo: “Ne kao vlastito ime, koje je bilo i ostalo Jakov, nego kao njegov odnos prema Bogu, i ime koje označava njegovu rezultirajuću profesiju, (Post 32:24. 26.), ime Izrael dodano je patrijarhu kao karakterna oznaka i naziv posla. Na taj način i nikako drugačije je ovo ime prešlo na narod koji je potomak njegovih dvanaest sinova.“

Nazvati nekoga Izraelcem zbog njegovog fizičkog porijekla, a da njegov karakter ne odgovara onome što njegovo ime označava, osuđuje Pavle (Rim. 9:6-8) kada kaže: „ ⁶ .... Jer nisu Izrael svi oni koji su od Izraela, ⁷ niti su svi djeca jer su potomstvo Abrahamovo, nego po Izaku zvat će ti se potomstvo; ⁸ to jest: nisu djeca tijela tã djeca Božja, ...”. Samo oni, ali i svi oni, imaju pravo na ime Izrael koji su se borili i pobijedili s Bogom, čije su se duše oporavile gledajući u Gospodina.

Otkrivenje 7:9-10: ⁹ Nakon toga pogledah, i gle: mnoštvo veliko, što ga nitko ne mogaše izbrojiti, iz svih naroda i plemena i pukova i jezika. Stoje pred prijestoljem i pred Jaganjcem odjeveni u bijele haljine, a u rukama im palme. ¹⁰ I viču snažnim glasom govoreći: “Spasenje Bogu našem (ili. Spasenje [dolazi] od našeg Boga), koji sjedi na prijestolju, i Jaganjcu!”

Veliko mnoštvo iz svih nacija, plemena, naroda i jezika pred prijestoljem potvrđuje da je uznesenje Zaručnice Kristove sada izvršeno! Ovo veliko mnoštvo nedvojbeno je nebrojeno mnoštvo svih otkupljenih koji će biti izvučeni u susret njemu u zraku kad Gospodin dođe. Dolaze sa svih strana svijeta, noseći bijelu odjeću kao znak svoje svetosti i palme u rukama kao znak svoje pobjede i radosti. Kad je Spasitelj ušao u Jeruzalem, narod je uzeo palmine grane i pozdravio ga kao sina Davidova, kralja Izraela. Ali ovdje su cijeli narod i njihov kralj ušli u novi Jeruzalem. Sve se to događa neposredno prije otvaranja sedmog pečata i neposredno prije Božijeg suda.

Drevni Izrael uzimao je palmine grane kako bi pokazao svoju radost na Blagdan sjenica; Ali ovaj se festival održao tek nakon što su plodovi s polja bili doneseni. Levitski zakonik 23:39-43. Osim radosti žetve, bila je to i posebna zahvala za Izraelovo milosrdno očuvanje na njegovim lutanjima kroz pustinju.

Iz te sjene vidimo bit stvari. Kompletne snopove pravog Izraela skupio je Gospodar žetve sa svojim žeteocima, anđelima u nebeske žitnice, njihovo lutanje kroz pustinju ovoga svijeta je završeno i sada slave istinsku svetkovinu žetve. Ali baš kao što je Izrael iz sjene s radošću iščekivao te blagdanske dane usred svog mukotrpnog rada, i kao što se poljoprivrednik raduje kada se nakon teške godine približi blagdan žetve i ponovno ga čeka više mira, tako možemo i mi gledati naprijed prema nebeskoj svetkovini žetve i njegova neposredna blizina pruža utjehu i radost usred svih nevolja, čini nas radosnijima u našem radu i povećava našu čežnju kada možemo odati dužnu zahvalnost njemu i Jaganjcu pred prijestoljem Božjim za spasenje koje je ostvareno.

Božji sud (prema L.R. Conradiju)

Sedam anđela sa sedam truba (Otk 8)

Otvaranjem sedmog pečata knjiga je potpuno otvorena. To znači da je došlo vrijeme kraja, jer je Danielu rečeno da zapečati knjigu do vremena kraja (Dn 12,4.9). To znači da je došlo vrijeme kada će se mnogi događaji koji su proročki najavljeni ostvariti. S obzirom na to, na nebu nastaje mrtva tišina. Tišina je to pred prolom oluje, tišina u kojoj sve i svatko zadržava dah u iščekivanju događaja koji slijede.

Ivan vidi sedam anđela kako stoje pred Bogom. Čini se da ovo ukazuje na to da govorimo o sedam posebnih anđela (sedam anđela) koji su u posebno povlaštenom položaju (pred Bogom). Ovih sedam anđela sa svojih sedam truba zajedno čine sedmi zapečaćeni sud. Svaki od njih dobije trubu. Nitko drugi nego Gospodin Isus neće im dati ove trube. Činjenica da se ovdje govori o trubama znači da Bog govori jakim glasom kroz sudove. Presude se izvršavaju kada se zatrupe pojedinačne trube. Puhanje u trubu zahtijeva pozornost.

Na prvi pogled čini se da trube slijede sedmi pečat, ali pomnije istraživanje pokazuje da one započinju novu perspektivu koja osvjetljava bitku između kraljevstva svjetla i tame s druge točke gledišta. S obzirom na vrijeme oglašavanja prvih šest truba, one ne mogu nikako pasti iza šestog pečata, jer dok kod šestog pečata cijelo čovječanstvo drhti pred Janjetovim gnjevom, u blizini šeste trube oni još uvijek žive u svim svojim grijesima. Očigledno sedam truba čini novu skupinu, kao što Ludwig Friedrich Wilhelm Hoffmann (1806.-1873.) svjedoči: "Sa subotnjom tišinom savršenstva, koja slijedi ove događaje, vizija zapečaćenog svitka dolazi kraju i njegovo mjesto može zauzeti nešto sasvim drugo." Ernst Gottlieb Bengel, (1769.-1826.) opisuje njegov početak: "Sedam truba proteže se od Ivanova vremena do kraja svijeta."

Nadalje, Hermann Zeller; Biblijski rječnik za kršćane: "Oni idu uz sedam pečata i u kontaktu su s njima." Ali čak i ako ne prate pečate na vrijeme, oni su definitivno u pravom redoslijedu prema svom unutarnjem kontekstu. Kao što sedam pečata ima svoje korijene u sedam crkava, tako i sedam truba ima svoje korijene u sedam pečata i dovršavaju obris koji je tamo nacrtan. U sedam crkava imamo Crkvu Božju u njezinom unutarnjem stanju; u sedam pečata crkva Božja izvana i u sedam truba osude nad onima koji ih tlače. Baš kao što vanjski uvjeti imaju svoje unutarnje korijene, tako isto imaju i osude nad onima koji tlače potlačene u nevoljama. Jedna slijedi drugu, jedna se nadopunjuje, a tri skupine zajedno čine cjelovitu sliku.

Ispunjenje svih stvari

U danima glasa sedmog anđela Božja će tajna biti dovršena, jer je Gospodar davnih vremena naviještao radosnu vijest prorocima. "Pronicali su na koje ili kakvo je vrijeme smjerao Duh Kristov u njima koji je unaprijed svjedočio o Kristovim patnjama te slavama što su nakon njih imale doći:" (1. Petrova 1:11). Vidioci su vidjeli ne samo Kristove muke, nego i njegovu vječnu slavu. Oni su izdaleka vidjeli dovršetak božanske tajne, dok je Abraham gradio Božji grad, a njihovi su spisi puni toga. Trojica apostola već su to predokusila na Brdu Preobraženja, a sveci i mučenici kroz stoljeća bili su time utješeni i ojačani u svim svojim nevoljama. Ali ono što je bila blagoslovljena nada tisućama godina, postat će stvarnost u danima glasa sedmog anđela. I ovdje je sedam božanski puni broj. Veliki plan Evandelja, zacrtan prije postanka svijeta, treba ukratko izvršiti: Broj izabranih tada će biti pun, njihov će karakter biti savršen, njihovo će spasenje biti savršeno, njihovo će tijelo biti besmrtno, sve bezbožno će biti odsječeno iz korijena i grana, nebo i zemlja će biti puni slave Gospodnje, sve što je na nebu i na zemlji sabrano je u Kristu; njegovo je kraljevstvo vječno. Izraz "u danima glasa sedmog anđela" ukazuje na duži vremenski period koji je potreban da se postigne svršetak.

Tako čitamo o "danim Abrahamovim", "danim Davidovim", "danim njegova tijela itd. Kao što je ranijim trubama trebalo dugo vremena, čak i stoljećima, tako i sedmoj. Ljudi čekaju na dovršetak tisućama godina, dugo se odgađalo: "Ali koliko je istinit Bog živ, koliko je nepogrešiva njegova stvaralačka moć, tako nepromjenjiva je njegova zakletva, isto tako će doći veliki dan svršetka svih stvari, gdje je Božja tajna dovršena. Vrijeme proroštva se bliži kraju.

Knjiga proroka Daniela

Predviđanje onoga kojeg se obično naziva "svojevoljnim kraljem" u Danielu 11:36 opisan je sljedećem stihu:

„³⁶ A kralj će raditi kako mu bude volja; **i uzvisit će se i uzveličati iznad svakoga boga**, i govoriti će čudesne stvari protiv Boga nad bogovima, **i uspjeh će dok se gnjev ne dovrši**; jer što je određeno, to će se izvršiti. ³⁷ **Neće mariti ni za Boga svojih otaca ni za milinu žena** ^{H2532}, niti će mariti za bilo kojega drugog boga, nego će se uzveličati iznad svijeta. ³⁸ I mjesto njih **častit će boga tvrđava** (Ala Mahozim); i boga kojega nisu poznavali njegovi očevi častit će zlatom i srebrom i dragim kamenjem i skupocjenostima. ³⁹ I s tuđim bogom navalit će na najtvrđe utvrde; **onima koji njega priznaju** uvećat će slavu i dat će im vlast nad mnogima i razdijelit će zemlju za nagradu.«

H2532 מְהִדָּה (hemədh) - želja, čežnja, ono što je poželjno; od **H2531**; užitak: želja, dobro, ugodno, dragocjeno.

Ovaj "svojevoljni kralj" univerzalno je priznat kao kralj koji se uzdiže u razdobljima i u kršćanskom svijetu, ali općenito se vjeruje da je nevjerni Antikrist, koji se protivi ne samo istini, već i papinstvu i svemu što je uzelo ime kršćanstvo. Ali sada pročitajmo predviđanje u svjetlu činjenica koje smo upravo pregledali, i vidjet ćemo koliko su stvari različite: Sljedeće riječi daju jasan odgovor na ovo pitanje: "Neće obraćati pozornost ni na jednog Boga, nego će sebe uzvisivati iznad svih."

Imajte na umu da ovdje nije rečeno da se neće klanjati nijednom Bogu. Razlika je jasna. Ali činjenica da on neće poštovati niti uzeti u obzir nijednog Boga pokazuje da je njegova vlastita slava njegov najveći cilj.

To je proročanstvo. Samoveličanje je uvijek bilo veliko načelo papinstva, a kada se "skrasio" time je odao čast "Bogu tvrđava". Uveo je štovanje ovog boga u Rimsku Crkvu i time ono što bi mu inače bilo izvor slabosti pretvorio u kulu svoje snage - poganstvo Rima, kojim je bio okružen, učinio je kulom snaga bedem njegove moći. Jednom kada je postalo jasno da je papa spreman prihvatiti poganstvo pod kršćanskim uvjetima, pogani i poganski svećenici bili su njegovi najvatreniji i najodaniji branitelji. A kad je Papa počeo vršiti vlast nad kršćanima, tko su bili ljudi koje bi preporučio, promovirao, čak doveo do časti i moći? Narod najprivrženiji "obožavanju stranog boga" koje je on uveo u kršćansku zajednicu. Zahvalnost i osobni interes jednako bi se urotili da to učine. Jovinijan i svi drugi koji su se opirali poganskim idejama i običajima bili su ekskomunicirani i progonjeni (papa Siricije i sinod koji je okupio Ambrozije u Milanu 390. osudili su Jovinijana kao lažnog učitelja i izbacili ga iz crkvene zajednice zbog njegovih antiasketskih pogleda). Samo oni koji su bili duboko privrženi otpadništvu (a nitko to nije mogao učiniti bolje od pravih pogana) bili su favorizirani i promicani. Takvi su ljudi poslani iz Rima u svim smjerovima, čak i do Britanije, da obnove carstvo poganstva; Dodijeljene su im visoke titule, zemlje su im podijeljene - sve kako bi se promicao "profit" rimske biskupije i kako bi se "Petrov novčić" s kraja svijeta donio rimskom biskupu. Ali dalje se kaže da će samouzdižući kralj "častiti Boga kojega nisu poznavali njegovi oci... zlatom, srebrom i dragim kamenjem".

Ovo je nešto vrlo izvanredno, jer pokazuje kako je svjetovna moć papinstva u svojim ranim počecima bila utemeljena na "bezakonju", i dodatni je dokaz mnogima koji bi se mogli navesti za činjenicu da je glava rimskog sustava, kojemu su podložni svi biskupi, zapravo "Bezakonik" o ἀνομος (G459 ánomos, "bez zakona", tj. nezakonito zanemarivanje odgovarajućeg autoriteta), najavljen u Svetom pismu kao priznata glava "otajstva zloće" ili bezakonja (2. Solunjanima 2:8).

Sva ova svjetovna moć došla je u ruke ljudi koji su jednostavno tražili vlastito uzvišenje dok su ispovijedali da su Kristovi sluge i Janjetovi sljedbenici i koji, kako bi osigurali ovo uzvišenje, nisu oklijevali izdati cilj kojem su navodno služili. Duhovna moć koju su vršili nad dušama ljudi, i svjetovna moć koju su stekli u poslovima svijeta, bile su jednako korištene u suprotnosti s ciljem čiste i besprijekorne religije.

U početku su ti lažni proroci djelovali u podzemlju, zavodeći ljude i pokušavajući ujediniti poganstvo i kršćanstvo; kopali su poput krtica u tami i potajno izopačili ono što je čisto, prema Pavlovoj izjavi: „Misterij bezakonja već je na djelu“.

Ali vrlo postupno prema kraju četvrtog stoljeća, kada su umovi ljudi bili prilično dobro pripremljeni i kada su stvari izgledale povoljne, vukovi su se pojavili na površini zemlje u ovčjoj koži, postupno iznoseći svoja tajna učenja i prakse na dnevno svjetlo. I kako je njihova moć rasla iz jednog stoljeća u drugo, svim "prijevarama nepravde" i "znakovima i čudesima laži" zaveli su umove svjetovnih kršćana, tjerajući ih da vjeruju da je njihova "anatema" ravna prokletstvu od Boga, drugim riječima, mogli su "prouzročiti silazak vatre s neba". I tako su naveli "zemlju i one koji žive na njoj da obožavaju prvu zvijer čija je smrtonosna rana bila zacijeljena".

Iako je Papa veliki Jupiter Tonan papinstva i "grmi" iz Vatikana kao što se za njegovog prethodnika kaže da je to činio s Kapitola, on zapravo nije taj koji pali vatru s neba, već njegov kler. Ali zbog utjecaja svećenstva u svakom području, zasljepljujući umove ljudi, papinski udari groma u konačnici bi bili samo "bruta fulmina" (gruba munja). Stoga je simbol najtočniji, jer pripisuje zvijeri sa zemlje "spuštanje vatre s neba", a ne zvijeri iz mora.

Dakle, potpuno neovisno o povijesnim dokazima o ovoj točki, dolazimo do uvjerljivog zaključka da je štovanje Rima golemi sustav obožavanja đavla. Kad se jednom prizna da je Papa glava zvijeri iz mora, dužni smo, po čistom Božjem svjedočanstvu, bez ikakvih drugih dokaza, prihvatiti kao činjenicu da, svjesno ili nesvjesno, oni koji štiju Papu, u stvarnosti obožavaju đavla. No zapravo imamo povijesne dokaze, i to vrlo izvanredne dokaze, da je Papa, kao glava Kaldejskih misterija, jednako izravan predstavnik Sotone kao što je to i lažni mesija iz Babilona. Davno, pred kraj drugog stoljeća, Irenej (iz Smirne, oko 130.- oko 202. po Kr.) primijetio je da ime Teitan sadrži tajanstveni broj 666, a po njegovom mišljenju Teitan je "daleko najvjerojatnije ime" za zvijer iz mora. Među štovateljima Kurdistana ime vraga je **Sheitan, što dolazi od kaldejskog Teitan** i Sotonino je ime. Kaldejski jezik često pretvara "sh" ili "s" u "t". Svatko tko je načitan ne treba nikakvih primjera da dokaže ovu čestu kaldejsku pretvorbu *sh* ili *s* u *t*; ali za one koji ovdje nisu dobro upućeni, treba primijetiti sljedeće: hebrejski *šekel*, vagati, postaje *tekel* na kaldejskom; hebrejsko *shabar*, razbiti, kaldejskom *tabar*; Hebrejski *serafini* do kaldejskih *terafima*, babilonska krivotvorina božanskih kerubina ili serafina; hebrejski *asar*, biti bogat, na kaldejski *atar*; Hebrejski *shani*, drugi, do kaldejskog *tanin* itd. Razlozi koje Irinej navodi za svoje mišljenje nemaju veliku težinu; ali samo stajalište možda su usvojili drugi koji su imali bolje i uvjerljivije razloge za svoje vjerovanje u tom pogledu. U stvari, nakon istraživanja, utvrđeno je da je Saturn ime vidljive glave, dok je Teitan ime nevidljive glave zvijeri. Teitan je samo kaldejski oblik riječi Šeitan, kako su Sotonu od pamtivijeka nazivali štovatelji đavla iz Kurdistana, a iz Armenije ili Kurdistana to štovanje đavla, upakirano u kaldejske misterije, a štovanje je došlo na zapad preko Male Azije, a odatle u Etruriju i Rim.

U klasičnim zemljama antike zapravo bilo je poznato da je Teitan Sotona, duh pokvarenosti i začetnik moralnog zla, pokazuju sljedeći dokazi: Priča o Teitanu i njegovoj braći, koju su ispričali Homer i Hesiod, dva najranija grčka pisara, očito je točan pandan biblijskom izvještaju o Sotoni i njegovim anđelima, iako su kasnije legende očito bile pomiješane s njim. Homer kaže da su se "svi bogovi Tartara", Pakla, "nazivali Teitani". Hesiod govori kako su ti Teitani ili "bogovi pakla" došli tamo boraviti. Nakon što je njihov vođa počinio određeni čin opasne protiv svog oca, vrhovnog Boga neba, zajedno s mnogim drugim "sinovima neba", taj im je otac "svima dao sramotno ime, Teitani," i izrekao kletvu protiv njih i kao rezultat ovog prokletstva bili su "bačeni u pakao" i "vezani lancima tame" u ponoru.

Iako je ovo najraniji izvještaj o Teitanu i njegovim sljedbenicima među Grcima, pokazalo se da je u kaldejskom sustavu Teitan bio sinonim za Tifona, zlu zmiju ili zmaja koji se općenito smatra đavlom ili tvorcem svih zloća. Prema poganskoj verziji priče, Tifon je bio taj koji je ubio i podijelio Tamuza na komade; no Laktancije, koji je bio temeljito upoznat s tom temom, prekorio je svoje poganske sunarodnjake što "obožavaju dijete koje su Teitanci rastrgali". Stoga se ne može poreći da je Teitan bio identičan zmaju ili Sotoni u poganskim vjerovanjima.

Pošto smo utvrdili da je Šem, kao neprijatelj poganskog mesije, stvarni ubojica Tamuza, su oni koji su Šema zbog tog čina mrzili, nazivali Šema najvećim neprijateljem svih, Tifonom ili Đavlom, a "gazdu kuće zvali su Beelzebul" (Baal-Zebul, Baalzebub). Ovdje svjedočimo primjeru obrnutog predstavljanja (das Gegenteil ist wahr), koje će u egipatskim i grčkim misterijama dobiti svoje konačno mjesto u obredima Titanija.

Nakon što je put bio pripremljen, dogodila se važna promjena u misterijama. Ovo je već istaknuto. U početku je Tamuz obožavan kao onaj koji smrvi zmijinu glavu, što znači da je bio uništitelj Sotoninog kraljevstva. Zatim je sam zmaj, Sotona, primio određenu mjeru obožavanja, kako bi ga, kako su rekli pogani, "utješio zbog gubitka njegove moći," i spriječio ga da im naudi; i konačno, zmaj, Teitan ili Sotona, postao je najviši predmet štovanja jer je Titania, obredi Teitana, zauzimao posebno mjesto u egipatskim misterijama, a također i u onima u Grčkoj. O suštinskoj važnosti mjesta koje zauzimaju ovi obredi Teitana ili Sotone može se prosuditi po činjenici da se na Plutona, boga pakla (koji je u svom osnovnom karakteru bio veliki neprijatelj), gleda sa strahopoštovanjem i strahom kao na jedinog velikog Boga, o kojemu je uglavnom ovisila sudbina čovječanstva u vječnom svijetu, jer je rečeno da Plutonu pripada "pročišćavanje duša nakon smrti". Budući **da je čistilište** u poganstvu, kao sada u papinstvu, **bilo veliko svećeničko trgovanje i praznovjerje**, pripisivalo je ovo gledište "Bogu pakla" velike moći! Nije ni čudo da je zmija, veliko đavolsko oruđe za zavođenje čovječanstva, obožavana diljem svijeta s izuzetnim poštovanjem, kao što je zapisano u Ostanosovom (grč. Ὀστανός) Oktateuhu: "Zmije su bile najviše od svih bogova i knezova svemira."

Nije ni čudo što se na kraju čvrsto vjerovalo da je sam Mesija, o kojemu je ovisila nada svijeta, "zmijino sjeme"! To je očito bio slučaj u Grčkoj, jer tamo je uobičajena priča bila da je prvi Bacchus rođen u obliku "pjegave zmije" kao rezultat sjedinjenja njegove majke s ocem bogova. Publije Ovidije Nazon (43. pr. Kr. – 17. po. Kr.); *Metamorfoze*, knjiga VI, redak 110.-114.: „¹¹⁰ Tada se, poput Jupitera, skriva u oklopu satira ¹¹¹ Napunio ljupku Niktejevu kćer dvostrukim voćem; ¹¹² Kao što je bio Amfitrion, kad ti se približio, Tirinterine; ¹¹³ Kako je došao u Danaju kao zlato, kao vatra na Eginu, ¹¹⁴ Deova kći kao zmija, kao pastir prevarila je Mnemozinu.“

Ideja da je "zmijino sjeme" veliki kralj svijeta je bila tako duboko utisnuta u pogansko mišljenje da je **osoba koja je tvrdila da je bog na zemlji morala dokazati da je "sjeme zmija"** da opravda svoje pravo na ovu imovinu. Poznato je, na primjer, da je u slučaju Aleksandra Velikog, kada je polagao božanske časti, njegova majka Olimpija izjavila da on nije od kralja Filipa, njezinog muža, već od Jupitera u obliku zmije. Slično je autor knjige Rim u 19. stoljeću, sv. I, str. 388., kaže da je rimski car Augustus tvrdio da je on Apolonov sin i da je bog uzeo oblik zmije da ga rodi (vidi Gaius Suetonius Tranquillus (70 -122 po.Kr.), obično nazivan Sueton: Augustus).

Ovaj "Otac bogova" očito je bio "Bog pakla", jer je Proserpina, Bakhusova majka, koja je čudesno začela i rodila dijete nadnaravnog porijekla i vrste - čija je otmica od strane Plutona zauzela tako važno mjesto u Misterijama - rođena kao žena Boga pakla je štovana pod imenom "Sveta Djevica", kao što je već rečeno. Priča o Evinom zavođenju od strane zmije jasno je uključena u ovu legendu, kao što su Julije Firmik Materno i rani kršćanski apologeti rekli izravno u lice poganima svoga vremena; ali boja koju dobiva u poganskoj legendi vrlo je različita od one koju ima u Riječi Božjoj.

Semela, majka grčkog Bakha, identificirana je s Evom, jer je dobila ime Eva, kako nam kaže Focije: "Ferekid je nazvao Semele sa Hué" (Lex., pars. II, str. 616). Hué je hebrejski naziv za Evu, bez točke. Nalazimo da je Semela, majka grčkog Bakhusa, bila identificirana s Evom.

Tako je **vješti mađioničar** svojom velikom spretnošću i uz pomoć ljudi koji su u početku mrzili njegov lik postigao da ga gotovo posvuda prepoznaju kao pravog "boga ovoga svijeta". Tako je dubok i jak bio utjecaj koji je Sotona u konačnici izvršio u ovom svojstvu na drevni svijet, da čak i kad je kršćanstvo bilo naviješteno ljudima i kada je istinsko svjetlo zasjalo s neba, sama doktrina koju smo obradili, nastala je među onima koji su se ispovijedali kao sljedbenici Krista. Oni koji su se pridržavali ovog učenja zvali su se Ofijani ili Ofiti, tj. obožavatelji zmija. "Ovi heretici", kaže Tertulijan, "uzvisuju zmiju do te mjere da je čak više vole od samoga Krista, jer kažu, dala nam je prvo znanje o dobru i zlu. Prepoznavši njezinu moć i veličanstvenost, Mojsije je dao podignuti mjedenu zmiju, preko koje su ozdravili svi koji su je pogledali. Tvrde da sam Krist oponaša svetu moć zmije u Evandjelju kada kaže: "Kao što je Mojsije podigao zmiju u pustinji, tako mora biti podignut Sin Čovječji."

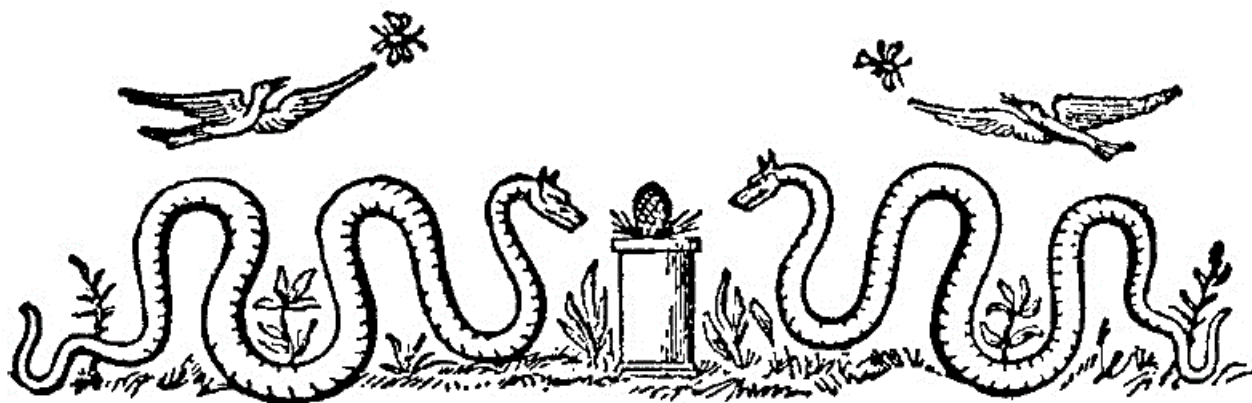
Ovi zli heretici otvoreno su obožavali staru zmiju, ili Sotonu, kao velikog dobročinitelja čovječanstva, jer im je otkrio znanje o dobru i zlu. Ali ovu su doktrinu upravo donijeli sa sobom iz poganskog svijeta, iz kojeg su došli, ili iz misterija, kako su došli da budu primljeni i slavljani u Rimu. Iako je Teitan, u danima Hesioda i u ranijoj

Grčkoj, bio "sramotno ime", ipak je u Rimu, u danima Carstva i prije, postalo upravo obrnuto. "Sjajni ili slavni Teitan" bio je način na koji se o Teitanu govorilo u Rimu. To je bio naziv koji se obično davao Suncu, i kao dnevnoj kugli i kao božanstvu. Sada, čitatelj je već vidio da je drugi oblik božanstva Sunca, ili Teitana, u Rimu, bila epidaurska zmija, štovana pod imenom "Eskulap", to jest "zmija koja poučava čovjeka"

Aish-shkul-ape, od aish-, "čovjek", -shkul, "podučavati" i aphe ili -ape, "zmija". Grčki oblik ovog imena, Asklepios, jednostavno znači "zmija koja uči" i dolazi od As, "ona", skl, "poučavati", i hefi, "zmija"; kaldejske riječi su tako promijenjene u Egiptu. Ime Asklepios, međutim, ima još jedno značenje, kao što je izvedeno iz As, "snaga", i klep, "obnavljati"; i, stoga, u egzoteričkoj doktrini, Asklepios (/æs'kli:piəs/; grčki: Ἀσκληπιός Asklēpiós askle:piós) je bio poznat jednostavno kao "obnavljač snage", ili Bog koji liječi. No, budući da se poistovjećuje sa zmijom, čini se da je pravo značenje imena ono što je prvo navedeno. Makrobije, dajući prikaz mistične doktrine starih, kaže da je Eskulap bio onaj blagotvorni utjecaj sunca koji je prožimao duše ljudi. Sada je Zmija bila simbol prosvjetljujućeg sunca.

Ovdje, dakle, u Rimu je Teitan, ili Sotona, identificiran sa "zmijom koja je poučavala čovječanstvo", koja im je otvorila oči i dala im "znanje o dobru i zlu" (odnosno naučila ih „Zakonu Božijem“). U Pergamu i cijeloj Maloj Aziji, odakle je Rim izravno crpio svoje znanje o misterijama, slučaj je bio isti. Osobito u Pergamu, gdje je prevashodno bilo "Sotonino sjedište", božanstvo sunca, kao što je dobro poznato, štovano je u obliku zmije i pod imenom Eskulapa, "zmije koja poučava čovjeka". Prema temeljnoj doktrini misterija, donesenoj iz Pergama u Rim, Sunce je bio jedini bog. Teitan, ili Sotona, dakle, bio je priznat kao jedini bog; i tog jedinog boga, Tamuza ili Janusa, u njegovom karakteru kao Sina, ili ženinog sjemena, bio je samo inkarnacija. Ovdje je, dakle, velika tajna Rimskog Carstva konačno izašla na vidjelo - naime, pravo ime božanstva zaštitnika Rima. Ta se tajna najljubomornije čuvala; utoliko što je Valerije Soran, čovjek najvišeg ranga i, kako Ciceron izjavljuje, "najučeniji među Rimljanima", to neoprezno otkrio, nemilosrdno je osuđen na smrt zbog svog otkrića. Sada je, međutim, jasno otkriveno. Simbolički prikaz štovanja rimskog naroda, iz Pompeja, zapanjujuće potvrđuje ovu dedukciju dokazima koji privlače i sama osjetila. Promotri ovdje danu sliku drvoreza dolje.

Već smo vidjeli da je autor Pompeja priznao da su zmije u donjem odjeljku samo još jedan način prikazivanja mračnih božanstava predstavljenih u gornjem odjeljku. Neka se ovdje prihvati isti princip, a iz toga slijedi da lastavice, ili ptice koje progone muhe, predstavljaju isto što i zmije ispod. Ali zmija, o kojoj postoji dvostruki prikaz, nedvojbeno je Eskulapova zmija. Lastavica koja uništava muhe, stoga, mora predstavljati isto božanstvo. Sad, svatko zna kako se zvao "Gospodar muha", ili bog istočnjačkog svijeta koji uništava muhe. Bio je to Beelzebub. Ovo ime, koje je označavalo "Gospodar muha", svjetovnjacima je značilo samo moć koja je uništila rojeve muha kada su one postale, kao što su često činile u vrućim zemljama, izvor muke za ljude koje su napadale. Ali ovo ime, poistovjećeno sa zmijom, jasno se otkriva kao jedno od karakterističnih imena Sotone. A koliko je ovo ime prikladno, kada se pronikne u njegovo mistično ili ezoterično značenje. Vidi Christiani Stockii ... Clavis linguae sanctae Novi Testamenti (1725), "Zebub," gdje se navodi da riječ zebub, primijenjena na muhu, dolazi od arapskog korijena, koji označava premještati se s mjesta na mjesto, kao što to čine muhe, a da se nigdje ne nastani. Baal-zebub, dakle, u svom tajnom značenju, označava "Gospodar nemirnog i nestalnog kretanja."

Koje je pravo značenje ovog poznatog imena? Baal-zebub samo znači "Nemirni Gospodar," čak i onaj nesretni koji "ide amo-tamo po zemlji, i hoda gore-dolje po njoj", koji "prolazi kroz suha mjesta tražeći odmora, ali ga ne nalazi." Iz svega ovoga neizbježan je zaključak da je Sotona, u svom vlastitom imenu, morao biti veliki bog njihova tajnog i tajanstvenog štovanja, a to objašnjava izvanrednu tajanstvenost koja se opaža na tu temu. Laktancije (Lucije Cecilije Firmijan pod znakom Laktancija) je bio doveden do zaključka da je Eskulapov sluga izričiti simbol Sotone, jer, dajući izvještaj o donošenju epidaurske zmijske u Rim, on kaže: "Tamo [tj. u Rimu] je Demonijarh [ili Princ đavola] u svom pravom obliku, bez maske, doveden je; jer su oni koji su bili poslani na taj posao vratili su sa sobom zmaja nevjerovatne veličine."

Kada je, dakle, Gracijan ukinuo zakonsku odredbu o podršci obožavanja vatre i zmijske u Rimu, vidimo kako se točno ispunilo Božje predviđanje (Otk 12,9): „I bi bačen veliki Zmaj, stara zmija koja se zove Đavao i Sotona, zavodnik svega svijeta. Bi bačen na zemlju, a s njime bijahu bačeni i anđeli njegovi.“

Gore navedene činjenice bacaju prilično jedinstveno svjetlo na poznato praznovjerje ljudi. Možda ste čuli za dan svetog Swithina u Engleskoj: vjeruje se da ako na ovaj dan pada kiša, padat će neprekidno šest tjedana. A tko ili što je bio sveti Swithin da se njegov dan povezuje s četrdeset dana neprekidne kiše? Više od 100 godina nakon što je Swithin, biskup od Winchestera, umro 2. srpnja, između 861. i 863. godine, on je usvojen kao zaštitnik obnovljene katedrale. Nove biografije govorile su o njegovim velikim djelima, pobožnosti i čudima, kao što je obnavljanje košare razbijenih jaja koje je ispustila žena koju su radnici nagurali. Priča se da je Swithin tražio da ga pokopaju tamo gdje će padati kišne kapi s crkvenih streha. To ga je učinilo popularnim svecem u vrijeme suše. Stara poslovice tvrdi da ako pada kiša na dan Svetog Swithina, 15. srpnja, padat će još 40. dana. Šest tjedana je okrugli broj tjedana, što odgovara četrdeset dana. Prije svega, jasno je da on nije bio kršćanski svetac, iako se kaže da je nadbiskup Canterburyja iz desetog stoljeća nosio njegovo ime. Zaštitnik četrdeset dana kiše bio je jednostavno Tammuz ili Odin, kojeg su naši preci štovali kao utjelovljenje Noe, u čije je vrijeme kiša padala bez prestanka četrdeset dana i četrdeset noći. Dakle, Tammuz i sv. Swithin su morali biti jedna te ista osoba.

No budući da je u Egiptu, Rimu i Grčkoj i gotovo posvuda drugdje, davno prije kršćanske ere, Tammuz bio poznat kao utjelovljenje đavla, ne trebamo se iznenaditi otkrićem da je sveti Swithin (biskup od Winchestera) nitko drugi nego sv. Satan. Jedan od uobičajenih oblika imena velikog neprijatelja među poganima bio je Sithan ili Seithan. Ovo ime primijenjeno na zlo biće nalazi se čak i na istoku do kraljevstva Sijama. Očito je to bilo poznato Druidima u vezi s potopom, jer kažu da je Seithinov sin bio taj koji je, pod utjecajem pića, prouzročio da more preplavi kopno i poplavi veliko i gusto naseljeno područje (E. Davies: Druidis, str. 198): „Postoji priča zabilježena u trijadama, o Seitheninu, sinu Seithwedda Saidija, koja kaže da je u određeno vrijeme ovaj princ bio opijen i da je u svom alkoholu pustio more preko zemlje, tako da preplaviti veliki i naseljeni okrug.

Ali Seithenin nije ništa više od Septimiana, titule koju su Rimljani dodijelili Saturnu: tako da su Seithenin i njegov mitološki otac, Seithwedd, u stvarnosti isti lik.“ Kada su Anglosaksonci prihvatili ovo ime, prirodno su promijenili Sithan u Swithin, baš kao što su Odina pretvorili u Wodina; i tako, u danu svetog Swithina i praznovjerju koje je s njim povezano, imamo odjednom zapanjujući dokaz širokog opsega štovanja đavla u poganskom svijetu, i temeljitog poznavanja naših poganskih predaka s velikom biblijskom činjenicom o četrdesetodnevna neprestana kiša u Potopu.

Ako netko misli da je nevjerovatno da je Sotonu tako kanoniziralo papinstvo u mračnom srednjem vijeku, dopustite mi da skrenem pozornost na značajnu činjenicu da su, čak iu relativno novije vrijeme, zmaja, đavlov univerzalno priznati simbol, štovali su ga katolici Poitiersa pod imenom "dobri sv. Vermine" (Bilješke Društva francuskih antikvara, sv. I, str. 464, u Salverteu, str. 475)! Citat Salverte, Eusebius (1771-1839):

“Svaka zajednica imala je svog zmaja; i dalje se u svim župama u Španjolskoj nosi slika zmijske (Taras) u procesiji na dan Tijelova. Povijest čudovišta varira čak i više od njegovih oblika, budući da se mašta i lakovnost pripisuju njegovim nadnaravnim djelima. Od straha su došli do poštovanja. Zmaj iz Poitiersa pobožno je nazivan "dobrim svetim Verminom"; oni su ga obožavali; i bili su nestrpljivi da prime vijence dotaknute njime. Teško je reći da li je kao spomenik ostao ono što je nekad bio, idol, ili je to postupno postao među praznovjernim narodom.” (1846.).

Zlatna legenda nam govori da je čudovište, krilata poluzmija, polulav, došlo iz Galicije i da je potomak dviju zmija drevnog svijeta Levijatana i Onachoa, mezopotamskog Oannes. Ovo se svakako uklapa u koncept prvobitne zmije, a u kasnoj mješavini grčko-rimskih mitologija zapravo nalazimo morsku zmiju, sina Neptuna po imenu Taras. Začudo, ovo je također bilo jedno od imena Minotaura u grčkom obliku Tauriskosa, koji se također smatrao Posejdonovim ili Neptunovim djetetom. Dakle, baš kao što je poganski pontifeks, čijih se ovlasti i suverenih prava Papa proglasio nasljednikom, bio vrhovni svećenik Sotone, tako je i Papa nužno postao ministar-predsjednik đavla kada je ušao u savez s ovim sustavom obožavanja đavla i pristao je preuzeti sam položaj pape i unijeti sva zlodjela u Crkvu kao što je i učinio, i naravno došao je pod njegovu vlast jednako potpuno kao što je bio prethodni papa.

Ovo daje mističnom *tāw* (23. slovo hebrejskog alfabeta), ili znaku križa (fenički X dao je latiničkom i ćirilicom T oblik), novi i tamniji značaj. Isprva je to bio amblem Tamuza, a naposljetku je postao amblem Teitana, odnosno samog Sotone. Koliko se točno ispunila božanska izjava da će se dolazak Čovjeka grijeha dogoditi "prema djelu ili energiji Sotone". Sada ovdje mora doći veliki zaključak na koji nas tjeraju i povijesni i biblijski razlozi; Kao što je misterij pobožnosti Bog koji se objavio u tijelu, tako je misterij zloće, ukoliko je takvo što moguće, utjelovljeni đavao.

Znak

Ovaj znak se naziva "žig", "žig njegova imena", "žig zvijeri" i jasno ukazuje na prvu zvijer iz mora, tj. na papinstvo. Što se tiče prirode toga, ovdje se spominje drevni običaj, ali značenje toga je suprotno Božjoj volji.

U stara vremena bio je običaj da robovi imaju imena svojih gospodara upaljen kao žig na rukama ili čelima (Vegecije 1, 8; Krizost ad Rim. 4, 11; Leo Afer lib. 4), a za pogane da su upaljivali imena poganskih božanstava čije su službe sami posvetili (Lucian de Dea Syr.; Plut. Nic; Philo; Prudent, vidi Grotius), "Slično tome, vojnici su također žigosali imena svojih generala u svoja tijela. Svi su takvim znakom iskazivali svoju pripadnost i podaništvo vladajućoj vlasti." Žig s istom svrhom, čak i ako nije toliko grubo senzualan po svojoj prirodi, bit će nametnut svim ljudima u posljednjim vremenima od strane lažljivog proroka ili same životinje, čime oni koji su tako označeni nedvosmisleno priznaju da u potpunosti pripadaju ovoj moći i odati mu počast. Stoga moramo očekivati da će, baš kao što je slika rimskog papinstva utjelovljena u protestantskom modelu države, tako i servilna podložnost njemu biti otkrivena na izvana vidljiv način. Bengel je već bio u pravu kada je primijetio: "Tko god prihvati žig čini isto kao da je izričito rekao: "Priznajem sadašnje papinstvo kao nešto što dolazi od Boga i da je 'Ono što je Grgur VII akumulirao, a njegovi nasljednici nastavili, bilo legitimno i u skladu sa svetom Božjom voljom', a imati broj njegova imena znači priznati papinsko nasljeđe." Prema tome, oznaka papinstva je ono po čemu se njegova uzurpirana moć najjasnije prikazuje i ono na čemu najviše inzistira kao dokaz za to.

Njegova najveća bahatost

Daniel 7:25: „²⁵ On će huliti na Svevišnjega, zatirati Svece Svevišnjega; **pomišljat će da promijeni blagdan i Zakon**, i Sveci će biti predani u njegove ruke na jedno vrijeme i dva vremena i polovinu vremena.“

Kao što smo već primijetili u usporedbi s Otkrivenjem 13:1, ovaj tekst u Danielu odnosi se na istu silu, zvijer iz mora, rimsko papinstvo. Ne samo da će huliti na Najvišeg i uznemiravati svece Najvišeg, nego će se također usuditi promijeniti "vrijeme i zakon" Najvišeg. Tu je njena najveća bahatost i upravo na tome temelji svoju moć. Povijesni dokument najveće vrijednosti, naime Augsburska konfesija, čl. 28, pruža potpuni dokaz.

Zitati iz Augsburske konfesije prevedenih sa latinskog (1530. Confessio Augustana), Članak XXVIII, O moći biskupa:

... „Postoji daljnja rasprava o tome imaju li biskupi ovlasti uspostavljanja ceremonijala u crkvi, kao i propisa u vezi s hranom, blagdanima i različitim redovima crkvenih službenika. Jer oni koji daju ovu moć biskupima citiraju ovu Kristovu izreku, Ivan 16: "Imam vam još mnogo toga reći, ali sada ne možete nositi; Ali kad dođe Duh istine, on će vas uputiti u svu istinu." ...

... *Navodno je subota promijenjena u nedjelju protiv Dekaloga, kako se čini. I niti jedan primjer se ne uzdiže tako visoko od promjene subote. Oni tvrde da je moć crkve velika jer odbacuje propise Dekaloga.* ...

Koliko je ta tvrdnja bila opravdana, vidi se iz Johannes Eck knjižice *Enchiridion*; Augsburško izdanje, 1533., u kojoj je, u svojoj raspravi s Lutherom, opravdao autoritet crkve na sljedeći način: "Sveto pismo uči: Upamti da svetkuješ subotu, radio bi šest dana i obavio bi sav posao, ali na Sedmi dan je subota Bogu, Gospodinu tvojemu itd. Crkva je prenijela slavlje sa subote na nedjelju **svojom** snagom, bez Svetoga pisma, bez sumnje (!) po nadahnuću Duha Svetoga. I nemojte odpasti od crkve samo zbog pisma, a morate li svetkovati subotu onda činite kod Židova, koja se svetkovala od početka svijeta."

Daljnje dokaze pružaju postupci glasovitog Tridentskog koncila, gdje se dugo raspravljalo o ispravnom odnosu Biblije prema tradiciji. Zatim je 18. siječnja 1562. nadbiskup Rheggia u svom uvodnom govoru izjavio: "Subota, najpoznatiji dan u zakonu, prešao je u Dan Gospodnji. Ovaj i drugi slični nisu prestali Kristovim propovijedanjem (jer on kaže da nije došao dokinuti Zakon, nego ispuniti), nego su promijenjeni autoritetom Crkve." Dr. Holgmann: „Nadbiskup Rheggia održao je govor u kojem je otvoreno izjavio da je tradicija superiornija od svetih spisa.“ (!)

U istom članku 28, po meni, jedno neuspjelo, ničim potkrijepljeno objašnjenje autoriteta kurije. Koji to točno tekst Svetog pisma ukida ili odobrava promjenu Božijih zapovjedi?

... „*Takvo je štovanje nedjelje, Uskrsa, Duhova i sličnih blagdana i obreda. Jer oni koji prema autoritetu crkve sude da je štovanje nedjelje potrebno za subotu, ne misle ispravno. Sveto pismo ukinulo je subotu, a ne crkvu. Jer nakon objavljenog evanđelja sve mozaičke ceremonije mogu biti izostavljene. Pa ipak, budući da je bilo potrebno utvrditi određeni dan, kako bi narod mogao znati kada se treba sastati, čini se da je crkva odredila nedjelju u tu svrhu, koja je zbog toga također izgleda bila ugodnija, da bi ljudi mogli imati primjer kršćanske slobode i znali bi da ni subota ni bilo koji drugi dan nisu potrebni.*“ (!) ...

M. Napomena: slično kao i kod Židova, gdje je pokvarena i prijekorna usmena okultna tradicija tzv. Starijih, stavljena iznad pisane riječi!

Autoritet crkve ne može se vezati uz autoritet Svetoga pisma jer ona nije promijenila subotu u nedjelju prema Kristovim uputama, nego na temelju vlastitog autoriteta. Vidljivo je isto tako da se osobne Božije zapovjedi, njih 10, žele poistovjetiti sa židovskim zakonom Talmuda, koji poznaje na stotine zakonskih odredbi i kojih se stvarno više nije trebalo držati, vidi po autoritetu apostola Pavla u 1. Korinćanima 7:19 „**Obrezanje nije ništa i neobrezanje nije ništa, nego držanje zapovijedi Božjih.**“ Tim nakaradnim odlukama je, međutim, razorena i posljednja iluzija i proglašeno je da tradicija ne znači starinu, nego kontinuirano nadahnuće." (Kanon i tradicija, str. 263.)

Suprotnost između Kristova autoriteta i "vlastitog" autoriteta Rimske crkve, između Božjeg zakona i rimskog čovječanstva, između Krista i proturječnog, teško da bi se mogla jasnije izraziti. Doista, papinstvo se, prema proročanstvu, obvezalo promijeniti Božje vrijeme i zakon; time se najviše hvali i na tome temelji svoj crkveni autoritet. Ova preobrazba božanske subote u ljudsku nedjelju je, kao prirodni zaključak iz gornjih pouzdanih svjedočanstava, znak papinske vlasti nad Svetim pismom, dapače i nad samim božanskim zakonodavcem.

Opća prisila

Otkrivenje 13:16-17 : „¹⁶ Ona postiže da se svima - malima i velikima, bogatima i ubogima, slobodnjacima i robovima - udari žig na desnicu ili na čelo, ¹⁷ i da nitko ne može kupovati ili prodavati osim onoga koji nosi žig s imenom Zvijeri ili s brojem imena njezina.“

Nije dovoljno što lažni prorok zahtijeva štovanje slike od svih, u svojoj sferi moći pod prijetnjom smrtna kazne, on također radi na tome da svatko mora pokazati svoju podređenost zvijeri iz mora žigom na ruci ili na čelu, u koju je svrhu Theodor Kliefloth (1810–1895) prikladno primijetio: "Nitko neće biti tako velik, bogat ili slobodan da bi mogao izbjeći ovu mjeru, i nitko neće biti tako malen, siromašan ili potlačen da bi bio zanemaren. Ovo opisuje vladavinu terora ove antikršćanske sile i njene državne religije." On također naređuje da nikome tko ne

prihvaća ovaj znak ne smije biti dopušteno ili omogućeno kupovati ili prodavati. Kupnja i prodaja, trgovina i promet, glavni su dio javnog života.

Tko to, dakle ne učini, kao da je isključen iz ljudskog društva i bez najnužnijih životnih potreba. Takve je dekrete izdavalo papinstvo i prije, na primjer protiv Valdenžana, a također i Luj XIV protiv svojih protestantskih podanika. U posljednjim vremenima to će se dogoditi na još teži način, ne samo od strane papinstva, nego i od strane palih protestantskih država. Bit će posvećena izuzetna pažnja da se osigura da nitko ne može izbjeći da se stvarno izjasni, priznaje li njihov suverenitet ili ne, i jao izabranima koji unatoč svim ovim mjerama, odbijaju štovati sliku ili prihvatiti žig.

23. travnja 2021. nadbiskup Viganó upozorava: "Vatikan je sluga globalizma i novog svjetskog poretka": Nakon predstavljanja pojedinosti vatikanske međunarodne konferencije pod nazivom "Istraživanje uma, tijela i duše", koja će se održati od 6. do 8. svibnja, nadbiskup Carlo Maria Viganó je u javnom pismu oštro kritizirao i događaj i njegove organizatore i vodstvo Katoličke crkve, koju je također opisao kao "sljedbu heretičkih i pokvarenih modernista".

2. studenog 2021., nadbiskup Viganó upozorava; Američki biskupi protiv cijepljenja protiv kovida:

“Veliko Resetiranje“ želi “milijarde kronično bolesnih ljudi”. Svjestan sam da bi moglo biti krajnje nepopularno zauzeti stav protiv tzv. pastira stada Gospodnjeg, dužni smo osuditi strašni zločin koji se provodi i čiji je cilj stvoriti milijarde kroničnih bolesnika i istrijebiti milijune i milijune ljudi na temelju paklene ideologije „Velikog resetiranja“, koju je formulirao predsjednik Svjetskog gospodarskog foruma Klaus Schwab, a poduprle institucije i organizacije diljem svijeta. Šutnja tolikih kardinala i biskupa, kao i nevjerojatna podrška Svete Stolice kampanji cijepljenja, predstavljaju neviđeno suučesništvo koje se ne može više tolerirati. Potrebno je osuditi ovaj skandal, ovaj zločin protiv čovječanstva, ovo sotonsko djelovanje protiv Boga.“

14. travnja 2022., nadbiskup Carlo Maria Viganó kaže: „Suočavamo se s globalnim preokretom u koji su uključeni i civilno društvo i Crkva. Imamo posla s globalnim preokretom koji utječe i na civilno društvo i na crkvu. Obje su infiltrirane i kontrolirane od strane ljudi koji koriste svoju moć i proizašli autoritet, ne za dobrobit institucija koje vode, već za njihovo uništenje. Ovu krizu vlasti treba osuditi, jer su postupci onih koji su dosegli najviše razine vodstva i naroda i crkve subverzivni i zločinački čin, s jedne strane, korumpiranog dijela hijerarhije - koju kratko nazivam dubokom crkvom - budući da je podložna sotonu, hijerarhija Crkvu naziva mističnim tijelom Kristovim i namjerava je ubiti, baš kao što se dogodilo poglavaru Crkve. Ali znamo da kao što je Krist uskrsnuo, tako će i Njegovo mistično tijelo ustati nakon Njegove muke. Dakle, da: oni koji služe đavlu provode ubilačku operaciju, čak i ako je luda i osuđena na neuspjeh.“

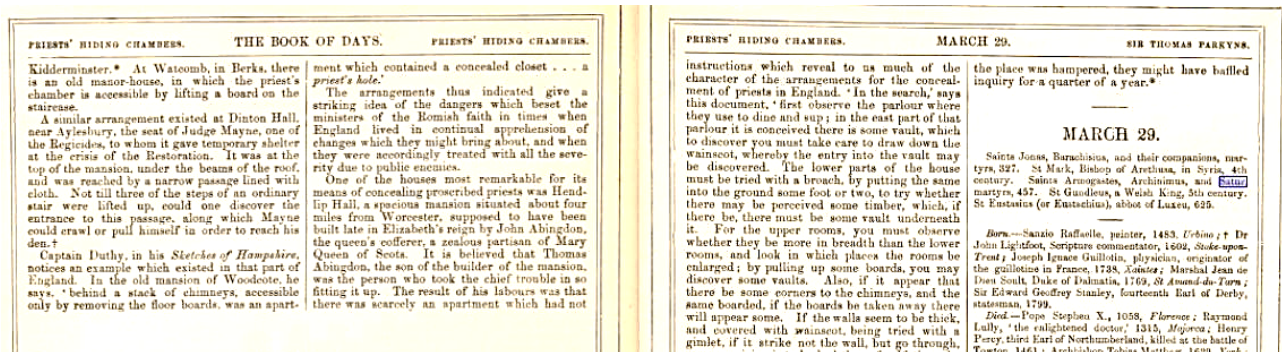
Ime zvijeri, broj njezina imena

Budući da su Dagon i Papa do sada identificirani, to nas prirodno i lako dovodi do dugo traženog imena i broja zvijeri, i potvrđuje stari protestantski pogled na tu temu, potpuno novim dokazima. Naziv "Lateinos" općenito su prihvatili protestantski pisci jer ima mnogo elemenata vjerojatnosti koji ga preporučuju. No ipak se uvijek nalazio određeni nedostatak i osjećalo se da ga nešto želi staviti izvan svake sumnje. Sada, gledajući predmet s babilonskog gledišta, pronaći ćemo i ime i broj zvijeri koji su nam dovedeni kući na takav način da ništa ne ostavlja nepoželjno u pogledu dokaza. Oziris, ili Nimrod (kojeg Papa predstavlja) nazivan je mnogim različitim titulama, pa je stoga, kako primjećuje Wilkinson, bio je Nimrod u istoj poziciji kao i njegova žena, koja se zvala "Myrionymus", božica s "deset tisuća imena". Među tim bezbrojnim imenima, kako ćemo utvrditi, je ime na koje Duh Božji pokazuje u zagonetnom jeziku koji govori o imenu zvijeri i broju njezina imena? Ako znamo apokaliptično ime sustava, to će nas dovesti do imena glave sustava, a ime sustava je "Misterij" (Otk 17,5). Ovdje, dakle, imamo ključ koji odmah otključava enigmu. Sada samo trebamo ispitati koje je to bilo ime pod kojim je, Nimrod, bio poznat kao bog kaldejskog majstorstva. To je ime, kao što smo vidjeli, bilo Saturn. Saturn i Misterij su obje kaldejske riječi i korelativni su pojmovi. Kao što Misterij označava skriveni sustav, tako Saturn označava Skrivenog boga.

U misnim litanijama vjernici se uče ovako moliti: "Bože skriveni i Spasitelju moj, smiluj nam se." (M'gavinov Protestant). Odakle može doći ovo zazivanje "Skrivenog Boga" nego iz drevnog šovanja Saturna, "Skrivenog

Boga". Kako je papinstvo kanoniziralo babilonskog boga pod imenom svetog Dionizija i svetog Bakha, "mučenika", tako je pod tim imenom "Satur" on također upisan u kalendar; jer 29. ožujka je svetkovina "Sv. Satura," mučenika. (Book of Days, str.435; Chambers, Robert, 1802.-1871., Royal College of Physicians of London)

Razmatrao sam mnoga različita objašnjenja o apokaliptičnom broju 666, ali mi se čini da je ovo što slijedi, za sada, najvjerodostojnije. Razlog za takovo moje mišljenje je, jer slijedi Biblijske tekstove i uvažava dublja skrivena značenja babilonskih misterija. Ne tvrdim da su ostala moderna objašnjenja beznačajna, ali su u datom kontekstu samo popratne pojave, samo pojavni elementi današnjice i neizostavni znakovi onoga što dolazi.

Onima koji su bili inicirani u sustav „Misterija“ bog je bio otkriven; svemu ostalom bio je skriven. Dakle, ime Saturn u Kaldeji se izgovara Satur; ali, kao što svaki kaldejski učenjak zna, sastoji se samo od četiri slova, dakle STUR. Ovo ime sadrži točno apokaliptički broj 666:

S = 060

T = 400

U = 006

R = 200

Ako je papa, kao što smo vidjeli, legitimni predstavnik Saturna, broj pape, kao glave Misterija bezakonja, je 666. Ali dalje se ispostavlja, kao što je gore pokazano, da je sam grad Rim imao izvorno ime Saturnia, "Saturnov grad". To podjednako potvrđuju Ovidije, Plinije i Aurelije Viktor. Dakle, papa ima dvostruko pravo na ime i broj zvijeri. On je jedini legitimni predstavnik originalnog Saturna u današnjem postojanju, i on vlada u samom gradu sedam brežuljaka, gdje je prije vladao rimski Saturn; i iz njegove rezidencije u kojoj je cijela Italija bila "dugo nakon toga nazivana njegovim imenom", obično nazivana "Saturnova zemlja". No, može se reći, kakve to veze ima s imenom Lateinos, za koje se općenito vjeruje da je "ime zvijeri"? Mnogo. To dokazuje da je zajedničko mišljenje temeljito i utemeljeno. Saturn i Lateinos samo su sinonimi, imaju potpuno isto značenje i pripadaju jednako istom bogu. Ne treba zaboraviti Vergilijeve retke, koji pokazuju da je Lateinos, od kojeg su Rimljani ili latinska rasa pratili svoju lozu, predstavljen sa slavom oko glave, kako bi pokazao da je bio "dijete Sunca". LATEINOS - [grčki], u latinskom obliku Latium Latinus i Lateo znači "ležati skriven" dolazi od kaldejske riječi *lat* "ležati skriveno". U Latopolsu, današnjem Esnehu, gradu u Egiptu, uz egipatsku Minervu obožavana je riba Latus. Apolonova majka-žena na grčkom se zvala Leto, ili na dorskom Lato, ženskog roda od *lat*. Rimsko ime znači "lamentator iz Lata". U *Borrows Gypsies in Spain*, ili *Zincali*, sv. ii. str.113, "Ovu mračnu sliku, čije je ime bilo LAUT, Bold Mahmoud je pronašao kada je uzeo Sumnaut." Vergilije čini Latina trećim po porijeklu od Saturna i suvremenim Enejom (Eneida, lib. VII. 11 str. 45-49).

Prema tome, očito je da je, prema popularnom mišljenju, izvorni Lateinos zauzimao isti položaj kao Saturn u Misterijama, koji je jednako štovan kao "potomak Sunca". Štoviše, očito je da su Rimljani znali da naziv "Lateinos" označava "Skriveni", jer njihovi antikvari uvijek potvrđuju da je Lacij dobio ime po Saturnu koji je tamo "ležao skriven". Na etimološkim osnovama, dakle, čak i na temelju svjedočenja Rimljana, Lateinos je ekvivalent "Skrivenom"; odnosno Saturnu, "bogu Misterija".

Kefa - Petros

Mnogi moderni teolozi odbacuju danas takovo tumačenje o Papi kao „nasljedniku Petra, stijene“. Čak i protestantski potomci onih starih kršćanskih reformatora, koji su u žaru svog proučavanja Svete riječi, napisali nebrojene knjige o proročanskim temama u Bibliji, ublažili su svoju retoriku u duhu nametnute novovremene korektnosti. Vjerojatno je i nekima od tih „kamen spoticanja“ bilo ime Petar i Kefa. Ali ovdje je značenje jasno. Petar znači "kamen" na grčkom, dok je Kefa "kamen" na aramejskom. Taj zbunjujući stih je u grčkom originalu jasniji: Ivan 1:42: „⁴² I dovede ga Isusu. A kad ga Isus pogleda, reče: Ti si Šimun, sin Jonin, zvat ćeš se Kefa, što znači kamen.“ Krist je govorio na aramejskom, i nazvao bi Šimuna "Kefa". Ivan je napisao svoje evanđelje na grčkom, pa je uključio bilješku za svoje čitatelje da "Kefa" znači "kamen", a ne stijena. *Stijena* je sinonim za *Boga vječnoga* „jer u GOSPODU BOGU **imamo stijenu vječnu**.“ (Izaija 26:4) i nije stoga primjenjiva ni na kojeg smrtnog čovjeka pa tako ni na apostola Šimuna, sina Jonina.

Vidimo da je Isus, kada je prvi put pozvao Petra da bude njegov učenik, mu dao „novo ime“ (nije kasnije u Njegovoj službi dobio novo ime, kao što je uobičajena zabluda). Kao što znamo iz Svetog pisma, to uvijek označava novu ulogu ili značaj za osobu: npr. Abram (uzvišeni otac) Abraham (otac mnogih). Ivan 1:41 „On najprije nađe svoga brata Šimuna i reče mu: Našli smo Mesiju, što znači Krist. I dovede ga Isusu. A Isus ga pogledavši reče: »Ti si Šimun, sin Jonin, ti ćeš se zvati Kefa, [još uvijek grčka transliteracija aramejskog *Kefa*], što je u prijevodu *Petar* [tj. što je na grčkom, na kojem je ovo napisano, *Petros*].“

Ovo ulaganje autoriteta (vidljivo kroz Djela apostolska itd.) je smisao u kojem je Petar, uzor u ispovijedanju vjere u Krista kao Mesiju i Gospodina, Sina Svevišnjega, 'stijene' Crkve.

Šarka oko koje se pravedno okreće jedinstvo vjere, po svojoj instituciji, i zato od samog Gospodina Isusa. Da budemo konkretniji. κεφαλή = glava na *Koine grčkom*, πέτρος = kamen (šljunak) na *Koine grčkom*, Κηφάς = kamen/stijena na aramejskom. Aramejski je semitski jezik (npr. hebrejski, moapski, arapski, kaldejski) u klasi/kategoriji jezika različitoj od grčkog. Grčki je indoeuropski jezik (npr. slavenski, hetitski, germanski jezici, latinski itd.) s vrlo različitim vokabularom, gramatikom i strukturom od semitskih jezika. Dakle, riječ Κηφάς nije lingvistički povezana s drugim riječima. Međutim, Κηφάς je preveden s πέτρος jer oba imaju slična (ne identična) značenja u svojim jezicima. Isus je iskoristio ovo (Ivan 1:42) slično značenje i dao Šimonu (njegovo hebrejsko ime), također poznatom kao Kefa (njegovo aramejsko ime), grčki ekvivalent, Petros (njegovo grčko ime). U Mateju 16:18 imamo suptilniju upotrebu grčke riječi (rod) jer imamo razliku između muškog Petros i ženskog Petra: U Mateju 16:18 učenik Petar je nazvan "Petros" (kamen ili oblutak). U 1. Korinćanima 10:4 Isus je taj koji se naziva "Petra" (žen.), "podloga ili masivna stijena" (BDAG - Greek-English Lexicon of the New Testament)

U tekstu Mateja 16:18, Krist govori o novom djelu koje će uskoro započeti, o tome da on gradi svoju 'eklesia' na određenoj 'stijeni'. Eklesija (grčki: ἐκκλησία) bila je skupština građana u gradovima-državama antičke Grčke. Ta grčka riječ, 'eklesia' bila je dugo u uporabi prije no što je preuzeta u Novom zavjetu. Leksikografi općenito kažu da to znači 'uredno sazvana skupština'. Isus je govorio o novoj skupštini koju će sazvati da bude pozvana s ovog svijeta, a apostol Petar će biti samo jedan od mnogih članova, iako jedan od samo 12 apostola. Sada znamo što bi Krist sagradio, pitanje je bi li se ovo okupljanje prozvanih sagradilo na Petru (Petros na grčkom), ili nečemu ili nekom drugom? Grčka riječ za 'stijenu', 'petra', je ona iz koje potječe ime Petar, 'Petros'. Ali izvođenje nije identifikacija. Smatrati: Je li snijeg isto što i pahulja? Je li kiša isto što i kišna kap? Sve one imaju identičnu supstancu, dok zadržavaju razliku u obliku, a riječi imaju posebno značenje u jednom slučaju koje nije isto u drugom. Nisu to identične stvari. Neki koji tvrde da je Isus, kad je rekao: "Na ovoj stijeni sagradit ću svoju eklesia", mislio na čovjeka, Petra, krivo su umetnuli druga dva grčka teksta za koja impliciraju da podupiru njihov slučaj. U prijevodima s marginalnim čitanjima stavili su Efežanima 2:20 koji kaže da su kršćani "sagrađeni na temelju apostola i proroka, a sam Isus Krist je glavni kamen temeljac" u kojemu svi izrastaju u simbolički sveti hram Bogu. Ipak, temelj nije kamen, u ovom tekstu. Može se iskopati temelj u kamenu - stijeni, ali temelj nije stijena u koju je udubljen. Nadalje, Petar nije izdvojen za poseban spomen; svi su apostoli i svi proroci ovdje jednaki. Posebno se spominje Krist, koji je glavni kamen temeljac ove duhovne 'zgrade'. Govorite o spoticanju o Krista, 'kamen spoticanja', jer tekst Efežanima 2 govori o sasvim drugoj stvari od one u Mateju 16! Na mnogim drugim mjestima u Novom zavjetu, temelj Kristove crkve prikazan je kao Stijena - Isus Krist.

Pokušati izgraditi ono, za što se tvrdi da je Kristova crkva, na bilo kojem čovjeku, a ne isključivo na Isusu Kristu, znači izazvati kolaps, poput nečega izgrađenog na pijesku. Grčke riječi koje su povezane ne mogu se koristiti za dokazivanje nečega što Biblija zapravo ne navodi, štoviše, koja zapravo tvrdi da je stijena na kojoj Krist gradi svoju 'ekkleσία', dakle On sam.

Dominus Flevit – Gospodin je plakao

Camillo Bellarmino Bagatti (1905-1990)

Józef Tadeusz Milik (1922-2006)

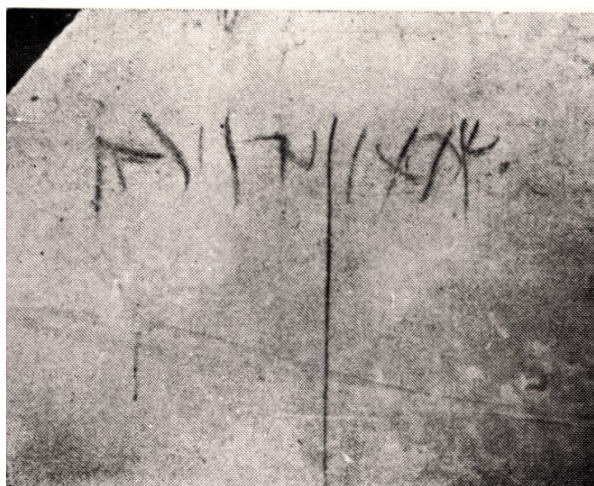
Izvještaj od F. Paula Petersona (Tiskano u svibnju 2005.)

„Dok sam bio u posjetu prijatelju u Švicarskoj, čuo sam za ono što mi se činilo jednim od najvećih otkrića od Kristova vremena - da je Petar pokopan u Jeruzalemu, a ne u Rimu. Izvor ove glasine, napisane na talijanskom, nije bio jasan; ostavio je popriličan prostor za sumnju, ili bolje rečeno čuđenje. Rim je bio mjesto gdje sam mogao istražiti stvar, a ako se to pokaže ohrabrujućim, možda će biti potrebno putovanje u Jeruzalem da prikupim vrijedne informacije iz prve ruke o toj temi. Pa sam otišao u Rim. Nakon što sam razgovarao s mnogim svećenicima i istraživao razne izvore informacija, konačno sam bio jako nagrađen kada sam saznao gdje mogu kupiti jedinu poznatu knjigu na tu temu, koja je također napisana na talijanskom jeziku. Zove se "Gli Scavi del Dominus Flevit", tiskano 1958. u Tipografia del PP. Francescani u Jeruzalemu.

Napisali su ga P. B. Bagatti i J. T. Milik, obojica rimokatolički svećenici. Priča o otkriću je bila tu, ali se činilo da je namjerno skrivena jer je mnogo toga nedostajalo. Stoga sam odlučio otići u Jeruzalem vidjeti, ako je moguće, ono što se činilo gotovo nevjerojatnim, pogotovo jer je dolazilo od svećenika koji bi, naravno prema postojećoj tradiciji da je Petar pokopan u Rimu, bili posljednji koji bi pozdravili takvo otkriće ili spustili na njega pozornost svijeta.

U Jeruzalemu sam razgovarao s mnogim franjevačkim svećenicima, od kojih su svi na kraju pročitali, iako nerado, da su kosti Šimuna Bar Jone (Sv. Petra) pronađene u Jeruzalemu u franjevačkom samostanu, zvanom

"Dominus Flevit" (gdje je Isus navodno plakao nad Jeruzalemom) na Maslinskoj gori. Slike pričaju priču. Prva prikazuje iskopinu u kojoj su na kosturnicama (kutijama za kosti) pronađena imena kršćanskih biblijskih likova. Imena Marije i Marte pronađena su na kvadri, a odmah do nje bila je jedna s imenom Lazara, njihovog brata. Druga imena ranih kršćana pronađena su na drugim kosturnicama. Najzanimljivije je bilo ono što je pronađeno na udaljenosti od dvanaest stopa od mjesta gdje su pronađeni posmrtni ostaci Marije, Marte i Lazara - posmrtni ostaci svetog Petra. Pronađeni su u kosturnici s izvana jasno i lijepo napisanim "Simon Bar Jona" na aramejskom, ili prevedeno Šimun sin Jonin. Matej 16:17 „I Isus mu, odgovorivši, reče: »Blažen bio, Šimune, Bar Jona,...”

Soba 79, kvadra kosturnice 19

Aramaic Inscription

ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ

Hebrew from Strong's
Concordance

שמעון בר יונה

H3124 H1247 H8095

Jonah Bar Simon

(Hebrew reads right to left)

Razgovarao sam s profesorom s Yalea, koji je arheolog i bio je direktor Američke škole za orijentalna istraživanja u Jeruzalemu. Rekao mi je da bi bilo vrlo nevjerovatno da bi se ime od tri riječi, i to jedna tako potpuna, moglo odnositi na bilo koga osim svetog Petra. Ali ono što mogućnost pogreške čini dalekom je to što su ostaci pronađeni na kršćanskom groblju, i štoviše, iz prvog stoljeća, upravo vremena u kojem je Petar živio. Zapravo, imam pismo poznatog znanstvenika u kojem se navodi da po pisanju može zaključiti da je napisano neposredno prije Titovog uništenja Jeruzalema 70. po. Kr.

Razgovarao sam sa svećenikom Milikom, koautorom ove talijanske knjige, u prisutnosti mog prijatelja, kršćanskog Arapa, gospodina S. J. Mattara, koji je sada nadglednik vrtne grobnice u kojoj je Isus pokopan i uskrsnuo. Ovaj svećenik Milik je priznao da zna da kosti svetog Petra nisu u Rimu. Bio sam vrlo iznenađen što je to priznao, kako bih potvrdio svoje uključivanje, rekao sam, s čime se i on složio, "Postoji stotinu puta više dokaza da je Petar pokopan u Jeruzalemu nego u Rimu." To je bilo pomalo potezjenjivanje jer je znao, kao i ja, da nema apsolutno nikakvih dokaza da je Petar pokopan u Rimu.

Razgovarao sam o ovoj temi s mnogim franjevačkim svećenicima koji su bili ili su bili u Jeruzalemu i svi se slažu da grob i ostaci, ... Petar je u Jeruzalemu. Bila je samo jedna iznimka koja je zanimljiva i koja samo dokazuje poantu. Franjevački svećenik Augusto Spykerman, koji je bio zadužen za poluprivatni muzej unutar zidina starog Jeruzalema, na mjestu franjevačke crkve Bičevanja, bio je ta iznimka. Kad sam tražio da vidim muzej, pokazao ga je nama trojici, g. Mattar, koji je osim što je bio čuvar Kristova groba, bio upravitelj engleske banke u Jeruzalemu, profesionalni fotograf i ja. Ali nije nam rekao ništa o otkriću. Znao sam da su dokazi o Petrovu pokopu ondje, jer su mi svećenici rekli da se u ovom muzeju čuvaju relikvije s kršćanskog groblja. Ljudi koji su cijeli život živjeli u Jeruzalemu i službeni vodiči koji bi trebali poznavati svaki pedalj grada, međutim, nisu ništa znali o ovom otkriću, pa je ono i zatajeno od javnosti.

Pitao sam starijeg službenog vodiča gdje je grob sv. Petra. Odgovorio je vrlo dubokim i veličanstvenim tonom glasa: "Grob svetog Petra nikada nije pronađen u Jeruzalemu." "Oh," rekao sam, "ali vidio sam Peterovo grobno mjesto vlastitim očima." Okomio se na mene sa žestinom koja je tako uobičajena među Arapima. "Što", odgovorio je, "ti stranac hoćeš mi reći da znaš gdje je grob sv. Petra kad sam bio službeni vodič trideset pet godina i poznajem svaki pedalj zemlje u Jeruzalemu?" Bojao sam se da će mi skočiti za vrat. Uspio sam ga smiriti i rekao: "Ali gospodine, ovdje su slike i možete vidjeti kosturnicu, među ostalim, s Petrovim imenom na

aramijskom. To također možete sami vidjeti na Maslinskoj gori na mjestu franjevačkog samostana pod nazivom "Dominus Flevit".

Kad sam završio, polako se okrenuo u zaprepaštenom čuđenju. Onaj tko je vidio ovo kršćansko groblje i poznaje okolnosti oko tog slučaja ne bi mogao posumnjati da je to doista mjesto groba svetog Petra i drugih kršćana. I ja sam hodao uokolo u snenom čuđenju oko tjedan dana jer sam jedva mogao vjerovati što sam vidio i čuo. Otkako je ovaj članak kružio, nikome ne dopuštaju da vidi ovo grobno mjesto.

Prije nego što su stvari otišle daleko, bio sam prilično obeshrabren jer nisam mogao dobiti nikakve informacije od mnogih svećenika s kojima sam razgovarao. Međutim, nastavio sam ispitivati svećenike gdje god bih ih našao. Napokon je jedan svećenik ispustio neke informacije. S tom sam spoznajom pristupio drugom svećeniku koji me oprezno upitao odakle mi te informacije. Rekao sam mu da mi je svećenik rekao. Zatim je priznao poantu i izbacio još malo informacija. Tako je trajalo neko vrijeme dok nisam dobio cjelovitu sliku i konačno sam bio upućen na mjesto gdje sam mogao sam vidjeti dokaze. Kada sam shvatio priču, osjećao sam se kao da držim bika za rep i pokušavam ga izvući kroz ključanicu. Ali kad sam prikupio sve činjenice u slučaju, svećenici nisu mogli zanijekati otkriće grobnice, nego su ga čak i potvrdili, iako nevoljko. Zapravo u tom smislu, imam izjavu jednog španjolskog svećenika sa Maslinske gore na magnetofonu.

Ali ovdje smo razgovarali s tim franjevačkim svećenikom koji je zadužen za muzej, postavljajući mu pitanja koja je on pokušavao izbjeći, ali nije mogao zbog informacija koje sam već prikupio od mnogih svećenika s kojima sam razgovarao. Naposljetku, nakon što su snimljene slike dokaza, što je bilo pravo čudo što nam je dopustio da to učinimo, pohvalio sam ga na prekrasnom otkriću groba svetog Petra u Jeruzalemu do kojeg su došli franjevci. Bio je očito nervozan dok je rekao: "O ne, grob svetog Petra je u Rimu." Ali dok je to govorio, glas mu je zadrhtao, što je čak i moj prijatelj, gospodin Mattar, primijetio. Tada sam ga pogledao pravo u oči i odlučno rekao: "Ne, grob svetog Petra je u Jeruzalemu." Pogledao me kao krivac školarac i šutio. On je, nedvojbeno, tamo postavljen da sakrije činjenice, ali njegovi postupci i riječi, uvjerljivije su govorili o otkriću od onih svećenika koji su konačno priznali istinu.

Također sam razgovarao s franjevačkim svećenikom koji je bio nadležan za svećeničku tiskaru unutar zidina starog Jeruzalema, gdje je tiskana njihova knjiga na tu temu. Također je priznao da se grob svetog Petra nalazi u Jeruzalemu. Onda kada sam posjetio Crkvu rođenja Kristova u Betlehemu, susreo sam franjevca. Nakon što sam mu rekao što mislim o prekrasnom otkriću do kojeg su došli franjevci, otvoreno sam ga upitao: "Ljudi, vjerujete li vi stvarno da su to ostaci sv. Petra?" On je odgovorio: "Da, imamo, nemamo izbora po tom pitanju. Jasni dokazi su tu." Nisam sumnjao u dokaze, ali ono što me iznenadilo je da su ti svećenici i redovnici vjerovali da je ono što je protiv njihove vlastite vjere, a povrh toga, priznati to drugima nije ništa od ovoga svijeta. Obično katolik, bilo zato što mu je mozak ispran ili tvrdoglavo ne želi vidjeti ništa samo ono što je naučen, neće dopustiti sebi da vjeruje bilo što protiv svoje vjere, a još manje da to prizna drugima. Ali među mnogim katolicima raste zdrav stav da "sve provjeravamo, držimo se onoga što je dobro", kako nas je Pavao sve opominjao.

Tada sam upitao: "Da li otac Bagatti (koautor knjige na talijanskom jeziku o ovoj temi i arheolog) stvarno vjeruje da su ovo kosti sv. Petra?" "Da", bio je odgovor. Tada sam upitao: "Ali što Papa misli o svemu tome?" To je bilo pitanje od tisuću dolara, a on mi je dao odgovor od milijun dolara.

"Pa," odgovorio je povjerljivo prigušenim glasom, "otac Bagatti mi je osobno rekao da je prije tri godine otišao Papi (Piju XII.) u Rim i pokazao mu dokaze, a Papa mu je rekao: 'Pa, moramo napraviti neke promjene, ali za sada o tome šutite.'"

Sa strahopoštovanjem sam i ja prigušenim glasom upitao: "Dakle, papa stvarno vjeruje da su ovo kosti svetog Petra?" "Da", bio je njegov odgovor. "Dokumentarni dokazi su tu, nije mogao a da ne povjeruje."

Posjetio sam razne renomirane arheologe na ovu temu. Dr. Albright sa Sveučilišta John Hopkins u Baltimoreu rekao mi je da je osobno poznao svećenika Bagattija i da je bio vrlo kompetentan arheolog. Također sam razgovarao s Rabinom Dr. Nelson Gluekom (1900-1971), arheologom i predsjednikom Hebrew Union Collegea u Cincinnatiju, Ohio. Pokazao sam mu slike, ali kad sam bio s njim samo nekoliko minuta, nisam mu mogao pokazati bogatstvo materijala koji imate pred sobom u ovom članku. Međutim, brzo je prepoznao aramejske riječi kao "Simon Bar Jona" (aramijski je vrlo sličan hebrejskom). Pitao sam ga hoće li napisati izjavu o tome.

Rekao je da bi to bacilo refleksiju na kompetenciju svećenika J. T. Milika, za kojeg je znao da je vrlo sposoban znanstvenik. Ali rekao je da će napisati poruku. Citiram:

"Oca J. T. Milika smatram prvoklasnim učenjakom na semitskom području." Dodao je: "Ne smatram da su imena na kosturnicama uvjerljiv dokaz da su ona imena apostola." Nelson Glueck

Citiram ovo pismo dr. Gluecka jer pokazuje da je svećenik Milik kompetentan arheolog. Kao što sam spomenuo, mogao sam biti s njim samo nekoliko minuta i mogao mu pokazati samo mali dio dokaza. Svatko, uključujući i mene, lako bi se složio s dr. Glueckom da ako je samo ime Simon Bar Jona na kosturnici sav dostupan dokaz, to ne bi bio konačan dokaz da se radilo o apostolu Petru, iako bi to sigurno bilo snažna indikacija. Priča o špilji, kosturnicama i uobičajenom groblju izvan mjesta samostana je sljedeća: bio je rimski običaj da se grob otvori nakon što osoba umre nakon otprilike deset godina kada se tijelo raspadne. Kost bi bile smještene u malu kosturnicu s imenom osobe pažljivo ispisanim na vanjskoj prednjoj strani. Te bi se kosturnice zatim smjestile u špilju kao u slučaju ovog kršćanskog groblja, čime bi se napravilo mjesta za druge. Ali ova špilja ili groblje u kojem su pronađene kosturnice i koje je nastalo prirodnim i nepristrasnim slijedom događaja, bez ikakvog razloga da se mijenjaju činjenice ili okolnosti, bilo je veće svjedočanstvo nego da postoji zabilježeni svjedok koji tvrdi da Petar je ondje pokopan. Pa ipak, i to je nepogrešivo zabilježeno u tri riječi na aramejskom kosturnice, Simon Bar Jona. Ovdje leži najveći dokaz da Petar nikada nije bio Papa, niti da je bio u Rimu, jer da jest, to bi sigurno bilo proglašeno u Novom zavjetu. Povijest, isto tako, ne bi šutjela o ovoj temi, kao što nije šutjela ni u slučaju apostola Pavla. Čak bi i katolička povijest tvrdila da je ovo gore činjenica, a ne kao nestalna tradicija. **Izostaviti Petra kao papu u Rimu (i papinstvu) bilo bi** kao izostaviti Mojsijev zakon ili Proroke ili Djela apostolska iz Biblije.

Dr. Glueck, budući da je Židov i bez sumnje je bio u Jeruzalemu, potpuno je svjestan činjenice da je Katolička crkva stoljećima kupovala ono što se smatralo svetim mjestima, od kojih neka nisu izdržala biblijski opis. Na primjer, svećenici kažu da je Isusov grob unutar zidina starog Jeruzalema, u rupi u zemlji; dok, Biblija kaže da je grobnica u koju je Isus položen bila isklesana u stijeni i da je kamen otkotrljan ispred, a ne na vrh. Vrtne grobnica u podnožju Golgote, izvan zidina starog Jeruzalema, savršeno odgovara biblijskom opisu. Zapravo, svi oni koje su židovski vođe mrzili, kao što je bio Isus, nikada nisu mogli dopustiti da budu pokopani unutar vrata Svetog grada. Grobnica u kojoj je Isus ležao napravljena je za Josipa iz Arimateje. Sva njegova (Josipova) obitelj bila je krupna i niska rasta. Na ovom grobnom mjestu i danas možete vidjeti gdje je netko dublje urezao u zid kako bi napravio mjesta za Isusa za kojeg se govori da je bio visok oko šest stopa.

Kada je papa Pio XII. proglasio Uznesenje Marijino člankom vjere 1950. godine, Katolička crkva u Jeruzalemu brzo je prodala Marijin grob Armenskoj crkvi. Bivši svećenik Lavallo osobno mi je rekao da postoji još jedan grob sv. Marije u Efezu. No, grobnica svetog Petra sasvim je drugačija jer bi radije da ona nikada nije ni postojala, a kupiti ili prodati takvo mjesto ne bi dolazilo u obzir. Tako ih je zadesilo, kako mi je rekao franjevac iz samostana "Dominus Flevit". Jedan njihov član je 1953. godine na ovom mjestu kopao zemlju, kada mu je propao ašov. Započelo je iskapanje i tamo je otkriveno veliko podzemno kršćansko groblje. Ondje je ispisano slovo Krista na grčkom koje se nikada ne bi našlo na židovskom, arapskom ili poganskom groblju. Prema strukturi spisa, znanstvenici su utvrdili da su oni bili iz vremena neposredno prije razorenja Jeruzalema od strane Tita 70. godine poslije Krista. Na kosturnicama su pronađena mnoga imena kršćana prve crkve. U Bibliji je prorečeno da će Isus stajati na Maslinskoj gori kad se vrati na zemlju. Možete vidjeti kako bi kršćani bili skloni imati svoje groblje na Maslinskoj gori, jer je ovdje također bilo omiljeno mjesto susreta Isusa i Njegovih učenika. Na cijelom groblju nije pronađeno ništa (kao ni u katakombama u Rimu) što bi podsjećalo na arapske, židovske, katoličke ili poganske običaje. Dr. Glueck, budući da je Židov, bez sumnje nije potpuno svjestan da je takvo otkriće vrlo neugodno jer potkopava sam temelj Rimokatoličke crkve. Budući da Petar nije živio u Rimu i stoga nije ondje ubijen ni pokopan, prirodno slijedi da on nije bio njihov prvi Papa.

Katolička crkva kaže da je Petar bio papa u Rimu od 41. do 66. godine, razdoblje od dvadeset pet godina, ali Biblija pokazuje drugačiju priču. Knjiga Djela apostolska (u katoličkoj ili protestantskoj Bibliji) bilježi sljedeće: Petar je propovijedao Evanđelje obrezanima (Židovima) u Cezareji i Jopi u Palestini, služeći Kornelijeve domu, koji je udaljen 2800 milja (> 4500 km) od Rima (Djela 10:23, 24). Ubrzo nakon toga, oko 44. godine naše ere

(Djela 12), Herod je Petra bacio u zatvor u Jeruzalemu, ali ga je oslobodio anđeo. Od 46. do 52. godine naše ere, čitamo u 13. poglavlju da je bio u Jeruzalemu propovijedajući razliku između Zakona i Milosti. Savao se obratio 34. godine i postao je Pavao apostol (Djela 9). Pavao nam kaže da je tri godine nakon svog obraćenja 37. godine poslije Krista "otišao u Jeruzalem da vidi Petra" (Galaćanima 1:18), a 51. godine poslije Krista, četrnaest godina kasnije, ponovno je otišao u Jeruzalem (Galaćanima 2:1, 8), spominje se Petar. Ubrzo nakon toga susreo je Petra u Antiohiji, i kako Pavao kaže: "... u lice mu se suprotstavih, jer je zavrijedio osudbu." (Galaćanima 2,11). Dokaza ima u izobilju, istina je jasna iz Svetog pisma koje nikada nije iznevjerilo. Bilo bi zadivljujuće čitati o Pavlovoj smjelosti u ophođenju s Petrom. Da je Petar bio papa, ne bi bilo drugačije. Pavao ne samo da stoji uz Petra, nego ga prekora i okrivljuje da je pogriješio.

Ovo me podsjeća na moj posjet dvorcu sv. Andela u Rimu. Ovaj dvorac, koji je vrlo jaka utvrda, povezan je s Vatikanom visokim zasvođenim vijaduktom dugim oko milju preko kojeg su pape bježali u vrijeme opasnosti. Rimokatolički vodič pokazao mi je zatvorsku prostoriju u kojoj je bila mala hermetička komora. Rekao mi je da je kardinal koji se s papom svađao oko doktrine bačen u ovu hermetički zatvorenu komoru na gotovo dva sata dok se gotovo nije ugušio. Zatim je odveden do giljotine udaljene nekoliko metara dalje i odsječena mu je glava. Još jedna stvar mi je na silu ostala. Vodič me je proveo kroz stanove raznih papa koji su ondje našli utočište. U svakom slučaju također mi je pokazao stan ljubavnica svakog od papa. Bio sam začuđen što nije pokušao ništa sakriti. Pitao sam ga "Zar nisi katolik?" On je ponizno odgovorio: "O da, ja sam katolik, ali se sramim povijesti mnogih papa, ali vjerujem da su naši moderni pape bolji." Zatim sam ga upitao: "Sigurno ste upoznati s aferom između pape Pija XII. i njegove kućne pomoćnice?" Mnogi u Rimu kažu da je vodila i poslove pape i Vatikana. Posramljeno je spustio glavu i tužno rekao: "Da, znam."

Sve ovo objašnjava zašto je Katolička crkva bila toliko oprezna da ovo otkriće ostane nepoznato. Uspješno su činili upravo to od 1953., kada su ga otkrili franjevci u vlastitom samostanu, do 1959. Nakon što su toliko dugo uspjeli držati "tu stvar u tišini", kako je Papa upozorio, bili su nespremni kada je u to vrijeme naišao momak koji se činio bezopasnim, ali upornim. Nisu ni slutili da će ovaj momak tu vijest objaviti posvuda. Njihov je položaj u svijetu dovoljno klimav a da to otkriće ne postane općepoznato.

Kao što sam spomenuo, imao sam vrlo ugodan razgovor sa svećenikom Milikom, ali nisam imao priliku vidjeti svećenika Bagattija dok sam bio u Jeruzalemu. Ipak sam mu 15. ožujka 1960. napisao sljedeće: "Razgovarao sam s nizom franjevačkih svećenika i redovnika i rekli su mi o Vama i knjizi čiji ste koautor. Imao sam nadu da ću vas vidjeti i da vam čestitam na tako velikom otkriću, ali vrijeme to ne bi dopuštalo. Budući da sam čuo toliko o vama i da ste arheolog (s dokazima u rukama), bio sam uvjeren zajedno s vama, što se tiče drevnog ukopa, na temelju toga da su ostaci pronađeni u kosturnici s imenom 'Simon Bar Jona', napisanim na aramejskom, bili ostaci svetog Petra." Nevjerojatno je da u svom odgovoru nije proturječio mojoj izjavi, što bi sigurno učinio da je to pošteno mogao učiniti. "Bio sam vrlo uvjeren zajedno s vama -... da su ostaci pronađeni u kosturnici... bili oni Svetog Petra." Ovo potvrđuje razgovor koji sam vodio s franjevačkim redovnikom u Betlehemu i priču koju mi je ispričao o svećeniku Bagattiju koji je išao papi s dokazima o kostima svetog Petra u Jeruzalemu. U pismu se vidi da je oprezan zbog Papinog upozorenja da se ovo otkriće prešuti. Stoga mi je napisao da cijelo objašnjenje aramejskih riječi "Simon Bar Jona" prepušta svećeniku Miliku. Ovo je poznati način izlaska iz slične situacije. U pismu svećenika Bagattija vidi se da je u teškom položaju. Ne može se protiviti onome što je napisao 1953. godine, u vrijeme kada je otkriveno kršćansko-židovsko groblje, niti onome što je rekao franjevačkom redovniku o svom posjetu papi. No, on ipak postavlja pitanje koje mu pomaže da se izvuče iz situacije, a da pritom ne proturječi sam sebi i pritom ne stavi dimnu zavjesu oko istine. Njegove riječi:

“Pretpostavimo da je riječ o 'Joni' (na kosturnici), kako vjerujem, možda je to neki drugi rođak svetog Petra, jer su se imena prenosila iz obitelji u obitelj. Predložiti poistovjećivanje sa svetim Petrom bilo bi protivno dugoj tradiciji, koja ima vlastitu vrijednost. U svakom slučaju, uskoro će izaći još jedan svezak koji će pokazati da je groblje bilo kršćansko od prvog stoljeća do drugog stoljeća poslije Krista. Pozdrav Bogu najodaniji.

P.B. Bagatti C.F.M.“

Kao što sam pokazao, nakon opomene pape da se "o ovoj stvari šuti", svećenik Bagatti prepušta tumačenje cijele stvari svećeniku Miliku koji nudi nekoliko prijedloga, ali na kraju izjavljuje da bi izvorna izjava svećenika Bagattija mogla biti istinita - da su natpis i ostaci sv. Petra. Također je vrlo zanimljivo i vrlo znakovito da svećenik Bagatti, pokušavajući neutralizirati svoju prvotnu izjavu i zaprepaštenje koje je otkriće izazvalo i koje bi izazvalo da je općepoznato, u vezi s imenom Simon Bar Jona (Sv. Petar) kaže: „Možda je to neki drugi rođak svetog Petra, jer su se imena prenosila s koljena na koljeno.“ Drugim riječima, on kaže da je Petrovo ime, Šimun Bar Jona, mogao dobiti od istoimenog rođaka iz generacija prije njega, ili je moglo pripadati srođnicima generacija nakon sv. Petra. Obje spekulacije su izvan okvira mogućeg. Prije svega, nije se moglo odnositi na rođaka prije svetog Petra jer je kršćansko groblje moglo nastati tek nakon što je Isus započeo svoje javno djelovanje i imao obraćenike; i stoga nije mogao pripadati rođaku prije Petrova vremena, budući da su ondje pokopani samo oni koji su se obratili kroz Kristovu službu.

Titus je uništio Jeruzalem 70. godine nove ere i ostavio ga opustjelim. Stoga je nemoguće da bi se natpis mogao odnositi na rođaka nakon Petrova vremena. Jedna enciklopedija objašnjava uništenje ovim riječima: "Ovim događajem završila je povijest drevnog Jeruzalema, jer je ostao pust, a njegovi su se stanovnici raspršili." Prema svim dokazima, Petar je imao oko pedeset godina kada ga je Isus pozvao za apostola, a umro je oko 82. godine, odnosno oko 62. godine naše ere. Budući da je prema ovim brojkama ostalo samo osam godina od vremena Petrove smrti do uništenja Jeruzalema, tada je bilo nemoguće da natpis i ostaci pripadaju generacijama nakon Petra. U to su se vrijeme imena prenosila na druga tek nakon mnogo godina. No recimo da je odmah nakon smrti svetog Petra jedno dijete kršteno "Šimun bar Jona", natpis ipak nije mogao biti od ovog djeteta jer su posmrtni ostaci bili odrasle osobe, a ne djeteta od osam godina, koje je umrlo neposredno prije uništenja Jeruzalema 70. godine poslije Krista, u koje je vrijeme "povijest drevnog Jeruzalema došla do kraja, jer je ostao pust, a njegovi su se stanovnici raspršili."

Ovo drevno kršćansko groblje pokazuje da je Petar umro i da je pokopan u Jeruzalemu, što je lako razumljivo jer ni povijest ni Biblija ne govore o tome da je Petar bio u Rimu. Da stvar bude jasnija, Biblija nam kaže da je Petar bio apostol Židova. Pavao je bio apostol pogana, a povijest i Biblija govore o njegovom boravku u Rimu. Nije ni čudo da je rimokatolički biskup Strossmayer u svom velikom govoru protiv papinske nepogrešivosti pred papom i koncilom 1870. rekao: "Scaliger, jedan od najučenijih ljudi, nije oklijevao reći da bi episkopat i rezidenciju sv. Petra u Rimu trebalo svrstati u smiješne legende."

Euzebij, jedan od najučenijih ljudi svoga vremena, napisao je povijest Crkve do 325. godine. Rekao je da Petar nikada nije bio u Rimu. Tu je crkvenu povijest Jeronim preveo s izvornog grčkog, ali je u svom prijevodu dodao fantastičnu priču o Petrovu boravku u Rimu. To je bila uobičajena praksa u pokušaju stvaranja povjerenja u njihove doktrine, korištenjem lažnih izjava, lažnih pisama i krivotvorene povijesti. To je još jedan razlog **zašto se ne možemo osloniti na tradiciju**, već samo na nepogrešivu Riječ Božju.

Tajnovitost koja okružuje ovaj slučaj je nevjerojatna, a opet razumljiva, budući da katolici uvelike temelje svoju vjeru na pretpostavci da je Petar bio njihov prvi papa te da je tamo mučen i pokopan. Ali donekle sam mišljenja da bi svećenicima franjevcima, onima koji su poštteni, bilo drago da se naviješta istina, makar se ona i ne svidjela onima koji su nad njima. Dok sam bio u posjetu svećeniku Miliku, ispričao sam mu o visokoobrazovanom svećeniku s kojim sam razgovarao neposredno prije odlaska iz Rima u Jeruzalem. Priznao mi je da se Petrovi ostaci ne nalaze u grobu svetog Petra u Vatikanu. Pitao sam ga što im se dogodilo? On je odgovorio: "Ne znamo, ali mislimo da su ih Saraceni ukrali." Prije svega, Saraceni nikada nisu stigli do Rima, ali čak i da jesu, što bi htjeli s Petrovim kostima? Ali nikada nisu stigli do Rima, tako da je tu sve završilo. Zajedno smo se dobro nasmijali, ali još više kad sam mu ispričao svoj razgovor s briljantnim američkim svećenikom u Rimu. Pitao sam tog američkog svećenika zna li da Petrove kosti nisu u "Grobu svetog Petra" u Vatikanu. Priznao je da ih nema. No, rekao je da je njegov dobar prijatelj, arheolog, godinama iskapao ispod Bazilike svetog Petra tražeći kosti svetog Petra i prije pet godina ih je pronašao. Sada se čovjek može identificirati po otiscima prstiju, ali nikad po kostima. Pa sam ga pitao kako zna da su to kosti svetog Petra? Oklijevao je i pokušao promijeniti temu, no na moje inzistiranje konačno mi je objasnio da su kosti odnijeli u ljekarnu, te su analizirane i ocijenjeno da

su kosti čovjeka koji je preminuo u dobi od oko šezdeset-pet godina; dakle, moraju biti Petrove. Koliko ljudi mogu biti smiješni?

Pazite, svi se svećenici slažu da su Vatikan i crkva Svetog Petra izgrađeni na poganskom groblju. Ovo je bilo vrlo prikladno mjesto za njihovu gradnju budući da, kao što je čak i kardinal Newman priznao, postoje mnoge poganske prakse u Rimokatoličkoj crkvi. Vi sigurno shvaćate da kršćani nikada ne bi pokopali svoje mrtve na poganskom groblju, i možete biti vrlo sigurni da ni pogani nikada ne bi dopustili da kršćanin bude pokopan na njihovom groblju. Dakle, čak i da je Petar umro u Rimu, što ne dolazi u obzir, sigurno bi pogansko groblje ispod Bazilike svetog Petra bilo posljednje mjesto na kojem bi bio pokopan. Također, Peter je po svim pokazateljima doživio više od 80, a ne 65 godina. Papa je bio u pravu, vraćajući se na ranokršćansko groblje, moraju napraviti promjene, i to mnoge, i to temeljne. Ali bojim se da je Papino (Pio XII.) priznanje otkrića na Bagattijevoj prezentaciji dokumentarnih dokaza bilo da zadovolji Bagattija, ali ga je u isto vrijeme opomenuo da prešuti informaciju, nadajući se da će istina o otkriću izumrijeti. Ali rekli su da su nakon svih ovih godina iskapanja ispod Vatikana, otkrili grčke riječi koje glase: "Petar je pokopan ovdje," i daju datum 160. godine. Prije svega, sama struktura rečenice odmah daje jedan dojam da je nedavno ili davno netko tamo stavio znak nadajući se da će se uzeti kao vjerodostojan kako bi se utvrdilo ono što tada, a ni sada, nikada nije dokazano. Zatim postoji nepodudarnost u datumu, jer Petar je ubijen oko 62. godine, a ne 160. godine. Treće, zašto ništa ne spominju pronalaženje kostiju ispod ili oko znaka? Dok posjećujete katakombe, možete vidjeti nekoliko stvari koje ne pristaju kršćanima, ali koje ukazuju na to da su kršćani imali neke poganske običaje, slične onima u današnjem Rimu. O njima se ništa ne govori i tek nakon upornog ispitivanja rimokatolički svećenik, koji je vodič, reći će vam da su te stvari, slike i sl. tamo postavljene stoljećima nakon ranokršćanske ere.

Godine 1950., samo nekoliko godina prije otkrića kršćanskog groblja u Jeruzalemu, papa je dao čudnu izjavu da su kosti svetog Petra pronađene ispod crkve svetog Petra u Rimu. Bilo je to čudno, jer su od početka gradnje crkve 1450. (dovršene 1626.) podigli Grobnicu svetog Petra (?) pod velikom kupolom i Berninijevim zmijolikim stupovima. Otada su milijuni bili tako prevareni da vjeruju da se ondje nalaze posmrtni ostaci svetog Petra, za što je hijerarhija cijelo vrijeme znala da nije istina, što dokazuje i izjava pokojnog Pape. Sljedeće je objavljeno u Newsweeku od 1. srpnja 1957.:

"Bilo je to 1950. kada je papa Pio XII. u svojoj božićnoj poruci objavio da je grobnica svetog Petra doista pronađena, kao što je tradicija držala, ispod goleme kupole katedrale (nije bilo, međutim, dokaza da su tamo otkrivene kosti pripadale tijelu mučenika)." Zgrade su Newsweekove.

Dati najavu takve važnosti kada nema apsolutno "nikakvih dokaza" prilično je smiješno kao što je također objavljeno u Time Magazinu od 28. listopada 1957. (kao što je gore navedeno, citiramo članak od riječi do riječi):

"Sada je dostupan iscrpan izvještaj na engleskom o otkrićima ispod crkve Svetog Petra... britanskih arheologa Jocelyn Toynbee i Johna Warda Perkinsa. Autori nisu bili članovi tima za iskapanja, već znanstvenici Toynbee (rimokatolik) i Perkins (anglikanac) zasuo službena vatikanska izvješća i pomno ispitao iskopavanja. Njihovi pomni neovisni zaključci nisu u skladu s papinom paušalnom izjavom." (Papina izjava da su posmrtni ostaci sv. Petra pronađeni ispod sv. Petra u Rimu). Iskapanje ispod crkve sv. Petra za posmrtne ostatke sv. Petra još uvijek tajno traje, unatoč papinoj izjavi iz 1950. godine."

Zatim 1965. godine, arheologinja sa Sveučilišta u Rimu, prof. Margherita Guarducci, govori o novom nizu kostiju koje pripadaju Petru. Priča je bila fantastična ali bez zdravog razuma i čak je graničila s infantilnošću - ali davljenik će se uhvatiti za slamku, a slamka je to mnogima i bila.

Ali Palo Alto Times (Kalifornija), 9. svibnja 1967., izašao je s člankom o toj temi, a citiram, "Drugi stručnjaci, među njima mons. Joseph Ruysschaert, doprefekt Vatikanske knjižnice, nisu uvjereni u mišljenje gospođice Guarducci 'Ima previše nepoznanica', rekao je novinarima tijekom nedavnog obilaska vatikanskih špilja. Nema kontinuiranog traga kostiju. Nedostaju nam povijesni dokazi. Mogle bi biti bilo čije kosti' Čini se da je Vatikan na monsinjorovoj strani jer do sada nije poduzeo ništa da službeno prizna kosti kao kosti sv. Petra", nastavlja se u članku.

“...Unatoč izjavama gore spomenutog visokog papinskog autoriteta koji je rekao je da su pronađene Petrove kosti i da su testovi pokazali da je riječ o čovjeku koji je umro u dobi od oko 62 god. je godinu dana kasnije Papa je zatražio da se pronađene kosti prof. Margherite proglase poput onih od sv. Petra. Papa Pio XII. proglasio je ove kosti kostima svetog Petra u svojoj božičnoj poruci 1950. One su bile iste kao što je tvrdio Newsweek, "međutim, nije bilo dokaza da su tamo otkrivene kosti pripadale tijelu mučenika (Petar)", kao i gornje dvojbene izjave arheologa koji rade na slučaju. Papa je, usprkos tome, bio presretan misleći da su pronašli kosti svetog Petra dok se daljnjim ispitivanjem nije pokazalo da su to kosti žene. Ova činjenica izašla je u članku o toj temi u San Francisco Chronicleu od 27. lipnja 1968.

Da nastavimo s poviješću još jednog drugog slučaja u kojem su pogriješili:

Usprkos gornjim izjavama visokog papinskog autoriteta i posljedičnoj lekciji koju je trebalo naučiti, Papa je godinu dana kasnije zatražio da se kosti prof. Margherite kao one od svetog Petra. Kada su kosti pronađene, nije im se pridavalo mnogo značaja i kao takve su pohranjene. Ali kad je prvi set Petrovih kostiju na tako tragičan način odbačen, ostao je vakuum i nešto se moralo učiniti. Opet su svoje misli usmjerili na odložene kosti, jedinu nadu za uspjeh koju su imali. U njima je bio tračak nade da su kosti bez lubanje, što bi moglo ići uz priču o navodnoj lubanji svetog Petra koja se stoljećima čuvala u crkvi svetog Ivana Lateranskog u Rimu. Uz velikodušnu mješavinu ideja, pretpostavki, teorija i pučkih želja, nastala je prilično logična priča. Tada je papa Pavao proglasio evanđeoskom istinom da su ovo sada prave kosti svetog Petra, i većina vjernika ih je prihvatila kao takve. Neko je vrijeme sve bilo dobro dok se nije pojavila nova smetnja. Ovog puta, po volji sudbine, kosti u vezi s lubanjom koja je stoljećima čuvana kao ona svetog Petra, pronađene su nekompatibilne s novijim kostima svetog Petra. Dilema je bila strašna. Bili su između đavla i dubokog plavog mora. Žonglirali su oko lubanje svetog Petra izazivajući pomutnju. Bio je to izbor, ili tvrditi da su te kosti za koje se zalagala prof. Margherita lažne, ili tvrditi da je lažna lubanja koju su stotine Papa prihvatile kao lubanju svetog Petra. Odbacili su prošlost radije nego da se izlože ruglu sadašnjosti. Profesorica Margherita u ovom članku koji se pojavio u Manchester Guardianu u Londonu, kao i u San Francisco Chronicleu od 27. lipnja 1968., u vezi s dugo prihvaćenom lubanjom svetog Petra, tvrdi da je "lažnjak". Zatim članak nastavlja: "Stotine papa i milijuni rimokatolika koji su prihvatili i štovali drugu lubanju bili su nevine žrtve druge rane tradicije."

Ali najnevjerojatnija izjava u dugačkom članku koji se nalazi u gore spomenutim novinama je: "Profesorica ih (Peterove kosti?) nije podvrgla suvremenim znanstvenim testovima, koji bi odredili približnu starost, jer se bojala da bi ih proces pretvorio u prah." Kako bi bilo kakvo znanstveno istraživanje kostiju moglo biti provedeno bez prethodnog znanstvenog određivanja starosti osobe ili kostiju? To bi bilo od najvećeg interesa i najvažnije za daljnja istraživanja. Također, svaki znanstvenik ili kemičar zna da ne morate dati cijeli kostur na testiranje kako biste odredili starost. Dovoljan bi bio dio potkoljenice ili rebra. Čini se da je čuvala svoje "Petrove kosti" od još jedne moguće katastrofe koju bi uzrokovala kriva dob. Vatikan i drugi su na temelju svih postojećih dokaza izračunali da je Petar živio oko 80 i 82 godine, te da je umro oko 62. ili 64. godine. Ove brojke savršeno se slažu, kao i sve ostalo u slučaju, s ostacima pronađenim u kršćanskom groblju na Maslinskoj gori i u kosturnici na kojoj je "jasno i lijepo napisano", Simon Bar Jona na aramejskom. Sljedeće je preuzeto iz knjige, *Races of Humankind*, stranica 161:

"Nategnuti pokušaji da se Petar, apostol Hebreja s Istoka, nađe na Pavlovom području u Rimu i ondje bude mučen, nedostojni su ozbiljnog razmatranja u svjetlu svih suvremenih dokaza. U njegovoj dobi (osamdeset dvije godine), to ne bi bilo bilo izvedivo. Ni u jednom od Pavlovih spisa nema ni najmanje naznake da je Petar ikada bio u tom gradu. Sve izjave koje govore suprotno dane su stoljećima kasnije i izmišljene su i rekla-kazala. Papinstvo je bilo organizirano tek u drugoj polovici 8. st. otcijepila se od Istočne crkve (Ency. Brit., 13th Ed., vol. 21, page 636) pod Pipinom III.; također papinstvo, Abbe Guette."

Veliki povjesničar, Schaff, tvrdi da je ideja da je Petar bio u Rimu nepomirljiva sa šutnjom Svetoga pisma, pa čak i sa samom činjenicom Pavlove poslanice Rimljanima. Godine 58. Pavao je napisao svoju poslanicu rimskoj crkvi, ali ne spominje Petra, iako imenuje 28 vođa u crkvi u Rimu (Rimljanima 16:7). Stoga se mora zaključiti da ako se cijela tema suoči s odvojenom objektivnošću, neizbježno se mora doći do zaključka da Petar nikada nije bio u Rimu. Pavao je živio i pisao u Rimu, ali je izjavio da je "**Luka je jedini sa mnom.**" (2. Timoteju 4:11, pisana oko 66. godine) i oko 67. god. po. Kr. pogubljen pod carem Neronom u Rimu.“

Papa je vidljiva glava

Latium Latinus (rimski oblik grčkog Lateinos) i Lateo, "ležati skriven", svi podjednako dolaze od kaldejskog "Lat", koji ima isto značenje. Ime "lat", ili skriveni, očito je dano, kao i Saturn, velikom babilonskom bogu. To je vidljivo iz imena ribe *Latus*, koja se obožavala zajedno s egipatskom Minervom, u gradu Latopolisu u Egiptu, sada Esneh (Wilkinson), a ta riba *Latus* očito je samo drugo ime za boga ribe Dagona. Vidjeli smo da je od grčkog ikhthūs (ἰχθύς, 1. st. po. Kr. Koine grčki izgovor: [ik^h'thys], "riba", jedno od imena Bacchusa; a asirska božica Atergatis, sa svojim sinom Ikthusom je navodno bačena u jezero Ascalon. Da je bog sunca Apolon bio poznat pod imenom Lat, može se zaključiti iz grčkog imena njegove majke-žene Leto, ili u dorskom Lato, što je samo ženski rod od Lat. Rimsko ime Latona to potvrđuje, jer ono označava "Latovu narikaču", kao što Bellona označava "Belovu jadikovku". Kako je Lat korišten kao sinonim za Saturn, nema sumnje da je Latinus korišten u istom značenju. Obožanstveni kraljevi nazivani su po bogovima od kojih su tvrdili da potječu, a ne po svojim teritorijima. Isti je slučaj, možemo biti sigurni, i s Latinom. Dok je Saturn, stoga, ime zvijeri i sadrži mistični broj, Lateinos, koji sadrži isti broj, jednako je neobičan i osebujan naziv iste zvijeri. Papa je, dakle, kao glava zvijeri, jednako Lateinos ili Saturn, odnosno glava babilonske "Misterije". Kada, dakle, Papa zahtijeva da se sve njegove službe obavljaju na "latinskom jeziku", to je isto kao da se kaže da se moraju obavljati na jeziku "Otajstva"; kada svoju Crkvu naziva Latinskom Crkvom, to je jednako izjavi da je to Crkva "Misterija". Dakle, upravo tim imenom koje je papa sam izabrao, on je svojim rukama ispisao na samom čelu svoje otpadničke zajednice njezino božansko apokaliptičko obilježje, "Misterij - Babilon veliki". Tako smo, također, procesom najčišće indukcije, vođeni od koraka do koraka, sve dok ne nađemo da je mistični broj 666 nepogrešivo i "neizbrisivo označen" na njegovom vlastitom čelu, i da onaj koji ima svoje sjedište na sedam brda Rima ima isključive i nepobitne tvrdnje da se smatra Vidljivom glavom zvijeri.

Čitatelj, međutim, koji je pažljivo razmatrao jezik koji govori o imenu i broju apokaliptične zvijeri, morao je uočiti da u izrazima koji opisuju to ime i broj još uvijek postoji zagonetka koju ne treba zanemariti. Riječi su ove: „¹⁸ Ovdje je mudrost. Tko ima um, neka proračuna broj Zvijeri; jer to je broj čovjeka, a broj mu je šest stotina šezdeset šest.” (Otk 13,18). Što znači izreka da je "broj zvijeri broj čovjeka"? Znači li to samo da je nazvan imenom koje je prije nosio neki pojedinac? Ovo je smisao u kojem su riječi općenito shvaćene. Ali to sigurno ne bi bilo ništa posebno - ništa što se ne bi jednako odnosilo na bezbrojna imena. Ali promatrajte ovaj jezik u vezi s utvrđenim činjenicama slučaja, i kakvo božansko svjetlo odmah zrači iz izraza. Saturn, skriveni bog, bog misterija, kojeg Papa predstavlja, čije su tajne bile otkrivene samo iniciranima, bio je istovjetan s Janusom, koji je bio javno poznat cijelom Rimu, neiniciranima i iniciranima podjednako, kao veliki Posrednik, otvarač i zatvarač, koji je imao ključ nevidljivog svijeta. Sada, što znači ime Janus? To je ime, kao što Cornificius u Makrobiju pokazuje, ispravno bilo Eanus; a u drevnom Kaldeju, E-Anush (Anuš) također se piše Ennosh (Enoš) označava "Čovjeka". Upravo tim imenom zvala se babilonska zvijer iz mora, kad se prvi put pojavila.

Ime Enoš, ili "Muškarac", primijenjeno je na babilonskog Mesiju, poistovjećujući ga s obećanim sjemenom Žene. Ime "Čovjek", primijenjeno na boga, imalo je za cilj označiti ga kao "bogo-čovjeka". Vidjeli smo da u Indiji hinduistički Shas'teri svjedoče da je bilo potrebno da Sunce, vrhovno božanstvo, bude utjelovljeno i rođeno od žene, kako bi omogućili bogovima da nadvladaju svoje neprijatelje. Klasični narodi imali su legendu potpuno iste prirode. "Na nebu je postojala tradicija", kaže Apolodor, "da se divovi ne mogu pobijediti osim uz pomoć čovjeka." Taj čovjek, za kojeg se vjerovalo da je pobijedio protivnike bogova, bio je Janus, bogočovjek. Kao posljedica svog pretpostavljenog karaktera i podviga, Janus je dobio velike ovlasti, postao čuvar vrata raja i sudac ljudskih vječnih sudbina. Od ovog Janusa, ovog babilonskog "čovjeka", papa je, kao što smo vidjeli, legitimni predstavnik; njegov ključ, dakle, on nosi, s ključem Kibe (Cybele), svoje majke-žene; i on u ovom času polaže pravo na sve svoje bogohulne pretenzije. Sama činjenica, dakle, da Papa svoju tvrdnju o univerzalnom štovanju temelji na posjedovanju ključeva neba, i to u smislu koji ga ovlašćuje, prkoseći svakom načelu kršćanstva, da otvara i zatvara vrata slave, prema njegovoj pukoj suverenoj volji i zadovoljstvu, upečatljiv je i dodatni dokaz da je on ona glava zvijeri iz mora, čiji je broj, poistovječen s Janusom, broj čovjeka, i iznosi točno 666.

Ali postoji još nešto u imenu Janus ili Eanus, što se ne smije preskočiti. Iako je Janus očito obožavan kao Mesija ili bogočovjek, također je slavljen kao "Principium Decorum" (ideal), izvor i vrelo svih poganskih bogova. Već smo ga u ovom liku pratili unatrag preko Kuša do Noe; ali da bi se utvrdilo njegovo pravo na ovaj visoki karakter,

u njegovoj pravoj cjelovitosti, potrebno ga je pratiti još dalje. Pagani su znali, i nisu mogli ne znati, u vrijeme kada su misteriji izmišljeni, u danima Šema i njegove braće, koji su, kroz potop, prešli iz starog svijeta u novi, cijelu priču o Adamu, i stoga je bilo nužno, ako je trebalo doći do pobožanstvenjenja čovječanstva, da se njegovo nadmoćno dostojanstvo, kao ljudskog "Oca bogova i ljudi", ne smije zanemariti. Niti je bilo, jer Misteriji su bili puni onoga što je učinio i što ga je snašlo; a ime **Enoš**, H582 "čovjek općenito" ili **čnôš** (zapravo smrtnik, pojedinačno ili kolektivno) od H605 **'ānaš**, *asirski anāšu*, "čovjek", bilo je samo drugo ime za našeg velikog pretka. Ime Adam u hebrejskom Postanku gotovo se uvijek pojavljuje s određenim članom prije imena, implicirajući njegovu jedinstvenost na svijetu (ali tek poslije Postanka 2:8) "Adam" ili "Čovjek". Međutim, postoji ta razlika - "Adam" se ne odnosi na palog čovjeka, Enoš znači isto "čovjek", ali odnosi se na "palog čovjeka". Kada se koristi za prvog Adama, hebrejski se uvijek kaže „aw-dawm“, Strong's H119; rumen (misleći na čovjeka bijelca, pojedinca ili vrstu). Kada ga koriste njegovi potomci, hebrejski jednostavno kažu „aw-dawm“. Ali vaša verzija Biblije to prevodi jednostavno samo kao „čovjek“. Druga riječ, koja se koristi u suprotnosti s „aw-dawm“, je „enowsh ili enoš“ (H582). Uvijek se koristi u pogrdom smislu. Korijensko značenje je „smrtan“ i implicira fizičku ili moralnu slabost, bijedu. Enoš, dakle, kao "Principium decorum", "Fontana i otac bogova", je "pali Adam".

Načelo poganskog idolopoklonstva išlo je izravno na uzdizanje palog čovječanstva, na posvećenje njegovih požuda, na davanje ljudima dozvole da žive po tijelu, i kako bi im, nakon takvog života, osiguralo vječnu sreću. Enoš, "pali čovjek," postavljen je kao ljudska glava ovog sustava korupcije, ove "misterije bezakonja". Sada, iz ovoga dolazimo do sagledavanja pravog značenja imena, primijenjenog na božanstvo koje se obično obožavalo u Frigiji zajedno s božicom Kibelom u istom karakteru kao i taj isti Janus, koji je istodobno bio Otac bogova, i posredničko božanstvo. To je ime bilo Atys, ili Attis, ili Attes, a značenje će očito proizaći iz značenja dobro poznate grčke riječi Ate, koja označava "pogrešku grijeha", a očito je izvedena iz kaldejske Hata, "griješiti". Atys ili Attes, nastalo od istog glagola, i na sličan način označava "Grešnika".

Čitatelj će se sjetiti da su Reju ili Kibelu u Frigiji obožavali pod imenom Idaia Mater, "majka spoznanja", i da je u ruci nosila, kao svoj simbol, Šipak, morganj ili nar (latinski: *Punica granatum*) za koji smo vidjeli, da ima razloga zaključiti, da je prema paganskoj procjeni bio plod "zabranjenog stabla" (latinski naziv vrste *Granatum*, od *granatus*, od latinskog *granum*, "zrno", "jezgra", "sjeme"). Tko je drugi bio prikladniji biti božanski pandan ovoj "majci znanja" nego Attes, "grešnica", a njezin vlastiti muž, kojeg je navela sudjelovati u njihovom grijehu i dijeliti njihovo kobno znanje, je time i u istini i u pravom smislu riječi postao "čovjek grijeha", "čovjek (po kojem je) grijeh došao na svijet i kroz grijeh smrt i tako je smrt prodrla u sve ljude jer su svi sagriješili".

Može se detaljno dokazati da je cijela priča o Attesu priča o Padu u Grijeh. Dovoljno je na ovom mjestu reći da je, čak i površno, Attesov grijeh bio vezan uz nedopustivu ljubav prema "nimfi čija je sudbina ovisila o drvetu" (Ovidije: *Fasti*, lib. IV, *Ludi Megalenses*). Attesova ljubav prema ovoj nimfi bila je u jednom pogledu uvreda za Kibelu, ali s druge strane to je bila ljubav same Kibele, jer Kibela ima dva različita osnovna lika - onaj Duha Svetoga i također onaj naše majke Eve. "Nimfa čija je sudbina ovisila o drvetu" očito je bila Rhea (ili Eva), majka čovječanstva. Sada kada je Attes, taj "čovjek grijeha", prošao kroz one boli i patnje kojih su se njegovi štovatelji svake godine spominjali, pripisane su mu oznake i slava Mesije. Poistovjećivali su ga sa suncem, jednim i jedinim bogom; i identificiran je s Adonisom; i kako je tako identificiran, šesnaesti psalm primijenjen je na njega u svojoj svojoj veličini, koji proriče pobjedu Krista našega Spasitelja nad smrću i grobom: Ps 16: „¹⁰ Jer mi nećeš ostavit' dušu u Podzemlju ni dati da pravednik tvoj truleži ugleda.“ Dobro je poznato da je prvi dio ove izjave primijenjen na Adonisa, jer se godišnje plakanje žena za Tamuzom brzo pretvorilo u slavlje zbog njegova navodnog povratka iz Hada ili kraljevstva pakla. Ali ono što je manje poznato jest da je poganstvo na svog posrednika Boga primijenilo "predviđenu neraspadljivost" Mesijinog tijela. Međutim, saznajemo da je to bio slučaj iz jasnog svjedočanstva Pauzanija. On kaže: "Agdistis", to jest Kibela, "dobila je od Jupitera da se nijedan dio Attesova tijela ne raspadne niti nestane." Tako je poganstvo primijenilo na Attesa, "grešnika", neotuđivu čast Krista-Mesije, koji je došao "spasiti svoj narod od njegovih grijeha", kako to božanske riječi opisuju, što ih je "psalmist Izraela" izrazio tisuću godina prije kršćanske ere.

Dakle, ako papa, kao što je gore navedeno, zauzme točno mjesto Janusa, "čovjeka", koliko je onda jasno da on također zauzima mjesto Attesa, "grešnika", i koliko je u tom pogledu onda prikladno ime "čovjek grijeha", koje Bog daje po proročanstvu (2. Sol 2,3), onome koji bi trebao biti glava kršćanskog otpada i u ovom bi otpadništvu

ujedinio svu pokvarenost babilonskog poganstva? Papa je tako na svakom terenu prikazan kao vidljiva glava zvijeri. Ali zvijer nema samo vidljivu, nego i nevidljivu glavu koja njome upravlja. Ta nevidljiva glava nije nitko drugi nego Sotona, glava prvog velikog otpada koji je započeo na samom nebu. Ovo je nesumnjivo jezikom Otkrivenja 13:4 : " i svi se pokloniše Zmaju koji dade takvu vlast Zvijeri. Pokloniše se i Zvijeri govoreći: "Tko je kao Zvijer! Tko bi smio ratovati s njom?" Ovaj jezik pokazuje da je obožavanje zmaja razmjerno obožavanju zvijeri. Da je Zmaj prvenstveno Sotona jasno je iz izjave u prethodnom poglavlju (Otkrivenje 12:9). "Zbačen je Zmaj veliki, Stara zmija - imenom Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta.. ..."

Ako je, dakle, papa, kao što smo vidjeli, vidljiva glava zvijeri, pristaše Rima, obožavajući papu, nužno obožavaju i đavla. Uz Božansku izjavu pred nama, ne postoji mogućnost da pobjegnemo od ovoga. A to je upravo ono što možemo očekivati po drugim osnovama. Upamtimo da je Papa, kao glava Misterija bezakonja, "sin propasti", Iskariot, lažni apostol, izdajica. Dakle, izričito je navedeno, da je prije nego što je Juda počinio svoju izdaju, "Sotona," princ đavola, "ušao u njega," preuzeo ga u cijelosti. Iz analogije možemo očekivati da je i ovdje bio isti slučaj. Prije nego što je Papa uopće mogao zamisliti takav plan komplicirane izdaje za stvar njegovog Gospodina, kao što je dokazano protiv njega, prije nego što se mogao osposobiti za uspješno provođenje tog izdajničkog plana, sam Sotona mora ući u njega. Misterij bezakonja je bio prakticirati i napredovati prema "djelu" - tj. doslovno, "čiji je dolazak po djelovanju Sotone sa svom silom i znacima i lažnim čudesima," (2. Solunjanima 2:9).

Voljom ili samo izvana

Sada kada smo identificirali znak i pratili njegov razvoj do danas, sada dolazimo do daljnjeg razmatranja u kojoj se mjeri za ovu papinsku uredbu može reći da se daje kao oznaka na ruci ili čelu. Činjenica je da je u davnim vremenima bio običaj da se robovima, vojnicima, itd. na čelima, rukama i sl. pale žigovi kao znak pripadnosti kako bi ih se lakše prepoznalo. Ovo je bilo krajnje senzualno; Ali smisao u kojem ga ovdje trebamo uzeti dolazi iz točne indikacije same Biblije.

U Ponovljenom zakonu 6:8 i 11:18 čitamo da su djeca Izraelova trebala vezati deset zapovijedi kao znak na svojim rukama i kao spomenik pred svojim očima. Talmudisti su to shvatili doslovno sve do danas, kada se mole, Židovi vežu kapsulu s deset zapovijedi na čelo, a filakterije opisane s njom oko ruke. Calwer Bible Lexicon bilježi: "Bez razloga, Židovi se pozivaju za svoje običaje na Izlazak 13: 9; 16.; Ponovljeni zakon 6:8; 11.18. Spomenik između očiju ne treba shvatiti doslovno, već se figurativni izraz može objasniti činjenicom da se u davna vremena na čelima robova palio znak. Židovi bi sebe trebali vidjeti kao one koji, takoreći, nose Jehovine biljege na sebi." Upravo iz ovih biljega robova objašnjeni su odlomci Galaćanima 6:17; Otkrivenje 13:16 itd. Ali što je zapravo bila namjera ovime jasno je iz Izlaska 13:9, gdje se isto traži u odnosu na Blagdan beskvasnih kruhova, ali Gospodin jasno navodi sljedeće kao stvarnu svrhu: "**I neka ti to bude kao znak na ruci tvojoj i kao spomen među očima tvojim, da bi ti zakon GOSPODNI bio na ustima; ...**"

Židovi su u toj namjeri toliko zakazali da su širili svoje učenje, ali su u isto vrijeme ukinuli i prekršili Božji zakon radi svojih eseja. Matej 23:5; 15:1-9, Keil komentira Izlazak 13:13-15: " „Navedeni tok misli samo izražava ideju da Izrael nije samo nosio božanske zapovijedi u svojim srcima ili ih uzeo k srcu i ispovijedao ih svojim ustima, nego ih je također ispunjavao svojim rukama ili kroz djela, tj. u cijeloj njihovoj pojavi kao čuvari i nositelji istih trebaju pokazati. Kao što je ruka instrument radnje i njeno nošenje u ruci predstavlja rukovanje, tako je mjesto između očiju ili čela općenito vidljivi dio tijela, tako da se ono što se ovdje nosi javno pokazuje. Ovo biblijsko gledište konačno je podržano paralelama u Mudrim izrekama 3:3 i izvan je svake sumnje: "**Milosrđe i istina neka te ne ostavljaju; priveži ih (zapovijedi) oko svoga vrata, upiši ih na ploču srca svojega,**" (usporedi redak 21; 4:21; 5:21; 7:3)."

Drugi tumač primjećuje: "Dakle, opomena Mojsijevog zakona da se pazi i ispunjavaju Božje zapovijedi, i da se njihovo rukovanje ili ispunjavanje također vidi izvana preko ruku i cijelo tijelo, je zapravo i doslovno, baš kao što treba biti shvaćeno kako ondje stoji, suprotno od ovoga je da oznaku ili brojčanu oznaku životinje ne treba shvatiti samo stvarno ili doslovno, već prije svega treba je uzeti kao simboličku oznaku za kontradiktorna djelovanja i prirodu."

Baš kao što će Božja djeca imati njegovu plemenitu posudu pred očima, i shodno tome njihove će se ruke suzdržavati od rada na njegov sveti dan odmora, tako će se štovatelji zvijeri držati njegovih ljudskih vezanosti i odmarati će se na dan koji je on odredio. A budući da je svaki tjedan riječ o javnom odmoru i vanjskom uzdržavanju od rada, razlika postaje očita kao da je svima utisnuta na čelo kao znak. Nadalje, čelo je sjedište uma, ruka je instrument djelovanja. Oni nose žig na ruci koji se samo podvrgavaju prisili i izvana se prilagođavaju ovim ljudskim predodžbama; ali oni koji to čine s punim pristankom, znanjem i voljom, nose ga na čelu.

Ime životinje

Tri su stvari spomenute u Otkrivenju 13:17, naime, **žig zvijeri, njegovo ime i broj njegova imena**. Ovo troje mora pokrivati i nadopunjavati jedno drugo i sve zajedno služiti uspostavljanju moći koju simbolizira životinja tako jasno da je svaka sumnja isključena. Iz usta samog papinstva naći ćemo znak njegove moći; također ćemo čuti ime koje tražimo. To ime nije nužno njegovo nominalno i vlastito ime, nego, kako s pravom primjećuje Kliefoth, službeno ime, titula, oznaka njegova uzurpiranog dostojanstva, njegova duha i bića, njegovo suštinsko ime. Ali koje je stvarno službeno ime pape na kojem on temelji sve svoje tvrdnje?

Grof Hoensbroech to izražava jednom rečenicom: "Papa je Kristov zastupnik; Papinstvo je živi nastavak Kristova božanskog djela." (Papinstvo I,1). Papinstvo se temelji na doktrini primata ili nadmoći Petra i tvrdi da je njegov poglavar, kao Petrov nasljednik, namjesnik Isusa Krista na zemlji. Tridentsko vjerovanje sadrži izričitu obvezu poslušnosti "rimskom prvosvećeniku, nasljedniku blaženog kneza apostola Petra i namjesniku Isusa Krista." Stvarno službeno ime pape, u kojem je njegova navodna priroda najjasnija izraženo, je dakle "predstavnik Isusa Krista" ili kako to netko sam vidi na tijari Grgura XVI. glasi: "Vicarius Fili Dei", pojašnjava: "Upravitelj Sina Božjega."

Latinski *Professio fidei Tridentinae*, ispovijest katoličke vjere kako je formulirana u Tridentinumu bili su uvršteni sedam sakramenata, nauk o istočnom grijehu i opravdanju, žrtveni karakter mise i transsubstancijacija, čistilište i štovanje svetaca, ali prije svega dužnost poslušnosti Papi. Tridentsko vjerovanje proglašeno je crkveno obvezujućim od strane pape Pija IV. 1564. i sve do 1967. svi su ga svećenici morali polagati kao zakletvu vjere prilikom primanja podđakonskog ređenja ili preuzimanja viših crkvenih službi.

Izvadak iz Tridentskog-vatikanskog vjerovanja (26. LIPNJA 2013., POSCHENKER), citat:

„Ja N.N. (Nomen nominandum) vjerujem s čvrstim uvjerenjem i ispovijedam sve što je sadržano u vjerovanju koje koristi Sveta Rimska Crkva, naime:

... „Svetu, katoličku i apostolsku Rimsku Crkvu priznajem majkom i učiteljicom svih crkava, te obećavam i zavjetujem istinsku poslušnost rimskom papi, kao nasljedniku svetog apostola kneza Petra i namjesniku Isusa Krista ("Vicarius Filii Dei").“ Kraj citata.

Svi katolički klerici bili su dužni dati ovu tridentsko-vatikanšku ispovijest vjere: prvi put prije podđakonskog ređenja i kasnije svaki put prije preuzimanja više službe - uključujući i prije sudjelovanja na saboru. Tridentsko-vatikanško vjerovanje. Dolazi iz bule Pija IV "Iniunctum nobis" od 13. studenog 1564.! (Benzinger ENCHIRIDION SYMBOLORUM ET DEFINITIONUM 994 (863))

Broj njegovog imena

Kako ime može biti broj ili imati brojčanu vrijednost može se u prvi mah činiti pomalo neshvatljivim, ali situacija je drugačija sa slovima hebrejskog i grčkog, a također i dijela latinske abecede. Hebrejska i grčka abeceda također se koriste za označavanje brojčanih vrijednosti, tako da je a = 1, b = 2, a u osnovnom grčkom tekstu postoje samo tri slova za 666. Za očit dokaz brojčane vrijednosti latiničnog slova treba samo uzeti u ruke stariju Bibliju u kojoj je broj poglavlja označen latiničnim slovima; to isto nalazimo na brojčanicima, monumentalnim natpisima itd. Međutim nije ni hebrejski ni grčki, već latinski službeni jezik papinstva. Misali, molitve, litanije, odluke, bule su sve na latinskom. Da, čak se i Biblija čita na latinskom i samo se latinski prijevod ili Vulgata smatra autentičnim. Sukladno tome, također moramo pronaći broj koji tražimo u *latinskom nazivu* bića.

Sljedeća latinična slova sadrže numeričke vrijednosti: M = 1000, D = 500, C = 100, L = 50, X = 10, V ili U = 5, I = 1

Ako sada zanemarimo slova u papinom suštinskom imenu "VICARIUS FILII DEI" koja nemaju numeričku vrijednost, rezultat je sljedeći:

» **VIC ..IU..IL II D . I** « Evo mudrosti, ako tko ima razumijevanja, neka razmisli o broju zvijeri, jer to je čovjekov broj i njegov je broj 666 (stih, 18). Ako sada gornji broj pretvorimo u arapske brojeve, nalazimo sljedeći čudesno točan rezultat:

V I C ..I U ..I L II D . I
5 1 100 15 1 50 11 500 1 = 666

Ako je još postojala bilo kakva sumnja je li papinstvo doista moć koja se ovdje traži, ovaj jasan rezultat mora sigurno ukloniti posljednji ostatak. Budući da Papino bitno ime sadrži broj 666, svaka iskrena duša mora biti potpuno uvjerena da je upravo on osoba o čijem je broju ovdje riječ. Iako reformatorima još nije bio jasan način na koji se taj broj treba odrediti, njima, kao i Bengelu i drugim tumačima, ipak je bilo jasno da je to Papa. S povećanjem znanja o posljednjim vremenima pao je i konačni pokrov, a točan rezultat je jasno i definitivno pred nama. Također je značajno da je šest broj zla, koje slijepo i bahato teži broju sedam, simbolu savršenstva, bez da ga postigne, što se svakako odnosi i na papinstvo.

“Ovdje je mudrost!” Ako su u Otkrivenju 13:10 bili potrebni strpljenje i vjera od strane svetaca da izdrže progonoštvo koje je donijela prva zvijer, u posljednjim je vremenima potrebna posebna inteligencija, a ne samo pronaći željeni broj, već kako bi prepoznali prvu zvijer s njezinom bezbožnom prirodom i time bili zaštićeni od lažljivih vještina druge zvijeri, koja je, kao lažni prorok, sama po sebi lažna i varljiva mudrost (mainstream povijest, evolucija, mainstream znanosti, mainstream medicina, G5331 φαρμακεία pharmakeia = trovanje ili mainstream farmacija, digitalizacija, CO², čovjekom uvjetovane klimatske promjene, mainstream fizika, mainstream astronomija, materijalizam, tehnokracija, mainstream ljudska prava, rodna ideologija, prava životinja, abortus, demokracija, razne agende i globalni planovi za promicanje održivog mira i prosperiteta i zaštitu našeg planeta, itd.).

Bengel prikladno kaže: “Evo lijeka koji će biti neophodan ako do tog susreta dođe. Svatko tko tada vjeruje da može dovoljno zaštititi sebe ili druge od otpada Svetim pismom ili proročanstvom i pod takvom izlikom odbacuje posebni lijek ili posebnu zaštitu *koja nam je dana s neba po Ivanu*, neka vidi kako će se snaći. Najizvrsniji oklop protiv papinstva sadržan je ovdje u Otkrivenju.”

Kristov namjesnik ili Antikrist - Papa Inocencije III. napisao: “Krist je uspostavio kraljevstvo i svećeništvo u Crkvi, tako da je kraljevstvo svećeničko i svećeništvo kraljevsko; On je postavio jednog čovjeka nad svijetom i imenovao ga svojim predstavnikom na zemlji, i kao što se svako koljeno na nebu, na zemlji i pod zemljom mora prignuti pred Kristom, tako se poslušnost i služenje također moraju pokazati njegovom predstavniku od svih, da može biti jedno stado i jedan pastir.”

Ali ako bilo koji zemaljski vladar imenuje nekoga svojim privremenim zamjenikom, on očekuje od njega, na temelju povjerenja koje mu je dano, da utoliko više podupire njegov autoritet; njihove visoke i važne službe za zaštitu zemlje o kojoj je riječ i autoritet legitimnog suverena. Ali ako bi takav predstavnik zlorabio svoj položaj kako bi zamijenio državne zakone svojim vlastitim zakonima i uspostavio svoju vlast umjesto one suverene, bio bi kriv za veleizdaju. Ali budući da je sila, prema vlastitoj odluci, i u skladu s Danielom 7:25, stavila svoju ruku na Božje vrijeme, zakon i njegove sluge, pod izlikom da je "predstavnik Sina Božjega," to je prema proročkoj riječi ništa manja krivica.

Umjesto Kristove zastupnice, crkva je postala njegova protivnica, koja je od naroda uzela Božju riječ i dala mu svoje misale i molitvenike; da, koja je, umjesto da podupire Božji zakon, ga promijenila i čak se time hvali, i koja konačno nameće svoju ljudsku verziju svijetu umjesto Božjeg dana odmora. Mudrost je ovdje doista potrebna kako bismo prozreli takve aktivnosti rukom božanskog svjetla i kako bismo ostali vjerni Božjem zakonu usred svih zavodljivih umijeća i kako bismo vjerno držali njegov sveti dan odmora, porive i prisile kao pečat u srce i kao javno obilježje kroz djela.

Trajanje njegove (Antikristove) vladavine

Daniel 7:25 „... I sveci će biti predani njemu u ruke na vrijeme i vremēnā i polovicu vremena.“ Gesenius daje sljedeće objašnjenje riječi u svom hebrejskom rječniku:

עֵדָן (von עדר, s. d.) m. chald. 1) Zeit Dan. 2, 8 ff. 3, 5. 15. 7, 12 (syr. عَدَان, arab. عَدَان). 2) Jahr Dan. 4, 13. 20. 22. 29. Dan. 7, 25: עֵדָן וְעֵדָן עֵדָן וְעֵדָן ein Jahr, Jahre (zwei Jahre) und ein halbes Jahr, mithin: viertelhalb Jahre, vgl. Josephus jüd. Kr. 1, 1. S. מֵעֵדָן no. 1, b und מֵעֵדָן no. 3.

1) vrijeme (određeno vrijeme - godina)

2) množina vremena, tri puta; Daniel 7:25; godina, (+) godine (dvije godine), i pola godine, usp. vidi Josipa Flavija: Židovski ratovi 1:1.

jedna godina, godine (dvije godine), i pola godine, tj. 3 i 1/2 godine

(Josephus, Flavius 37-100 Verfasser; Clementz, Heinrich 1859-1946 Übersetzer; Josephus, Flavius 37-100; Leipzig Reclam, 1990) Poglavlje 1: Antioh IV u Jeruzalemu. Makabejci:

„1. Dok je Antioh Epifan s Ptolomejem VI. Tijekom rata oko posjeda Velike Sirije došlo je do sporova među plemenitim Judejcima oko prvenstva vlasti, budući da se nitko od dostojanstvenika nije želio podrediti svojim vršnjacima.(4) U tom sporu Onija, jedan od velikih svećenika (5)*, dobio je prevlast i bio protjeran iz grada Tobijinih sinova. Pobjegli su Antiohu, od kojeg su tražili da uđe u Judeju i prihvati njihovu službu vojnih zapovjednika. Kralj se tim lakše dao na to nagovoriti, što je već odavna imao tu namjeru. Stoga je napao zemlju s velikom silom, jurišao na grad(6), masakrirao mnoge Ptolemejeve sljedbenike, a njegove vojnike pljačkao bez ograničenja, čak je opljačkao hram i onemogućio svakodnevno žrtvovanje tri godine i šest mjeseci.“

Sada imamo posla s proročkim simbolima, a kao što su životinje simboli carstava, tako su i vremenska određenja samo simboli većih vremenskih razdoblja. Kao što se svaka udaljenost na karti smanjuje prema određenom mjerilu, ali se može izračunati stvarna udaljenost na temelju mjerila sa strane zemljopisne karte, tako je i Gospodin u svojim proročkim riječima simbolizirao veća proročka razdoblja sa kraćima. Njegova riječ nudi željom tragaču za svjetlom željeno sigurno mjerilo sljedećim riječima: “ ... ja sam na te navalio godine bezakonja njihova prema broju dana — tri stotine i devedeset dana.” “ ... dajem ti po dan za svaku godinu.” (Ezek 4:5,6. Vidi također Brojeve 14:34.)

Proročka mjera vremena je dakle jedan dan za jednu godinu. Ali pretvorimo tri i pol godine u 42 mjeseca, a mjesec u 30 dana, kao što je također navedeno u Otkrivenju 12:6. 14; 13.5, to rezultira s 1260 proročkih dana ili 1260 stvarnih godina. Ali već smo ranije otkrili da je Justinijan krenuo s potpunom uspostavom papinstva nakon što su 538. godine Justinijanovi vojskovođe iščupali tri Arijeva roga. Počevši od 538. godine, 1260 godina bi nas dovelo do 1798. godine. Ali je li se nešto značajno događalo s papinstvom upravo u to vrijeme?

“Republikanski Francuzi su zatim okupirali Rim 1798. i učinili ga republikom, papa Pio VI. je držan u zatvoru sve do svoje smrti 1799. Mnogi ljudi su mislili da je papinstvo sada zauvijek gotovo.”

“Povijest kršćanske crkve”, Calvin str. 283. Doslovno se obistinilo i divno proročanstvo o trajanju progona od strane papinstva, jer mu od tog vremena nije manjkalo volje, nego mu je manjkalo snage za to. Sve značajke proročanstva pronađene su do sada u rimskom papinstvu, kao što smo pokazali iz dokazanih povjesničara i papinskog vlastitog izgovora. Grattan-Guinness u "Približavanje kraja našeg doba u svjetlu povijesti", potvrđuje na koliko sigurnom i drevnom tlu stojimo, međutim, u tome što vidimo ispunjenje u papinstvu i držimo se sustava obljetnica utemeljenog u Bibliji, na str. 129 kaže: “Ovo se gledište pojavilo oko jedanaestog stoljeća među onima koji su se već tada usudili prosvjedovati protiv rastuće korupcije Rimske crkve. Preraslo je u ustaljeni sustav tumačenja među valdežanima, wickliffitovcima i husitima, a reformatori 16. stoljeća su ga s entuzijazmom prihvatili i držali ga se s dubokim uvjerenjem u njegovu istinitost. Od tada se ovo gledište proširilo zapanjujućom brzinom, tako da su ga protestantske crkve posvuda prihvatile kao samoočiglednu i temeljnu istinu.” Neka to bude slučaj i sa svakim vrijednim čitateljem.

Kada je Zapadno Rimsko Carstvo palo 476. godine, Istočno Rimsko Carstvo je imalo egzarhate ili namjesnike u Italiji, čiji je znak bila Ravena. No, što se tiče osme glave (Otk 17,10), Bengel jezgrovito kaže: "Papa je posljednja glava na životinji, navodi točnost trajanja njezina postojanja: "Prije Ivanova vremena postojalo je 5 oblika vladavine." u Rimu koje su slijedile jedna za drugom. Ovo je bilo 5 palih glava; šesti je postojao u to vrijeme, sedmi je trebao uslijediti i ostati kratko vrijeme, a zvijer koja će vladati 42 mjeseca trebala je biti osma. Dakle, cijelo razdoblje od 96. godine prije Krista, datuma Apokalipse, do budućeg uništenja zvijeri podijeljeno je u tri razdoblja: posljednje vrijeme šeste glave, kratko vrijeme sedme i 42 mjeseca osme glave ili glave životinje." Carski oblik vladavine trajao je još 390 godina, papinski egzarhat trebao je trajati 1260, dok je bizantski egzarhat, nemoćan uglavnom, je trajao u odnosu na ova dva kratko, samo prva dva, u ovoj usporedbi, dolaze u obzir. Dakle, zvijer ili rimski politički sustav pojavio se u sedam oblika, jedno vrijeme nije bio tu kao progoniteljska sila, ali kako je nova sila nastala iz sedam, ovo je osma. A budući da ova moć uključuje sve bezbožne osobine prethodnih sedam, u njoj se utjelovljuje rimski politički sustav, a životinja se u njoj ponovno javlja kao progoniteljska sila. Kao svjetovna vlast, papinstvo je osmi poglavar rimske države, kao progoniteljska sila ono je njezino novo utjelovljenje, zvijer koja se ponovno uzdigla, a kao poglavara otpadničke crkve vidimo ga u ženi na zvijeri. Proročanstvo nije moglo biti točnije o ovoj čudnoj okolnosti, može simbolizirati "da je glava države također bila glava crkve, da je niz svećenika postao regentska dinastija, najstarija monarhija u Europi, najviši vladari kraljevi i temporalni rimskog svijeta." (Guinness).

Originalni Babel

Operativna riječ u Postanku 11:9 je "Babel", što znači i "zbrka" i pravo ime kraljevstva. Skraćeni hebrejsko-engleski leksikon Brown-Driver-Briggs unosi za Babel H894, heb. בָּבֶל i po pravilu pisanja se normirano izgovara kao baw-bel'. Babel, Babilon (na asirskom napisano Bab-ilu, Vrata Boga) Zapravo postoji samo razlika u jeziku, oba se odnose na isti grad. Ovo Babilon je kao na grčkom Babylón (Βαβυλών) što znači (Božja vrata), a Bab znači vrata zajedno s El, što je Bog, dakle Vrata Božja. Obje riječi imaju potpuno isto značenje. Još jedan dokaz je da, što se više od 200 puta riječ na hebrejskom pojavljuje u Starom zavjetu, a na grčki se prevodi kao Babilon. Što se tiče samo spomenutih i istaknutih imena, oba su prijevoda identična (ali naravno, prednost se daje bliskosti hebrejskom).

Ovo je očito simbol temeljen na drevnom Babelu. Prema Postanku 10:9-10, Nimrod je svoj prvi i najveći grad nazvao Babel, ili Vrata Božja, ali ne i Vrata Boga Noe ili Šema; jer je cijeli Nimrodov plan bio jasno svjesna i namjerna pobuna protiv Boga i njegovog zakona. Budući da su ljudi htjeli silom probiti svoj put do Boga gradeći kulu koja je bila suprotna Bogu, Bog je pobrkao jezik i kao rezultat toga Babel je postao mjesto „zbrke“ (od H1101 balal), čije značenje također leži u korijenu riječi Babel. Dakle, Babel u izvornoj slici je nešto što želi biti Božja vrata, ali umjesto toga vodi samo u otpadništvo od Boga, a lažni vjerski sustav unosi zbrku. Ali budući da je Babel s vremenom postao kraljica svijeta, najljepšeg od kraljevstava, pojavljuju se drugi momenti koji dolaze u obzir. Iznad svega, slika samouzvišenja i sjaja, kao što se može vidjeti iz Nabukodonozorovih riječi: „Nije li to taj veliki Babilon što ga ja sagradih da mi bude kraljevskom prijestolnicom - snagom svoje moći, na slavu svoga veličanstva?“ (Daniel 4:27).

Za nju se u izvorniku kaže: „⁷ Babilon bijaše pehar zlatni u ruci Jahvinoj, pehar koji opi svijet cijeli. Vinom tim se puci opiše, i zato se puci obezumiše. ⁸ Izenada pade Babilon, razmrskan: zakukajte nad njim! Potražite balzama rani njegovoj: možda će ozdravit!“ Jeremija 51:7-8. Kad je Babilon odveo Izrael u zarobljeništvo zbog svog otpadništva, bili su okrutno maltretirani i prisiljeni na idolopoklonstvo (Iz 47,6; 51,23; Dan 3).

Pala žena

Već u primjeru vidjeli smo lažni religijski sustav u Babilonu, što stoji u oštroj suprotnosti s pravom vjerom u Boga, koja sebe naziva vratima Božjim, ali je u stvarnosti izazvala samo pomutnju zbog broja svojih pisara, mađioničara, vračeva i Kaldejaca. Ali ako je Babel lažna crkva u izvorniku, onda mora biti i njezina slika, a da je to tako postaje najjasnije u Otkrivenju 17. Ovdje vidimo nemoralnu ženu, sjajno odjevenu i nakićenu, pijanu krvlju svetaca i s imenom ispisanim na čelu, 'Tajna: Veliki Babilon'. Ova žena je očito u gruboj suprotnosti sa veličanstvenom ženom „odjevenu suncem“ u Otkrivenju 12; jer baš crveni zmaj sa sedam glava i deset rogova, koji se diže protiv te žene odjevenu suncem, nosi ovu nemoralnu ženu. Ako smo otkrili da je prava Božja crkva „odjevena suncem“ simbolizirana u Otkrivenju 12, Babel, „pala žena“, predstavlja palu crkvu, u najširem smislu.

To se točno slaže s proročkim prikazima Starog zavjeta, gdje Izrael, kad god otpadne od svoga Boga, uvijek predstavlja ženu preljubicu (Ezekiel 16). Ali posvuda smo pronašli dokaze da će se takvo otpadništvo također dogoditi usred novozavjetnog Izraela. Otpadništvo u Božjem hramu, koje Pavao naziva otajstvom zloće, je ono što Otkrivenje naziva 'Tajna: Veliki Babilon'. Međutim, ovo otpadništvo ili moralni pad crkve, poput Sotoninog, ne događa se odjednom, već u fazama. I tek kada crkva padne do najdublje mjere, dolazi do njenog konačnog pada ili uništenja." To je moralni pad, nakon kojeg u Otkrivenju 18 slijedi još dublji, a potom i potpuni kolaps.

Duhovni Babel

Ali tko je ta pala crkva, novozavjetni duhovni Babel? Kako bismo što više izbjegli bilo kakvu optužbu za pristranost, progovorimo najprije o Allioli Bibliji po Vulgati (Joseph Franz Allioli, od 1852. vitez od Alliolija (1793.-1873.) koju je potvrdio Papa. Ova Biblija komentira 1. Petrovu 5:13 u tumačenju Babilona: "Tako su prvi kršćani nazivali poganski grad Rim zbog idolopoklonstva i iskvarenosti običaja koji su tamo prevladavali." Dalje za Otkrivenje 14:8: „Babilon, nekadašnji neprijatelj Izraelaca, stoji na mjestu Rima, ovaj na mjestu Rimskog carstva, ovaj na mjestu poganstva.” Zatim za Otkrivenje 17:5: „Grad koji je, poput starog Babilona, nosio idolopoklonstvo do krajnjih granica, i progonio izabranike Božje - Rim“. Kardinal Gibbons (1834-1921) daje istu izjavu: "Babilon, iz kojeg je Petar napisao svoju prvu poslanicu, učeni katolički i protestantski tumači Biblije nazivaju ga Rimom. "Babylon je simbolično ime za moralnu pokvarenost koja je prevladavala u gradu Cezara u to vrijeme." str. 82. Naravno tada Gibbons još nije znao za otkrića u "Dominus Fleuit" u Jerusalemu.

Rimska strana ovime otvoreno priznaje da se duhovni Babel nalazi u Rimu. Ali već smo utvrdili iz Biblije da se pala žena ili novozavjetni Babel ne nalazi u poganstvu, već da je to sama otpadnička crkva; Ali to vodi do neizbježnog zaključka: duhovni Babel je Rimska crkva. Čak ni tamo ne nedostaju rimski svjedoci; Bullingerov predgovor Otkrivenju spominje brojne svjedoke. Dakle, biskup Eberhard od Salzburga, koji je rekao: "Papa Babilonski želi vladati sam." - Francesco Petrarka 1350, epist. 20, naziva "papin dvor", ne samo Babilonom, nego i babilonskom bludnicom, koja sjedi na vodi i koja je majka svega, idolopoklonstva i bluda. Isto tako Michael Gesenas 1350, Laurentius Valla, Savonarola itd. Od protestantskih svjedoka Valdežani su već 1120. godine napisali da je rimska crkva Antikrist ili Babilon. (Hahn II, 80). Wiclif, Hus, Luther, Zwingli, Calvin itd. su sljedeći po redu. Značajno je sljedeće iz Lutherova poznatog djela 'O babilonskom zatvoru Crkve': "Sada znam i siguran sam da je papinstvo babilonsko carstvo i moć Nimroda, snažnog lovca. Papinstvo je jedno jako lovište rimskog biskupa".

Babilon Veliki

„I dođe jedan od sedmorice anđela koji imahu sedam čaša i progovori sa mnom govoreći mi: »Dodi, pokazat ću ti sud nad velikom bludnicom što sjedi na vodama mnogim.« S njom su počinili blud kraljevi zemaljski i opili se vinom bluda njezina stanovnici zemaljski. I odnese me u duhu u pustinju.“ Otkrivenje 17:1-3a.

Objašnjenje voda: "I reče mi anđeo: »Vode koje vidje, gdje bludnica sjedi, to su puci i mnoštva i narodi i jezici." 15. stih. U novoj viziji, Ivan vidi babilonske presude i dan mu je dublji uvid u prirodu ovog misterija bezakonja. Pala Crkva je detaljnije opisana, a njeni bezbožni odnosi s kraljevima i njen pokvareni utjecaj na narode zemlje detaljnije su razmotreni. U ovom opisu postaje vrlo jasan kontrast između ove žene i žene sunca, ali i određena unutarnja povezanost. Tamo vidimo čistu ženu, ovdje kurvju. Jedna se pojavljuje na nebu, a druga u pustinji gdje obitavaju nečisti duhovi.

Čudan jahač i čudan konjanik

“I vidjeh ženu što sjedi na purpurnoj Zvijeri punoj bogohulnih imena, sa sedam glava i deset rogova.“ Otkrivenje 17:3b. Uistinu čudna slika, fino ukrašena žena na deformiranoj životinji, puna imena bogohuljenja! Životinja nosi ženu bez sedla ili uzde; žena sjedi na životinji bez biča ili mamuze. Objasnenje je prije svega da žena ili pala crkva vlada kraljevima zemlje. Država dopušta da je usmjerava crkva, crkva dopušta da je uzdržava država. Promislmo li o ovoj slici, ona izražava upravo odnos kakav je rimska Crkva uvijek težila imati prema državnim vlastima. Ono što je Grgur VII. već tvrdio, a Bonifacije VIII. svečano proglasio crkvenom doktrinom u buli Unam sanctam 1302. godine, opetovano je potvrđeno na Lateranskom saboru 1516. i Vatikanskom saboru 1870., da je Crkva iznad države, kao što je duša iznad tijela, takva "crkvena državnost" je savršeno ilustrirano ovdje; ali se simbol odnosi i na državnu crkvu. Dok Gospodin nosi svoju crkvu u skrovište na orlovskim krilima, "lažna crkva sjedi na prijestolju iznad kraljeva zemaljskih i dopušta da je oni nose.“ Činjenica je da su u ova danjašnja

vremena nestaju i posljednje razlike između rimske i ostalih kršćanskih crkava ili evangeličkih denominacija, bez razlike dali su istočnog ili zapadnog obreda. U duhu novog svjetskog poretka, globalizacije, libelarne demokracije i političke korektnosti, crkve teže ka jednom, kontroliranom crkvenom poretku, i spremne su, da svojim novim potrebama prilagode čak i svetu Božju riječ, javno iznoseći svoju namjeru da Bibliju napišu ponovo!

Nekad "Vicario di Gesù Cristo", sada "Jorge Mario Bergoglio"? Iznenađujuće je papa Franjo izbrisao povijesni i važan naslov „Kristov namjesnik“ iz Papinskog godišnjaka za 2020. godinu (Annuario Pontificio 2020), godišnjeg imenika Svete Stolicy, te je taj naslov proglasio fusnotom i snizio ga kao „povijesni naslov“. Iako su naslov „Vicarius Christi“ i ime vladajućeg pape navedeni pod tim naslovom u prethodnim godišnjacima, ovogodišnji ljetopis sadrži samo ime „Jorge Mario Bergoglio“, ime čovjeka koji je postao papa Franjo 2013. godine. Fotografiju godišnjaka objavio je rimski novinar Marco Tosatti.

Koje su prave boje tijela papinstva?

“⁴ I žena bijaše odjevena u grimiz i purpur, i nakićena zlatom i dragim kamenjem i biserjem. U ruci joj bijaše zlatna čaša puna gnusoba i nečistoće bluda njezina. ⁵ I na čelu joj napisano ime: Tajna, Veliki Babilon, Mati bludnicā i gnusobā zemaljskih.” Otkrivenje 17:4-5.

Svaki će posjetitelj Rima primijetiti da su purpur i grimiz boje tijela papinstva. Prijestolje na kojem se nosio papa, baldahin koji se uzdiže iznad njega, sva njegova pratnja oko njega i on sam, sve crkve u Rimu, sve palače i svako tlo po kojem on kroči, prekriveni su purpustom i grimizom; Kardinale ne samo da polažu pravo na kraljevski rang, već nose i ljubičasti ogrtač i šešir, a čak su i pokrivači konja na kojima jašu iste boje. Kontrast postaje sve očitiji: prva žena u nebeskom sjaju sunca, druga okićena zemaljskim sitnicama; prva nosi pravi Izrael, dijamant od dvanaest zvijezda, druga ima na čelu ime svog velikog tlačitelja i uništitelja. Prva rađa muško za spasenje svijeta; druga rađa feminiziranu djecu nečistoće kako bi se povećale odvratnosti. Prva nudi čašu patnje za pročišćenje, druga zlatnu čašu za opijenost i zaplet.

Opravdano iznenađenje

„I vidjeh ženu pijanu od krvi svetih i od krvi svjedoka Isusovih. I kad je vidjeh, začudih se čudom velikim.” Otkrivenje 17:6.

Ivanovo čuđenje je svakako bilo opravdano, jer pred očima nije vidio stari poganski Rim, već crkvu koja se dičila jedinim pravim kršćanstvom i iz koje je kapala krv pravih Isusovih učenika. “To što će Rim postati kršćanska crkva, i kao takva biti žešći progonitelj kršćana nego što je poganski Rim ikada bio, bilo je doista zapanjujuće i Ivan je imao razloga za čuđenje.” (Guinness; Približavanje kraja našeg doba u svjetlu povijesti, str. 205.)

Gotthold Sabel (1852 -1909) bilježi: “Istina je da nas papinska crkva uvjerava da nije žedna za krvlju; ali ona je propovijedala križarske ratove protiv heretika, a čak se i Jacques Bénigne Bossuet, a posebno fanatici svećenstva u naše vrijeme, među svojim velikim djelima hvale time da su heretici spaljivani u njihovo ime; oni hvale Luja XIV. za dobrobit njegovih dragona protiv svojih protestantskih podanika. Ona ne naručuje krvavo vjenčanje, ali svoj uspjeh slavi festivalima i veličanstvenim slikama.” I ovdje je kontrast očit: Prava crkva je progonjena, a otpadnička crkva progoni.

Tajna zvijeri

„I reče mi anđeo: »Zašto si se začudio? Ja ću ti reći tajnu žene i Zvijeri koja je nosi, Zvijeri sa sedam glava i deset rogova. Zvijer koju vidje - bijaše i nije; i uzaći će iz bezdana i ići u propast. I začudit će se oni koji žive na zemlji - oni kojima imena nisu zapisana u Knjigu života od postanka svijeta - kad vide Zvijer što bijaše i nije, a ipak jest.“ Otkrivenje 17:7-8.

Ženina opijenost krvlju svetaca povećava čuđenje vidioca do krajnjih granica. Tada anđeo rješava misterij, prije svega u odnosu između žene i životinje. Samo zato što država pruža svoju svjetovnu ruku crkvi, moguće je da otpadnička crkva bude progonjena, pa čak i opijena krvlju svetaca.

Zvijer koja je pružila svoju ruku otpadničkoj crkvi bila je, s Ivanove točke gledišta, tu prije njega kao progoniteljska sila, ali je to prestala biti na neko vrijeme – i nije - i ponovo je ustala, kad se žena zanjihala na nju i iskoristila je za to. Kako se jasno to ispunilo! Rimsko političko društvo pružilo je ruku poganstvu da progoni kršćane; Ali kada su carevi sami ispovijedali kršćanstvo, ono je prestalo biti progoniteljska sila sve dok se pala crkva nije podigla i papinstvo se poslužilo državnom moći Rima.

U skladu s tim, American Tract Society također primjećuje u svom Novom zavjetu: "Zvijer je rimska svjetska sila, promatrana kroz cijelo vrijeme: njeno trajanje. Bilo je kao staro Rimsko Carstvo, u ovom obliku je uništeno i prestalo postojati; Zatim se izdiglo iz ponora kao papinski Rim, i u ovom će obliku konačno otići u prokletstvo." Dalje Lutherova glosa: "Rimsko Carstvo jest, ali ipak nije, jer nije cijelo, nego ga je Papa ponovno izgradio nedugo nakon njegovog pada"

Sedam glava

“⁹ Ovdje treba uma što ima mudrosti! Sedam glava sedam je gora na kojima žena sjedi. ¹⁰ I kraljeva je sedam: petorica padoše, jedan jest, a drugi još ne dođe. A kada dođe, treba tek zakratko ostati. ¹¹ I Zvijer što bijaše i nije, ona je i osmi i od sedmorice je, i u propast ide.” Stihovi od 9 do 11.

Planine često simboliziraju carstva i njihova sjedišta moći, kao u Danielu 2:35, kraljevstvo Božje. Nije neuobičajeno da se planine svijeta suprotstavljaju Božjoj stijeni, npr. Izaija 2:2; Psalam 68:16-17; Ezekiel 35:36. Gore citirani Novi zavjet bilježi: "Neki smatraju da 7 glava predstavljaju 7 različitih građanskih ustavnih formi koji su vladali u Rimu: kraljevi, konzuli, diktatori, decemviri, vojni tribuni, carevi i Ravenski Arhat; jer kralj ovdje, kao u stihu 12, ne znači jednog vladara, već niz vladara. Palo je 5, prvih 5 s gornjeg popisa, koje povjesničar Livije navodi kao postojeće u njegovo vrijeme. Jedan je carski državni ustav." Kada je Zapadno Rimsko Carstvo palo 476. godine, Istočno Rimsko Carstvo imalo je erarhe ili namjesnike u Italiji, čije je sjedište bila Ravena. Ali što se tiče osme glave, Bengel jezgrovito kaže: "Papa je posljednja glava na životinji."

Guinness I, 446, navodi da je razdoblje njihova postojanja točno: "Prije Ivanova vremena u Rimu je slijedilo pet oblika vladavine. Ovo je bilo 5 palih glava; tada je postojao šesti, sedmi je trebao uslijediti i ostati kratko vrijeme, a zvijer koja će vladati 42 mjeseca trebala je biti osma. Cijelo razdoblje od 96. god. po. Kr. do budućeg uništenja zvijeri (datuma Apokalipse) podijeljeno je u tri razdoblja: „Posljednje vrijeme šeste glave, kratko vrijeme sedme glave i 42 mjeseca osme glave ili zvijeri.” Carski oblik vladavine trajao je još 390 godina, papinski oblik trajao je 1260. god., bizantski erarhat, uglavnom nemoćan, kratko je trajao u odnosu na ova dva, koja jedina dolaze u obzir u ovoj usporedbi.

Ali što se tiče stiha 11, zvijer ili rimski politički sustav pojavio se u sedam oblika; jedno vrijeme nije bio prisutan kao progoniteljska sila, ali budući da je nova moć proizašla iz sedam, ovo je osma. A budući da ova vlast uključuje sve bogoprkosne osobine prethodnih sedam, rimski politički sustav je utjelovljen u njoj, a zvijer se u njoj ponovno javlja kao progoniteljska sila. Kao svjetovna vlast, papinstvo je osmi poglavar rimskog političkog sustava, kao progoniteljska vlast ono je njegovo novo utjelovljenje, zvijer koja se ponovno uzdigla, a kao poglavara otpadničke crkve vidimo ga u ženi što jaše na zvijeri. Proročanstvo bi bilo točnije u ovoj čudnoj okolnosti, „da je poglavar države bio i poglavar crkve, da je niz svećenika postao vladajuća dinastija, najstarija monarhija u Europi, najviši vladari kraljeva i svjetovnjaka rimskog svijeta". Guinness II, 451.

Deset roгова

„¹² I deset roгова koje vidje deset je kraljeva; oni još ne primiše kraljevstva, ali će, za jedan čas, primiti sa Zvijeri vlast kao kraljevi. ¹³ Oni su jedne misli, i svoju će silu i vlast predati Zvijeri. ¹⁴ Oni će zaratiti s Jaganjcem i Jaganjac će ih pobijediti — on i oni koji su s njim: pozvani i izabrani i vjerni — jer je Gospodar gospodarā i Kralj kraljeva.«“ Stihovi 12-14.

Deset kraljeva koji su, prema Danielu 2 i 7, izašli iz rimskog svjetskog niza još nisu primili svoje kraljevstvo u Ivanovo vrijeme; Tek četiri stoljeća kasnije su Franci, Alemanni, Ostrogoti i Vizigoti, Langobardi, Heruli, Suevi, Vandali, Burgundi i Sasi na njegovim ruševinama postavili temelje za 10 carstava (L.A. Conradi, vidi "Voraussagung Daniels" str. 114), uključujući Njemačku, Austriju, Francusku, Englesku, Švicarsku, Italiju, Španjolsku, Portugal, Nizozemsku i Belgiju, papinska vlast nastala je među njima 538. godine, vladala je njima 1260 godina, pomazala njihove kraljeve i riješila njihove poteškoće i nastaviti će s njima do kraja.

Sve te činjenice, potvrđene proročanstvima i poviješću, ostaju nedirnuti; jer ovdje vidioc upire oči u pad Babela u posljednjim vremenima. Da bi se smrtonosna rana papinstva zaliječila, ova su carstva morala ponovno dati svoju vlast papi, ali to će trajati samo sat vremena ili kratko vrijeme. Sada u posljednjim vremenima, kao što smo vidjeli u Otkrivenju 16, vladari ovih kraljevstava bit će zaslijepljeni lažljivim duhovima i borit će se protiv Jaganjca, ali On će pobijediti sa svojim izabranicima i oni će neslavno nestati.

Nazire se već danas, moćna geopolitika (SAD-a) koja bi rado željela zapadni dio Evropske Unije, odvojiti od njenih istočnih članova i uspostaviti novi kompleksni nuklearni štit koji bi štitio samo taj geostrateški prostor, završavajući na istočnim granicama Njemačke, Austrije i Italije, od sjevera do juga. To bi praktično značilo da bi ostale istočne članice, izvan te sjeverno-južne granice, potpale pod geostrateški utjecaj Rusije.

Božje mišljenje

„I deset roгова koje vidje na Zvijeri - ti će zamrznuti bludnicu i opustošiti je i ogoliti; i mesa će se njezina najesti i ognjem je spaliti. Jer Bog im u srca stavi da izvrše naum njegov, i budu jedne misli, **i kraljevstvo svoje daju Zvijeri dok se ne ispune riječi Božje.**“ Stihovi 16-17.

Ti kraljevi, iz dobro proračunate politike, nakratko daju svoju vlast paloj crkvi, ali tada se njihovo prijateljstvo pretvara u mržnju i, pohlepno posežući za njenim bogatstvom, ruše ono što su sami pomogli podignuti. Suđenje kurvi od strane kraljeva biva po istom osnovnom zakonu kraljevstva Božjega, koji nalazimo već u Starom zavjetu, naime da se kurvinska zajednica predaje u ruke svjetske sile kojoj se udvarala.

Primjera za to ne manjka u papinskoj povijesti. Papa Zaharija potvrdio je Pipinu II. kao franački kralja i prisilio Childerica III. da abdicira, nagrada mu je bila Papinska država. Ista ga je Francuska uhvatila, zaplijenila mu dobra i zarobila. "Odlučne odluke" ili "Božje mišljenje" već su se događale tada, a nešto slično se događa i danas. Na isti način, Gospodin će koristiti upravo te kraljeve koji su se udvarali paloj Crkvi kao instrumente da je opustoše, ali će je potom i sam uništiti.

Majka i kćeri

Iz prethodnog jasno vidimo da je Rimsko Crkva duhovni Babilon u smislu majke, ali i da ima kćeri i to ne malo. Ali prije nego što ovo pogledamo detaljnije, prvo naglasimo da će Božji narod biti u Babilonu do posljednjih vremena; npr. u Istočnoj (pravoslavnoj) Crkvi je 787. godine konačno odlučeno da se u crkvenim službama koriste i štovaju ikone, tj. slike (kultne slike), ali kipovi su bili zabranjeni. Papa je intervenirao i izričito dopustio štovanje kipova. U svim tim crkvama i zajednicama, koliko god bile svjetovne i pale, još uvijek ima iskrenih duša koje, kad jednom čuju slavnu istinu Evanđelja u snazi i čistoći, također će ih rado poslušati i izaći iz Babilona; Također, pad ovih raznih crkava i zajednica još nije jednako dubok; neke su pale više, neke manje. U reformaciji je Gospodin ponovno poslao svoje evanđelje; sigurno je bilo Božje djelo i otkrivena božanska moć. Ali to je bio samo početak, nipošto završetak, što potvrđuje sljedeće od Karla Gustava Adolfa Harnacka (1851.-1930.), iz 1914. str. 182.: "Kako se stoga čuditi da je reformacija kao doktrina i pogled na povijest još uvijek bila nešto posve nedovršeno, i da je tamo gdje nije vidjela probleme, morala nastati zbrka u vlastitim mislima?"

Kao učenje moglo je predstavljati samo početak i moralo je računati na nastavak. Ali brzo se formirajući u trajne regionalne crkve, približilo se tome da prekine vlastiti daljnji razvoj.” Na taj način je doktrina u protestantskim crkvama uspostavljena za sva vremena, umjesto napretka došlo je do stagnacije i budući da toga nema u stvari Božjeg kraljevstva - nazadovanje. Usred klijajućeg i pupajućeg života pao je hladan mraz, koji je uništio lijepi Božji svijet slobodne vjere utemeljene na Bibliji i savjesti, koji je slobodu djece Božje pretvorio u bijedno ropstvo, i to u ropstvo konfesionalnog kršćanstva, i zastarjelim oblicima. U samim protestantskim crkvama čule su se pritužbe da nakon proljeća reformacije nije uslijedilo pravo ljeto. I, poput Dr. Harnacka priznaje: “Protestantizam je u opasnosti da postane jadni dvojnjak katolicizma. Katolicizacija protestantskih crkava, tako da one postanu crkve zakona, doktrine i ceremonijala - tako je goruća opasnost jer su na djelu tri moćne sile; promicati ovaj proces razvoja: ravnodušnost masa, prirodna religija i država.” str. 184-186.

Auberlen uspoređuje reformaciju i njezin razvoj od tada s razvojem Izraela blizu egzila. Obje su bile izlazak iz babilonskog sužanjstva i povratak Božjoj Riječi. „Međutim, u cjelini, stoljeća koja su prethodila Bogojavljenju bila su jedna, duhovne vođe naroda podijelile su se u stranke farizeja doslovnosti i saduceja racionalista, a u velikoj većini nacije nije bilo vjerskog života. Nije li to slika protestantske crkve? Samarićani čine sličan kontrast sa Židovima kao što katolici sada čine s protestantima. Ali oboje su imali udjela u kurvi i oboje su jednako uključeni u nadolazeći sud.” str. 298, 299.

Christian Hoffmann von Hoffmannswaldau (1616.-1679.) donosi neizbježan zaključak nakon što je povijesno dokazao otpadništvo u protestantskim crkvama u tri toma: “Nakon što se raspadanje u kršćanskoj crkvi dugo vremena postupno povećavalo, konačno je: otvoreni otpad izbio je kao rezultat činjenice da je veliki poziv reformacije, u cjelini, bio neuspješan. Ovo otvoreno otpadništvo plod je i kazna otpora istini, a ne sastoji se u napuštanju crkvenih oblika i formula, nego u napuštanju težnje za onim višim duhovnim silama koje čine bit kršćanstva.” (tom III, str. 538)

Babelov najdublji pad

„I povika snažno, jakim glasom, govoreći: »Pade, pade Veliki Babilon i postade prebivalištem zlodusima i tamnicom svakom nečistom duhu i tamnicom svakoj ptici nečistoj i mrskoj;“ Otkrivenje 18:2.

Već u Otkrivenju 14:8 drugi anđeo je najavio pad Babela, ali ova poruka nije bila objavljena snažnim glasom kao prvi i treći. To se događa tek kasnije, kada cijela sekularizirana crkva - majka i kćeri - bez ikakvih konfesionalnih razlika, odbacivanjem trostruke poruke, od Boga napuštene, najdublje padnu. Crkva koja je trebala biti obitavalište Boga i zajednice svetaca pretvorila se u užasnu kontradikciju i postala obitavalište demona i svih nečistih duhova. Ono što se doslovno ispunilo u pravom Babelu, također bi se trebalo ispuniti doslovno u duhovnom smislu, u duhovnom Babelu. Što dublje crkva pada, to više postaje plijen Sotone i njegovih demona. Posvuda ima sve više znakova da Babel postaje sve zreliji. Nevjera, ateizam i materijalizam izjedaju njihovu srž, a rascrkvljenost u najširim krugovima našeg naroda znak je našeg vremena. No, to nas ne treba čuditi, jer upravo oni koji bi trebali saditi i njegovati vjeru potkopavaju njezine temelje svojim kritiziranjem Biblije i negiranjem biblijskih čuda. Taj je posao najopasniji jer se odvija pod kršćanskom maskom, o čemu svjedoči Stahl F.J.: “Podrivanje kršćanstva obično poprima izgled najiskrenijeg kršćanstva; Teološki escamotage ne samo određene dogme, nego sva objavljena vjera kao takva izražava svoju bit u svim mogućim oblicima.” (Die Kirchenverfassung nach Lehre und Recht der Protestanten. Erlangen: Bläsing 1840, str. 331.)

Na dan Uskrsa (17. travnja 2022.), s pogledom na baziliku svetog Petra, papa Franjo ponudio je svoj blagoslov svijetu, poznat na latinskom kao “Urbi et Orbi”. Prema njegovom mišljenju, u središtu pozornosti bili su rat u Ukrajini i svi drugi sukobi na planetu, ali Papine riječi sadrže neočekivani odlomak koji je već izazvao kritike u cijelom svijetu. Papa je rekao: “Oči su nam u nevjerici na ovaj ratni Uskrs. Vidjeli smo previše krvi, previše nasilja. Čak su i naša srca bila ispunjena strahom i tjeskobom jer su se mnoga naša braća i sestre morali zaključati kako bi se obranili od bombi. Teško nam je povjerovati da je Isus doista uskrsnuo od mrtvih, da je doista pobijedio smrt. Može li to biti iluzija? Plod naše mašte?” Riječi pape Franje kritizirao je jedan od vodećih talijanskih listova, Libero, kao “šokantnu i uznemirujuću poruku koja dovodi u pitanje Kristovo uskrsnuće na dan Uskrsa”.

Stan demona (đavola)

Budući da sve više nedostaje čvrstog temelja vjere, a ono što je ostalo biva sve više podrivano, nazire se potpuni pad. **Među mnogim zlodjelima demona je i to što su se pojavili kao ljudske duše**, i dok je Luther još tvrdio u svojim Šmalkaldičkim člancima II. 2, 26 (Die Schmalkaldischen Artikel, Articuli Smalcaldici, skraćena ASm) da: **“od kada svijet postoji, duša umrle osobe nikada se nije stvarno ponovno pojavila”**, moderna teologija dopušta mogućnost toga. Čak i ako samo u vrlo posebnim iznimnim slučajevima "kao što dobro utvrđene činjenice iz crkvene povijesti i iskustva pravih Božjih ljudi u sadašnjosti govore o stvarnosti nekih smrtnih ukazanja, tako da potonja u konačnici moramo prihvatiti kao stvarne činjenice koje se ponekad događaju." (Splittgerber, "Tod, Fortleben", str. 211.); Rudloff, Delitsch i Rink itd. prosuđuju slično.

Na taj način otvara se put spiritualizmu, a spiritualistički i teozofski spisi koji danas preplavljuju svijet posvuda nailaze na otvoreno uho. Gruba prijevara, koja se s vremena na vrijeme otkrije u idejama spiritualizma, samo čini mase neopreznijima i uljulkuje ih u lažni osjećaj sigurnosti, a demoni stoga djeluju nesmetano i kontinuirano.

Babilonsko vino iz zlatne čaše opilo je mase tako da ne razlikuju istinu od zablude. **Samo od Zmije potječe učenje da ljudi prirodno imaju besmrtnu dušu**, koja zadržava svoju svijest i nakon smrti, na čemu spiritualisti temelje svoja ukazanja duhova, a katolička crkva također svoju doktrinu o čistilištu. Budući da "neki fenomeni spiritualizma, koji su vrlo detaljno promatrani, nepogrešivo imaju nadnaravni karakter", mase zaključuju, na temelju gore navedenih babilonskih temeljnih učenja, da su oni zapravo duhovi preminulih rođaka ili poznanika i tako dopuštaju sebi biti uhvaćen u njezinu mrežu. Pastor Franz Splittgerber, na str. 210, ispravno kaže o takvim ukazanjima da ona ne potječu od duhova preminulih ljudi, već prije od demonskih utjecaja, te da su ti procesi među zavodljivim znakovima i čudesima posljednjih vremena, koji se izričito spominju u Mateju 24:24 i 2 Sol 2:9-10 je prorečeno.

Ali kako bi zaštitili ljude od takvih demonskih utjecaja, **trostruka poruka: (1)** Otkrivenje 14:6-7; **(2)** Otkrivenje 14,8; **(3)** Otkrivenje 14,9-12; danas kroz svijet i naviješta ljudima Isusovu vjeru, koja ne traži besmrtnost kao nešto urođeno u čovjeku, već je vidi u Isusu i njegovom uskrsnuću. Mrtvi su se već pojavili, ali samo oni koji su uskrsnuli u Kristu. Ali budući da i učitelji i ljudi podjednako odbacuju trostruku poruku i također ovog anđela na njenom kraju, najdublji pad Babilona je neizbježan. Pod maskom kršćanstva, demoni se ušuljaju u svjetovne crkve i, kao duhovi njihovih mrtvih prijatelja, zavode milijune članova. Jednom uspostavljen, neće proći dugo prije nego što Babel postane prebivalište demona, stražarnica nečistih duhova i otac odvratnih ptica, pala crkva potpuni plijen spiritualizma.

Nebeski poziv na razvod

„I čuh drugi glas s neba gdje govori: »Izidite iz nje, puče moj, da ne budete suzajedničari grijeha njezinih i da ne primite od njezinih pošasti!“ Otkrivenje 18:4

Iako je Babel kao cjelina već potpuno degenerirao, još uvijek postoje časne iznimke među pokvarenim masama. U svim tim zajednicama još uvijek ima iskrenih duša; Iako krivo shvaćeni, upravo su oni sol koja štiti od potpune propasti. Tada sa samog neba dolazi poziv Božjem narodu da izađe iz Babilona kako bi se spasio od svojih pošasti. Iz ovoga je jasno da se ovaj poziv čuje prije sedam zala i u živoj fazi trostruke poruke. Neobičnom snagom nose ga vjerni glasnici do kraja svijeta. Zemlja će biti obasjana njezinom slavom i tko god ima oči koje vide i uši koje čuju, prepoznat će Božji glas u njezinom pozivu upozorenja i zauvijek okrenuti leđa Babelu prije nego bude prekasno. Grijesi pokvarenih crkava su se nagomilali do neba.

Ali prije nego što se oluje božanskog gnjeva pokrenu na Babilon, Gospodin ih poziva preko svojih glasnika kao od davnina: **“Odstupite, odstupite, izidite odatle, nečistoga se ne dotičite! Izidite iz njegove sredine! Očistite se, vi koji nosite posude GOSPODNJE!”** **“Bježite iz Babilona, i nek svatko spašava svoj život, ...”** (Izaija 52,11; Jer. 51,6). Kao Lot iz Sodome i prvi kršćani iz Jeruzalema, tako Gospodin odvaja svoj narod od Babela, ali upravo njegovim odlaskom zapečaćena je propast Babela. Dragi čitatelju, ako još čamiš u babilonskim okovima i u okovima grijeha, tada čuj poziv s neba, neka te trostruka poruka prosvijetli i otkupi, da, neka te upozori ovaj nebeski glas: Izidi brzo!

Posljednje pošasti

U Otkrivenju 15:1 Ivan vidi drugačiji znak od onog kojim je započeo u Otkrivenju 12:1 i završava s poglavljem 14:20: “¹ I vidjeh drugi znak na nebu, velik i čudesan: sedam anđela sa sedam posljednjih pošasti - s njima se dovrši gnjev Božji.”

Ono što se događa u ovom dijelu još uvijek je rezultat puhanja u sedmu trubu. To je dovršenje Božjeg otajstva. Sedam anđela koji su instrumenti Božjeg gnjeva izlaze iz hrama. Ivan ga naziva “šatorom svjedočanstva”. Odjeća anđela otkriva Božju svetost u smislu bijele i zlatne boje. Sveukupno Božje veličanstvo suočava se s čovjekovim grijehom.

Sva četiri materijalna elementa, područje zemlje, ljudsko tijelo ali i duh svih palih bića bit će pogođeni pošastima sudova. Ovo će okončati grešnu i buntovnu povijest čovječanstva protiv Božjeg zakona. Osim 144.000 odabranih i otkupljenih sa zemlje, nitko drugi neće preživjeti posljednja vremena. Zaslijepljeni narod se ne klanja i ne daje slavu Bogu, kao što to čini 144.000 pobjednika u Otkrivenju 15:4.

Otkrivenju 15:5-8: “⁵ I nakon toga pogledah, kad gle - otvori se hram šatora svjedočanstva na nebu. ⁶ I izide iz hrama sedam anđela sa sedam pošasti; bijahu odjeveni u čist i sjajan lan i opasani oko prsiju zlatnim pojasima. ⁷ I jedno od četiriju bića dade sedmorici anđela sedam zlatnih čaša punih gnjeva Boga koji živi u vijeke vjekova. ⁸ I hram se napuni dimom od slave Božje i od sile njegove. I nitko ne mogaše ući u hram dok se ne navrši sedam pošasti sedmorice anđela.”

Jedno od četiri živih bića pruža anđelima zdjele gnjeva. Ovo živo biće je dio Božjeg prijestolja. Sama činjenica da Bog živi vječno u oštroj je suprotnosti sa smrtnošću grešnog čovjeka. Kao što je bio slučaj na posvećenju Solomonovog hrama, tako je i ovdje hram ispunjen slavom i silom Božjom tako da nitko nije mogao ući u hram.

Izlijevanje zdjela gnjeva rezultira potpunim kolapsom cijelog svijeta i njegovih stanovnika. Čini se, međutim, da je velik dio onoga što se događa ovdje čovjekovo vlastito djelo. Simbolika je toliko duboka da je teško znati što se točno događa. Nevjerojatna je sličnost prve četiri trube s prve četiri zdjele gnjeva. Prva truba spušta s neba tuču i oganj, pomiješane s krvlju.

Prva zdjela uzrokuje tumore slične raku na ljudima i životinjama. Druga truba proizvodi vatrenu planinu koja pretvara more u krv. Druga posuda ima isti učinak. Treća truba pretvara svu pitku vodu na zemlji u krv, kao i treća zdjela. Oboje su učinkovito zaustavili opskrbu pitkom vodom za sve stanovnike Zemlje. I četvrta truba i četvrta zdjela povezane su sa suncem. Posljedica puhanja u trubu je tama; izlijevanje iz četvrte zdjele uzrokuje užarenu vrućinu. Svi ovi fenomeni danas bi se mogli objasniti nuklearnom katastrofom. Moglo bi doći do ogromnog onečišćenja koje remeti ekološku ravnotežu i prijeti zdravlju čovječanstva: masovna kontaminacija atmosfere koja blokira sunčevu svjetlost i spaljuje ozonski omotač zemlje. To bi sunčevo ultraljubičasto zračenje učinilo vrlo opasnim za ljudski život.

Čini se kao da nam se po drugi put, pred oči, projiciraju slike istog filma, ali s različitim filterima. Čini se da je u osmom poglavlju naglasak na demonskoj pozadini ovih pojava. To je posebno očito u devetom poglavlju. Čovjek je pozvao demone. Šesnaesto poglavlje pokazuje da su događaji rezultat činjenice da je Bog napustio čovjeka koji je napustio Njega. To je krajnja posljedica prekinute veze. Božji je gnjev zapravo ugrađen u kreaciju. On (gnjev) automatski stupa na snagu kada se poremete uvjeti koji određuju svrhu stvaranja. Beživotno tijelo neizbježno će se raspasti.

Međutim, ako ovdje gledamo demonstraciju nuklearne energije, bilo bi nemoguće da se učinci ograniče samo na one koji obožavaju zvijer, osim ako crkva Isusa Krista više nije bila prisutna na zemlji u to vrijeme. Ovo bi mogao biti jedan od jačih argumenata u korist ranog uznesenja crkve. Također je sasvim moguće da se izlijevanje iz zdjela gnjeva ne događa kronološkim redom kojim se ovdje pojavljuje, već da predstavlja Božji gnjev nad različitim aspektima ljudskog života. Prekid zajedništva s Bogom utječe na zdravlje čovjeka; remeti ekologiju i ravnotežu kozmosa općenito.

Novi Jeruzalem, nebeska majka svih nas

Dolazimo do još jednog pojma koji opisuje dio nevidljivog svijeta; Novi Jeruzalem, koji na temelju zaključaka Svetoga pisma, odgovara nebu. Novi Jeruzalem i nebo su jedno te isto mjesto. Dok je Novi Jeruzalem trenutno gore na nebu (jer je to ista stvar), spustit će se na novu zemlju nakon što bude stvorena. Galaćanima 4:26: "No onaj gore Jeruzalem jest slobodna ⁽¹⁾ - to je majka sviju nas. ⁽²⁾"

⁽¹⁾ Ljudi na Zemlji nisu slobodni već su sužnji vladara ovog svijeta (iz zemlje njihova sužanjstva ... , Jeremija 30:10) i u rukama smo sila koje dominiraju nama. ⁽²⁾ Gledano na taj način mi smo djeca "majke" koja je "gore" (za sada još na Nebu). Za riječ "gore", ἄνω, komp. Kološanima 3:1, 2, "... **tražite što je gore** (τὰ ἄνω), gdje Krist sjedi zdesna Bogu."; "**Za onim gore težite, ne za onim što je na zemlji!**" i Filipljanima 3:20, "**Naše je državljanstvo** (πολίτευμα, politeuma - zajednica, apstraktno gledano: državljanstvo) **na nebu.**"

¹ »Kliči, **nerotkinjo** ^{H6135 neplodna, sterilna}, ti koja nisi rađala; podvikuj od radosti i vrisni, ti koja nemaš trudove! Jer više je djece u **napuštene** ^{H8074 biti pust} negoli djece u udane«, veli GOSPOD. ² »Proširi prostor svog šatora i neka razastru zavjese nastana tvojega; ne šteti, produži svoje uzice i klinove svoje učvrsti. ³ Jer prodrijet ćeš nadesno i nalijevo; i tvoje potomstvo baštinit će narode i napučiti opustjele gradove. ⁴ Ne boj se, jer nećeš se postidjeti niti ćeš se smesti. Ta nećeš se posramiti nego ćeš zaboraviti sramotu svoje mladosti, i rugla svoga udovištva više se nećeš spominjati. ⁵ Jer muž ti je tvorac tvoj, ime mu je GOSPOD Nad Vojskama; i tvoj je otkupitelj Svetac Izraelov, zove se Bog zemlje svekolike. ⁶ Jer GOSPOD te pozvao kao ženu ostavljenu i ojađenu u duhu, i kao ženu mladosti što je bila odbačena«, veli Bog tvoj. ⁷ »Za kratak tren ostavih tebe, al' u velikom smilovanju ja ću te sabrati. ⁸ U provali srdžbe sakrih načas od tebe lice svoje, al' u milosrđu vječnom ja ću ti se smilovati«, veli GOSPOD, tvoj otkupitelj. ⁹ »Jer to će mi biti kao vode Noine; kako se zakleh da vode Noine više neće preplaviti zemlju, tako se zakleh da se neću srditi na te niti ću te koriti. ¹⁰ Ako i gore odstupe i brjegovi se poljuljaju, milosrđe moje neće odstupiti od tebe niti će se moj savez mira poljuljati«, veli GOSPOD koji ti se smilovao. ¹¹ »Nevoljnice, vihorom nošena, neutješna, gle, ja ću postaviti tvoje ukrasne kamenove i utemeljit ću te na safirima. ¹² I prozore ću tvoje načiniti od rubina, i dveri tvoje od vedraca, a sve međe tvoje od dragoga kamenja. ¹³ I svi tvoji sinovi bit će poučeni od GOSPODA, i velik će uživati mir sinovi tvoji. ¹⁴ Na pravednosti ćeš biti zasnovana; bit ćeš daleko od nasilja, jer se nećeš bojati, i od užasa, jer ti se neće primaći. ¹⁵ Gle, oni će se zacijelo pribirati, ali to neće potjecati od mene; tko se protiv tebe bude pribirao, zbog tebe će pasti. ¹⁶ Gle, ja sam stvorio **kovača** ^{H2796 vješt uništiti (ratnike)} koji raspaljuje ugljevlje u ognju i iznosi oruđe za svoj posao; ja sam stvorio i **zatornika** ^{H7843 razarač} da uništava. ¹⁷ Nikakvo oružje protiv tebe načinjeno neće uspjeti; i svaki jezik koji se na te digne na sudu, ti ćeš osuditi. To je baština slugu GOSPODNJIH, i od mene je pravednost njihova«, riječ je GOSPODNJA. (Izaija 54:1-17)

²¹ Tada ćeš reći u srcu svojemu: 'Tko mi izrodi sve ove, bijah bez djece, neplodna, prognana i odbačena, pa tko ih podiže? Da, eto, ostadoh sama, no ovi - gdje li su oni bili?'« ²² Ovako veli Gospodin GOSPOD: »Evo, podignut ću ruku svoju k narodima i k pucima svoj uspraviti stijeg; i donijet će sinove tvoje u naručju, a kćeri će tvoje na ramenima nositi. (Izaija 49:21-22)

Biblijski komentar Keila i Delitscha na 21. stih:

„Riječi koje odzvanjaju u ušima Ciona sada su praćene mišlju zaprepaštenja i iznenađenja, koja se uzdiže u njenom srcu. "I reći ćeš u svom srcu: Tko mi je ovo rodio, **kad sam bila lišena djece** i nerotkinja, protjerana i otjerana; a ove, tko ih je odgojio? Gle, ostala sam sama; ovi, gdje su li bili?" Vidi sebe iznenađenu velikim mnoštvom djece, a ipak su joj djeca ukradena, i galmūdāh (*dosl. tvrd, kamenit, arap. 'galmad, 'gulgūmūd, npr. es-sachr el'gulgūmūd, najtvrdi kamen, uglavnom kao supstantiv, kamen ili stijena, od gālam, od čega dolazi sirijsko gelomo, kamenito tlo, povezano s chālam, odakle challāmīsh, šljunak, korijen gal, gam, pritisnuti zajedno, ili gomilati u grudu ili masu*), tj. ona koja se činila potpuno nesposobnom da više rađa djecu. Ona stoga pita: Tko mi je to rodio (ne, tko je rodio, a što je apsurdno pitanje)? Ne može vjerovati da su oni djeca njezina tijela i djeca njezine djece. ... , jer njezina su djeca odvedena u progonstvo. U drugom pitanju sinula joj je misao, da su oni, kojima se nalazi okružena, njezina vlastita djeca; ali pošto je ostala sama, dok su oni otišli, dok je mislila umrijeti u stranoj zemlji, ne može shvatiti gdje su dosad bili skriveni ili gdje su izrasli u tako brojnan narod.“

Nebeski Jeruzalem predstavlja Duha i njegovu djecu

Izaija 54:11-14: ¹¹ »Nevoljnice, vihorom nošena, neutješna, gle, ja ću postaviti tvoje ukrasne kamenove i utemeljit ću te na safirima. ¹² I prozore ću tvoje načiniti od rubina, i dveri tvoje od vedraca, a sve međe tvoje od dragoga kamenja. ¹³ I svi tvoji sinovi bit će poučeni od GOSPODA, i velik će uživati mir sinovi tvoji. ¹⁴ Na pravednosti ćeš biti zasnovana; bit ćeš daleko od nasilja, jer se nećeš bojati, i od užasa, jer ti se neće primaći.

Postoji "nebeska domovina" (Heb 11,16), u njoj „nebeski grad“ (Heb 11,16) i unutar njega "nebeski hram" (Otk 11,19), koji se nalazi na "nebeskoj hramskoj gori Cion" (Heb 12 :22; Ezek 28:14). Pavao je govorio o duhovnom Jeruzalemu kada je rekao: "Ali gornji Jeruzalem je slobodan, on je majka svima nama" (Gal 4,26). Naša majka nije grad; nego grad predstavlja Duha Svetoga i Njegovu djecu. Na primjer, pročitajte sljedeće stihove i shvatite kako smo mi, oni koji vjerujemo u Isusa i nanovo rođeni Duhom Svetim, i Duhom ugrađeni u sveti grad:

“¹⁸ jer po njemu jedni i drugi imamo pristup k Ocu u jednome Duhu. ¹⁹ Tako dakle više niste tuđinci i pridošlice, nego sugrađani svetih i ukućani Božji, ²⁰ nadograđeni na temelju apostolā i prorokā, a ugaonik je sam Isus Krist. ²¹ U njemu je sva građevina sastavljena i raste u hram svet u Gospodinu, ²² u njemu [G1722 "u," kod, (gore)na, itd.; Etimologija: primarni prijedlog koji označava (fiksni) položaj (u mjestu, vremenu ili stanju) i (po implikaciji) instrumentalnost (medijalno ili konstruktivno), tj. odnos mirovanja (srednji između G1519 i G1537); po njemu / u njemu, Kristu, ćeš i ti biti izgrađen u prebivalište Božje po Duhu / u Duhu] **ste i vi sazidani za prebivalište Božje u duhu.**” Efežanima 2:18-22. Vjernici su okupljeni u metaforičkoj građevini (konstrukciji) koja prerasta u sveti hram. Cijela nastamba naziva se "Novi Jeruzalem". Isus je kamen temeljac, starozavjetni proroci i novozavjetni apostoli su bili temelj, a mi kao Isusovi vjernici smo kamenje. Nebeski grad, Novi Jeruzalem, postaje nam kao majka dok prelazimo iz ropstva prirodnog Jeruzalema u grad slobode. Primijetiti ćete, međutim, da stihovi u poslanici Galaćanima 4:22-24 zapravo imaju malo veze s rođenjem iz grada, a više s dva saveza - mi smo djeca slobodne žene (Sare), rođeni od Duha (a ne grada). Ljudi rođeni od Duha su stvarnost grada. Pavao nije poučavao da je “materijalni” grad sastavljen od “zlatnih staza i bisernih vrata” naša majka, već da je nebeski grad sastavljen od “živog grada” čiji su temelj apostoli i čiji je glavni kamen temeljac Isus, grad u kojem smo spojeni zajedno i spojeni s Kristovim kamenom temeljcem "kao cigle", a tajna da postanemo građevinski materijal za ovaj grad je ponovno rođenje po Duhu - koji je naša Majka.

Po Kingovom biblijskom komentaru, nakon divne cjelokupne slike novog neba i nove zemlje, Ivan vidi grad. Ovaj grad je središte cijele nove scene. Čak i u novom poretku stvari, gdje više nema grijeha, ima mjesta za svetost. Grad je sveti grad, a svet znači odvojen. Grad je “svet” i uspoređuje se s nevjestom. To znači da se u ovom gradu vidi Božja bit, odnosno svjetlost (svetost ima veze s Bogom kao svjetlom) i ljubav. Ovdje je Crkva potpuno prikladna za povezivanje s Njim jer potpuno odgovara Njegovoj naravi. Dakle, ona u potpunosti odgovara njegovim željama, odgovara mu, jednaka mu je (Efežanima 5,31.32; 1. Ivanova 3,3).

Ovaj „novi“ Jeruzalem, **odabranica** (nevjesta, ili ona koja se udaje), treba razlikovati od „nebeskog“ Jeruzalema (Heb 12,22), jer je nebeski Jeruzalem mjesto gdje prebivaju svi nebeski sveci. Nebeski Jeruzalem je nebeska prijestolnica iz koje se može vladati tijekom Kraljevstva mira. To je središte vlasti u kojem vjernici Starog i Novog zavjeta imaju svoje mjesto i svoju zadaću (Heb 12): „²⁸ Zato jer smo primili kraljevstvo neuzdrmljivo, iskazujmo zahvalnost iz koje služimo Bogu kako je njemu milo, s predanjem i strahopoštovanjem. ²⁹ Jer Bog je naš oganj što proždire.“ Nakon što je Ivan vidio te prekrasne i dalekosežne nove stvari, začuje glasan glas. Ovaj glas dolazi s izjavom s prijestolja, sjedišta Božje vlade (Otk 21:3): **I začujem jak glas s prijestolja: "Evo Šatora Božjeg s ljudima! On će prebivati s njima: oni će biti narod njegov, a on će biti Bog s njima."** Božja vladavina je postigla svoj krajnji cilj. Objašnjenje je da će Bog živjeti s ljudima u kolibi (= šatoru). Ovo se odnosi na crkvu, jer je ona prebivalište Boga u Duhu (Efežanima 2:22). Postoji nekoliko naziva za prebivalište Božje, kao što su hram i kuća. Ovdje govorimo o kolibi ili šatoru kao stanu, a to znači da je taj stan prenosiv, kao što je bio i šator sastanka za vrijeme pustinjaških lutanja izraelskog naroda. Vrlo je lijepo podsjetiti se da se riječ svetohranište (ili šator) također koristi u vezi s prebivalištem Gospodina Isusa među nama. Jer čitamo: **“I Riječ tijelom postade i nastani se među nama”** (Ivan 1,14). Doslovno stoji “utaborio se među nama”, to jest “stanovao u šatoru”. Dakle, tabernakul ili šator govori o načinu na koji Bog prebiva sa svojim narodom. Šator u Starom zavjetu bio je slika Božjeg prebivališta. Ono što je izvanredno jest da će Bog prebivati s ljudima. Svi ovi ljudi zajedno su njegovi ljudi. Ovdje više nema govora o različitim narodima. Različiti narodi stvoreni su kroz grijeh (Postanak 11), ali

sada su sve posljedice grijeha uklonjene. Nema dakle više razlike između Izraela i naroda. Izrael više neće imati privilegirano mjesto. Izrael se bavio savjetima od postanka svijeta (Mt 13,35; 25,34) i imao je zemaljsko i temporalno postojanje. Sve ono zemaljsko i vremenito više ne postoji. Tada će biti samo ljudi, vjernici svih vremena, bez razlike. Jedina razlika koja će se nastaviti je u novom Jeruzalemu, u skupštini (crkvi) koja je izabrana prije postanka svijeta. Stih završava izrazom posebne prisnosti između Boga i njegova naroda. Sam će Bog biti s njima, bez posrednika poput Mojsija ili Ilije ili velikog svećenika. Ne postoji više nitko preko koga Bog komunicira sa svojim narodom. On je Bog jednog velikog naroda i taj jedan veliki narod nema i ne poznaje nikoga drugoga osim Njega za svoga Boga. Dakle, ovaj grad ima posebno mjesto u cijelom ovom novom sustavu.

U Otkrivenju 21:2 nalazimo "**novi Jeruzalem**" koji: „**silazi s neba od Boga, opremljen kao zaručnica nakićena za svoga muža.**“ i dalje u stihovima 21:9-14, a "**nebeski Jeruzalem**" nalazimo samo u Hebrejima 12:22. Ovaj odjeljak govori o tisućgodišnjem Kraljevstvu do konačnog suda. Moramo biti oni sluge koji jasno vide Božju svrhu i zalažu se za nju.

Ako postoji nebeski Jeruzalem, mora postojati i zemaljski. I to je slučaj u tisućgodišnjem Kraljevstvu. Jeruzalem će biti glavni grad Izraela i cijelog svijeta. Inače, motiv „gornjeg“ Jeruzalema u rabinskoj literaturi prvenstveno je vezan uz teološku ideju Božje samilosti: Budući da Bog više ne može ući u svoj zemaljski grad, odbija ući i u svoj nebeski grad (vidi npr. Babilonski Talmud, Traktat Taanit 5a)

Motiv „gornjeg Jeruzalema“ u rabinskoj književnosti nalazimo prvenstveno u Babilonskom Talmudu, Ta'anith 5a:

I Rav Nahman je rekao rabinu Yitzhaku: Što znači ono što je napisano: „To je sveto usred tebe, i neću ući u grad“ (Hošea 11:9)? Ovaj stih je zbunjujući: Zato što je sveto u vašoj sredini, Bog neće ući u grad? Rabin Yitzhak je rekao ravu Nahmanu da je rabin Yohanan rekao da stih treba shvatiti na sljedeći način: Sveti, blagoslovljen bio, rekao je: Neću ući u Jeruzalem gore [nebeski], na nebu, dok ne uđem u Jeruzalem na zemlji dolje u vrijeme otkupljenja, kada će sveto biti u vašoj sredini.

Gemara pita: A postoji li takvo mjesto kao što je Jerusalem iznad [lema'la]? Gemara odgovara: Da, kao što je napisano: „Jeruzalem sazidan, grad ujedinjen zajedno“ (Psalmi 122:3). Izraz ujedinjeni ukazuje na to da postoje dva grada Jerusalem, nebeski i zemaljski, koji su povezani zajedno." (usp. Midraš na Psalm 122:3.)

„³ Jeruzalem je sagrađen kao grad koji je saliven u jedno.“

U rabinskoj literaturi prvog tisućljeća po. Kr. *nebeski Jeruzalem* pojavljuje se kao sastavni dio kozmosa kada se, prema Babilonskom Talmudu, *Traktat Chagiga 12b*, postavlja u okvir sedmokatnice svjetske zgrade. Reš Laqish je rekao: Ima ih sedam, a to su: 1) zavjesa (vilon), 2) tvrđava (raki'a), 3) oblak (šhakim), 4) **stan, kuća** (zebul), 5) dvorac (maon), 6) mjesto (makon) i 7) prijestolje (ārāḇōt arabot, sedmo nebo i prijestolje Božje: „Na prebivalištu (hebr. zābal ili zebul; od H2082; stan, prebivalište: -stanovati u), tj. na četvrtom nebu je Jeruzalem):

Resh Lakish je rekao: „Zebul je ono u čemu su izgrađeni [nebeski] Jeruzalem i Hram i Oltar, a Mihael, veliki princ, stoji i prinosi na njemu žrtvu, jer je rečeno: Ja sam Ti sigurno sagrađio kuću obitavališta [Zebul], mjesto gdje ćeš vječno boraviti. I otkud mi to da se zove nebo? Jer pisano je: Pogledaj s neba i vidi iz svog svetog i slavnog prebivališta. (Tekst, prijevod: Traktat Chagigah – Massechet Chagigah).

Anđeli službenici koji hvale Boga nalaze se na petom nebu, dok sam Bog - okružen serafinima i ofanimima - stoluje na sedmom nebu (prijestolje). Ova podjela između hrama i grada Božjega s jedne strane i nebeskog Jeruzalema s druge strane, koja se na prvi pogled može činiti iznenađujućom, može se najjednostavnije objasniti time da ona odražava **postegzilnu** koncepciju odnosa između hrama i prijestolja, prema kojem se Božje prijestolje ne nalazi u samom hramu, nego se treba nalaziti u nebeskom svijetu (vidi npr. Ps 102,13 sl; usp. također koncepciju molitve posvete hrama 1. Kraljevima 8:22-52; itd.).

Za razliku od kršćanskih dokaza, Jeruzalem, koji se nalazi u nebeskom svijetu, nije (prisutna) eshatološka cjelina u rabinskoj literaturi. **Rabini očekuju konkretnu izgradnju i uzdizanje zemaljskog grada** tijekom dispencije, za koje se nadaju oslobođenje od rimske nadmoći i koje se vidi kao vrijeme u kojem će se Tora ispuniti od strane cijelog Izraela (vidi npr. Sifre Devarim §1; Babilonski Talmud, Rasprava Baba Batra 75b – Tekst Talmuda)

No, sveukupni pogled na izvore pokazuje da je barem motiv nebeskog hrama neizravno u kontekstu eshatoloških očekivanja rabina: Ako se nebeski hram - mišljeno na okomitoj osi - nalazi okomito iznad mjesta sv. zemaljskog hrama (vidi brojna tumačenja Izlaska 15:17, ovaj nebeski hram funkcionira, da tako kažemo, kao "mjesto" za zemaljski hram. Osobito u godinama nakon razaranja Drugog hrama i nakon ustanka Bar Kochbe, ova ideja poprima izuzetnu važnost: nakon transformacije Jeruzalema u poganski grad Aelia Capitolina, Židovima je - osim obljetnice uništenja hrama između 17. tamuz i 9. ava - općenito bio zabranjen ulazak u Jeruzalem. Nebeski hram, tako kozmološki gledano, usidri svetost zemaljskog hrama, a time i svetost grada u nebeskom svijetu i time to naglašava na plastičan način.

Tanchuma, Pequdei 125b kaže: "Nalazite da je Jerusalem iznad [Jerušalaim ma'lah] izgrađen poput donjeg Jerusalema [Jerušalaim mattah]. Iz velike ljubavi prema onome što je dolje, načinio je drugo gore, kao što je rečeno: Evo, označio sam te na tvojim rukama, tvoji su zidovi preda mnom zauvijek [Iza 49,16]." (njemački citati iz: Strack/Billerbeck: Kommentar zum NT aus Talmud und Midrasch, 10. Aufl. München 1994, Bd. III, str. 573.)

U kumranskoj literaturi: rukopis "Novi Jeruzalem" sačuvan u sljedećim fragmentima: 1Q32; 2Q24; 4Q554-555; 5Q15; 11Q18. Sličnosti s budućim Jeruzalemom iz Ezekiela 40-48, ali i razlike. Mjesto radnje: Cion; Veličina cca. 20x29 km; 1500 tornjeva, svaki viši od 30 m; bezbroj pojedinosti o izgradnji kuća i cesta. Izdanja svih nebiblijskih kumranskih tekstova: Njemački: J. Maier: The Qumran Essenes, The Dead Sea Texts, Vol. Svici s Mrtvog mora, studijsko izdanje, Brill, Leiden, 2 sveska, 1997. i 1998.

Osim ovog eksplicitnog dokaza za nebeski ili „gornji“ Jeruzalem, postoje i implicitne reference na ovu ideju u literaturi starog judaizma. Pretpostavlja se da čuvar etiopske knjige Enoha (etiopski Enoh 1-36; otprilike kraj 3. - početak 2. stoljeća pr. Kr.) također aludira na odgovarajuću ideju. Na svom drugom putovanju kroz nebeski svijet, Enoh (Henok) stiže na mjesta kažnjavanja počinitelja (etiopski Enoh 21:1-10) i u podzemlje, gdje se duhovi duša mrtvih okupljaju do dana svog suda. (etiopski Enoh 22), i dalje do sredine zemlje. Ondje vidi "blagoslovljeno, plodno mjesto "gdje bijaše drveće s izraslim granama" (citirano prema prijevodu Siegbert Uhliga); kao mjesto suda označen je klanac, koji leži u neposrednoj blizini ove planine (Die sieben Berge, der Baum des Lebens, der gesegnete Ort und seine Berge und Schluchten); Pretpostavlja se da je sama planina mjesto gdje pravednici hvale Gospodina, slave kao Kralja svijeta (etiopski Enoh 26:1-27):

XXVI 1-7: **1** I rekao mi je: "Henoče, zašto me pitaš o ovome? **2** Tada sam mu ja, Henok, odgovorio, "Želim znati o svemu, ali posebno o ovom stablu." **3** A on mi je odgovorio rekavši: "Ova visoka planina koju si vidio, čiji je vrh kao prijestolje Gospodnje, njegovo je prijestolje, gdje će sjesti Sveti i Veliki, Gospodar slave, Kralj svijeta, kad siđe na zemlju da pohodi dobra. **4** A ovo mirisno stablo?: nijedan smrtnik nema moć da ga dotakne do velikog suda; kada će nadoknaditi i usavršiti sve stvari za vječnost, (tada) će biti predan pravednima i poniznima." **5** Od njegova ploda bit će život za izabrane, i bit će zasađen na sjeveru, na svetome mjestu, kraj doma Gospodnjega, kralja svijeta. **6** Tada će se radovati i veseliti; ući će u sveto mjesto, s mirisom njegovim u kostima svojim, i živjet će dugo na zemlji, kao što su živjeli vaši oci, i u svoje dane neće ni tugovati ni patiti, niti će ih stići nevolja, niti kuga." **7** Tada sam blagoslovio Boga slave, Kralja svijeta, jer on to priprema za pravednike i stvorio je i obećao takvo nešto (dati) njima."

²² Nego ste pristupili gori Cionu i gradu Boga živoga, Jeruzalemu nebeskom, i mirijadama anđela, ²³ svečanom zboru i crkvi (skupštini) prvorodenaca zapisanih na nebesima, i Bogu, sucu svega, i duhovima pravednika koji su učinjeni savršenima. (Hebrejima 12:22-23)

Ja mislim, da se u prethodnim opisima radi o preslici „sedam nebesa“ koji su pretstavljeni kao „sedam visokih planina“, od kojih je „sedma“ planina, preslika „gornjeg prijestolja“ ili nebeskog Arabot-Jerušalema na zemlji. Kako navodi M.T. Wacker jasno elaborirao, ovaj opis pretpostavlja topografiju Jeruzalema (za cijeli vidi

Wacker, 1982, 234-257, posebno 245-250); Prema etiopskom Enohu 25:2, drvo života će također biti presađeno na ovo mjesto (vidi Söllner, 1998, 19). Životinjska apokalipsa (etiopski Enoh str. 85-90) vjerojatno također aludira na ideju o nebeskom Jeruzalemu koji silazi na zemlju u posljednjim vremenima kada govori o postavljanju "nove kuće" u kontekstu eshatoloških događaja (etiopski Enoh 90:28-38).

Dokazi koji datiraju iz vremena nakon uništenja Drugog hrama također ukazuju na Jeruzalem kao već postojeći entitet. Čak i ako se ovdje izričito ne spominje "nebeski grad" ili "nebeski Jeruzalem", jasno je da Jeruzalem, kao grad budućeg spasenja, već ima transcendentnu stvarnost u vremenu sadašnjih nevolja i ugnjetavanja. To je prvi put prikazano u 4. knjizi Ezre, koja je napisana krajem 1. stoljeća poslije Krista kao reakcija na razaranje Jeruzalemskog hrama. Prema pripovijesti ove knjige, Ezra se nađe u Babelu nakon uništenja Solomonovog hrama. Jasno izražava svoju tugu i tjeskobu: Nije ga potištena smrt čovječanstva općenito, nego posebno sudbina naroda Božjega: „Što se tiče svih ljudi – ti znaš bolje! Ali za tvoj narod - zato patim; oplakujem tvoju baštinu; o Izraelu - zato sam tužan; za Jakovljeve potomke - zato sam uzbuđen” (4. Ezr 8:15f, citirano prema prijevodu J. Schreiner). Ezra tada počinje izgovarati molitvu za Izraela da zazove božansko milosrđe. Iz konteksta knjige čini se da sljedeći odgovor dolazi iz usta anđela Uriela:

⁵⁰ *Jer mnoge nevolje učinile su stanovnike svijeta "žalosnima" u posljednjim danima, jer su hodili s velikim ponosom.* ⁵¹ *Ali što se tiče vas, razmislite o vlastitoj sudbini i pitajte za slavu onih koji su poput vas.* ⁵² *"Jer za vas je raj otvoren, drvo života je posađeno, budući svijet je pripremljen, blaženstvo je pripremljeno, **grad** je izgrađen, odmor je pripremljen, dobrota je usavršena, mudrost je usavršena".* ⁵³ *Korijen (zla) je zapečaćen od tebe, bolest je izbrisana iz tebe, smrt je sakrivena, podzemlje je zaboravljeno,* ⁵⁴ *bol je prošla, a pojavilo se na kraju blago besmrtnosti.* ⁵⁵ *Zato ne pitaj više o broju onih koji izginu.* ⁵⁶ *Jer i oni su primili slobodu, i prezreli su Svevišnjega, zanemarili su njegov zakon, i napustili njegove putove,* ⁵⁷ *i pogazili su njegove pravednike,* ⁵⁸ *Rekli su u svom gnjevu da nema Boga, iako su znali da bi oni morali umrijeti.* ⁵⁹ *Kao što "ono što je obećano prima," tako i one žedi i muke koje su pripremljene. Jer Svevišnji nije htio da ljudi propadnu,* ⁶⁰ *ali oni koji su bili stvoreni oskvrnili su ime onoga koji ih je stvorio.* ⁶¹ *Stoga se Moj sud približava."* (4. Ezra 8:50-61; citirano prema prijevodu J. Schreiner).

Osim toga, Ezri je preporučeno da će se u vrijeme spasenja "pojaviti nevidljivi grad i sada skrivena zemlja" biti će otkrivena (7:25f; vidi također motiv preobrazbe ožalošćene žene u eshatološki Jeruzalem u 4. Ezr 10:44,54; u cjelini, među ostalim, Söllner, 1998, 262-286 s referencama na stariju literaturu). Sirijska Baruchova apokalipsa, koja je napisana oko 90. godine po. Kr. kao knjiga utjehe, ide još dalje. Zemaljskom Jeruzalemu se ovdje nijeće da je pravi Božji grad. Na pitanje zašto je grad morao pasti, Bog odgovara Baruhu koji se žalio:

*IV; ¹ I reče mi Gospodin: "Ovaj će **grad** neko vrijeme biti napušten, ljudi će neko vrijeme biti kažnjeni, a svijet neće biti zaboravljen. ² Ili možda mislite da je ovo grad za koji sam rekao: 'Nacrtao sam te na dlanovima svojih ruku'? ³ Nije ova zgrada koja se sada gradi među vama. Ono što će postati očito sa mnom je, ono što je već pripremljeno od vremena, u kojem sam odlučio stvoriti raj. ⁴ I pokazao sam Adamu prije nego je sagriješio; ali kad je prekršio zapovijed, **bio mu je oduzet, kao i raj.** ⁵ I poslije sam to noću pokazao svome sluzi Abrahamu, između polovica žrtve. ⁶ Pokazao sam to Mojsiju na gori Sinaju, pokazavši mu sliku šatora i sve njegove predmete. ⁷ Gle, sada je sa mnom kao raj sačuvan."* (Sirijska Baruchova apokalipsa: 4,1-7 citirano prema prijevodu A.F.J. Klijna).

Čini se da i ovdje Jeruzalem predstavlja već postojeći entitet koji će jednog dana svima postati očit (u cjelini vidi detaljne analize u Müller-Fieberg, 2003., 283-366; s upućivanjem na stariju literaturu).

Dva važna zaključka proizlaze iz 2. Baruhove knjige. Prvo, autor odbacuje nade u zemaljski ponovno izgrađeni Hram. Fokus je u potpunosti na nebeskom Hramu koji je datirao prije Edenskog vrta. Ovo bi mogao biti način da se izrazi nadmoć nebeskog Hrama kao svetišta izgrađenog prije Edena (tradicionalna lokacija zemaljskog Hrama). Drugo, Baruch vjeruje da obnova za izraelski narod (svih 12 plemena) postoji na nebu, a ne na zemlji. U vječnoj državi više nema govora o Izraelu i narodima, i više neće biti "voljenog grada" na zemlji. "stari Jeruzalem" je nestao; I ovaj će grad biti uništen vatrom (2. Petrova 3:10). Sada postoji samo "novi Jeruzalem". Ovaj grad je novi Jeruzalem, za razliku od starog Jeruzalema. To je grad koji se kreće, on silazi s neba, on dolazi od Boga, jer njegovo porijeklo leži u Bogu, u njegovoj odredbi. Novi Jeruzalem silazi bez dolaska na zemlju; On čini, takoreći, vezu između neba i zemlje i povezuje ih jedno s drugim.

Zavičaj u nebesima

Gdje je nebeski Jeruzalem, gdje je Sion ili Cion (hebrejski Cijjôn)? Sion brežuljak u Jeruzalemu je predizraelski naziv brežuljka u jugoistočnome dijelu Jeruzalema, na kojem je ležao grad Jebusejaca, što ga je osvojio David (Davidov grad). Poslije se taj naziv protegnuo i na susjedni sjeveroistočni brežuljak s hramom i kraljevskom palačom. Kao središte vjersko-nacionalnoga života Židova Sion ili Cion je postao, u pjesničkom govoru starozavjetnih knjiga, sinonim za Jeruzalem i za cijelu Palestinu. Kao djeca Božja, moramo vidjeti da Bog želi ponovno izgraditi Cion. Hildegard od Bingena je jasno prorekla o ovom gradu prije više od tisuću godina: „Nebeski Jeruzalem treba se graditi duhovno, bez rada tjelesnih ruku, radom Duha Svetoga. Veličina i uzvišenost ovih djela Duha su očigledne, jer će taj grad biti ukrašen dobrim djelima koje čine ljudi dotaknuti Duhom Svetim. Bit će smješten na brežuljku, s bezbrojnim zgradama sastavljenim od najplemenitijeg kamena: svete duše u viziji mira, očišćene od svake ljage grijeha. I tako će s ovim dragim kamenjem sjati poput zlata; jer mudrost pokazuje svoj sjaj u dobrim ljudima.” (Scivias, Paulist Press, Mahwah, 1990, p. 489.) Kad Cion, Njegov nebeski Jeruzalem, bude gotov, kaže se: Tada će se dogoditi Jaganjčeva svadba i njegova nevjesta - Cion - udat će se za Krista. Galaćanima 4:26-27: „²⁶ No onaj gore Jeruzalem jest slobodna - to je majka sviju nas. ²⁷ Pisano je naime: Proveseli se, nerotkinjo, ti koja ne rađaš, razdri se i zavapi, ti koja nemaš trudove! Jer napuštena mnogo više djece ima negoli ona koja ima muža.“ Gospodine, pripremi nas za ovo vjenčanje! Cion je naša majka, nebeski Jeruzalem.

Nadzemni Jeruzalem nije uglavnom u suprotnosti s Jeruzalemom "koji sada jest," u vremenskoj točki: on nije samo budućnost, iako će se u budućnosti očitovati - sveti grad, Novi Jeruzalem, koji silazi od Boga s neba (kako apostol Ivan piše u Otkrivenju 21:2); ali ona (majka) je sada tu, s Bogom. Bilo bi u skladu s prikazom svetog Pavla pretpostaviti da on zamišlja da je ona bila ondje s Bogom na nebu od davnine. Komentatori se pozivaju na rabinske spekulacije vezane uz Jeruzalem za koji se smatralo da postoji na nebu, kao što je ilustrirano u Schottgenovoj 'Dissertatio de Hierosol'. Caelesti's ('Horeae Hebraica.', vol. 1. diss. 5.), a također i od Wetsteina i ovdje i u Otkrivenju 21.

Bilo bi zanimljivo kad bismo mogli odrediti kada su se te rabinske spekulacije prvi put pojavile i koliko se može procijeniti vjerojatnim da su oni ili neki njihov raniji oblik iz kojeg su ovi proizašli predložili nešto svetom Pavlu za oblik u koji je zaodjenuo svoju vlastitu koncepciju ove ideje; možda je bilo i takvih. U Hebrejima 11:16 se kaže da su vjernici čeznuli za nečim boljim, za domom na nebu ili kako 14 stih kaže da se: „... , **jasno očituju da domovinu traže**“. Stoga se Bog ne stidi nazivati se njihovim Bogom; naposljetku, on im je zapravo izgradio grad na nebu. Grad izgleda kao nevjesta okićena za svog muža. Ovaj opis jasno pokazuje da je novi Jeruzalem crkva, odnosno skupština iskušanih vjernika. Nakon tisuću godina (Kraljevstva mira) još uvijek ima istu blistavu ljepotu koju je imala tijekom svog vjenčanja (Otkrivenje 19:7-8). Zub vremena nije utjecao na njezinu ljepotu. Imat će ovu ljepotu cijelu vječnost. Grad je "svet" i uspoređuje se s nevestom. To znači da se u ovom gradu vidi Božja bit, odnosno svjetlost (svetost ima veze s Bogom kao svjetlom) i ljubav. Ovdje je Crkva potpuno prikladna za povezivanje s Njim jer potpuno odgovara Njegovoj naravi. Dakle, ona u potpunosti odgovara njegovim željama, odgovara mu, jednaka mu je (Efežanima 5,31.32; 1. Ivanova 3,3). Ovaj novi Jeruzalem, Zaručnicu, treba razlikovati od nebeskog Jeruzalema (Hebrejima 12:22), jer je nebeski Jeruzalem mjesto gdje prebivaju svi nebeski sveci, Starog i Novog Zavjeta.

Nebeski Jeruzalem je nebeska prijestolnica iz koje će se vladati tijekom Kraljevstva mira. To je središte vlasti u kojem svoje mjesto i zadaću imaju vjernici Staroga i Novoga zavjeta. Novi Jeruzalem čine samo oni koji su crkva Boga živoga, prebivalište Božje u Duhu. Čak i ako se govori o "gornjem Jeruzalemu" (Galaćanima 4:26), to je nešto drugo od onoga što se ovdje naziva "novi Jeruzalem". Gore navedeni Jeruzalem nije toliko grad s obilježjima vlasti koliko je „sfera“ u kojoj žive vjernici. Ova nebeska sfera je sfera slobode, koja je suprotstavljena zakonu. Jeruzalem koji je gore stoga također stoji u suprotnosti sa zemaljskim Jeruzalemom, koji predstavlja sferu zakona.

C. Ellicott's Commentary: Otkrivenje 21:2, "sveti grad, novi Jeruzalem." Ovaj "novi" ili "nebeski" Jeruzalem je sjedište ili središte proslavljenog Mesijanskog kraljevstva, kao što je stari Jeruzalem bio središte zemaljske teokracije. Koncepcija "nebeskog Jeruzalema" među Židovima, kao i ostatak njihovih mesijanskih vjerovanja, poprimila je materijalistički oblik. Trebao je to biti pravi, ali prekrasan grad spušten u zrak, na oko "tri parasanga" (parasang je drevna perzijska jedinica za udaljenost, koja se obično procjenjuje na 3,5 milje ili 5,6 km), dakle oko 10 mi ili ca.16 km iznad zemaljskog grada. Ponekad se smatra točnom kopijom svog zemaljskog dvojnika, a ponekad kao da tvori **savršen kubus**. (Usp. Otkrivenje 21:16).

Sveti Jeruzalem sa svojim potpunim opisom (Otkrivenje)

⁹ I dođe k meni jedan od sedmorice anđela što imaju sedam čaša punih sedam posljednjih pošasti te progovori sa mnom govoreći: »Dodi, **pokazat ću ti nevjestu, ženu Jaganjčevu.**« ¹⁰ I odnese me u duhu na goru veliku i visoku i **pokaza mi veliki grad, sveti Jeruzalem, gdje silazi s neba od Boga** ¹¹ sa slavom Božjom. I svjetlilo njegovo bijaše nalik dragom kamenu, poput kristalna kamena jaspisa. ¹² I zidine je imao velike i visoke, s dvanaesterim vratima, a na vratima dvanaestorica anđela i napisana imena - to su imena dvanaest plemena sinova Izraelovih. ¹³ Od istoka vrata troja, od sjevera vrata troja, od juga vrata troja i od zapada vrata troja. ¹⁴ I zidine grada imahu dvanaest temelja, a na njima imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih. ¹⁵ A onaj što govoraše sa mnom imao je zlatnu trsku da izmjeri grad i vrata njegova i zidine njegove. ¹⁶ I grad leži na četiri ugla i duljina mu je tolika kolika je i širina. I izmjeri grad trskom: dvanaest tisuća stadija; duljina i širina i visina su mu jednaki. ¹⁷ I izmjeri zidine njegove: sto četrdeset i četiri lakta čovječje mjere, to jest anđeoske.

Otkrivenje 21:9-17

²² I hrama ne vidjeh u njemu, jer Gospodin, Bog Svemogući, njegov je hram - i Jaganjac. ²³ I gradu ne treba ni sunca ni mjeseca da svijetle u njemu, jer ga slava Božja obasja, a svjetiljka mu je Jaganjac. ²⁴ I narodi spašenih hodit će u svjetlosti njegovoj; i kraljevi zemaljski u nj donose slavu i čast njihovu. ²⁵ I vrata se njegova ne zatvaraju danju - ta noći ondje neće ni biti. ²⁶ I donosit će u nj slavu i čast narodā. ²⁷ I u nj neće ući ništa nečisto i ništa što čini gnusobu i laž, **nego samo oni koji su zapisani u Jaganjčevoj Knjizi života.**

Otkrivenje 21:22-27

³⁴ Tada će kralj reći onima sebi zdesna: 'Dođite, blagoslovljeni Oca mojega! **Baštinite kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta!**'

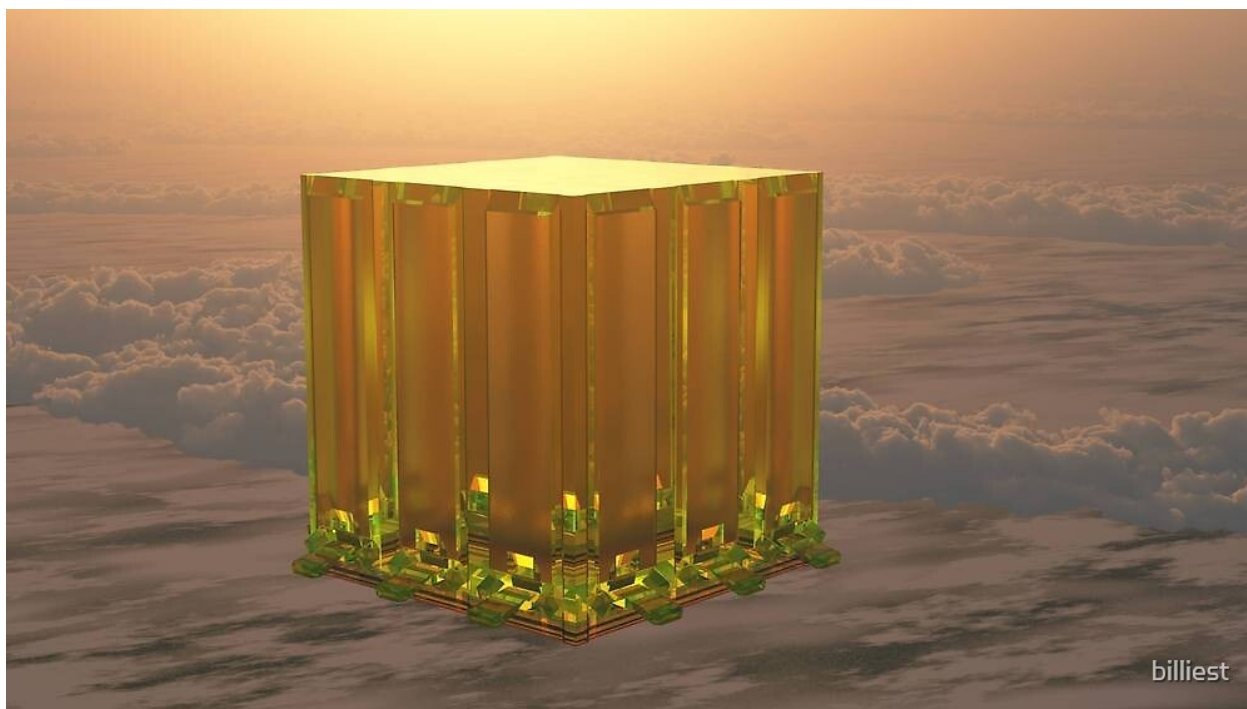
Matej 25:34

“¹ I vidjeh novo nebo i novu zemlju, jer prvo nebo i prva zemlja prođe, i mora više nema. ² I ja, Ivan, vidjeh sveti grad, novi Jeruzalem, gdje silazi s neba od Boga, opremljen kao nevjesta ukrašena za muža svojega.” (Otkrivenje 21:1-2). Ovo „novo“ mjesto radnje, novog Jeruzalema, je nakon Armagedona kada su sadašnja crkvena nebesa i zla društvena struktura zemlje nestali. Prvo nebo i prva zemlja imali su svoje vrijeme, sada su pobjegli i nestali u ognju (2. Pet 3,7; 13). To znači da sada postoji prostor za novo nebo i novu zemlju. Sveti Jeruzalem je prekrasna slika kraljevstva koja se nalazi u 21. i 22. poglavlju Otkrivenja. Dok pregledavamo arhitektonske i matematičke detalje ove veličanstvene slikovne strukture, primijetite kako bi bilo apsolutno nemoguće dizajnirati je bez božanskog nadahnuća. Ta slika potvrđuje cjelokupno biblijsko proročansko učenje o Božjem planu za spasenje čovječanstva kroz pomoć “Krista”, kao i međuovisnost dimenzija, sunca, zemlje i mjeseca, nešto što bi bilo nemoguće znati kroz tisuće godina, osim ako to dolazi osobno od Stvoritelja. Velika razlika u odnosu na prvu zemlju je u tome što more, koje još uvijek postoji u kraljevstvu mira (Ez 47,20; Sef 2,6; Zah 9,10; 14,8), više neće biti tamo u vječnosti. Niti će više biti nemirnih, buntovnih naroda, čiji je simbol more, niti zlih, koji su poput mora (Izaija 57,20). „A opaki su kao more uzbibano što se ne može primiriti i čije vode mulj i blato izmeću.“

Ovaj veliki grad, sveti Jeruzalem, za razliku od starog Jeruzalema, je grad koji se kreće. On dolazi od Boga, jer njegovo porijeklo leži u Bogu, u njegovoj odredbi. Novi Jeruzalem zapravo je slika cjelokupnog kraljevstva. Počinje u nebeskoj fazi: Isus zajedno sa svojom Crkvom postaje duhovna vlast. Kada je klasa "nebesa" dovršena, sveti Jeruzalem silazi s neba kako bi prikazao početak zemaljske faze kraljevstva. Otkrivenje 21:16 govori nam da je nebeski sveti Jeruzalem savršena kocka, pravilna četverostrana prizma koja se sastoji od šest jednakih kvadrata, s duljinom, širinom i visinom od 12.000 stadija. Ona ima 12 bridova i 8 vrhova. Anđeo koji pokazuje Ivanu nebeski Jeruzalem želi zlatnom palicom izmjeriti grad, vrata i zid. On koristi anđeosku mjeru, što je i ljudska mjera. Stadion (množina stadia, grčki: στάδιον; latinizirano kao stadion), bila je starogrčka jedinica za duljinu, koja se sastojala od 600 starogrčkih stopa (podes). Njegova točna dužina danas je nepoznata; povjesničari ga procjenjuju između 150 m i 210 m. Ako računate 1 stadion kao 200m, duljina brida je 2.400 kilometara. Dakle, jedna stranica grada je duga 200 x 12.000 m, što je 2.400 km. Grad dakle ima površinu od 2.400 km x 2.400 km odnosno 5.760.000 km². Ovo je stvarno velik grad. Svetinja nad svetinjama u zemaljskom Jeruzalemskom hramu također je tvorila kocku (1. Kraljevima 6:20), naime 20 lakata u kubiku, odnosno 10 m³. Kocka se smatra savršenom geometrijskom figurom. To znači: Nebeski Jeruzalem kao nova prijestolnica nebesa je prikaz savršenstva. Želio bih tvrditi da su mjere doslovne i da će grad biti doista tako velik.

Svjetla i prozirna konstrukcija kao od jaspisa

Umjetnik, u svom pokušaju, daje prikaz prozirne „kocke“ od jaspisa, grad od čistog zlata, poput čistog stakla

Otkrivenje 21:18 „I zidine mu bijahu sagrađene od jaspisa, a sam grad od čistoga zlata, slična čistu staklu.“ Božja slava, kao što se vidi u 4. poglavlju (Otk 4,3), u nekim je aspektima također dio crkve. Kamen jaspis koji se tamo spominje također se može naći ovdje (i stih 19). Ovaj kamen se može usporediti s dijamantom koji poznajemo, a koji se može brusiti na takav način da se svjetlost višestruko reflektira u svim vrstama svjetlucavih boja. Crkva već sada treba zračiti tim sjajem svjetla, koje će uskoro biti vidljivo nesmetano u svojoj slavi (usp. Fil 2,15). To je moguće samo kroz Duha Svetoga (Dj 7,55; 2 Kor 3,18). Svjetlosni fenomen može se usporediti s brušenim, blistavim dijamantom! Wikipedija kaže nešto o dijamantu: „Dijamant je kubična modifikacija ugljika i najtvrdi je mineral u prirodi. Dijamant obično tvori kristale u obliku oktaedra, često zakrivljenih i prugastih površina. Ostali promatrani oblici uključuju tetraedar, dodekaedar i **kocku**.“

Novi Jeruzalem je sjajan, sjaji slavom Božjom. Svjetlost grada je poput svjetlosti dragocjenog jaspisa, čistog poput kristala. Sam Novi Jeruzalem uspoređuje se sa čistim zlatom, prozirnim poput stakla. Ivan također piše da su ulice načinjene od čistog i ... kao prozirnog zlata. (vidi Otkrivenje 21:21).

Crkva je izgrađena tako da može odražavati ili prenositi slavu Božju, a da tu slavu ništa ne prekida ili zaklanja. Za to ima zid, vrata i temelje. Zid osigurava sigurnost (Zaharija 2,9) i svetost; razdvaja sveto i nesveto (Ez 42,20). U ovom su gradu okupljeni svi sveci koji su svojim životom na zemlji slavili Boga. Zid osigurava da u grad ne može ući ništa što ondje ne pripada (Psalam 122,3); To je sada još uvijek moguće sa zajednicom (Gal 2,4: „nego zbog uljeza, lažne braće koja se uvukoše da vrebaju našu slobodu koju imamo u Kristu Isusu da bi nas učinili robovima.“ ili vidi Juda 1:4).

Ali to je zid s vratima, a smisao ima veze s vladom. U prošlosti su vlade stolovale u gradu, a pravda se dijelila na gradskim vratima (Rt 4,1). Naglašeno spominjanje vrata naglašava važnost grada kao sjedišta vlade. Vrata drže zlo van, ali propuštaju dobro unutra. Služe kao veza između grada i zemlje tijekom Carstva mira. Anđeli na vratima su sluga, oni su stražari. Njihova uloga kanala Božjeg blagoslova, kao u Starom zavjetu, je gotova. Crkva sada ima tu zadaću (Heb 2,5). Zid sa svojim vratima služi za veću slavu Božju (Izaija 60,18).

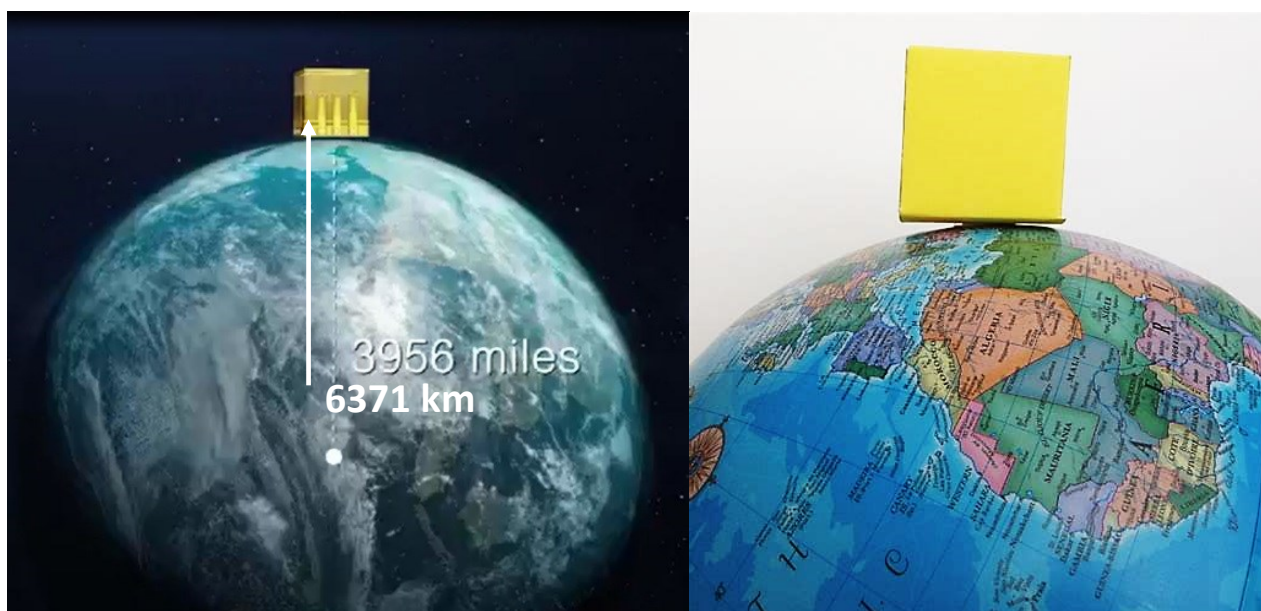
U konačnici samo dio toga se može vidjeti „sada gledamo kroz zrcalo, u zagonetki,“ (1. Korićanima 13:12), i nećemo moći dokučiti puni sjaj, veličinu ili značaj ovih nebeskih stvari dok to vrijeme ne dođe. Ali kako je pisano, oko ne vidje, niti uho ču, niti u srce čovjeku dođe što Bog ima za one koji ga ljube. (1. Korićanima 2:9)

Projekcija baze kocke 1:1 na karti u sredini iznad Maslinske gore u Jeruzalemu

Zbog okruglosti sfere (zemljin radijus 6.381 km ili 3.956 ml) i navodne brzine rotacije oko osi rotacije, od oko 1.670 km/h + precesija, kocka (stranice 2.400 km) ne bi mogla u potpunosti dodirnuti zemlju!

Navodno je Zemlja globus. Slijetanjem takve kocke na sferu stvorit će se zračni prerez od otprilike 119 milja ili 191,5 km na uglovima i bočnim rubovima kocke prema površini kugle. Ovdje očito nešto nije u redu. Treba li dakle pretpostaviti da Zemlja nije globus, već ravna reljefna kružnica? Karta ravne zemlje s neokrnjenim zemljanim masama daje prikaz mogućeg položaja površine kocke u suprotnosti s Mercatorovom projekcijom. Druga opcija bi bila da kubus neće dodirivati površinu zemlje već će ostati lebđjeti iznad nje.

Usput spomenuto, Eratosten iz Aleksandrije (276.-195. pr. Kr.) glavni knjižničar u Aleksandrijskoj knjižnici, upotrijebio je zapanjujuće jednostavnu geometriju kako bi izračunao veličinu Zemlje s vrlo velikom točnošću. Po njegovom izračunu opseg Zemlje iznosi 250.000 stadija odnosno 31.250 mi (50.292 km). Iz toga bi, izračun površine iznosio 77.712.375 mi² (201.274.126 km²), promjer kruga 9.947,18 mi (16.008,44 km) i radius 4.973,59 mi (8.000,4 km). Napomenimo da je moderni izračun opsega Zemlje 40.075 km ili 24.901,45 mi, dakle manji od Eratostenova izračuna.

Otkrivenje 21:12,13 govori nam da je grad imao veliki i visoki zid s 12 vrata, troja sa svake strane okrenuta prema četiri točke kompasa. Stihovi 14 i 17 nam govore da je gradski zid imao dvanaest temelja, i u svakom su imena dvanaest Jagnjčevih apostola, a zid je imao 144 lakta.

Zašto bi arhitekt postavio 12 temelja ispod zida koji okružuje grad? I što znači da zid ima 144 lakta? Vjerujemo da se zid od 144 lakta odnosi na „debljinu zidova, a ne na njihovu visinu“. Zid u potpunosti okružuje Novi Jeruzalem. Ne samo da postoji zid s četiri strane, postoji zid i s gornje i donje strane.

Ali zašto imati zidove na vrhu i na dnu? Zidovi su u davnim vremenima građeni kako bi zaštitili sve koji su živjeli unutar njih. To vrijedi i za Novi Jeruzalem. Zidovi na vrhu i dnu pokazuju nam apsolutnu, potpunu, savršenu zaštitu, čak i od duhovnih bića. Ovi zidovi prikazuju Crkvu kao svemoćno božansko duhovno biće, koja će držati sve neprijatelje obuzdanim ili vezanim kako ne bi mogli povrijediti one koji su unutra.

Budući da zid u potpunosti okružuje Novi Jeruzalem, uključujući vrh i dno, možemo razumjeti zašto zid ima dvanaest temelja. Postoji dvanaest rubova kocke, rubova koji okružuju i drže kocku zajedno. Ovo lijepo pokazuje kako su dvanaestorica apostola temelji na kojima su zidovi (slika Crkve) izgrađeni i koji se drže zajedno. Budući da kocka ima dvanaest bridova, što predstavlja dvanaest temelja, a svaki je brid dugačak 12 tisuća stadija, imamo prekrasnu sliku cijele Crkve jer 12 temelja ili bridova pomnoženo s 12.000 stadija u duljini iznosi 144.000 stadija. Tako će crkvena klasa od 144.000 potpuno okružiti grad i biti zaštitni zid onima koji su unutra. Površina jednog zida Novog Jeruzalema je 12.000 x 12.000 stadija ili 144 milijuna kvadratnih stadija. Crkva od 144.000 zapečaćenih, biti će zaštitni zid za tisuću godina, milenijskog kraljevstva (Otk 7:4, 14:1, 14:3, 21:17). Razmotrite ove Isusove riječi: **“Tada će pravednici zasjati kao sunce u kraljevstvu Oca svojega. ...”** (Matej 13:43). Ovo ilustrira kako će Crkva (zidine ovog grada) sjati kao sunce da prosvijetli i zaštititi sve unutar grada tijekom tisućugodišnjeg trajanja kraljevstva (vidi pogl. "Pečaćenje Duhom Svetim" str. 67).

Ali je li ispravno uspoređivati mjerne jedinice kao što su stadije sa stopama i miljama? Da, je! Prvo, vjerujemo da su stope i milje božanski određene mjerne jedinice jer se temelje na podjeli dvanaest: dvanaest inča na jednu stopu, 12 x 440 stopa na milju, itd. Dvanaest je božanski osnovni građevni element: dvanaest sinova Jakova, dvanaest plemena Izraelovih, 2 x 12 = 24 odjela svećeništva, dvanaest sati u danu, dvanaest sati u noći, 12 x 12 = 144 [tisuće] članova Crkve, itd. Drugo, kada preobratimo dimenzije Novog Jeruzalema na mjerne jedinice temeljene na dvanaest (tj. stope i milje), daje prekrasne, skladne lekcije. Ona je u korelaciji s dimenzijama našeg Sunca, Mjeseca i Zemlje jer ih je isti veliki arhitekt doveo u postojanje koristeći tu istu božansku mjernu šipku koja se temelji na jedinicama od dvanaest.

Mjere Novog Jeruzalema također su u korelaciji s veličinom Zemlje. Novi Jeruzalem je kocka s 12.000 stadija na rubu. Smithov biblijski rječnik kaže da je jedna stadija 220 jardi (660 stopa). Dakle, 12.000 stadija x 660 stopa = 7.920.000 stopa. Novi američki standard prevodi 12.000 stadija izravno u 1.500 milja (1.500 milja x 5.280 stopa na milju = 7.920.000 stopa), što je približno 2.414 km.

Samo je naš veliki Bog i Stvoritelj znao ove dimenzije prije tisuća godina kada je Biblija napisana. Dao ih je kako bi ojačao našu vjeru i pokazao nam da je ovu prekrasnu sliku Novog Jeruzalema kojeg je On dizajnirao. Ovaj posljednji simbol u Bibliji, Novi Jeruzalem, njegov je posljednji način da nam kaže da je sve što nam je dao u Bibliji istina i da će se ispuniti! Crkva će doista sjati kao sunce u tisućugodišnjem kraljevstvu Božjem! Bog će doista blagosloviti sve obitelji na zemlji u **“Novom Jeruzalemu!”**

² U domu Oca mojega ima mnogo stanova; da nije tako, rekao bih vam. Idem vam pripremiti mjesto. ³ I ako odem i priprelim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja. (Ivan 14:2-3)

Posvećeni pravednosti

Novi Jeruzalem ilustrira napredne korake koje svi moraju poduzeti da dobiju vječni život u kraljevstvu. Kad čovječanstvo bude postupno uskrsnulo iz groba, njihovo ponovno buđenje bit će izvan grada gdje će čuti poziv od Isusa i Crkve: „A Duh i nevjesta govore: »Dodi!« I tko čuje, neka rekne: »Dodi!« I tko žeda, neka dođe! I tko hoće, neka uzima vode života bez naplate!” (Otkrivenje 22:17). Da bi netko primio život mora imati žeđ ili želju da čini dobro, da želi piti vodu života. Jedini način na koji se može ući kroz vrata koja prikazuju posvećenje pravednosti u ovaj grad je da se pije voda života.

“Blaženi oni koji vrše zapovijedi njegove: imat će pravo na stablo života i na vrata će ući u grad.” (Otk 22:14). Uskrsli moraju učiniti nešto prije nego što mogu ući u grad: moraju oprati svoje haljine. Ove se haljine odnose na njihovo vlastito nečisto stanje. Njihovo stanje srca mora biti oprano i očišćeno prije nego što mogu ući, proces sličan svećenicima koji su se prali u umivaoniku prije nego što su mogli ući u Svetinju šatora. Oni koji žele pristup stablima života ulaskom kroz gradska vrata, moraju se pokajati, oprati se i posvetiti pravednosti. Posvećenje na vratima također je prikazano u načinu na koji su vrata izgrađena: “I dvanaesteri vrata - dvanaest bisera: svaka pojedina vrata bijahu od jednoga bisera. A ulica gradska - čisto zlato, kao prozirno staklo.” (Otkrivenje 21:21). Isus je dao prisporodu o jednom biseru: „kraljevstvo nebesko nalik je čovjeku trgovcu što traži lijepo biserje: on, pronalazeći jedan skupocjeni biser, ode, proda sve što ima i kupi ga.” (Matej 13:45-46). Glavna pouka u ovoj usporedbi je za Crkvu. Crkva vidi biser kao visoki poziv na besmrtnost i daje sve u punom i potpunom posvećenju za taj dragocjeni biser. Slično tome, čovječanstvo će čuti poziv, poziv da uđu kroz ova "vrata od bisera" koja će vidjeti kao priliku za postizanje savršenog, vječnog ljudskog života.

“I zidine je imao velike i visoke, s dvanaesterim vratima, a na vratima dvanaestorica anđela i napisana imena - to su imena dvanaest plemena sinova Izraelovih.” (Otkrivenje 21:12). Na svakim se vratima nalazi anđeo, slika drevnih dostojnika (vidi Hebrejima 11). Imena dvanaest izraelskih plemena nalaze se na vratima, pokazujući kako će **svatko tko uđe kroz vrata postati Izraelac** ulaskom u zavjetni odnos s Bogom pod Novim savezom kroz posvećenje. Oni će doista postati Izraelci. Vrata grada nikada se neće zatvoriti: "I vrata se njegova ne zatvaraju danju - ta noći ondje neće ni biti." (Otkrivenje 21:25). Noć grijeha i smrti će biti završena. Krist i Crkva će sjati poput sunca, a mogućnost ulaska kroz vrata u zavjetni odnos bit će otvorena svima u cijelom kraljevstvu.

Voda života

“I pokaza mi čistu rijeku vode života, bistru kao vedrac, gdje izlazi od prijestolja Božjega i Jaganjčeva. Posred gradske ulice, te s jedne i s druge strane rijeke, drvo života što rodi dvanaest puta, svakog pojedinog mjeseca daje svoj rod. A lišće stabla za ozdravljenje je narodima.” (Otkrivenje 22:1-2). Ovo je ista rijeka opisana u Ezekielu 47-12, gdje voda izlazi iz hrama i izlazi kroz istočna vrata u Mrtvo more. Mrtvo more je slika čovječanstva u grobu smrti, od kojih će svi biti podignuti iz mrtvih jer sve što rijeka dotakne dobiva život. Voda je sjajna poput kristala, bez ikakvih nečistoća u sebi, niti ikakvih primjesa; potpuno je čista. Voda se ne može zagaditi jer dolazi od prijestolja Boga i Jaganjca. Prijestolje govori o vladavini, o vlasti. Gdje Bog i Janje imaju autoritet, ima mjesta za život u prekrasno osvježavajućim potocima. Smrt i prokletstvo nikako ne mogu ometati uživanje u životu. U životu se može uživati punim plućima.

Ali samo uskrsnuće u kraljevstvu neće osigurati vječni život. Da bi se dobio život mora se otići do izvora te vode u Novom Jeruzalemu. Čovjek se mora posvetiti, ući kroz vrata, krenuti putem i jesti plodove sa stabala života sa svake strane rijeke. U bilješci na ovom stihu Rotherham kaže: “Na temelju Ezekiel 47:7: „I kad se vratih, gle, na obali s obje strane mnoga stabla.“, gdje se govori o ‘vrlo mnogo drveća’, ovdje bi ‘drvo’ moglo biti općenito.” U skladu s ovim opažanjem, primjećujemo da kaže: “S obje strane rijeke bilo je drvo života (jednina). Ako postoji drvo s obje strane rijeke, postoji više od jednog drveta. Prema tome, "drvo" mora općenito podrazumijevati "stabla života" s obje strane rijeke, kao u Ezekielu 47 gdje ima mnogo drveća. Vrlo mnogo stabala, je ista misao, simbolizirana "stablom života, koje je rađalo dvanaest vrsta plodova."

Završetak djela kraljevstva prikazan Novim Jeruzalemom jedan je od najuzvišenijih u Svetom pismu: “I otrt će Bog svaku suzu s očiju njihovih, i smrti više neće biti; ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti - jer prijašnje prođe.” (Otkrivenje 21,4). “I kraljevat će u vijeke vjekova” (Otkrivenje 22:5).

Da, na kraju kraljevstva, čovječanstvo će kraljevati i imati vlast nad cijelom zemljom; oni će vladati zauvijek kroz neizbrojive godine vječnosti kao savršena ljudska bića, u izravnom, zavjetnom odnosu s Bogom.

Prvi i Posljednji

Kada je prorok Daniel došao do kraja svoje knjige, rečeno mu je da zapečati knjigu do vremena svršetka (Dn 12,4). Razlog tome bio je taj što je u Danielovo vrijeme kraj bio još daleko. Živio je u drugom vremenu u povijesti Božjeg spasenja. Pečaćenje njegove knjige značilo je da su proročanstva sadržana u njoj postala nepovrediva i da će se čuvati na sigurnom dok se ne ispune. Lomljenje pečata smije učiniti samo za to ovlaštena osoba (usp. Otk 5,5). Vrijeme nam je blizu (usp. Mt 25,6). Od Kristove smrti sve se ispunilo i stigli smo u "posljednji čas" (1. Ivanova 2,18). Svršetak je svijeta došao pred nas (1. Korinćanima 10,11). Zbog toga je Ivanu rečeno **da ne zapečati** proročanstva ove knjige (Otk 22:10). Bog je sve objavio. Bliži se vrijeme kad će njegov Sin doći ispuniti sve. Kroz ovu objavu, koja nije zapečaćena, znamo da Njegov Sin može doći svakog trenutka. Bog želi da s čežnjom čekate onoga koji će sve ispuniti.

Kad se svi događaji iz ove knjige približe, izazvat će viđenje među ljudima. Moguće su samo dvije reakcije. Ima onih koji odbacuju Riječ Božju i ne računaju na ono što će se uskoro dogoditi, a ima i onih koji se podlažu Riječi i čekaju njezino ispunjenje. Kako se vrijeme približava, pravi karakter svake osobe postaje očitiji. Prva kategorija ljudi činit će sve više nepravde i time se sve više kaljati. Vidite to u svijetu i također u takozvanom kršćanskom svijetu. Ljudi čine sve više nepravde i postaju sve besramniji sa svojom prljavštinom. Druga kategorija ljudi se sve više posvećuje Bogu. Žive pravedno i time se sve više odvajaju od prljavštine ljudi oko sebe. Njihova se svetost vidi sve jasnije u kontrastu sa sve većom prljavštinom svijeta. Razlika u svijetu nastavit će rasti. U svjetlu Gospodinova dolaska odlučit će se sve što se tiče našeg života na zemlji. U tom svjetlu se vidi ono za što živimo.

Vani, izvan grada, izvan novog svijeta su svi koji nemaju pravo na drvo života i ulazak u grad. "Izvan" je više od pukog geografskog položaja. To je svakako i zemljopisno mjesto, ali prije svega mjesto vječnih muka (Otk 21,8). Karakter ljudi koji su vani potvrđuje da su s pravom izvan grada sa svim njegovim blagodatima. Stih imenuje stvari kojima su se prepustili služeći sotoni. Prva stvar koja karakterizira njihov karakter je naznačena pojmom "pas". "Pas" je izraz za zločinca (Psalam 22:17, 21; Iza 56:10; Fil 3:2; vidi također Ponovljeni zakon 23:19) koji djeluje bez imalo osjećaja. Sve kategorije imaju ovaj indikator. "Čarobnjaci" žele imati moć nad drugima. "Bludnici" nastoje zadovoljiti svoje želje na račun drugih. "Ubojice" drugima otimaju živote. "Idolopoklonici" se bez volje predaju demonima. Cijela stvar je uokvirena lažima koje se vole i rade. Pakao će biti pun svih ovih ljudi.

(Otkrivenje 22:18) Gospodin Isus upozorava snažnim riječima ("Svjedočim") da se ništa ne doda sadržaju riječi proroštva zapisanih u ovoj biblijskoj knjizi Otkrivenja. Ništa se ne smije dodati svim opisanim događajima (usp. Mudre izreke 30:6; Ponovljeni zakon 4:2; 13:1). Dodati nešto je drsko, kao da Bog nije rekao sve što je imao za reći. To je grijeh na koji je Sotona zaveo Evu (Post 3,1-3) i zašto joj je pridodana najavljena smrtna kazna. Sotona će se i dalje truditi da riječi proročanstva ove knjige ostanu skrivene od ljudi ili da ih izvrnu do točke u kojoj izgube svoju pravu snagu. Ako Sotona može riječima proročanstva ove knjige, koje opisuju njegov kraj, nadodati svoje laži riječima, onda može odvući što više ljudi u pakao. Ovdje se prvenstveno misli na „knjigu Otkrivenja“ jer tada, krajem 1. st. po. Kr., još nije postojala kanonska Biblija. Gospodin Isus ovdje upozorava da ne upadnemo u ovu zamku. Tko god dodaje nešto, onomu što je savršeno, dodati će mu se i pošasti opisane u ovoj knjizi. Ove pošasti ne mogu biti teže nego što su opisane. Vjerojatno se mogu umnožiti u broju. Riječ je o potpuno zaokruženoj poruci knjige u cijelosti. Od toga se ništa ne može oduzeti. Ljudi oduzimaju od Riječi Božje ono što ne razumiju. Ohol čovjekov um odbacuje iz Riječi Božje ono što mu se čini neprihvatljivim. Možete se sjetiti biblijske kritike. Takav stav otkriva smjelost nevjere. Međutim, sa svakim, tko se tako obračunava sa Riječju Božjom, Bog će se s njim obračunati. Takva osoba nema udjela na stablu i u gradu. Svojim stavom pokazuje da ga uopće ne zanima sudjelovanje u stvarima u kojima vjernik uživa. Stoga on neće dobiti nikakav dio toga. Bio je upoznat s tim, čitao je o tome, ali on to odbija. Mogao je sudjelovati u tome, ali nije želio. Stoga mu se oduzima dio koji mu je ponuđen.

¹⁰ I reče mi: »Ne zapečati riječi proroštva ove knjige - jer vrijeme je blizu! ¹¹ Tko je nepravedan, neka i dalje čini nepravdu; i tko je okaljan, neka se i dalje kalja; i tko je pravedan, neka i dalje čini pravdu; i tko je svet, neka se i dalje posvećuje.« ¹² »I evo, dolazim ubrzo, i plaća moja sa mnom, da svakomu platim kakvo mu je djelo.

¹³ **Ja a sam Alfa i Omega, početak i svršetak, Prvi i Posljednji.**« (Otkrivenje 22:10-13)

